Michael
Katz
Krefeld

Naujasis Danijos kriminalinio trilerio karalius.
MIDTJYLLANDS AVIS

IEŠKOMAS

trileris

Michael Katz Krefeld

IEŠKOMAS

Iš danų kalbos vertė Aurelija Bivainytė

trileris

UDK 821.113.4-312.4
Kr-149

Versta iš:
Michael Katz Krefeld, *Savnet*,
Lindhardt og Ringhof, 2014

Michael
Katz
Krefeld
IEŠKOMAS

ISBN 978-609-427-191-5

All along the watchtower
Princes kept the view
While all the women came and went
*Barefoot servants, too**

Bob Dylan

**SKIRIU LISEI, GERIAUSIAI DRAUGEI, GRAŽIAUSIAI ŽMONAI.
TU – MANO PASAULIS**

Hochenšionhauzenas, Berlynas, 1989 m. liepos 11 d.

* Sargybos bokštą / Saugojo princai / Kol pirmyn atgal vaikštinėjo / Moterys ir basi tarnai.

1.

Tyliai naktyje stūksantį pasagos formos kalėjimą plovė lietus. Artimiausiame sargybos bokštelyje, įrengtame kalėjimą supančioje mūro sienoje, pro matinio stiklo langus šmėsčiojo sargybinių siluetai. Apačioje, priešais pagrindinį sargybos postą, stovėjo keturi XIV divizijos kareiviai su ant pečių tabaluojančiais karabinais. Naktis ėjo ramiai, nepasirodė nė vienas konvojaus automobilis. Dengdami cigaretes nuo lietaus vyrai šnekučiavosi, kaskart užsirūkant nušvisdavo jų delnai.

Sustojęs prie įėjimo į tardymo izoliatorių B kamerų korpuso antrame aukšte, pulkininkas Hauseris žiūrėjo į raudoną lempą lubose. Apie trisdešimt penkerių, bet dėl veidą išvagojusių raukšlių atrodė daug vyresnis. Apsirengęs civiliškai – lietaus kiaurai permerktu kelius siekiančiu paltu jis nekantriai trypčiojo vietoje, juodose odinėse pirštinėse krutindamas pirštus. Kalėjimo tvarką griežtai reguliavo šviesoforas – prireikus įnamį perkelti iš kameros į tardymo izoliatorių, pakeliui šis nesutikdavo nieko, tik izoliatoriaus vadovą. Ši metodiška izoliacija buvo kruopščiai suplanuota, ir nors Hauseris tokią tvarką patvirtino pats, dabar laukimas erzino. Po akimirkos, kalinį perkėlus toliau, užsidegė žalia. Beveik dviejų metrų ūgio Hauseris pasukęs už kampo patraukė ilgu, siauru koridoriumi; iš abiejų pusių – uždarytos tardymo izoliatorių durys, apmuštos garsą izoliuojančia medžiaga.

Nepaisant vėlaus meto visos 120 tardymo izoliatoriaus patalpų per tris aukštus buvo užimtos. Kita Hochenšionhauzeno institucijos taisyklė – niekad neleisti įnamiams ramiai praleisti nakties.

Atrakinęs patalpą pačiam koridoriaus gale Hauseris uždegė šviesą. Viduje griežta spartietiška tvarka: rašomasis stalas, dvi kėdės ir dokumentų spinta. Visiškai taip pat, kaip ir kitose 119. Išdirbęs įstaigoje daugiau nei šešerius metus čia dar nieko nebuvo apklausęs. Kambarys tebuvo priedanga savitiems jo apklausos metodams. Apėjęs tuščią, beveik visą plotą užimantį rašomąjį stalą, nedideliu švytinčiu rakteliu atrakino kampe stovinčią dokumentų spintą. Iš apatinio stalčiaus išėmė raktų ryšulį, įsidėjo į kišenę.

Po kelių minučių ir vėl stovėjo kieme. Pasistatęs apykaklę nuskubėjo per pliaupiantį lietų link buvusio kalėjimo administracijos pastato, dabar paversto sandėliu. Prie laiptų į rūsį sargyboje stovėjo jaunas kareivis. Pastebėjęs jį išsitiesė, atidavė pagarbą. Hauseris nusileido stačiais laipteliais. Tamsoje pasitiko du saviškiai. Hauseris linktelėjo, visi trys patraukė koridoriumi, palei ankštas drėgnas, tankiai išdėstytas kameras. Atsiradus naujam kalėjimo priestatui visos jos virto sandėliais, išskyrus vieną pačiam koridoriaus gale. Ši priklausė Z skyriui, Hauserio padaliniui. Apie patalpą ir jos paskirtį žinojo nedaugelis. Net vyriausias žvalgybos tarnybos vadovas, draugas Mielkė, ar draugas Erikas Honekeris nieko nenutuokė apie šią kamerą. Kartais juos pasiekdavo informacija apie kameroje pasiektus rezultatus. Tačiau tik kartais.

Hauseris išsitraukė raktų ryšulį, atrakino. Sukaupęs jėgas patraukė sunkias kameros duris, sucypė aprūdiję vyriai.

Siaurą patalpą nutvieskė gelsva kaitrinės lemputės šviesa. Belangėje, nevėdinamoje kameroje kadaise tilpdavo iki dvidešimties kalinių, dabar viduryje stovėjo tik metalinė dėžė iš keturių sulydytų plieninių laivo durų su rėmais, kiekviename kampe užplombuotų metalinėmis plokštėmis. Hauseris duris savu laiku užsakė Rostoko laivų statykloje, o lydymo darbus kalviui prisakė atlikti pačioje kameroje visiškai slaptai. Viršutinėse duryse, kurios buvo dėžės dangtis, įdėtas stebėjimo langelis; dėl blankaus apšvietimo atrodė, lyg pro jį į Hauserį spoksotų pavargęs žvilgsnis. Iš dešinės dėžės pusės kyšanti stora guminė žarna buvo prijungta prie vandens čiaupo gretimoje sienoje. Peržengęs vandens balutę, susikaupusią dėl nesandarios dėžės ir čiaupo jungties, priėjo arčiau. Pasilenkęs virš aprūdijusio dangčio – dideliais gabalais nusilaupę juodi dažai – pirštinėta ranka patrynė stebėjimo langelį. Tada sugniaužęs kumštį smarkiai pabarbeno į stiklą. Viduje kažkas įnirtingai sukrutėjo, į langelį sutekšeno vanduo. Hauseriui pabarbenus dar kartą iš tamsos išniro baltas išbrinkęs veidas. Į jį paklaikusiomis, krauju pasruvusiomis akimis spoksojo vyras.

– Miega tik nekaltieji, – sumurmėjo Hauseris.

2.

Atsukęs virtuvės čiaupą Moensas nuskalavo nuo lėkštės avižinės košės likučius. Tol indų plovimo šepečiu grūdo maisto gumulėlius į nutekamąją angą, kol šie ištirpę pranyko. Be dešimt septintą iš gretimo buto girdėjosi kaimynų kivirčai ir vaiko verkšlenimas. Nusišluostęs rankas į virtuvinį rankšluostį Moensas apsižiūrėjo, ar neapsilaistė baltų marškinių. Tada, atsidaręs šaldytuvą, visą jo turinį ėmė mesti į šiukšlių maišą, kurį po to išnešė į laiptinę ir išmetė į šiukšlių konteinerį. Grįžęs į butą nuėjo į vonią ir į kosmetinę, kur jau iš vakaro susidėjo būtiniausias priemones, įmetė dantų šepetėlį ir pusę tūbelės dantų pastos. Apsižiūrėjo veidrodyje. Nuo kaktos nusibraukė plonus plaukus, nusiėmęs stiprius akinius pasitrynė pavargusias akis. Keturiasdešimt dvejų, bet jautėsi nugyvenęs daugiau nei pusę gyvenimo. Sudribęs veidas bylojo apie nesveiką gyvenimo būdą – per daug greito maisto, per mažai judėjimo. Svėrė bent dvidešimčia kilogramų per mažai, o su per dideliu kostiumu atrodė dar liesesnis. Bet jau greitai viskas bus baigta – pradės gyvent sveikai, sportuoti. Šiandiena viską pakeis. Apsisukęs patraukė į miegamąjį, ten ant lovos gulėjo atviras lagaminas. Pasidėjo kosmetinę prie drabužių ir permatomo polietileninio maišelio su šviesių plaukų peruku ir tamsiais akiniais – nusipirko juos, kad laikui atėjus galėtų užsimaskuoti. Po penkių minučių apsirengęs stovėjo prie laukujų durų, vienoje rankoje laikydamas minkštą odinį portfelį, o kitoje – lagaminą. Prieš užtrenkdamas duris žvilgtelėjo į butą įsitikinęs, jog, nepaisant to, kaip pasibaigs ši diena, čia jau niekad nebegrįš.

Moensas patraukė Aukštutine kanalo gatve, prieplaukoje prišvartuotus laivus vis dar gaubė ryto rūkas. Erzinantis plastikinių lagamino ratelių dardėjimas išbudino netoliese laivo vairinėje snūduriavusį anglų buldogą. Šuo sulojo, niūriai pakėlęs akis į Moensą, kuris staigiai perėjo į kitą kelio pusę. Tuo metu praėjo labdaros valgyklą, kur nedidelis būrys benamių gėrė kavą, linktelėjęs lagamino pusėn jį pasveikino vyras bedante burna:

– *Bon voyjasse!**

Moensas neatsakė, tik paspartino žingsnį. Netrukus žengė pėsčiųjų perėja į Kristianshauno aikštę ir sustojo šilta duona kvepiančioje autobuso stotelėje priešais „Tortų namus". Mažai kam žinoma, kad kadaise čia stovėjo pataisos darbų kolonija, bet Moensui toliau mintį plėtoti nesinorėjo. Nekantriai žvilgtelėjo į laikrodį – dar dvi minutės iki 9A atvykimo. Aplinkui besiburiant laukiantiems keleiviams jį ištiko klaustrofobijos priepuolis, kaktą išmušė prakaitas. Reikėjo susivaldyti. Be to, dėl padidėjusių prakaito liaukų prakaitas pylė dėl menkiausio jaudulio, o šiandien privalėjo atrodyti kaip niekad šaltakraujiškas. Tą akimirką atriedėjo autobusas, atidarė duris. Į nugarą nekantriai šnopuojant kitiems keleiviams įlipo į sausakimšą saloną.

Prasibrovęs į autobuso vidurį įsitaisė kuo arčiau durų, kad kelionės metu galėtų įkvėpti gryno oro. Tačiau važiuojant per miestą keleivių vis daugėjo, jį pamažu nustūmė toliau į galą, kur oras sunkus, vos begalėjai įkvėpti. Juto į save ir lagaminą įsmeigtus bendrakeleivių žvilgsnius. Atrodė, jo ketinimus visi nuspėjo, tik laiko klausimas, kada vienas jų ims šauktis policijos. Vėl ėmė panikuoti, labiausiai troško tik prasigrūsti iki durų ir iššokti lauk. Bet galiausiai susiėmė, užsimerkęs stengėsi suvaldyti kvėpavimą.

Autobusui pagaliau pasiekus geležinkelio stotį su palengvėjimu išlipo ir su keleivių srautu pasileido link plačių, į atvykimo salę vedančių laiptų. Pykinimas nuo važiavimo pamažu slūgo, jį keitė kūne vis smarkiau kylantis adrenalinas. Moensas nužingsniavo per didelę salę į bagažo saugojimo skyrių ties Reventliovės gatve. Praėjo nedidelę budėtojų patalpą – žinojo, darbuotojai pasirodys tik po valandos. Nuo nesuskaičiuojamų eilių aliumininių daiktų saugojimo spintelių atsispindėjo blyški neoninė šviesa, bagažo skyrius priminė lavoninę. Ėjo įbedęs akis į žemę, nėkart nežvilgtelėdamas į nuo lubų kabančias stebėjimo kameras. Iš nuotraukų policija jį galbūt ir atpažintų, bet tuomet jau seniausiai bus dingęs. Susiradęs laisvą spintelę įdėjo lagaminą. Sumokėjo 60 kronų už dvidešimt keturias valandas. Jei viskas gerai klosis, sugrįš dar joms nepraėjus. Aišku, jei viskas... klosis gerai.

* Geros kelionės. (*Netaisykl. pranc.*)

Autobuso bilietas vis dar galiojo, jis įsitaisė ant vienos iš priekinių sėdynių. 9A maršruto keleivių beveik nebuvo. Tačiau prasidėjus rytinėms transporto spūstims kelias atgal kiek užsitęsė. Vėl pasižiūrėjo į rankinį laikrodį – be dvidešimt aštuonios. Po šešių minučių ir vėl stovės Kristianshauno aikštėje, o nuo ten laiko pakaks įveikti maždaug 800 metrų iki Brobergo gatvės. 7.59 pasižymės atėjęs į darbą – kaip ir pastaruosius beveik dvidešimt metų. Kolegos nieko nesuuos. Viskas atrodys visiškai įprastai. Apie tai pagalvojęs nusišypsojo... Autobusas sustojo Knipelio tilto viduryje. Pažvelgęs per priekinį stiklą pamatė besileidžiantį raudonai ir baltai dryžuotą užkardą, užtveriantį kelią. Staiga krūptelėjo nuo įspėjamojo signalo, žiūrėdamas, kaip į viršų kartu su gatve tarsi tiesioginis kelias į beribį dangų kyla pakeliamojo tilto sparnas.

Negali būti. Šitaip neturėjo atsitikti. Nesuvokė, kaip galėjo taip nepasisekti. Kaip neįtraukė šios detalės į savo taip kruopščiai apgalvotą planą? Paniškai dėbtelėjo į laikrodį – jau be penkiolikos aštuonios. Pro langą nužvelgė uosto baseiną, tilto pusėn slinko tristiebė škuna. Tyliai mintyse keikė seną burlaivį. Keikė įgulą ant denio, mojuojančią praeiviams ir dviratininkams, prie turėklų sustojusiems pasigrožėti netikėtu reginiu.

8.04 iššoko iš autobuso Kristianshauno aikštės stotelėje. Vienoje rankoje laikydamas žemėlapį pasileido Karalienės gatve. Neatsiminė, kada paskutinį kartą teko bėgti – sprendžiant iš nerangių judesių kūnas buvo jau seniausiai pamiršęs, kaip tai daroma. Galų gale pasiekus Brobergo gatvę teko sustot atsikvėpti. Prieš įžengdamas pro atvirus „Lauritzen Enterprises" vartus, pasitaisė drabužius, nusišluostė nuo kaktos prakaitą. Kompanijos darbininkai jau išsiųsti į statybvietes, nedideliame kieme nė vienos mašinos. Dirbtuvėse Moensas pastebėjo kelis vaikštinėjančius kalvius. Laiptais sparčiai užbėgo į buhalterijos skyrių antrame aukšte. Atidaręs duris nuo lentynos prie laikrodžio pasiėmė perforuotą kortelę su savo vardu. Dirbo senoje įmonėje, puoselėjančioje tokias pat senas tradicijas, naudojančioje atgyvenusias sistemas. Pasigirdo duslus tarkštelėjimas, laikrodis rodė 8.19. Dar niekada taip nevėlavo.

– Tai ką, šįryt nesugebėjome atsikelti?

Moensas atsigręžė į Karsteną Holtą, pardavimo vadovą. Apie trisdešimt penkerių, įdegęs, trumpakojis, tarsi tik viršutinė jo kūno dalis būtų išaugusi. Karstenas turėjo seną „Camaro", apie kurį pasakoti niekad nepailsdavo. Todėl jį vadindavo Kamaro Karstenu, arba tiesiog KK, bet jam tai buvo nė motais.

Parodė į jį pirštu:

– Ko toks suprakaitavęs, Moensai, ar susirgai?

– Suprakaitavęs? – skubiai nusišluostė kaktą, padėjo kortelę į vietą. – Visai ne, KK, apie ką čia šneki?

– Apie virš tavo veido susikaupusius lietaus debesis.

Papurtęs galvą Moensas nuskubėjo į savo kabinetą, jusdamas į nugarą įsmeigtą Karsteno žvilgsnį.

Ant rašomojo stalo išvydo sumestas krūvas sąskaitų ir čekių. Iš tiesų juos registruoti priklausė buhalterijos skyriuje dirbančioms merginoms. Jo pareigos buvo rūpintis bendrąja buhalterija – užglaistyti visus netikslumus mokesčių inspekcijai. Tad darbas buvo kūrybiškas. Sunkiai klestelėjo į nudrengtą kėdę, kuri sugirgždėjo nuo užgulusio svorio.

Dėl pakelto tilto visi planai nuėjo šuniui ant uodegos. Ar taip tik pasirodė, ar Kamaro Karstenas įtariai į jį pasižiūrėjo? Moensas prisiminė piktą buldogo žvilgsnį nuo laivo vairinės. Negeras, lyg iš pragaro siųstas perspėjimas. Bet reikėjo tęsti. Jei plano neįvykdys šiandien, neištrūks niekada.

3.

Hauseris pasuko apvalią laivo durų rankeną – atrakinant dėžę sucypė durų skląstis. Tada abiem rankomis suėmęs rankeną atplėšė duris, kurios pakibo prie dėžės šono. Iš vidaus tvokstelėjo aitriu šlapimu. Pusiau panirusi prišlapintame vandenyje, išblyškusi, putnoka būtybė pašoko į Hauserį. Antkakliu ir odiniais antrankiais sukaustyta žmogysta buvo tvirtai prirakinta prie dėžės dugno. Hauseris nužvelgė stambų, beveik šešiasdešimties metų vyrą. Šitiek dienų išgulėjus vandenyje jo oda tapo permatoma, rodės, tuojau ištirps. Nugarą, rankas ir kojas dengė tarsi nugremžti juodi gyvaplaukiai.

– Meldžiu... paleisk... – išlemeno pamėlynavusiomis lūpomis.

– Belaisvi, prisistatyk.

Vyras maldaujamai pasižiūrėjo į Hauserį.

– Numeris 1-6-6... Paleisk, būk geras!

– Su mielu noru. Manai, man čia patinka laiką leist?

Vyras papurtė galvą.

Hauseris iš kišenės išsitraukė raktų ryšulį. Kalinys tarsi užhipnotizuotas spoksojo į raktus, tiesdamas į jį vieną antrankiais surakintą ranką.

– Bet pirmiausia turėsi papasakot man tiesą.

– Jau... jau papasakojau.

Hauseris palingavo galvą.

– Tris mėnesius melavai tardytojams. Ne kartą įkliuvai kurpdamas vieną melą po kito. Jie elgės draugiškai, vaišino tave cigaretėm, kava, bet tu vis tiek – o gal kaip tik dėl to – pasirinkai meluoti. Todėl pas mane ir atsidūrei.

– Bet aš nekaltas. Net nežinau, kuo esu kaltinamas. Jie man nieko nepasakojo.

– Pats puikiai žinai, kuo esi kaltinamas. Nieko tau neprivalom aiškint. Bet, užuot atgailavęs ir prisipažinęs, nusprendei meluot. Tik pažiūrėk į save, pažvelk, ką iš to išlošei.

Vyras pamėgino pakeisti padėtį, ištiesti kojas, bet ankštoje dėžėje varžė grandinės.

– Papasakojau visą tiesą.

– Tai sakai, aš meluoju? – Hauseris akis nuo raktų ryšulio nukreipė į vyrą.

– Ne... aš... juk nežinau, ką tau papasakojo. Bet buvau nuoširdus. Viską prisipažinau, garbės žodis. Neturiu ko slėpt. Meldžiu... Daugiau nebegaliu... – sukūkčiojus į taktą sukretėjo mažos jo krūtys.

– Leo! – suriko Hauseris.

Leo liovėsi žliumbti, akivaizdžiai nustebęs – pirmąkart nuo arešto dienos kažkas į jį kreipėsi vardu, o ne keikdamas numeriu 1-6-6.

– Šioje situacijoje kaltas tik tu. Nebūtum čia atsidūręs, jei būtum iškart išklojęs tiesą. Sėdėtum namie, pas žmoną Gerdą ir sūnus – Klausą, Johaną ir mažąjį Stefaną. Žinotumėm, kad galim tavim pasitikėt ir mums padėsi. Padėsi kovot su klasiniais išdavikais ir fašistų šnipais – visais, keliančiais grėsmę partijai ir tėvynei. Labai paprasta. Tik dėl tavęs dabar viskas daug sudėtingiau...

– Bet aš tikrai noriu padėt...

– Nepertraukinėk!

Prikandęs liežuvį Leo nudelbė akis į drumzliną vandenį.

– Su tavim dabar kalbuos tik dėl to, tik dėl to dar neleidau paskęst nuosavose išmatose, kad *man* dar nemelavai. Esu pasiruošęs pamiršt, ką esi priskiedęs mano kolegoms, visą sugaištą laiką, visą piktnaudžiavimą tau parodytu pasitikėjimu. Todėl dabar labai gerai pagalvok, Leo. Kruopščiai pasirink žodžius, – suraukti Hauserio antakiai sukrito virš nosies tarsi šešėlis. – Melo negaliu pakęst, tiesiog vemt verčia. Kiekvienąkart kokį išgirdęs jaučiuos susipurvinęs, – palinkęs į priekį Hauseris pasirėmė rankomis į dėžės kraštą.

Raktų ryšulys dzingtelėjo į metalinį paviršių, Leo vogčiomis žvilgtelėjo ton pusėn. Hauseris prislopino balsą.

– Leo, ar supranti, kas man būna nuo melo. Supranti, kaip man nemalonu?

Žvangindamas grandinėmis šis energingai sulinksėjo ir išmikčiojo:

– Ką... ką nori žinot?

– Kiek jie tau moka. Visi tie pabėgėliai?

Nusuko akis.

– Aš... aš než...

– Žiūrėk, kad tai nebūtų paskutinis tavo sakinys. Jei tik meluosi, uždarau dėžę ir gali skęst savo myžaluose.

– 1000 dolerių! – sušuko. – Kartais daugiau, priklausė nuo išlaidų.

– O kur tavo vyrai dabar kasa kitą tunelį?

Leo dvejodamas sunkiai atsiduso.

– Leo, kur? – Hauseris sugriebė dėžės dangtį, grasindamas užverti.

– Rupino gatvė, aštuoni, ten yra autoservisas.

Hauseris linktelėjo, susimąstęs įsmeigė akis į tolį.

– Atrodo, žinau. Jie rūpinas Vidaus reikalų ministerijos automobiliais, ar ne?

Leo skubiai palinksėjo.

– Kai pradėjome, jis dar veikė, buvo puiki priedanga. Mums pagelbėjo nemažai aukštų partijos pareigūnų. Šiandien pabėgt nori kiekvienas.

– Kiek jau iškasėt?

Gūžtelėjo.

– Nežinau. Bet šis tunelis ilgiausias, kokį tik esam suprojektavę – 146 metrų, – beveik didžiuodamasis pasakė. – Kai... kai mane pasiėmėt, vis dar trūko gero gabalo, apie 40 metrų. Jei vaikinai nepasidavė ar nepaspruko, manyčiau, turėtų artėti prie pabaigos.

Hauseris pakilo nuo dėžės.

– Kiek išdavikų ketinai išgabent?

– Apie penkis šimtus, gal net daugiau. Šiais laikais tai tas pats, kas atidaryt požeminį „Interflug“ filialą. Atleisk, bet realybė tokia...

– Nėra ko atsiprašinėt, nepaisant visko, gerbiu į savo darbą rimtai žiūrintį žmogų, net ir žmonių kontrabandininką. Net tokį kontrabandininką ir *pedofilą* kaip tu.

Leo atvipo žandikaulis.

– Ak, taip, Leo, viską mes žinom. Tarnyba visur turi akis: miegamuosiuose, vidiniuose kiemuose, tamsiuose parkuose, tuščiuose

mokyklų stadionuose. Visur, kur tik mėgavaisi jaunaisiais pionieriais. Visais tais vaikais, kuriuos suviliojai saldžiomis pasakomis apie Vakarus.

Įsidėjęs raktų ryšulį į kišenę Hauseris suėmė dėžės dangtį.

– Ką darai? – sušuko. – Juk tiesą sakau...

– Tuoj išsiaiškinsim. O iki tol liksi, kur buvęs.

Užtrenkė dangtį. Sukant rankeną skląsties cypimas užgožė iš vidaus sklindantį Leo verksmą.

...

Po trijų valandų, beveik prašvitus ir nurimus lietui Hauseris grįžo į Hochenšionhauzeno kalėjimą. Įžengęs į kamerą smarkiai nusižiovavo, akivaizdžiai išvargintas nakties darbo. Kartu su VII divizijos padaliniu, besirūpinančiu operatyvinėmis žvalgybos užduotimis, stebėjo teritoriją aplink autoservisą Rupino gatvėje. Netrukus paaiškėjo, kad, nepaisant netikėto Leo dingimo, jo vyrai vis dar intensyviai kasė tunelį. Visą naktį iš dirbtuvių pirmyn atgal zujo pavieniai žmonės, o paryčiais iš ten išvažiavo vilkikas su didele brezentu traukta priekaba, greičiausiai slepiančia iškastą žemę. Dėl to nebuvo prasmės versti Leo ilgiau laukti. Prisėdęs ant dėžės krašto Hauseris įsmeigė akis į stebėjimo langelį. Dėžėje sutiko maldaujamą Leo žvilgsnį, pakėlė balsą:

– Leo, sakei tiesą. Tokiam kaip tu, nugyvenusiam melu grįstą gyvenimą, turėjo akmuo nuo širdies nusirist. Pažadėjau tavęs neskandint ir nusprendžiau pažadą ištesėt. Bėda tik ta, kad Miuleriui, – parodė į ežiuku kirptą vyrą, stovintį prie vandens čiaupo, – nepatinka, kai kas nors iš šitos dėžės išlipa gyvas.

Tą akimirką Miuleris atsuko čiaupą, stora žarna į dėžę plūstelėjo vanduo. Pajutęs į vidų besisunkiantį šaltį Leo sudejavo, traukiodamas jį tvirtai laikančias grandines.

Purtydamas galvą Hauseris jį nutildė:

– Kitaip negali būti. Dėžė – *mūsų* paslaptis. Visoje karalystėje labiausiai saugoma.

Pro stebėjimo langelį Hauseris sekė, kaip dėžėje pamažu kylantis vanduo galiausiai panardino Leo galvą. Leo nugara atsitrenkė į dėžės

dangtį – vis dunkstelėdavo kaskart jam pamėginus pasipriešinti. Tačiau kovojant su masyviomis plieninėmis durimis jėgos buvo nelygios – galiausiai išseko ir kameroje įsivyravo mirtina tyla. Dėžei prisipildžius vanduo ėmė sunktis pro nesandariai suvirintus šonus, Miuleris užsuko čiaupą. Hauseris pakreipęs galvą žiūrėjo, kaip pro pravirų Leo lūpų kraštelį į langelį iškilo paskutiniai oro burbulai. Nuo burbuliuojančio gelsvo vandens vaizdo Hauseriui prieš akis iškilo šviežiai įpilto „Berliner“ pilzeno bokalas, staiga jis pasijuto ištroškęs. Naktis praėjo sėkmingai – egzistenciją baigė dar vienas išdavikas, Leo vietą bemat užims kitas.

4.

Devynios minutės po dvyliktos. Moensas sėdėjo prie rašomojo stalo, nekantriai barbendamas pirštais. Pro praviras duris stebėjo koridoriuje ant sienos kabantį laikrodį romėniškais skaitmenimis. Kai tarsi sulėtinta didžioji rodyklė pasislinko ant II, atsistojo. Nuo stalo pasiėmė permatomą plastikinį aplanką, iš stiklinės su rašikliais ištraukė vidutinio dydžio sąvaržėlę ir įsidėjo į viršutinę kišenę. Kelio atgal nebebuvo, „Lauritzen Enterprises" perversmas pradėtas. Perversmas, kurį įvykdyti svajojo metų metus, praleido šimtus valandų planuodamas menkiausias detales. Pagaliau atsikeršys savo viršininkui, Akseliui Pondusui Lauricenui, šitiek metų išdirbęs kaip šuo, nuolat jo žeminamas. Daugiau nebebus Dundukas, Idiotas, Asilo galva, Dviejųskaičiųsudėtinesugebantis minkštaprotis. Jei ką ir sugebėjo, tai tikrai greitai apsisprendė vykdyti planą.

Išėjęs iš savo kabinėto patraukė koridoriumi – pro šešias, kaip ir numatyta, tuščias vietas prie rašomųjų stalų. Trys iš čia sėdinčių merginų kiekvieną trečiadienį pietaudavo kavinėje „Virš vandens" ir turėjo grįžti tik po 25 minučių. Ketvirtoji susirgo, o kitos dvi – Karen ir jo sekretorė Elen Tiuregod – visuomet pietaudavo valgykloje trečiame aukšte. Punktualiausioji iš visų Elen tikrai grįš laikrodžiui tik išmušus pusę pirmos, todėl nebuvo ko gaišti. Laiptais nusileido į dirbtuves pirmame aukšte. Pro atviras duris matė prie tekinimo staklių stovinčio darbų vadovo, lenko Stefaniako nugarą. Tą akimirką kieme pasigirdo triukšmas – kažkas į pastato šone įrengtą krovininį liftą gabeno padėklą. Pro lifto duris galėjo matyti, kas dedasi lauke. Geltona striuke vilkintis vairuotojas, nukėlęs nuo karučio raštinės reikmenų prikrautą padėklą, uždarė laukujes lifto duris. Raštinės reikmenis gaudavo kas šeštą savaitę, juos biuro kurjeris Runė užkeldavo liftu į sandėlį trečiame aukšte. Bet Moensas žinojo, kad prieš kamuodamasis žemyn uždaryti lifto durų, Runė visuomet pirma papietaudavo. Dabar liko sulaukti, kol Stefaniakas eis į tualetą, nes nuo skersvėjų

kenčiančios šlapimo pūslės vadovas šlapindavosi keletą kartų per valandą. Stebėdamas, kaip šis trypčioja vietoje, spėjo, kad netrukus jį ir vėl prispirs. Pakentėjęs dar kelias minutes Stefaniakas nuėjo nuo tekinimo staklių ir Moensas galėjo nepastebėtas pereiti dirbtuves iki lifto. Atsargiai patraukęs duris nuspaudė mygtuką. Senas krovininis liftas trūktelėjo iš vietos į trečią aukštą, išlaipinęs jį nedidelėje ilgo siauro koridoriaus nišoje. Iš valgyklos tolėliau pakvipo maistu, pro praviras duris girdėjo besišnekučiuojančius kolegas. Atsargiai iškišęs galvą pasižiūrėjo registratūros pusėn, kur sėdėjo Paulina ir per ausines kalbėjosi telefonu. Kitos sekretorės, Lizetės, niekur nesimatė – tai jau buvo apskaičiavęs, nes kaip tik šiuo metu ji turėtų būti užsiėmusi kitoje pastato vietoje.

Koridoriumi perėjo braižytojų dirbtuves, kur sėdėjo tik Lasė – vienas iš inžinieriaus asistentų. Lasė kaip visada buvo įsitraukęs į kompiuterinį žaidimą „Counterstrike" – neatkreipė jokio dėmesio į Moensą, prasėlinusį palei didįjį langą. Jis nuėjo paskutinio šiame aukšte buvusio kabineto link. Sustojo priešais raudonmedžio duris, ant kurių kabėjo žalvarinė lentelė: direktoriaus Akselio Ponduso Lauriceno kabinetas. Priglaudęs ausį prie durų pasiklausė, tik tada atsargiai nuspaudė rankeną – užrakintos. Išsitraukęs plastikinį aplanką pasilenkė ir vikriai pakišo jį po durimis. Tada atsistojo, kišenėje susirado sąvaržėlę. Ištiesinęs atsargiai įkišo ją į spyną. Keletą kartų pasukiojus kitapus durų kažkas dunkstelėjo. Moensas vėl pasilenkė, apdairiai ištraukė aplanką, ant kurio gulėjo raktas. Įėjęs vidun užsirakino.

Ponduso Lauriceno kabinete švelniai dvelkė cigarų dūmais. Čia lankėsi daugelį kartų, dažniausiai, kad būtų išbartas, bet dabar, stovėdamas niūrioje kontoroje su raudonmedžio rašomuoju stalu, „Chesterfield" foteliais ir ant sienos kabančiais trijų kartų Lauricenų portretais – vienas už kitą labiau paniurusiais – jautėsi visai kitaip. Minkštu kilimu nebyliai nutipeno prie seifo, stovinčio visai šalia rašomojo stalo. Priešais durys į konferencijų salę buvo praviros – Moensas pamatė prie ilgojo stalo palinkusį Pondusą Lauriceną. Stebėdamas viršininką sulaikė kvapą jusdamas, kaip daužosi širdis. Pondusas Lauricenas stovėjo į jį atsukęs nugarą – ant kulkšnių nuleistomis kelnėmis ir palaidais mėlynais marškiniais, dengiančiais milžinišką

išblyškusį užpakalį. Jam iš šonų kyšojo pora liesų kojų. Ant stalo krašto grakščiai užkeltų pėdų nagai nulakuoti rožine spalva, tačiau daugiau apie kojų savininkę nieko pasakyti negalėjai. Bet Moensas žinojo viską apie intymius Lizetės ir Ponduso Lauriceno susibėgimus per pietų pertrauką kiekvieną trečiadienį. Santykiai truko jau pusę metų, pagal Moenso skaičiavimus, kaskart jie užtrukdavo nuo aštuonių iki devynių minučių. Vylėsi, kad nepaisant šešiasdešimt šešerių metų amžiaus Lauricenas vis dar sugebės išlaikyti įprastą tempą, tad suskubo įvesti seifo spynos kodą. 19 kairėn, 47 dešinėn, 12 kairėn, 05 dešinėn. Kombinaciją prisiminti buvo ne sunkiau nei Ponduso Lauriceno gimimo datą. Spyna trakštelėjo, seifo durys lėtai prasivėrė. Moensas sunerimęs žvilgtelėjo į konferencijų salę – Pondusas Lauricenas padidino greitį. Dabar privalėjo veikti greitai. Ant viršutinės lentynos gulėjo segtuvai su metinėmis ataskaitomis – fiktyviomis Mokesčių inspekcijai ir tikrosiomis, su įrašais apie vykdomą juodąją buhalteriją. Prie segtuvų sudėta krūvelė vertybinių popierių ir trys nedidelės papuošalų dėžutės. Žemutinės lentynos lūžo nuo banknotų ryšulių – glaudžiai sukrauti 500 ir 1 000 kronų vertės banknotai. Išvydęs tiek pinigų neteko žado – daugiau, nei buvo apskaičiavęs, spėjo, koks pusė milijono. Atsisagstęs švarką puolė grūsti banknotus už iš anksto įplėšto pamušalo, kad galėtų suslėpti juos į per didelį kostiumą.

– Taip! – pasigirdo už nugaros.

Moensas išsigandęs paleido iš rankų 1 000 kronų banknotų bloką, apsisuko.

– Taip! Taip! Taip! – stenėjo Pondusas Lauricenas.

Greičiausiai – karo šūkis prieš pat patiriant orgazmą.

Kai už švarko pamušalo nebeliko vietos, Moensas susikišo abi kelnių klešnes į kojines ir ėmė grūsti pinigus į kelnes, dabar tapusias pinigų maišais. Susirinkęs paskutinį pluoštą apsižiūrėjo – priminė iškimštą paukščių baidyklę. Jusdamas, kaip banknotai kutena kojas iki pat šlaunų, akimirką pasigailėjo buvęs toks godus.

– Taaaaaaip!!! – išstenėjo paskutinį, likusias jėgas atėmusį šūksnį. Valandėlę stovėjo linguodamas, išraudusiais žandais, nuo veido ant nuogų Lizetės krūtų varvėjo prakaitas. – Po velnių, Lizete, pribaigsi mane.

Tada pasilenkė, užsitraukęs kelnes suveržė petnešas. Lizetei nespėjus atsakyti, apsisuko ir nuėjo į kabinetą. Trumpai apsižvalgė, lyg jusdamas, kad kažkas ne taip, tačiau tamsi patalpa stūksojo tuščia.

Moensas stovėjo į pirmą aukštą besileidžiančiame kroviniame lifte. Pasirėmė į raštinių reikmenų prikrautą padėklą: pylė prakaitas ne dėl jaudulio, o dėl papildomo švarko pamušalo. Išėjęs iš Ponduso Lauriceno kabineto raktą vėl įkišo į duris. Deja, nepavyko jų užtrenkti iš lauko pusės, tai tik uždarė. Vylėsi, kad Pondusas Lauricenas pamanys pats užmiršęs užrakinti duris, tačiau niekada nebūsi tikras. Viršininkas taip pat galėjo kažką suuosti ir nedelsdamas patikrinti seifą.

Atidaręs lifto duris įžengė į dirbtuves. Stefaniakas stovėjo nusisukęs, greičiausiai taip įnikęs į darbą, kad visai nesidomėjo, kas važiuoja liftu. Laiptais užlėkė į savo kabinetą. Labiausiai troško iškart sprukti pro vartus, bet reikėjo pasiimti segtuvą, bilietus ir pasą. Eiti buvo sunku dėl šitiek pinigų prikimštų kelnių – jautėsi tarsi Čarlis Čaplinas, vis rodės, kad kas nors pastebės rūbuose sugrūstus banknotus. Laimei, niekas dar nebuvo grįžęs po pietų pertraukos. Nuo rašomojo stalo pasiėmęs segtuvą po akimirkos jau vėl leidosi žemyn išėjimo, laisvės link.

– Moensai, – pasigirdo aukštu aukščiau. – Kur tave neša, ką?

Sustingęs atsigręžė.

Laiptais leidosi į jį šaltą žvilgsnį įsmeigęs Kamaro Karstenas.

– Kur išsiruošei?

Kaktą išpylė prakaitas.

– Aš... na, žinai. Juk trečiadienis... Einu nunešt lažybų... kuponų, – pabaksnojo į segtuvą.

Tada pastebėjo iš švarko rankovės kyšantį tūkstančio kronų banknotą. Greičiausiai kažkur įplyšo pamušalas, tad tik laiko klausimas, kada pradės barstyti pinigus prieš KK akis. Nurijo seiles.

– Žinau ir pats, – nusišypsojo Karstenas, – tik pirma manuosius paimk.

– Žinoma. Atleisk, pamiršau tave.

– Tikiuos, dar nepralošei visų turtų? – iš švarko kišenės išsitraukė keletą.

– Ne, ne, viskas tvarkoj.

– Ar irgi viską statei už „Everton" klubą?

– Padalijau, – paėmė Karsteno kuponus, atvėrė segtuvą. Kol juos įdėjo, į segtuvą nubyrėjo keli tūkstančio kronų banknotai. Karstenas nieko nepastebėjo. – Vėliau atsiskaitysim.

Užvertė segtuvą, jau ketino leistis žemyn, bet Karstenas sugriebė jam už rankos.

– Kaip tau atrodo, kvaila taip statyt?

– Nieko čia kvailo, KK, – atsakė, atsargiai prisitraukęs ranką. – Kaip ten sakoma? Kas nerizikuoja...

Moensas nužingsniavo Aukštutine kanalo gatve. Šalia kanalu plaukė turistinė valtis, gidas kažką pasakojo trimis kalbomis. Nuo uosto baseino pučiantis žvarbus vėjas atvėsino ir nuramino. Iki šiol planas pavyko, prieš dingstant liko vienintelė užduotis.

5.

22.30 į centrinės Berlyno traukinių stoties antrąjį peroną įriedėjo greitasis traukinys iš Kopenhagos. Vėlavo pusę valandos, tik atsivėrus durims pasipylęs nekantrių keleivių srautas nuskubėjo eskalatorių link. Vienas paskutinių iš galinio vagono išlipo Moensas. Vilkėjo rožinius polo marškinėlius, ant galvos buvo užsidėjęs šviesų peruką, akis slėpė po dideliais saulės akiniais. Nelygiai savaiminio įdegio kremu ištepliota veido ir rankų oda atrodė blyškiai oranžinė.

Žingsniavo peronu, žvalgydamasis į daugybę atvykimo salės aukštų. Prie eskalatoriaus stovėjo du policininkai – šnekučiuodamiesi apžiūrinėjo keleivius. Neįsivaizdavo, ar jo paieška jau paskelbta, tačiau pats pripažino – maskuotė turbūt buvo silpniausioji plano dalis. Planuojant pabėgimą atrodė savaime suprantama persirengti turistu, todėl ieškojo įkvėpimo spalvingoje kruiziniais laivais vasarą Kristianshauną užplūstančių užsieniečių aprangoje. Tačiau čia, pilkoje centrinės stoties bevardžių keleivių minioje, labai išsiskyrė iš kitų ir gailėjosi taip apsirėdęs. Vis dėlto pareigūnai į jį nė karto nepažvelgė, Moensas vos atsispyrė neatsigręžęs. Pakilęs du aukštus iki viršutinių prekybos pasažų, susirado telefono korteles parduodantį kioską, nusipirko šešias. Savo „iPhone" telefone pasikeitė SIM kortelę ir patraukė į taksi stovėjimo aikštelę priešais milžinišką stoties pastatą.

– *Sohn...tagstrasse 15,* – taksi vairuotojui dėl viso pikto parodė „iPhone" įrašytą adresą.

Sumurmėjęs vairuotojas įjungė taksometrą. Netrukus automobilis pajudėjo per naktinį miestą. Nepaisant vėlaus vakaro eismas vis dar buvo gan intensyvus, Moensą vėl pradėjo pykinti, bet kartu viduje sukirbėjo džiaugsmas. Visada norėjo atvažiuot į Berlyną – jį žavėjo stulbinama miesto istorija. Ne tik Antrojo pasaulinio karo metu, bet ir Šaltojo, kai miestą buvo padalijusi siena, ši šalis jį nuolat traukė.

Išsitraukęs „iPhone" pasitikrino „Yahoo" paštą: jokių naujų žinučių. Pervertęs adresatų sąrašą rado „Schumann48": *„Man pavyko. Aš*

čia. Kur susitinkam?" Pakartojo žinutę dar angliškai ir vokiškai, pasijuto kaip tas gidas, norintis, kad visi jį suprastų.

Po penkiolikos minučių taksi sustojo priešais Zontagštrasės 15 namą Frydrichsaine. Baruose abiejose gatvės pusėse lauke triukšmavo geriantys lankytojai. Gyva atmosfera gatvėje nustebino – tikėjosi ramesnės aplinkos. Tuo metu pasigirdo keletas daniškų balsų, atsisukęs išvydo pro šalį einančią grupelę vidutinio amžiaus turistų. Nuleidęs galvą nuskubėjo prie laiptinės durų, telefonspynėje nuspaudė mygtuką su pavarde „Schmidt". Po akimirkos buvo viduje, nešinas lagaminu lipo į trečią aukštą.

– Velkies kaip vėžlys, – vokiškai prabilo tarpduryje stovintis vyras.

Vilkėjo šortus ir berankovius marškinėlius, atidengiančius greičiausiai intelekto sąskaita išpuoselėtą kūną.

Moensas pasisveikindamas linktelėjo. Per daug uždusęs ką nors pasakyti.

– Na, dar teks vieną aukštą palypėt, – vyras iš kišenės ištraukė raktą.

Vokiškai suprato ne viską.

– Su... mokėt?

– Ryte įmesi, – parodė angą laiškams. – Jumis, norvegais, galima pasitikėt, – nusišypsojęs padavė raktą.

Moensas pastatė lagaminą tamsiame prieškambaryje. Įžengė į svetainę, uždegė šviesą. Jo namus Ilgojo tilto gatvėje primenantis butas apstatytas tik būtiniausiais baldais, be papuošimų ar niekučių. Jį rado vienoje iš daugybės interneto svetainių, kur privatūs nuomotojai reklamuoja butus atostogoms. Dauguma nuomojo nelegaliai, todėl nereikalavo nei paso, nei asmens tapatybę patvirtinančio dokumento, jei tik mokama grynaisiais. Išsinuomojo būtent šitą, nes galėjo pasilikti ilgesniam laikui. Nuomotojui parašė, kad atvyksta iš Oslo aplankyti draugų, bet nežino, kuriam laikui pasiliks. Šmito pavarde prisidengęs savininkas su sąlygomis sutiko, jei bus sumokėta 14 dienų į priekį. Net ir nežinant, kiek laiko čia teks gyventi, atsižvelgiant į aplinkybes tai buvo puiki slaptavietė.

Kitą rytą, stovėdamas siaurame balkonėlyje, apžiūrėjo gatvę. Naktį beveik nemiegojo. Vešli medžių laja užstojo barus, bet lankytojų keliamo triukšmo nesulaikė. Giedrame danguje švietė saulė, buvo jau gan šilta. Per šilta. Iš kišenės išsitraukęs „iPhone" dar kartą patikrino žinutes, vis dar nieko. Tad atsidaręs naršyklę peržvelgė Danijos dienraščių puslapius. Bylos neminėjo nei „Politiken", nei „Berlingske" nei „Ekstra Bladet" interneto svetainėse. Galbūt nusikaltimas nepakankamai rimtas, o gal policija vykstant tyrimui paprasčiausiai nusprendė nieko neviešinti. Dingtelėjo, kad galbūt šią akimirką jo bute vykdoma krata. Galbūt kalbina kaimynus ar bendradarbius. Su šeima taip pat neabejotinai susisieks, o tai ilgai neužtruks, nes turėjo tik jaunesniąją seserį, o su ja nesimatė daugiau nei metus. Įdomu, ką pagalvos Luizė, kai staiga pasibeldusi policija ims apie jį klausinėt. Apie tai pagalvojęs susigėdo.

Tuo metu sujudėjo telefonas, ekrane pasirodė žinutė nuo Šuman48. *Glad that you're finally here.**

Sekundei pamiršo visus apgailestavimus dėl sesers. Vis dėlto tai nieko nereiškė, nes dabar prasidės naujas gyvenimas. Atplėšęs laišką perskaitė.

* Džiaugiuos, kad pagaliau atvykai. (*Angl.*)

6.

Šviečiant vėlyvos popietės saulei Šarlotenburgo rajonu tingiai vingiavo S7 traukinys į Potsdamą. Moensas sėdėjo pirmame vagone, pro langą žvalgydamasis kitos stotelės pavadinimo. Nors elektroniniame laiške gauti nurodymai buvo pakankamai aiškūs, vis tiek jaudinosi neišlipsiąs reikiamoje stotyje. Traukiniui įriedėjus į Šarlotenburgą, pagal apžvalginį žemėlapį buvo likusios dar dvi stotelės iki Berlyno-Griunevaldės, kur turėjo išlipti. Palengvėjo sužinojus, jog sutartoji susitikimo vieta paskirta užmiestyje, kiek įmanoma toliau nuo danų gūžtos Frydrichsaine, nors vietovės pavadinimas – *Teufelsberg* – kiek gąsdino. Buvo beveik tikras, kad žodis reiškė „Velnio kalnas".

Peruką paliko bute, nusprendęs maskuotis tik akiniais. Danijos laikraščiuose vis dar nė žodžio apie jo perversmą. Nieko paminėt nesiteikė net rajono laikraštis „Christianshavner". Todėl abejojo, ar visuomenė kada nors sužinos apie jo nusikaltimą, o tai – jam atrodė – didelis privalumas pradedant naują gyvenimą. Nors pavogta suma ir didelė, puikiai žinojo, jog pinigų amžiams neužteks, tačiau pradiniam įnašui pakako – turėjo planų, daugybę nuostabių, svaiginamų ateities planų. Jei tik kiek įmanydamas vengs susidūrimo su teisėsauga – tiek danų, tiek vokiečių, bus saugus.

Po dvylikos minučių išlipo iš traukinio Berlyno-Griunevaldės stotyje. Perėjęs stoties pastatą su nedideliu laikrodžio bokštu, patraukė Velnio kalną slepiančio miško link.

Ant spalvoto plakato su nupieštu liepsnojančiu trišakiu buvo užrašyta „Velnių festivalis". Užrašas pritvirtintas ant medinio ožio priešais mažytę dviračius nuomojančią kavinę, žyminčią įėjimą į didelę miško teritoriją. Po užrašu išvardytos muzikos grupės ir menininkai, kurios pasirodys tris dienas truksiančiame šokių ir muzikos festivalyje, kaip tik šiuo metu vykstančiame apleistoje radiolokacinėje stotyje Velnio kalno viršūnėje. Moenso nežavėjo mintis susidurti su miniomis žmonių ir klausytis muzikos, bet ramiai pasileido ilgu miško taku, sek-

damas kas kelis šimtus metrų ant medžių kamienų pritvirtintas kartonines rodykles.

Paėjėjęs penkiolika minučių atsidūrė prie kalvos papėdėje tyvuliuojančio Velnio ežero. Tamsiame vandenyje matėsi nemažai besimaudančiųjų. Blyškūs jų veidai ir pečiai juodumoje švytėjo tarsi baltos vandens lelijos. Palei ežerą driekėsi vešli žalia pieva. Apstulbo pamatęs tiek daug ant žolės gulinčių nuogalių, besimėgaujančių paskutiniais saulės spinduliais. Tolimiausiame pievos pakraštyje, prie miško, ganėsi šernų šeimyna. Suaugusi patelė su trimis šerniukais netrukdomi kniso minkštą dirvą. Moensas negalėjo nuleisti akių nuo daugybės moterų sunkiomis krūtimis, jų tarpkojuose juoduojančių plaukų. Praėjo ant žolės gulinčią viena kitą apsivijusių lesbiečių porą. Neskaitant kelių nereikšmingų apsilankymų pas prostitutes, seksualinio gyvenimo beveik neturėjo. Tačiau svajodavo nuolat.

Po kelių minučių takas ėmė staigiai kilti Velnio kalno radiolokacinės stoties link. Netrukus pasigirdo gyvai atliekama muzika. Artėjant prie viršūnės ant vingiuotų laiptų vis dar grūdosi nemažai festivalio lankytojų. Dauguma buvo smarkiai jaunesni, auskarotais veidais, išsimarginę tatuiruotėmis.

Pasiekęs į senąją karinę teritoriją vedančius grotuotus vartus plačiapečiam apsaugos darbuotojui buvo priverstas sumokėti 30 eurų, už tai ant riešo gavo raudoną trišakio antspaudą. Jei būtų žinojęs, kad čia vyksta festivalis ir reikės tiek sumokėti už įėjimą, niekad nebūtų sutikęs atvažiuot. Buvo per vėlu graužtis, tad pro apleistus bunkerius ėmė slinkti į priekį iki pagrindinio pastato su trimis didžiuliais radarų kupolais ant stogo. Pats festivalis vyko priešais tą pastatą: didelė muzikos scena, daugybė prekystalių, siūlančių viską nuo dešrelių, marškinėlių iki kaljanų. Aplinkui tvyrojo rūgštus prakaito, kepsnių ir šlapimo tvaikas.

Moensas atsistojo ant pagrindinių laiptų, sutartoje vietoje. Triukšmaujantys žmonės, tranki roko muzika vertė jaustis nejaukiai. Priešais sceną šoko apsvaigęs jaunimas, pagalvojo, kad palyginus su šiuo vaizdeliu mielesnė net Kristianija. Keletas jau ėmė šnairuoti jo pusėn. Pasirodė, lyg išgirdo jį vadinant Štaziu ar Naciu. Galbūt manydami, kad jis – civiliškai apsirengęs pareigūnas. Susirado telefoną, nebuvo ryšio. Skubiai peržiūrėjo laiškus norėdamas įsitikinti perskaitęs

teisingai. Nurodymai buvo aiškūs. Apsidairė. Per tą trumpą laiką, kol čia stovėjo, žmonių padaugėjo. Saulei leidžiantis pamažu temo. Mintis čia pasilikti naktį guodė tiek pat, kiek kelionė atgal tamsiu mišku. Scenoje stovėjo muzikantai, publika plojo ir švilpavo. Moensas ėmė pamažu trauktis. Norėjo nusišlapinti, pasidairė nuorodos į tualetus, tačiau organizatoriai šią smulkmeną greičiausiai pamiršo. Apėjo pastatą, toliau nuo festivalio teritorijos. Išlindus iš užuovėjos pakilo smarkus vėjas. Besiplaikstančios drobės atplaišos ant milžiniškų radarų kupolų viršuje priminė plevėsuojančias vaiduoklių laivo bures. Vėjas švilpavo pro metro aukščio langus, užplombuotas šachtas ir požemius tarsi bloga nešantis kauksmas. Tą akimirką dingtelėjo, kad Velnio kalnas puikiai atitiko savo pavadinimą; greitai susirado krūmus, kur galėtų nusilengvint. Besišlapinant jį apakino ryškios šviesos blyksnis. Pasižiūrėjo į artimiausios šachtos įėjimą. Iš ten vėl sublyksėjo šviesa. Pamanęs, kad kažkas iš jo tyčiojasi, pasiskubino užbaigti. Līsdamas iš krūmų išgirdo šaukiant jį vardu iš šachtos. Balsas skambėjo tarsi melodingas, su vėjo kauksmu sumišęs šnabždesys. Pamažu prisiartino prie įėjimo. Vėl pasigirdo tas balsas.

– Ei? – ištarė į tamsą, pasijuto kiek kvailai.

– Ateeeeik... – sušnabždėjo balsas ir vėjas.

Kiek padvejojęs įžengė į šachtą, kur jį prarijo tamsa.

Virš kalno paskutiniai saulės spinduliai nudažė dangų raudonai, senasis fortas stūksojo juodas, didingas. Blėstančioje šviesoje trys į debesis besistiebiantys kupolai priminė dangų pervėrusį šėtono trišakį.

7.

Vandens matuoklis kanale buvo pakilęs aukščiau įprastinės ribos, atrodė, lyg kas būtų parklupdęs Kristianshauno tiltus. Dėl pakilusio lygio nutrauktas visas vandens eismas, prasisprausti po žemais skliautais pavykdavo tik baidarininkams. Dvi žiemą praūžusios audros patvindė uosto baseiną, o paskui nuolatinės liūtys užpildė miesto rezervuarą, tik pablogindamos situaciją susijungiančiuose kanaluose.

Raunas su Eduardo sėdėjo šlapioje „Bjankos" vairinėje valgydami plaktą kiaušinienę su kumpiu. Užsikėlęs kojas ant turėklų Raunas siurbčiojo šiltą kavą. Buvo žvarbus, bet gražus rytas, nuo kavos ir šiltos kiaušinienės kylantys garai maišėsi su jų iškvepiamu oru.

– Visuotinis atšilimas, – Eduardo linktelėjo į pakilusį vandens matuoklį. – Bus tik blogiau.

– Bent jau nereikės klausytis tų gidų, kol turistinės valtys negalės praplaukt po tiltais.

– Didelė kaina už krislelį ramybės, *amigo**.

Raunas gūžtelėjo, iš lėkštės paėmęs gabalėlį kumpio iškėlė Miofei virš galvos. Anglų buldogas nedvejodamas išplėšė mėsą iš rankos garsiai čiaumodamas, kaukšėdamas žandikauliais.

– Raunai, paprastai šunį šeri Iberijos kumpiu? Ar bent numanai, kiek už jį suplojau?

– Ne, bet turėjo būt brangokas, jei jam patiko.

Raunui tapšnojant šuniui per galvą Miofė patenkintas čepsėjo.

Po kurio laiko atsistojo, odinę striukę užsisegė iki kaklo, ant galvos užsitraukė gobtuvą.

Eduardo pažvelgė į jį:

– Kur eini?

– Turiu susitikimą už dešimties minučių.

– Susiradai darbą? – ironiškai paklausė.

* Drauguži. (*Isp.*)

– Einu į butą. Agentas rado pirkėją.

Kilstelėjo antakius.

– Dar vieną?

Raunas linktelėjo.

– Aštuntas per tris mėnesius. Visi laukia eilėje.

– Tai kodėl butas dar neparduotas?

Neatsakė.

– Raunai, reikia gyvent toliau. Kodėl tiesiog neleidi agentui jo parduot?

– Leidžiu, aš tik padedu. Jis neprieštarauja... – Raunas paėmė nuo stalo puodelį ir išpylė likučius per turėklą.

– Nori, kad eičiau kartu?

– Kodėl, po velnių, turėčiau norėt?

– Ne, ne, ramiau, tik pagalvojau...

– Liaukis, – apsisukęs Raunas pasižiūrėjo į krantinę. Vis dar negalėjo priprast dėl pakilusio vandens matyt prieplauką akių lygyje. – Pažįstama?

Eduardo pasisuko kėdėje – kitoje kelio pusėje stovėjo pilkas „Fiat 500" kabrioletas vyšniniu stogu.

– Ne, bet susipažinčiau.

Prie vairo sėdėjo liekna, elegantiškai apsirengusi apie keturiasdešimties metų moteris. Pastebėjusi į ją įsmeigtus žvilgsnius, užvedė mašiną.

– Ilgai jau ji čia sėdi?

– Neįsivaizduoju, – gūžtelėjo. – Bet prieš kelias dienas mačiau ją toj pačioj vietoj.

Moteris nuspaudė akceleratorių, Eduardo su Raunu nulydėjo akimis Žemutine kanalo gatve nuvažiuojantį automobilį.

– Mento instinktų vis dar neatsikratei.

– Kai kurie dalykai išlieka amžiams. Eikš, Miofe, – paplekšnojo sau per šlaunį.

Šuo supūkštė tarsi garvežys ir nenoriai pajudėjęs per denį nukrypavo prie jo.

– Tikrai nenori, jog eičiau kartu?

– O kas indus suplaus?

Nepatenkintas Eduardo garsiai burbėjo, kol Raunas su Miofe glėbyje užšoko ant prieplaukos, – Raunas buvo beveik įsitikinęs, kad draugas netrukus išsinešdins į savo laivą, prišvartuotą priešais „Bjanką", visus indus palikdamas jam.

8.

Pėdino Karalienės gatve, artėdamas prie laiptinės susirado buto raktą. Prie telefonspynės likusi tik skiautelė lipduko su kadaise užrašytais jo ir Evos vardais – naujajam savininkui tereikėjo aštriu smiliaus nagu nukrapštyt paskutinius jų pėdsakus.

Miofei užsegė pavadėlį gerai žinodamas, kad teks jį tempti visą kelią aukštyn. Trečiame aukšte senoji kaimynė iš apačios atidarė duris. Su storais, akis didinančiais akiniais ir mėlynais plaukais Ketė priminė vabzdį. Raunas mandagiai pasisveikino.

Senoji moteriškė santūriai linktelėjo.

– Na ir sambrūzdis čia šiandien.

– Turbūt mano nekilnojamojo turto agentas su keliais potencialiais pirkėjais.

– Ir vėl? Jie ten viršuj taip trypia, mano sietynas tuoj nukris.

– Nė nežinojau, kad turi sietyną.

Prieš uždarydama duris Ketė tik sumirksėjo. Raunas pakilo į kitą aukštą, jo durys buvo praviros. Giliai įkvėpęs įžengė į butą. Prieškambaryje ant grindų stūksojo krūva reklaminių skrajučių. Jau seniausiai peradresavo laiškus į „Bjanką", kur šie paprastai gulėdavo vairinėje, tačiau reklamų antplūdžio suvaldyti negalėjo.

Kažkas šurmuliavo virtuvėje, po akimirkos pro duris galvą iškišo agentas. Pamačius Rauną pardavėjo šypsena bemat pranyko.

– To... Tomas Raunsholtas, – šiaip ne taip pasisveikino.

Raunas linktelėjęs peržengė skrajutes. Nekilnojamojo turto agentas – Kjeldas kažkoks – pasitaisė sidabro spalvos kaklaraištį – tarsi galvą jam ant pilvo padėjusią nugaišusią gyvatę. Prislopino balsą:

– Maniau tarėmės, kad butą aprodysiu aš pats.

– Taip, taip, žinoma. Tik užsukau pažiūrėt, kaip sekas.

– Iki šiol sekės puikiai, – pašnairavo į Miofę. – Bet jis pardavimui tik trukdo.

Raunas papurtė galvą.

– Kaip suprast? Miofė visiems patinka.

Kjeldas mostelėjo kalbėt tyliau.

– Žinoma, jis labai... mielas. Bet prekyba butais panaši į automobilių: augintiniai kainos nekelia.

– Nejaugi? – Raunas žengė virtuvės link.

Pastojęs kelią Kjeldas atsargiai uždėjo ranką jam ant krūtinės.

– Tomai, gal vertėtų pamąstyt, ar tikrai esi pasiruošęs parduot. Suprantu, gali būt sunku atsisakyt mėgstamo buto, bet...

Truktelėjo pečiais.

– Šito ypač nemėgstu, tad...

– Bet vis tiek, pirkėjui sutikus mokėti siūlomą kainą, atsisakei.

– Juk reikia tinkamo...

– ...tinkamo pirkėjo, tiek jau supratau. Tik nežinia, ar toks pirkėjas apskritai yra?

Įtariai jį nužvelgė.

– Suprantu, ką nori pasakyt, Kjeldai, bet tikrai su mielu noru parduodu...

Tuo metu iš virtuvės pasirodė jaunas blondinas tamsiai mėlynu kostiumu.

– Čia dar reikia nemažai padirbėt, – manieringai tarė. – Tokiu atveju labiau kalbame apie pardavimą remontui. Nenoriu nieko įžeist, tačiau nesu tikras, ar siūloma kaina atitinka prekę.

Tomas įsižiūrėjo į jaunuolį. Priminė advokatą, auditorių, banko tarnautoją, o galbūt nekilnojamojo turto agentą, bet sprendžiant iš aprangos jam sekėsi geriau nei Kjeldui. Bet kokiu atveju – susilaižęs, pinigais šikantis įžūlus šūdžius.

– Niekas tavęs ir neverčia pirkt, – atkirto Raunas.

Prieškambaryje jų akims susitikus nuotaika staiga sugedo.

Kjeldas vėl nutaisė pardavėjo šypseną:

– Ne, ne, laimei, gyvename laisvoje šalyje, – nervingai nusijuokė. – Bet gal apžiūrėkime kitą buto dalį. Puikus, šviesus miegamasis, nedidelis kambarėlis, puikiai tiksiąs vaikui, – parodęs į prieškambario galą pasivedė jaunuolį paskui.

Raunas nulydėjo juos akimis. Neturėjo nieko prieš įvairaus plauko žmones, bet galiausiai įsikelti norėjo per daug kostiumuotų berniukų. Jei taip ir toliau, Šiaurės Zelandijoje japių visai nebeliks. Jau žinojo, Kjeldui aprodžius butą, nusiųs jį pirkėjų kataloge ieškoti naujo kandidato.

Stumtelėjęs duris įžengė į svetainę. Apstulbo pamatęs nugara į jį stovinčią jauną moterį, žiūrinčią pro langą, už rankos ją nekantriai timpčiojo mažas berniukas. Pamatęs Rauną ir Miofę prisiglaudė prie motinos kojų. Moteris atsigręžė, nusišypsojo Raunui, – didelis pilvas bylojo, kad kitas vaikas jau pakeliui.

Raunas pasisveikino.

– Nenorit prisėst? – parodė į šviesią sofą.

– Ne, ačiū, gerai ir taip. Maniau, būsim vieni. Ar jūs taip pat susidomėjęs?

– Priešingai. Aš noriu jo atsikratyt. Beveik trečdalį amžiaus čia nugyvenau. Ar amželio, – nusišypsojo.

Linktelėjusi ji vėl nužvelgė svetainę.

– Butas būtų puikus, jeigu tik...

– ...jeigu tik kas nors jį sutvarkytų. Žinau, yra trūkumų, bet, kita vertus, vieta puiki, – šyptelėjęs skėstelėjo rankomis. – Nenorėjau kalbėt kaip pardavėjas. Labai mėgom vaizdą į pylimą.

Sukaupęs drąsą berniukas ištiesė ranką į Miofę.

– Magnusai, svetimų šunų liesti negalima.

– Jis nekanda, tik seilėjasi, – Raunas nusišypsojo berniukui. – Jo vardas Miofė.

– Mio-fė, – pakartojo vaikas.

Moteris paleido jį iš glėbio, leido glostyti Miofę, besimėgaujantį netikėtu dėmesiu.

– Tai kodėl parduodat butą?

Netikėtas klausimas Rauną apstulbino. Gūžtelėjo.

– Nes „mes“ jau nebe mes.

– Atleiskit už klausimą, – moteris nuraudo.

– Nereikia atsiprašinėt. Kartu mums čia buvo gera. Puikus rajonas, tarsi oazė vidury miesto, – tą akimirką lyg užsakyti suskambėjo Išganytojo bažnyčios varpai.

Vėl nusisukusi į langą moteris nužvelgė plikais medžiais apaugusius pylimus ir juos juosiančius vandens griovius.

– Galvoju, iš čia galima sekti metų laikus, eiti pasivaikščiot ant pylimo.

– Tikrai.

Ji staiga jam priminė Evą, tokią puikią ir švelnią, skendinčią šviesoje. Pajuto norą prieiti ir apkabinti ją per liemenį, priglausti prie savęs, užuosti jos plaukus.

Tuo metu svetainėje pasirodė Kjeldas su jaunuoliu. Panašu, paskutinė apžiūros dalis vyro geriau nenuteikė.

– Na, brangioji, eime?

Moteris šypsodamasi atsigręžė.

– Henrikai, man šitas patinka. Jis – tobulas.

– Bet, brangioji, ar nemanai, dar reikėtų...

Ji kiek kilstelėjo smakrą, žvelgdama iš aukšto.

– Mes norim gyvent čia.

– Gerai, puiku, – prikandęs lūpą nusileido. – Tik kad...

– Gera žinia, ar ne, Tomai? – Kjeldas nervingai nusišypsojo.

Raunas pasižiūrėjo į jaunuolį. Vis dar nevirškino nei jo, nei minties, kad butą teks perduoti jam.

– Galbūt, – atsisuko į moterį ir berniuką. – Esu tikras, čia būsit laimingi. Sveikinu.

Po dešimties minučių Raunas liko bute vienas su Miofe. Vis dar iki galo nesuvokė, kad pardavė. Kjeldas popierius turėtų sutvarkyt žaibišku greičiu ne tik norėdamas užsitikrint komisinį, bet ir todėl, kad daugiau netektų su juo bendrauti. Žvilgsniu klaidžiojo po didelę šviesią svetainę – kelis ten likusius baldus dengė storas dulkių sluoksnis. Kvėpuojant iš burnos virto garai, jautėsi lyg mauzoliejuje. Evos mauzoliejuje. Kita vertus, bent jau neabejojo, kad jaunoji pora čia tikrai susikurs jaukius namus – išskaitė tai besišypsančiose moters akyse. Tuščiai spoksojo į ąžuolines grindis priešais sofą. Kažkada šioje vietoje stovėjo stiklinis stalas, kol jo krisdama nesudaužė Eva. Čia rado ją nužudytą, įsilaužėlio suknežinta galva. Priešais ir vėl iškilo tamsi jos kraujo dėmė. Nesvarbu, kiek šveitė parketą, nesvarbu, kad po jos mirties praėjo daugiau nei dveji metai, tas vaizdas niekad jo neapleis.

– Eikš, Miofe, – ištempė šunį paskui save iš svetainės.

9.

Nuleidęs lados langą, pulkininkas Hauseris pro plyšį iškišo pažymėjimą. Sargas pastvėrė kortelę, permetė akimis šnairuodamas į pro priekinį stiklą rūsčiai žvelgiantį Hauserį. Po kurio laiko, sunkiai kylant užkardui, sargas pažymėjimą grąžino. Hauseris nuvažiavo keliu, vedančiu pro tamsius, monumentalius daugiaaukščių blokus, priklausančius Valstybės saugumo ministerijai. 22 pastatuose dirbo didžioji dalis žvalgybos agentų, padalytų į 20 už skirtingus dalykus atsakingų divizijų. Hauseris pastatė mašiną priešais 7-ąjį namą, kur buvo įsikūręs jo skyrius. Išlipęs iš automobilio patraukė prie pagrindinio įėjimo, ten dar vienas sargybinis pareikalavo jo tapatybę patvirtinančių dokumentų.

Tais retais kartais, kai lankydavosi skyriuje, jį nuolat priblokšdavo aštrus garstyčių spalvos linoleumo kvapas. Paskutinį kartą čia buvo užsukęs beveik prieš penkis mėnesius. Pakilo laiptais į antrame aukšte įsikūrusį Z skyrių. Tai buvo šešėlinė VIII divizijos atšaka, besirūpinanti operatyvinėmis užduotimis – šnipinėjimu ir tardymais. Apie Z skyriaus egzistavimą žinojo tik keli svarbiausi asmenys, visi kiti žvalgybos tarnyboje manė, kad šie kabinetai priklauso III karo technikos divizijai. Tačiau iš tikrųjų Hauseris ir kiti Z skyriaus darbuotojai rūpinosi vidaus politinėmis bylomis. Perimdavo bylas prieš žvalgybos tarnybos saviškius ar SED partiniams įsipainiojus į valstybei priešišką veiklą. Per devynerius darbo Z skyriuje metus Hauseris išnagrinėjo daugiau nei šimtą įvairiausių bylų. Gera pusė jų baigėsi kaltųjų mirtimi.

– Hauseri, atrodai šūdinai, – nuolat pridususiu astmos išvargintu balsu tarė Valteris Štrausas.

Viršininkas nužvelgė jį išplaukusiomis, apvaliame it skritulys veide beveik išnykusiomis akimis. Prie rašomojo stalo jis sėdėjo tarsi peraugęs kūdikis su per maža generolo uniforma, riebiais pirštais saldaininėje grabaliodamas paskutinį saldainį su brendžio įdaru.

– Sėskis, – parodė į kėdę priešais.

Hauseris bemat suprato esąs iškviestas ne draugiškam pokalbiui, nes paprastai jam pasiūlytų degtinės ir vietą ant sofos.

Atsisagstęs švarką pasidėjo portfelį prie vienos kėdės kojų, atsisėdo.

– Kur slapsteisi? Neįmanoma buvo susisiekt.

– Sprendžiau skubų reikalą.

– Ačiū, tiek ir pats žinau. Ratalčikas nepatenkintas mirštamumu Hochenšionhauzeno skyriuje.

Hauseris patraukė pečiais.

– Jei jo paties tardytojai dirbtų bent kiek efektyviau, tokių situacijų galėtume išvengti. Leo Dancigą jie bergždžiai tardė tris mėnesius, tuo metu jo vyrai išsikasė tunelį iki pat Šarlotenburgo, – ironiškai tarė.

– Jie ten nerimauja. Ratalčikas dėmesio nenori.

– Dėmesio? Jis vadovauja slaptam kalėjimui, apie kurį visuomenė nė nenutuokia. Manau, galiu jaustis saugiai.

– Šiais laikais negalime daryti klaidų. Svarbiausia švariai atrodyt, – Štrausas atsilaisvino žalią uniforminį kaklaraištį.

Nors kabinete buvo karšta, lango atidaryti neketino.

– Leo mirė nuo plaučių uždegimo, – atsakė Hauseris. Palinkęs pakėlė portfelį, iš kurio ištraukė Leo mirties liudijimą. – Pasirašytas Pomeranijos kalėjimo gydytojo, kopija išduota Leo artimiesiems, pranešta, kad laidotuvės jau įvykusios, – liudijimą padėjo Štrausui ant stalo.

– Dar vienas plaučių uždegimas? – Štrausas pabarbeno pirštais į stalviršį. – Pamažu visą epidemiją pradėjai, po velnių. O kaip jo žmonės? Ar suėmėt?

– Byla pasirodė šiek tiek sudėtingesnė nei įprasta. Šnipinėjimas parodė, kad tarp sieną kertančiųjų buvo nemažai nusižengėlių iš Vidaus reikalų ministerijos bei keli vietiniai SED* partiniai.

Atrodė, lyg Štrausui tuoj atsikabins žandikaulis, sumišęs jis tuščiame dubenyje viena ranka ieškojo brendžiu įdarytų saldainių.

– Po velniais...

– Taip, vaizdelis nekoks.

* Sozialistische Einheitspartei Deutchlands (SED) – Vokietijos socialistų vienybės partija.

– Po velniais, – pakartojo, – net nežinau, kas blogiau: dar vienas tunelis Berlyno širdyje ar pabėgti trokštantys partiečiai? Kai visa tai iškils viešumon, mus nuskalpuos. Tai tas pats, kas pilt benziną į opozicijos laužą, Hauseri, ar supranti? Supranti, pirmąkart nuo 1953-iųjų šalyje atsirado sušikta opozicija? – atsidaręs rašomojo stalo stalčių susirado pakelį saldainių su brendžiu, karštligiškai atplėšė. – Kai aplink mus – Lenkijoje, Vokietijoje ir Tarybų Sąjungoje vyksta tokie dalykai kaip glasnost ir perestroika, sėdim ant tiksinčios bombos, – įsidėjo keletą saldainių į burną, likusius sumetė dubenin. – Visas pasaulis stebi, todėl viskas priklauso nuo mūsų... nuo žvalgybos tarnybos. Supranti?

– Visiškai suprantu, – Hauseris sunkiai atsiduso. – Bet niekas neišaiškės.

– Kaip suprast? Tokie dalykai visuomet išlenda į dienos šviesą.

– Ne.

– Tikiuosi ne... Juk jūs partinių... nepasmerkėt myriop, ką? – nurijo saldainius.

Štrauso nerimas buvo bepersimetantis Hauseriui.

– Žinoma ne. Žudytis neketinu, po velnių.

– Tai kas tada?

– Naktį iš liepos aštuonioliktos į devynioliktą pirmoji pabėgėlių grupė mėgino pasprukti per Rupino gatvės tunelį. Iš viso 14 žmonių. Praėjus lygiai trims minutėms po to, kai dirbtuvių pastate pradingo pirmieji, prie pastato išsirikiavo XX divizijos pasienio sargybinių padalinys, dėl to Leo Dancigo bendrininkai buvo priversti dėtis prie pabėgėlių tunelyje.

– Tai leidai jiems pasprukt?

– Taip, tol, kol jie įveikė maždaug pusę 140 metrų ilgio tunelio. Tuomet važinėtis pirmyn atgal palei pirmąją apsaugos užtvarą paleidome pasienio sargybos sunkvežimius.

– O pabėgėliai?

– Palaidoti. Toną sveriančių sunkvežimių sukelta vibracija tunelį sugriovė.

Nuo pokalbio pradžios Štrausas pirmą kartą nusišypsojo.

– Supratau. Nuostabu. Gerai padirbėjai, Hauseri.

– Ačiū.

– O kaip dėl bylos protokolo? – pašnairavo į Hauserio portfelį.

– Koks protokolas, jei nebuvo jokios bylos?

Štrausas linktelėjo.

– O kas toliau?

– Toliau? – patraukė pečiais. – Toliau susirasiu naują bylą. Jau nusižiūrėjau kelias.

Sunkiai atsilošė.

– Galbūt laikas dar nepribrendo naujai bylai. Gal palauk.

– Ko palaukt? – Hauseris papurtė galvą. – Klasiniai išdavikai nelaukia.

– Nauji vėjai papūtė. Ne tik iš užsienio, bet ir partijoje – taip, net tarp aukščiausiųjų pareigūnų.

– Tai ką siūlai?

– Ar kada svarstei dirbt patarėju?

Hauseris pakeitė kojų padėtį, išsilygino kelnių kantus.

– Kitoms divizijoms?

– Turėjau omeny mūsų kolegas užsienyje.

Pribloкštas įsispoksojo į jį:

– Nežinojau, kad siunčiam žmones užsienin.

– Taip, taip, Centrinėj Amerikoj, keliose naujosiose Afrikos valstybėse ir, žinoma, Kuboje. Daug kas norėtų mūsų žinių ir patirties.

– Ačiū, manęs nedomina. Mano darbas – Z.

Štrausas atsilošė, sunėręs ant pilvo rankas.

– Pats dirbau Kuboje prieš daugelį metų, prieš įsteigiant Z skyrių. Šią šalį tikrai galiu rekomenduot. Romas – fantastiškas, žasto storio cigarai, puikus klimatas ir, be abejo, moterys. Visos *itin* draugiškos. Ar esi kada buvęs su juoduke?

– Iš kur staiga tas noras išsiųst mane į kitą pasaulio kraštą?

Nekreipdamas dėmesio į klausimą Štrausas svajingu žvilgsniu tęsė:

– Ten moterys visai kitaip sutvertos. Jų oda šiurkštesnė, gruoblėtesnė. Kūšys juodas, persisunkęs tabako kvapo. O klitoris didžiulis, tarsi slyvos kauliukas. Nepakartojama, tikrai... nepakartojama.

– Ar ketinama uždaryt Z?

Liūdnai pažvelgė į Hauserį.

– Nežinau, tikriausiai. Kai reikės rast atpirkimo ožių, galim pasirodyt įtartini.

– Atpirkimo ožių? Už ką? Mes juk didvyriai, po velniais.

– Taip, mes didvyriai, – neužtikrintai pritarė Štrausas.

– Čia kažkokia klaida.

– Politika.

– Kaip ir sakiau, klaida, – troško išdrožt viską, ką manė apie šalies politikus, bet susitvardė. Giliai įkvėpė pro nosį. – Niekur nesitrauksiu, nebent mane nušalinsi. Rasiu naują bylą. Ką nors didelio.

– Puiku, – šyptelėjo. – Bet tik atsargiai, Hauseri.

Linktelėjęs pakilo nuo kėdės. Atidavė Štrausui pagarbą, išėjo iš tamsaus kabineto. Nesijaudino. Jau daugelį metų žvalgėsi per petį. Nuolat saugojosi priešo, tiek iš išorės, tiek esančio šalia, žvalgybos tarnyboje. Protokolus visad rašydavo glaustus, niekad nepasirašinėjo jokių jį kompromituoti galinčių raštų. Juo mažiau įrašų, tuo geriau. Jam rodės, jog žvalgybos tarnybos trūkumas buvo manija viską archyvuoti. Daug svarbiau išlikti šešėlyje. Tai geriausias jų ginklas. Grįžęs prie automobilio atsisėdo į vairuotojo vietą. Net pagalvot negalėjo apie Z skyriaus uždarymą. Nuo tokios absurdiškos minties tik pakraipė galvą, užvedė ladą. Tokiu atveju tegu uždaro ir visą STASI, o to jau niekada nebus. Įjungęs pavarą nuriedėjo pro pirmąjį namą, kur buvo įsikūrusi aukščiausioji valdžia. Taip, kuo anksčiau ras kitą didelę bylą, tuo geriau.

10.

Pliaupiant lietui Raunas žingsniavo palei prieplauką. Miofė stengėsi spėti kartu, bet trumpomis kojomis tik vilkosi iš paskos. Priėję „Uosto ūdrą" pro atdaras duris suskubo vidun. Vis dar buvo rytas, tačiau senoji užeiga prikimšta lankytojų, ieškojusių, kur pasislėpti nuo lietaus, o blogas oras pasirodė puikus pretekstas išgerti pirmąjį dienos pilzeną. Nusitraukęs gobtuvą Raunas nusišluostė veidą, pasuko prie baro. Tarsi ironiškai šaipydamasis iš lauke pilančio lietaus ir žymiosios „Uosto ūdros" prieblandos senasis kampe stovintis „Würlitzer" muzikos automatas grojo linksmą Kimo Larseno dainą „Siuzana – dangaus mėlynė".

Tarsi šešėlis iš tarpdurio į tarnybines patalpas išniro Džonsonas, didžiule letena suėmęs mažytį kavos puodelį.

– Raunai, – sumurmėjęs nuslinko prie baro.

– „Carlsberg", ačiū, – prisėdo ant aukštos baro kėdės, atsisegęs odinės striukės kišenę išsitraukė krūvą banknotų. – Turbūt reiktų pagaliau apmokėt sąskaitą. Kiek skolingas?

Išvydęs tiek pinigų Džonsonas pakėlė vešlius antakius, bet nieko nepasakė. Tik nuo stalo paėmė pakelį „Cecil" cigarečių. Žiebtuvėlio liepsna trumpai nušvietė veidą, netrukus pradingusį dūmų debesyje.

– Mentai tau algos tikrai nebemoka, tai banką apiplėšei?

– Butą pardaviau. Pinigų, tiesa, dar negavau, bet bankas dėl to bent jau padidino kredito limitą.

Atkimšęs butelį Džonsonas pastatė jį priešais Rauną.

– Tai sveikint?

Raunas gurkštelėjo.

– Nežinau, bet kokiu atveju pinigai krinta tuščion vieton.

– Susiradai kur gyvent?

– Juk turiu „Bjanką".

Džonsonas pastatė puodelį.

– Tikiuos, nesiruoši visam laikui persikraustyt į tą seną geldą?

– Kodėl ne? Visą žiemą ten kuo puikiausiai pragyvenau. O dabar dar gavau šiek tiek pinigų jai sutvarkyt.

– Mano nuomone, planas nelabai apgalvotas.

– Tavo nuomonės aš neklausiau. Be to, nusipirkęs „Bjanką" užstačiau butą, kad galėčiau pasiimt paskolą, tad dabar turėsiu ją grąžint.

Į peleninę nukratė cigaretę.

– Tai rimtai iškeitei puikų butą su vaizdu į pylimą, į senąjį tralerį?

– Kaip pažiūrėsi.

– Kiekvienam savo, – Džonsonas tik pakraipė galvą.

Ištuštinęs butelį Raunas sunkiai pastatė jį ant baro.

– Kiek skolingas?

– Na, tu ir greitas.

– Pažadėjau agentui išgabent iš buto paskutinius daiktus, kad jau šiandien galėtų gaut raktą.

– Laive užteks viskam vietos?

Nudelbė akis.

– Ne, daugumą daiktų jau išvežiau. Iš tiesų liko tik... taip, Evos daiktai, žinai, drabužiai ir panašiai... tik tiek liko, – skėstelėjęs rankomis atsistojo. Prie kėdės kojos įsitaisęs pavargęs Miofė šniurkštelėjo nenorėdamas judėti iš vietos. – Na, tai kiek skolingas?

– Šitą statau, – Džonsonas paėmė tuščią butelį. – O dėl sąskaitos... tai juk niekur kol kas nesiruoši išplaukt. Sakykim, ir čia tau padidinsiu kredito limitą.

Grįžo į butą su ritinėliu juodų šiukšlių maišų. Beveik palengvėjo pagaliau išvydus jį tuščią, lyg nuo plikų sienų būtų nušveisti likučiai prisiminimų apie siaubingą čia įvykdytą nusikaltimą. Baldus už 4 500 kronų pardavė „Vežėjui Finui", naudotų daiktų supirkėjui iš Haslevo, su sąlyga, kad šis pasiims viską, net bevertį šlamštą. „Vežėjas Finas" dėl kainos nė necyptelėjo, vidurio Zelandijoje baldai turbūt vis dar kažko verti. Tyčia pasirinko žmogų, gyvenantį toli nuo Kristianshauno, kad nereikėtų matyti Evos ir jo baldų naudotų daiktų parduotuvių vitrinose. „Vežėjo Fino" tik paprašė nejudinti drabužių spintos miegamajame.

Atidaręs spintos duris nužvelgė lentynas ir kabyklas, ant kurių buvo glaudžiai sukabintos Evos suknelės ir viršutiniai drabužiai. Akimirksnį pasigailėjo nepaprašęs Fino išsivežti absoliučiai viską. Kita vertus, nepakęstų, jei kažkas svetimas raustųsi po asmeninius jos daiktus. Atkreipė dėmesį į mėlyną suknelę, kabančią tarp kelių striukių. Iškėlė prieš save, išorine delno puse glostydamas ploną, švelnią medžiagą. Ja vilkėjo jiems pirmąkart susitikus. Kai pirmąkart praėjo pro „Bjanką". Lyg tai būtų nutikę aname gyvenime. Kruopščiai sulankstė. Jau dveji metai praėjo po jos mirties, o jis nė kiek nepasistūmėjo į priekį. Iš ritinėlio atplėšęs šiukšlių maišą atsargiai padėjo mėlynąją suknelę ant dugno. Paskui nuo lentynų ėmė šluoti marškinėlius, palaidines, apatinius. Prikimšęs pirmąjį maišą atplėšė antrą, tęsė toliau. Galiausiai nuo pakabų plėšė švarkus, striukes, kelnes, sukneles, skubiai kimšo viską į maišus. Reikėjo viską baigti vienu mostu, nedvejojant, lyg nuo žaizdos plėšiant pleistrą.

Prie prieškambario durų sustatęs tris maišus grįžo prie paskutinės spintos. Nors ir būtų buvę paprasčiau tiesiog viską sumesti į konteinerius kieme, paskutinę akimirką nusprendė nutempti juos į naudotų daiktų parduotuvę Amagerio tilto gatvėje. Paaukoti drabužius „Liaudies bažnyčiai" – tikrai Evos stilius. Būdama gyva ji stengės išgelbėt visą pasaulį, jo nuomone, kartais būdavo per daug gera. Žinojo, kaip velniškai skaudės, jei vieną dieną pamatys svetimą moterį Evos drabužiais – bent jau bus paaukojęs kilniam tikslui.

Grūdant į maišą paskutinius švarkelius, iš vieno kišenės ant grindų iškrito mobilusis telefonas. Surinko senstelėjusią „Nokia" su antena, bet pamėginus įjungti telefonas pasirodė išsikrovęs. Neprisiminė, ar teko jį anksčiau matyti, net abejojo, ar jis tikrai Evos. Ji turėjo vieną pirmųjų „iPhone", jam nuolat tekdavo padėti jai juo naudotis. Nė suskaičiuot negalėjo, kiek kartų atsitiktinai nuspaudusi kažką ant ekrano paskambindavo jam ar kitiems. Apie tai galvodamas nusišypsojo, kol prisiminė, kad įsibrovėlis ją nužudė, kartu pavogęs „iPhone", jos laikrodį, piniginę ir nešiojamąjį kompiuterį. Nė vienas iš daiktų iki šiol neatsirado, o kaltininkas, nepaisant jo ir visų policijos pajėgų suorganizuotos intensyvios medžioklės, vis dar liko nenustatytas. Žinojo apie jį tik tiek, kad priklausė vienai Rytų Europos vagių

gaujų, tuomet siaubusių šią miesto dalį, ir kad jo seniausiai nebėra šalyje.

Įsikišo telefoną į kišenę. Nesinorėjo daugiau mąstyt apie tą prakeiktą bylą. Karti patirtis parodė: jeigu neišmes minčių iš galvos, jos nuvarys jį į tamsą, iš kurios neištrauks joks alkoholis, o gert iki sąmonės netekimo, kad užsimirštų, jau nuoširdžiai pavargo.

Nunešė maišą prie kitų. Gal darbo telefonas, o gal jį turėjo prieš įsigydama „iPhone", tiesiog laikė kažkur nukišusi. Pamėgins gauti kroviklį ir įmint mįslę. Jei telefonas advokatų kontoros, kurioje dirbo iki mirties, galės jiems grąžinti. Tada pagaliau bus laisvas.

II.

Lenkijoje parlamentas sudarė komisiją, tirsiančią, ar žvalgybos policija vykdė politines žmogžudystes. Vakaruose tokia žinia greičiausiai susilaukė didelio žiniasklaidos dėmesio, tad Hauseris apie ją išgirdo iš V divizijos, kontroliuojančios visas žinias iš Vakarų ir propagandą. Lenkai nešvaistė laiko vadinamajam demokratizacijos procesui, pagalvojo. Tačiau ši situacija jo itin nejaudino, nes jie visiems laikams liks bailių tauta. Nė pagalvot negalėjo, kad kas nors panašaus galėtų nutikti čia. Juk čia – Vokietija! Ypač šioje šalies dalyje. Bet taip pat žinojo, jog Štrausas, išgirdęs naujieną, iš baimės prisimyš į kelnes ir niurzgės nesiimti naujų tyrimų. Dėl to reikėjo jau šiąnakt rasti kitą bylą.

Laikrodžio rodyklėms artėjant prie vidurnakčio archyvo rūsyje, išskyrus visą parą veikiančių ventiliatorių tinkamai oro drėgmei palaikyti ūžesį, tvyrojo visiška tyla. Tarsi švytinčios domino plytelės ilgomis, tiesiomis eilėmis sustatytos dokumentų spintos slėpė per šimtą kilometrų lentynų su visų šnipinėjamų asmenų bylų protokolais. Čia surinkti visi išsigimėliai, išsišokėliai, išdavikai. Hauseris įsikūrė viename tuščiame archyvarų kabinete. Spoksojo į krūvas Miulerio sukrautų bylų aplankų. Su kitais agentais atrinko daugiau nei 50. Pavargęs pasitrynė smilkinius. Visuomenėje tiek daug išdavikų ir tiek mažai laiko jiems sugaudyti. Leo Dancigas buvo puikus laimikis dar ir dėl to, kad kartu su juo sustabdyta dar daugiau išdavikų, tačiau rezultatui pasiekti prireikė mėnesių. Išeikvoti tūkstančiai darbo valandų. Net pačiam teko įsikelti į Leo gyvenamą pastatą, kad galėtų jį sekti iš arti. Apsimetęs paslaugiu kaimynu kartu kieme gerdavo alų. Visą pavasarį praleido šnipinėdamas jį dvidešimt keturias valandas per parą, kol viskas baigėsi Leo kelione į dėžę. Po tiek mėnesių sunkaus darbo pamačius Leo nusibaigusį palengvėjo. Lengviau atsikvėpė ne tik valstybė, bet ir jis pats.

Atsegęs portfelį Hauseris išsiėmė pusę butelio absento. Dekadentinis gėrimas buvo vienintelė jo yda. Vienintelis dalykas, kurį pirkdavo vakarietiškų prekių prikimštose „Intershop" parduotuvėse.

Įtrūkis nepalaužiamoje socialisto sieloje. Bet gėrimas tuo pat metu jį ir gelbėjo. Įsipylęs į taurę žalsvai švytinčio skysčio ant viršaus uždėjo nedidelį sidabrinį piltuvėlį. Į vidų atsargiai įmetė cukraus gabalėlį, užpylė vandeniu iš ant stalo stovinčio ąsočio. Pasaldintas vanduo pro piltuvėlį ėmė lašėti į taurę. Klausydamasis kliunktelėjimų stebėjo, kaip absentas pamažu keitė spalvą, virsdamas pieno baltumo skysčiu. Kai į taurę subėgo visas saldintas vanduo, ją keliais godžiais gurkšniais ištuštino ir prisipylė naują. Aplankus atsivertė tik po trijų taurių. Galva ūžė – negalėjo suprasti, ar šniokštimą kažkur giliai kaukolėje sukėlė alkoholis ar tujonas. Skambėjo it Karlo Markso alėją skalaujantis rudeninis lietus ar dėžę užpildantis ledinis vanduo. Reikėjo padorios bylos, užčiaupsiančios Štrausą, pagerinsiančios žvalgybos tarnybos dvasinę būklę, parodysiančios visiems, jog teisingumas egzistuoja, o išdavikams, kad ir kokias aukštas pareigas jie eitų, pabėgti neįmanoma.

Kibo į pirmąsias dvi aplankų krūvas. Visose bylose nagrinėjami menki nusikaltimai, ėmė piktintis, kodėl Miuleris apskritai nusprendė jas atrinkti. Bylos, susijusios su keliais partijos nariais, tačiau juos viso labo įdavė pavydūs kolegos, paskatinti vidinių nesutarimų ir tarpusavio kovos dėl valdžios. Šniokštimas galvoje sustiprėjo, pasitrynė smilkinius – nepadėjo. Įtarė, jog tokiais pranešimais informatoriai kartais tiesiog švaistė žvalgybos tarnybos laiką, dėl to tarnyba vis labiau klimpo į biurokratiją, darėsi vis mažiau veiksminga. Iš tiesų taip jie tik dangstė tikruosius kaltininkus, kuriems surasti agentams tekdavo gaišti brangų laiką.

Pavargęs pasižiūrėjo į paskutinę krūvą. Ant viršaus gulėjo pageltonijusiu aplanku suimta dokumentų šūsnis. Sprendžiant iš protokolų krūvos, byla tiriama jau daugelį metų. Įtariamasis ne kartą patekęs į žvalgybos tarnybos akiratį. Prie bylos aktų pridėta vaizdo kasetė. Nuėmė popierius laikančią gumelę. Pirmame puslapyje buvo užrašyta „Midas" – įtariamajam suteiktas slapyvardis. Hauseris skubiai pervertė pirmuosius puslapius: 38 metų Valstybės banko skyriaus vadovas, be to – tarptautinio sektoriaus. Vedęs, 9 metų mergaitės tėvas. Žmona, buvusi manekenė, dirba prašmatnioje „Intershop" parduotuvėje Liepų alėjoje. Skaitė apie pirmuosius šnipinėjimus prieš keletą metų, kai Midas įtartas prekyba juodojoje rinkoje Rytų Vokietijos markėmis

būtent „Intershop" parduotuvėse. Paskui keli tyrimai banke dėl manipuliavimo valiutų kursais, sukčiavimo su tauriaisiais metalais. Be to, nagrinėti atvejai, kai Mido kolegos ir statytiniai valdė Vakarų bendrovių įkurtas antrines įmones. Kaltinimų sąrašas rodėsi neišsenkamas, Hauseris nusistebėjo, kodėl jis ne tik kad seniausiai nesuimtas, bet dar ir paaukštintas banke. Tai galėjo reikšti tik viena...

Prisipylė dar vieną taurę absento, šįkart be vandens. Pasimėgaus 70 procentų stiprumo alkoholiu žiūrėdamas Mido vaizdo įrašus. Įkišus sunkią kasetę į grotuvą ekrane pasirodė pirmieji neryškūs vaizdai. Gurkšnojant gėrimą prieš akis viena po kitos plaukė vieno šnipinėjimo ištraukos. Įrašai fiksavo vyro susitikimus – Mido tinklas šakojosi net į finansų sektorių, sunkiąją pramonę ir, žinoma, politinę sistemą, – iki pat kongreso. Tik dėl dviejų priežasčių jis vis dar laisvėje. Pirma, veikė labai įtakingiems asmenims, o antra, už jo stovėjo visa krūva norinčių valdyti savo priešininkus partijos viršūnėje. Dėl šio paradokso byla dar prieštaringesnė. Ir Hauseriui dar patrauklesnė. Pagaliau rado didžiąją žuvį, padėsiančią atlikti didįjį valymą. Tokia byla kaip ši galbūt net pakeistų jėgos persvarą tarp partijos ir žvalgybos tarnybos.

Žiūrėjo prastos kokybės paslėptos kameros įrašus iš prabangaus viešbučio kambario. Midas kaip reikiant įsilinksminęs su dviem prostitutėmis. Hauseriui teko pripažinti, kad nepaisant apkūnaus stoto Midas gan vikrus. Gurkštelėjo absento, kuris bemaž degino lūpas. Vėl perskaitė apžvalgos lapą. Tikrasis Mido vardas – Kristofas Šumanas. Asmeniškai pasirūpins, kad pono Šumano pavardę pakeistų Hochenšionhauzeno numeris. Numeris, kuriam telemta nuskęsti dėžėje.

– Šumanai, greit pasimatysim, – apsvaigęs sumurmėjo, keldamas taurę ekrane mirgančiam vaizdui.

12.

Santechniko raktu suspaudęs sąvaržą Raunas mėgino per mažu atsuktuvu pasukti surūdijusį varžtą. Po sekundės išslydęs iš rankos įrankis tekštelėjo į purvą variklio skyriaus dugne.

– Šūdas!

– Kas vyksta? – Eduardo tupėjo kajutėje prie atviro variklio skyriaus liuko. – Viskas gerai?

– Taip, po... – iš ankštos patalpos sušuko Raunas. Pro angą tarsi atviro variklio bloko švaistikliai kyšojo tik kojos. Atsargiai prašliaužė didžiojo „John Deere" variklio galvutę, kad ištiesęs ranką galėtų pasiekti variklio skyriaus dugną. Įmerkęs ranką į ledinį pasenusio uosto vandens ir dyzelino tepalo mišinį, dviejų pirštų galiukais galiausiai užčiuopė atsuktuvą. Netrukus vėl ėmė tvirtinti sąvaržą prie padavimo žarnos tarp skysto degiklio ir vieno degalų rezervuarų.

– Pabandyk dabar tą šūdą įjungt, – šūktelėjo.

Eduardo nuėjo prie valdymo pulto, kur buvo įrengtas „Webasto" reguliatorius. Įjungė degiklį, šis suūžė. Po kurio laiko dešine koja pajuto iš ventiliacijos kanalo atsklidusią šilto oro srovę.

– Dabar veikia.

Eduardo padėjo Raunui išsiropšti iš variklio skyriaus, abu drauge užtraukė sunkų liuką. Susiradęs skudurą Raunas nusišluostė purvinus pirštus. Kajutėje jau šilo.

– Apačioje vaizdelis nekoks. Abu degalų rezervuarai visiškai sumaitoti.

– Jokia čia problema, – atlaidžiai išsiviepė. – Labai lengvai galima pataisyt.

– Tikrai?

– Per „Youtube" mačiau tokį filmuką: ištempi laivą į sausumą, iš išorės prapjauni vieną šoną ir rezervuarus ištempi...

– „Bjankos" niekas nepjaus.

– Bet, Raunai, ten atrodė taip nesudėtinga.

Nieko neatsakė. Per Eduardo petį kaip tik tuo metu pamatė moterį, į vairinę įkėlusią koją su juodais pusilgiais auliniais. Raunas išėjo pro kajutės duris. Atpažino elegantiškąją moterį, – vos jam nusišypsojusi nuo veido nusibraukė ilgus šviesius plaukus. Tai ji pastaruoju metu stebėdavo jį iš savo „Fiat 500" kitoje kelio pusėje.

– Luizė Slotsholm Nilsen, – prisistatė ir nusimovusi ilgą pirštinę ištiesė jam ranką.

Raunas dar kartą nusišluostė pirštus į skudurą ir paspaudęs ją prisistatė:

– Tomas... Mes pažįstami?

Moteris papurtė galvą.

– Dar ne.

– Okei, kuo galiu padėt?

Luizė apžvelgė kanalą.

– Reikalas... šiek tiek sudėtingas...

Jis nusišypsojo.

– Tiek jau ir pats supratau, jei užtrukot savaitę įveikt atstumą nuo automobilio iki mano laivo.

Tuoj pat įsmeigė į jį akis.

– Pastebėjot mane?

– Kur čia nepastebėsi.

Tą akimirką iš kajutės išėjo Eduardo, energingai pasisveikino. Luizė skubiai atsakė, dėl susidariusios situacijos akivaizdžiai pasijutusi nejaukiai.

– Gal norit prisėst? – mostelėjo į vieną vairinėje stovinčių baltų plastikinių kėdžių.

– Net nežinau, ar apskritai derėjo į Jus kreiptis.

– Bet kad jau atėjot, tai verčiau pasakokit, koks reikalas.

Sudvejojo.

– Norėčiau kalbėtis prie keturių akių.

Raunas linktelėjo.

– Puiku, Eduardo vis tiek kaip tik ėjo...

– ...daryt kavos, – nutraukė jį Eduardo, aiškiai nusprendęs nieko nepraleisti. – Ne per stiprios, kaip danai mėgsta.

Raunui nespėjus paprieštarauti, jis jau buvo pakeliui į virtuvėlę, o duris paliko praviras.

Raunas vėl pasiūlė kėdę, jie susėdo vienas priešais kitą. Atkrypavęs Miofė įsitaisė prie jo kojų. Kasydamas jam kailį laukė, kol Luizė sukaups drąsą prabilti.

– Aš... apie jus skaičiau laikraščiuose.

– Okei...

– Labai užjaučiu dėl merginos mirties, tikrai labai skaud...

– Ačiū, Luize, bet apie tai šnekėt nenoriu.

Ji papurtė galvą.

– Ne, atleiskit, ne apie tai ir norėjau kalbėtis, aš apie tą kitą bylą.

– Kokią bylą?

– Skaičiau, kaip radot tą įkalintą prostitutę. Grąžinot ją sveiką gyvą motinai.

– Mariją, o kas dėl jos?

– Na, man tai tiesiog padarė labai didelį įspūdį, – nudelbė akis į batus. – Tikrai puikiai padirbėjot, – sumurmėjo. – Tikrai...

Raunas staiga pasijuto nepatogiai. Pasigailėjo pasiūlęs jai prisėsti.

– Ačiū, Luize. Bet jeigu tik tiek, tai... Aš kaip tik buvau šiek tiek užsiėmęs, – ištiesęs purvinas rankas jau norėjo kilti iš vietos.

– Prieš šešis mėnesius dingo mano brolis, – skubiai išbėrė.

Vėl atsilošė.

– Okei, aš jį pažįstu?

– Ne, abejoju, nors jis gyveno visai netoliese, – pasisukusi kėdėje pirštu parodė į daugiabutį Apelbiu aikštėje. – Brolis buvo šiek tiek atsiskyrėlis. Pagalvojau, gal galėtumėt man padėt.

– Kaip?

– Jį surast. Grąžint jį į gyvenimą. Visai kaip tą Moniką.

– Mariją. Ją radau visai atsitiktinai. Neketinu daugiau veltis į panašius dalykus.

Linktelėjusi apsimovė pirštinę.

– Atsiprašau, dabar suprantu, naiviai pasielgiau čia atėjusi.

– Nereikia atsiprašinėt. Tiesiog negaliu Jums padėt. O ką policija, ar susisiekėt su jais?

– Policija... *įtraukta*. Mano brolis ne tik dingęs, jis dar ir ieškomas.

– *Madre mia**, už ką?

Luizė su Raunu sužiuro į Eduardo, tiesiantį jiems du garuojančius puodelius kavos.

– Vis dar norite kavos?

Neatsakiusi paėmė puodelį iš Eduardo rankų.

– Už svetimo turto grobstymą. Iki šiol negaliu suvokt, kaip jis galėjo taip pasielgt, bet taip sako policija.

– Ir pabėgo su visais pinigais? – paklausė Eduardo, atsirėmęs į planšyrą.

– Ar nesiruošei grįžt į savo laivą? – sumurmėjo Raunas.

Gurkštelėjusi kavos pakėlė akis į Eduardo. Lyg dėkodama už klausimą Raunui.

– Kažkas panašaus. Jie bent jau taip teigia. Bet pasigesta visai nedidelės sumos. Tik apie 40 000.

– Bet jei praėjo šeši mėnesiai nuo dingimo, tie pinigai jau seniai turėtų būt išleisti.

Linktelėjo.

– O ką sako policija? – nesidrovėdamas tęsė Eduardo.

– Nesikalbėjau su jais nuo to laiko, kai jie prieš gerus keletą mėnesių mane apklausė. Uždavė daug nemalonių klausimų, lyg būčiau jo bendrininkė.

– Jie gal irgi kokie *maricones***, ar ne, Raunai?

Raunas tylėjo. Slapta laukė, kol Eduardo užsičiaups, o ta moteriškė paliks laivą ir denyje pagaliau bus ramybė.

– Šiaip ar taip, pasijutau labai nemaloniai. Todėl ir tikėjausi... – žvilgtelėjo į Rauną.

– Ko?

– Iš straipsnių supratau, kad dirbat policijoje.

– Dirbau. Tas etapas jau seniausiai baigtas.

– Pagalvojau, galbūt vis tiek dar turite kokių pažinčių, gal galėtumėt paklausinėt, ar nėra kokių naujienų apie Moensą, mano brolį?

* Motina švenčiausioji. (*Isp.*)

** Pederastai. (*Isp.*)

– Deja, mane nuovadoje nori matyti mažiausiai, – atsistojo. – Manau, pati turėtumėt pasiskambint. Tikrai kas nors pagelbės.

Linktelėjusi Luizė pakilo nuo kėdės. Padėkojusi Eduardo už kavą atidavė jam puspilnį puodelį.

– Apgailestauju už sugaištą laiką, – šyptelėjusi Raunui apsisuko eiti.

Raunas su Eduardo akimis nusekė, kaip moteris užlipo į prieplauką ir dingo automobilyje.

– Tu gal pakvaišai, ar kas tau yra? – Eduardo įbruko Raunui Luizės kavos puodelį.

– Kaip suprast?

– Superkaršta *señorita** savo noru pasirodo šitam išvietę primenančiam laive ir prašo tavo pagalbos, o tu jai tiesiog atsakai. Net negali apsimest bent šiek tiek susidomėjęs jos bėda.

– O kam man to reikia? – Raunas patraukė pečiais.

Eduardo papurtė galvą.

– Kad ją gautum, pakviestum į pasimatymą? *Comprende***? Apie ką tu mąstai?

– Akivaizdžiai ne apie tą patį, ką ir tu.

Nuėjęs į kajutę Raunas sudėjo kavos puodelius į kriauklę. Šalia ant virtuvės stalo gulėjo Evos mobilusis.

– Ar kartais neturi seno kroviklio?

Įėjęs vidun Eduardo apžiūrėjo telefoną.

– Šitam? Nemanau. Iš kur ištraukei?

– Nesvarbu.

– Beveik antikvarinis.

Raunas išskalavo puodelius. Gal Eduardo ir teisus. Galbūt pasirodė pernelyg atšiaurus, bet, po velnių, visai nenorėjo raustis nei savo, nei kieno nors kito praeityje. Praeitis gali būti pražūtinga.

* Moteris. (*Isp.*)

** Supranti? (*Isp.*)

13.

Pro medžius Greifenhageno gatvėje skverbėsi pirmieji saulės spinduliai. Nors laikrodis rodė tik septynias, jau buvo šilta. Pro pravirus daugiabučio langus grojo radijas, šurmuliavo besikeliantys žmonės. Šeši vyrai prakaituodami rūkė nedideliame „Barkas" furgone. Hauseris sėdėjo priekyje, šalia Miulerio. Pro tamsius saulės akinių stiklus nenuleido akių nuo 9 numerio vartų. Jau beveik tris valandas, bet niekas nesirodė. Visi kiti vyrai tylėjo. Išmokyti iškęsti laukimą taip šnipinėjant.

Po pusvalandžio gatvė sujudo. Pro šalį žmonės skubėjo į darbą, kiek toliau įprastu maršrutu judėjo remontuotojai. Hauseris pašnairavo į artėjančią didelę šiukšliavežę, tuoj užblokuosiančią vaizdą į vartus.

– Reikėjo arčiau sustot, liept jiems pravažiuot? – pasiūlė Miuleris.

– Nėra reikalo išsiduot, – Hauseris papurtė galvą.

Tą akimirką pro 9 numerio vartus išėjo Kristofas Šumanas. Vilkėjo šviesiu lininiu kostiumu, rankoje laikė diplomato portfelį. Palaikė duris žmonai, kuri šalia jo atrodė liekna it silkė. Frau Šuman atsigręžusi pašaukė dukterį, kaip tik išdygusią prie vartų. Mažoji mergaitė vilkėjo jaunojo pionieriaus uniformą: balta palaidine, segėjo tamsų sijoną ir ryšėjo ryškiai raudoną kaklaraištį. Frau paėmė mergaitę už rankos, visi drauge perėjo gatvę prie eile sustatytų automobilių. Už Hauserio sėdintis agentas, sureguliavęs kamerą su teleobjektyvu, ėmė fotografuoti. Kristofas Šumanas atidarė duris žmonai ir dukrai, abi susėdo ant galinės sėdynės. Lyg nujausdamas netoliese esant agentų prieš užtrenkdamas dureles jis skubiai apsižvalgė. Tuo metu pro furgoną prariedėjo didžioji šiukšliavežė. Pro storą jos paliktą išmetamųjų dūmų debesį akimis nulydėjo gatve tolstantį šampano spalvos Šumano automobilį.

– Eik tu sau, BMW, – nusistebėjo Miuleris. – Kiek toks kainuoja?

– Mažiausiai penkerių šešerių metų atlyginimą, – atsakė už jo sėdintis agentas. – Šitas turbūt importuotas tiesiai iš Vakarų.

Atidaręs dureles Hauseris išlipo iš mašinos. Einantį skersai gatvę 9-ojo namo link pavymui nusekė penki agentai. Įžengę pro vartus

pasuko prie antrojo pastato, atsirakino laiptinę, užlipo šešis aukštus iki viršutinio – Šumanų šeimos buto. Visrakčiu įveikdamas laukujes duris Miuleris neužtruko nė 15 sekundžių, netrukus visi stovėjo prieškambaryje – čia salsvai dvelkė frau Šuman kvepalais, kuriais pasipurškė prieš išeidama. Keliais mikliais rankų judesiais Hauseris nukreipė agentus į skirtingas buto vietas, penki vyrai pradėjo kratą.

Hauseris įžengė į svetainę, pro didelį langą atsivėrė nedidelio vienuolyno sodo panorama. Šumanų šeima gyveno gražiame rajone. Tokius butus gauna nedaugelis. Sienos nukabinėtos meno kūriniais, didelis televizorius, muzikos aparatūra su apačioje ant lentynų išdėliota įspūdinga plokštelių kolekcija. Naujutėlaitis sofos komplektas ir įspūdingiausias dalykas: bambukinis namų baras su keturiomis aukštomis kėdėmis, o palei stiklinę sieną už baro sustatyti alkoholio buteliai. Visų rūšių gėrimai importuoti. Net žmonių kontrabandininkas Leo Dancigas taip prabangiai ir skoningai negyveno.

Perėjęs per svetainę pateko į Kristofo Šumano kabinetą. Šalia rašomojo stalo stovėjo kelios „Chesterfield" kėdės aplinkui nedidelį raudonmedžio staliuką, o ant jo – humidoras ir grafinas konjako. Palei vieną sieną nuo pat grindų iki lubų įrengta knygų lentyna. Permetęs nugarėles akimis šalia Bodlero, Šekspyro, Hemingvėjaus rado Rusijos ir Vokietijos meistrų, Nyčės, Kanto veikalų. Vienoje lentynoje – vien detektyvai, o šiek tiek atokiau pastebėjo kelias senųjų sistemos kritikų knygas. Tarp jų ir Vernerį Braunigą, jį ir pats mėgo. Nepaisant įspūdingos kolekcijos abejojo, ar Šumanas iš tiesų toks apsiskaitęs. Biblioteka skirta vien pasipuikuoti, kaip ir humidore sukrauti kubietiški cigarai, importuotas konjakas, baras svetainėje.

Hauseris leido agentams pradėti kratą kabinete, pats patraukė į miegamąjį. Apėjęs dvigulę lovą sustojo prie sienoje įrengtos drabužių spintos. Atidaręs duris apžiūrėjo įspūdingą garderobą: brangūs kailiniai, proginės suknelės, kostiumėliai, marškiniai, palaidinės. Sprendžiant iš kokybės ir prekių ženklų, dauguma drabužių importuoti. Paprastam darbininkui tokią spintą užpildyti prireiktų dirbti dešimtis metų. Bet Šumanų šeima nepaprasta. Atidarė viršutinį stalčių, pilną frau Šuman apatinių. Iš ten vėl pasklido salsvų kvepalų aromatas, nesusilaikęs pauostė keletą ant viršaus gulinčių baltų nėriniuotų

kelnaičių. Kvapas ir vulgarus, ir malonus, susijaudino pagalvojęs, kad frau Šuman šlaksto savo kelnaites kvepalais. Jau norėjo įsikišti porą į kišenę, bet susitvardė.

Uždaręs spintą įkišo galvą į paskutinį kambarį. Šis buvo dukros. Ant sienų kabėjo keli nespalvoti olimpinių gimnastikos čempionių Nadijos Komaneči ir Karin Janc plakatai. Ant nedidelio sekretero stovėjo įrėminta nuotrauka su gimnastikos apranga vilkinčia mergaite varžybų metu. Šalia nuotraukos gulėjo keli aukso spalvos plastikiniai medaliai su spalvotomis juostomis.

– Ar apieškot ir mergaitės kambarį? – už nugaros paklausė Miuleris.

– Be abejo, tik su jos daiktais atsargiai.

Agentams fotografuojant kitą buto dalį, Hauseris nuėjo į virtuvę. Atidaręs šaldytuvą apžiūrėjo sūriais ir mėsomis nukrautas lentynas. Išėmęs atidarytą kondensuoto pieno pakelį keletą kartų gurkštelėjo, pastatė į vietą. Pieno nemėgo, bet dar labiau nemėgo Šumano ir dekadentiško jo gyvenimo būdo.

– Išnaršėm visą butą, – Miuleris pasirodė virtuvėje.

Hauseris užvėrė šaldytuvo duris.

– Ir ką? Kokių įrašų? Sąskaitų?

– Ne, ničnieko. Bet atrodo, Šumanas išleidžia daugiau, nei uždirba Valstybės banke.

– Koks tu pastabus, – ironiškai atšovė.

Miuleris nudelbė akis.

– Su tuo, ką jau turim, įrodymų pakaks iškelt bylą dėl korupcijos ir piktnaudžiavimo tarnyba.

– Noriu prasiskverbt į pačią jo tinklo gilumą. Noriu rast sąskaitas, jį dengiančius žmones. Noriu pričiupt jį nusikaltimo vietoje. Noriu išnarstyt viską po kaulelį, ar aišku?

– Deja, bute nėra nieko, kas galėtų sukompromituot ką nors, be Šumano, o ir jį patį – tik netiesiogiai.

– Kaip tik dėl to reikia tęst. Susisiek su techniniu skyrium. Noriu užtaisyt visą butą, įrengt garso ir vaizdo kameras *visuose* kambariuose, laiptinėje.

Persibraukęs ranka per viršugalvį Miuleris įsmeigė į Hauserį sveikąją kairę akį.

– O ką sako generolas Štrausas? Ar ne jam sankcionuoti tokio masto veiksmus?

Už Miulerio prieškambaryje susirinkę kiti agentai dvejodami sužiuro į Hauserį.

– Jei dar kada nors suabejosi mano autoritetu, pasirūpinsiu, kad liktum sėdėt 5-ojo pastato rūsy laižyt vokų, – Hauseris pažvelgė pro virtuvės langą. Kieme senukas mėlynu kombinezonu darbavosi šluota. – Ar tas komendantas pirmam aukšte gyvena?

– Taip, dešinėje, – atsakė Miuleris.

– Ką apie jį žinom?

– Volfgangas Voleris. Viengungis. 68 metų, buvęs autobuso vairuotojas. Partijos narys nuo 23-ejų.

– Tegu jį naktį atveža.

– Kokius jam pateikt kaltinimus?

Hauseris patraukė pečiais.

– Miuleri, įsijunk vaizduotę. Tik pasirūpink, kad jis sėdėtų Hochenšionhauzene, kol baigsis operacija.

Nusigręžęs nuo lango apėjo Miulerį.

– Pasirūpink, kad technikai jo bute įrengtų stebėjimo būstinę. Operacija vykdysim taip pat, kaip prieš Leo Dancigą: šnipinėsim dvidešimt keturias valandas per parą, visiškai slaptai.

– Klausau, pulkininke. Kas įsikrausto?

14.

Praėjus kelioms dienoms po žvalgybos tarnybos kratos Greifenhageno gatvės 9 name, pro vartus įžengė Kristofas Šumanas. Vidiniame kieme girdėjo šluojant. Diena artėjo į pabaigą, atėjo tiesiai iš banko. Sukaitęs švarką nešėsi ant rankos, baltus marškinius buvo nusėjusios drėgmės dėmės. Pakeliui į laiptinę praėjo pro komendantą, kuris nusisukęs šlavė aplink konteinerius. Susiradęs laiptinės raktą Kristofas atsirakino duris.

– Atsiprašau, – pasigirdo balsas už nugaros.

Kristofas atsigręžė, pasižiūrėjo į nepažįstamą vyrą mėlynuoju komendanto kombinezonu.

Hauseris nusišypsojo, nusišluostęs į kombinezoną Kristofui ištiesė ranką:

– Mano vardas Hauseris, naujasis komendantas.

Pasižiūrėjęs į ištiestą ranką Kristofas nenoriai paspaudė, pasisveikino.

– O kur dingo senasis?... Koleris ar Voleris.

– Neįsivaizduoju, spėju, perkeltas.

– Na ir gerai, jo vis tiek buvo neįmanoma sugaudyt, – savo milžinišku kūnu pastūmė duris. – Tikiuos, tu būsi darbštesnis, – nusišypsojo.

– Manau, toks ir esu.

– Pas mus vonioje kažkas negerai su nutekamuoju vamzdžiu. Gal galėtum kurią dieną užeit pataisyt? Pas Šumaną...

– ...šeštame aukšte. Būtinai pasirūpinsiu, – pažadėjo Hauseris. Ir Kristofui pranykus laiptinėje nusišypsojo.

Tada apsisukęs iššlavė likusią kiemo dalį.

Po dešimties minučių Hauseris atsirakino komendanto butą. Tvankioje patalpoje buvo karšta kaip orkaitėje, todėl prieškambaryje nusimetė kombinezoną ir marškinėlius. Iš svetainės sklido ūžesys, pro durų plyšį skverbėsi žalsva šviesa. Nuėjęs į virtuvę iš šaldytuvo išsi-

traukė butelį absento ir padėklą su ledukais. Tada grįžo į prieškambarį, plačiai atvėrė svetainės duris. Žalsvoji šviesa apgaubė jį, pasižiūrėjo į sieną, kur technikai sumontavo aštuonis stebėjimo įrenginius. Ūžė nuolat veikiantys vaizdo grotuvai. Visas prietaisas sujungtas su slaptomis kameromis Šumano bute, tad galėjo stebėti visus buto kambarius bei atsarginės laiptinės aikštelę. Be to, bute išslapstė daugiau nei 10 mikrofonų. Techninis skyrius pats save pranoko. Atsisėdo ant kėdės priešais ekranus. Ne taip, kaip senais laikais, kai tik pradėjo dirbti tarnyboje; tuomet naudojo siaurą kino juostą, ją reikėdavo ryškinti. O atsiradus pažangesnėms vaizdo kameroms įrašus galėdavo peržiūrėti iškart. Metams bėgant aparatai vis mažėjo, mikroskopinio dydžio objektyvą galėjai paslėpti šnipinėjimo vietoje, o kabelius sienomis nuvesti iki pat stebėjimo būstinės su vaizdo kameromis.

Hauseris žiūrėjo į vidurinį ekraną, kaip prie baro stovintis Kristofas pylėsi išgerti.

– Lena? Nori martinio? – per garsiakalbius pasigirdo jo balsas.

– Mielai, *Liebchen**, – iš virtuvės atsišaukė Lena.

Pasižiūrėjo į ekraną, kur Lena prie viryklės ruošė vakarienę.

– Mielai, *Liebchen*, – prisipylęs stiklinę absento pats sau pakartojo.

* Mielasis. (*Vok.*)

15.

Kvepėjo kava, „Petterøes" tabaku, Viktorijos antikvariato lentynose glaudžiai sustatytų knygų dulkėmis. Iš didžiojo gramofono ant prekystalio Četas Beikeris pūtė „Moonlight in Vermont". Šalia stovintis Raunas rausėsi kartoninėje dėžėje, prikrautoje elektros prietaisų – nuo pailgintuvų, kroviklių, senų telefono atsakiklių iki skaičiavimo mašinėlių, tinkančių Technikos muziejui.

– Ar tikrai turi tokį? – Raunas šūktelėjo tarnybinių patalpų pusėn.

Viktorija po akimirkos pasirodė tarpduryje su knygų krūva glėbyje, iš burnos jai kyšojo cinamoninės bandelės gabalas. Jų parnešė Raunas.

– Mhhm, mhm, – padėjo knygas ant prekystalio, darsyk atsikandusi bandelės čiaumodama tęsė, – jei ir turiu, tai šitoj dėžėj, – nusibraukė dulkes nuo tvido švarkelio. – Manai, kad to reikia?

– Ką turi omeny? – traukdamas laidus Raunas kasėsi į dėžės gilumą.

– Ar nederėtų tiesiog išmest tą šūdą ir gyvent toliau?

Liovęsis ieškojęs pakėlė į ją akis.

– Aš ir *gyvenu* toliau, bet juk privalau išsiaiškint, ar čia Evos darbo telefonas.

– Kodėl tiesiog nenusiunti į jos senąją darbovietę ir patys tegul terliojasi?

Iš dėžės Raunas ištraukė didoką kroviklį.

– O kas, jei telefonas ne jų, tai tada turės vėl man atgal siųst? – papurtė galvą. – Gal informacija jame visai ne jų reikalas?

– Taip, arba ne tavo reikalas, – nurijusi paskutinį kąsnį iš liemenės kišenės ištraukė pakelį tabako.

– Kas negerai?

– Nieko. Man tik atrodo, kad kaišioji nosį į jos reikalus kaip koks Didysis Brolis. Leisk mirusiems ilsėtis ramybėje.

– Į vatą niekad nevynioji, ar ne? – iš kišenės ištraukęs mobilųjį telefoną pamėgino prijungti kroviklį. – Bet ir nesvarbu, vis tiek šitas šūdas netinka, – numetė kroviklio laidą į šalį.

Viktorija, mikliai viena ranka sukdama cigaretę, laisvąja susirado savo senąjį „Ronson" žiebtuvėlį. Jį įžiebus į orą pakilusi liepsna vos nenudegino sidabriškai pilkos jos ševeliūros. Godžiai įkvėpusi išpūtė balkšvų dūmų debesį.

– Na, jei tikrai taip nori šitą telefoną prikelt...

– Noriu pagaliau viską užbaigt, tik tiek.

– Taip, taip, – nustūmė cigaretę į lūpų kamputį. Suspragsėjo pirštais prašydama paduoti jai telefoną. – Visa šita kroviklių tironija tėra išgalvoti kliedesiai. Iš tikrųjų visi jie veikia taip pat: 220 voltų srovę konvertuoja į 12. Vienintelis skirtumas tik kištukai, juos gamintojai sukuria, kad vartotojai būtų priversti pirkti tik jų šlamštą, – nuo stalo paėmusi laiškų peilį perrėžė laidą. – Dėl to šiems seniems telefonams galima naudoti bet kokį kroviklį, – atskyrusi dvi mažas gyslas iškėlė priešais jį. – Štai, daugmaž ir viskas.

– Bet kaip tu juos prijungsi prie telefono?

– Viskas lengviau, nei įsivaizduoji, – įkišusi siaurą peilio geležtę tarp dviejų korpuso dalių smarkiai pasuko. Plonas plastikas neišlaikė, ant žemės pabiro telefoną laikę varžtai.

– Ką darai? Sulaužysi, po velnių.

– Sulaužysi sušmaužysi, – burbtelėjo padėjusi išardytą telefoną ant prekystalio. Atsargiai prijungė plikas gyslas tiesiai prie spausdintos schemos. – Dabar gali jungt.

Pasilenkęs įkišo kroviklį į rozetę, įjungė elektros srovę.

– Kas nors vyksta?

Viktorija linktelėjo.

– Ekranas šviečia. Turės kurį laiką pasikraut. PIN kodą turi?

– PIN... kodą? Iš kur?

– O PUK kodą?

– Net nežinau, kas tai.

– Nekoks tu technikas, juolab – privatus detektyvas, ką?

– Niekad taip ir nesivadinau. Tai ką? Vis tik nebeišeis jo atidaryt?

Užgesino cigaretę peleninėje. Tuo metu prie prekystalio priėjo glėbiu knygų nešinas senyvas vyriškis.

– Telefono neatrakinus visada galima paskambint 112.

– O kas iš to?

– Kai kuriuose senuose aparatuose paskui galima prieit prie telefono atminties. Iš jo skambint negalėsi, bet gausi prieigą prie adresatų ir SMS žinučių. Ar ne to ir norėjai?

Raunas pasiglostė ant smakro styrančius barzdos šerius.

– Neblogai nusimanai apie telefonų nulaužimą.

– Iš bendro išsilavinimo.

– Kur? Vakarų kalėjime?

Viktorija sausai šyptelėjo, nusigręžė aptarnauti lankytojo.

Užhipnotizuotas Raunas spoksojo į šviečiantį ekraną. Po akimirkos mobilusis pyptelėjo, pasirodė žinutė: „Įveskite PIN kodą". Pažvelgęs į Viktoriją, kuri buvo užsiėmusi su lankytoju, klaviatūra surinko „112", netrukus pasigirdo balsas iš Bendrosios pagalbos centro. Numetęs ragelį nuspaudė „Meniu" mygtuką. Kaip Viktorija ir išpranašavo, dabar prisijungė prie telefono atminties. Peržvelgė adresų knygelę, tačiau vardai jam nieko nesakė. Tiesa, ir nepažinojo nė vieno jos kliento ar bendradarbių. Prisiminė, viršininkas buvo vardu Ričardas kažkoks, taip pat ji kartais minėdavo Piją – ar Lėnę – iš advokatų kontoros. Tačiau knygelėje nerado nė vieno iš jų. Dingtelėjo, kiek mažai težinojo apie profesionalų Evos – gynybos advokatės – gyvenimą. Namie apie darbą niekad nesikalbėdavo ir abu šį susitarimą vertino. Namai tapo nedideliu abiejų prieglobsčiu nuo žiaurumo, su kuriuo susidurdavo darbe: ji teisme, o jis – gatvėje. Šventove, kol įsilaužęs vagis vidury svetainės suknežino jos galvą. Nuspaudė mygtuką su voko simboliu, pasirodė sąrašas SMS žinučių. Iš kelių pirmųjų pranešimų paaiškėjo, jog telefonas Evos. Nuorodos į bylų numerius, jos vardas, pareigos, laikai, kai reikėjo pasirodyti teisme. Ėmė greitai peržvelginėti krūvas žinučių, kol buvo likusios vos kelios savaitės iki jos mirties. Atleido mygtuką, kai kažkas prikaustė žvilgsnį. Skubiai grįžo, perskaitęs antraštę tarp dviejų bylos aktų nuorodų numerių. „Ilgiuosi mūsų trečiadieninių pasimatymų" su šypsenėle šalia. Atidarė pranešimą.

„pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau, pasiilgau... mylėjau tave“

Grįžęs į SMS žinučių sąrašą toliau tęsė paiešką. Pavienės žinutes vis išdygdavo tarp visokios su darbu susijusios informacijos. Trumpi pranešimai: „Gera buvo tave šiandien pamatyt“. „Smagiai praleidau laiką, ačiū už vyną“. „Negalim daugiau taip susitikinėt :-)“. „Skaičiuoju valandas iki mūsų pasimatymo“. „Manau, įsimylėjau. Ne, tikrai įsimylėjau“. „Eva, tu velniškai nuostabi“.

Susuko vidurius. Pasilenkęs išplėšė kroviklį iš lizdo, apvyniojo laidą aplink telefoną, kad nesubyrėtų korpusas.

– Kur eini? – jam pavymui šūktelėjo Viktorija.

Bet jis jau stovėjo už durų. Tarsi pakvaišęs nurūko gatve. Negali būti. Atrodė, tuoj sprogs galva, Evos telefonas kišenėje degino tarsi napalmas.

16.

Nusigręžęs nuo ekranų Hauseris segėsi marškinius. Per pastarąsias kelias savaites užsiželdino barzdą ir tankius juodus ūsus. Negalėjo paaiškinti, kodėl, bet tokia išvaizda atrodė labiau tinkanti naujajam komendanto identitetui.

Atsisukęs abejingai nužvelgė vidurinį ekraną. Per jį buvo transliuojamas vaizdas iš Šumanų miegamojo – Kristofas ir Lena ką tik atsigulė į lovą. Prisislinkęs prie žmonos Kristofas mėgino glostyti ją po šviesiais šilkiniais naktiniais. Hauseris ir anksčiau matė tokių bandymų, bet Lena neturėjo tokio apetito seksui kaip vyras. Panašu, jog šįvakar Kristofui pasisekė. Pasidavusi glamonėms netrukus pasikėlė naktinius, leido jam užsilipti.

Kišdamasis marškinius į kelnes stebėjo lytinį aktą. Kristofas judėjo vis greičiau ir greičiau. Lena ėmė jį tildyti, šis panardino veidą pagalvėje. Kai nuo kėdės nusiėmė striukę, Kristofas jau buvo nuleidęs. Paskui Lena nuėjo į vonią nusišlapinti ir nusiprausti. Grįžusi į miegamąjį rado Kristofą jau snaudžiantį. Laikrodžiui rodant 23.37 užgesino šviesą, atsigulė miegoti vyrui atsukusi nugarą.

Hauseris nuo pakabos prieškambaryje nusiėmė kepuraitę su snapeliu, išėjo į laiptinę. Tylomis perėjęs kiemą gatvėje atsirakino dviratį ir nuvažiavo Greifenhageno gatve. Paskutinįkart sėdėjo ant dviračio prieš daugelį metų. Galbūt kariuomenės ar studijų laikais. Keletą kartų sumėtė į šalis – ne vien dėl prarastų įgūdžių, bet ir dėl išgerto absento ir alaus kiekio.

Po dvidešimties minučių Bojeno gatvėje riedėjo palei aukštą vidinį mūrą juosiančią spygliuotos vielos tvorą. Mirties zoną tarp tvoros ir išorinės betono sienos naktį apšvietė aukštai įrengti prožektoriai. Neabejojo, sargybos bokšte sėdintys pasienio pareigūnai jį jau stebi ir neišleidžia iš akių. Minant link juodos lados – vienintelio tamsioje gatvėje stovinčio automobilio – slogioje tyloje liesdama apsaugą lengvai

tarškėjo dviračio grandinė. Pro aprasojusius langus prie vairo įžiūrėjo žmogaus siluetą – spėjo, Miuleris jau laukė ilgai. Pastatęs dviratį atidarė automobilio dureles. Akimirką sudvejojo vairuotojo kėdėje pamatęs ne Miulerį, o Štrausą. Mėgindamas nuslėpti nuostabą atsisėdo į keleivio vietą, pasisveikino.

Štrausas neatsakė, tik spoksojo prieš save. Tada pratrūko:

– Kodėl po velnių man niekas nepranešta?! – seilių purslai tryško ant priekinio stiklo. – Darbuojies jau dvi savaites, o aš apie operaciją sužinau tik šįryt.

– Dėl šnipinėjamo asmens einamų aukštų pareigų privalėjom susiaurint įsitraukusių žmonių ratą.

– Aš ne *žmonės*, aš tavo viršininkas. Privalau apie tokius dalykus žinot. Be diskusijų.

– Apgailestauju, jei klaidingai supratau situaciją. Pamaniau, geriausia bus tau pranešti po visko. Taip pat kaip ir su ankstesnėmis mirtimi pasibaigusiomis bylomis.

Štrausas suprunkštė.

– Tai laukt dar vieno pranešimo apie plaučių uždegimą Hochenšionhauzene?

Hauseris pasiglostė ūsus.

– Visko gali būt. Bet kokiu atveju Midas turi ką papasakot. Tik jam pačiam spręst, ar jis tą padarys Hochenšionhauzeno tardytojams, ar man.

– Perskaičiau žvalgybos protokolus. Kodėl jo dar nesuėmėm?

– Nes už jo gali slėptis daugiau asmenų. Tų, kuriuos norime pričiupt nusikaltimo vietoj. Partijos nariai, – palinko arčiau Štrauso. – Galbūt net iš mūsų gretų. Kalbame apie didįjį valymą, – nusišypsojo.

– Hauseri, po šimts, – įsispoksojęs Štrausas pastebėjo ūsus. – Šitie... tikri?

Hauseris nusišypsojęs linktelėjo.

Štrausas papurtė galvą, prisidegė cigaretę.

– Ar visai nesidomi įvykiais pasaulyje? ZDF* kasdien per sieną rodo krūvas šlamšto.

* *Zweites Deutches Fernsehen* (vok. Antroji Vokietijos televizija) – Vokietijos visuomeninės televizijos transliuotojas.

– Šiuo metu kitus kanalus žiūriu. Ką nors praleidau?

– Viskas griūva, po velnių. Lenkijoje žlugo komunistų partija. Baltijos šalyse vyksta atviros demonstracijos. Per milijoną žmonių susikibo rankomis į 600 kilometrų ilgio grandinę.

– Tegul laiko tą grandinę, kol mes turim mus nuo fašistų saugančią sieną.

– Ir plyšio nematei?

Hauseris apsidairė.

– Ne. Kur?

Nuleidęs langą Štrausas išmetė nuorūką.

– Tai kokie šnipinėjimo rezultatai?

Nusuko akis. Nemėgo atsiskaitinėti už kiekvieną tyrimą ar aiškinti savo metodus.

– Vis dar esam pradiniame etape.

– Dirbi jau dvi savaites. Kokių turi konkrečių įrodymų?

– Daugiausia smulkūs dalykai, padėsiantys sudėlioti didįjį paveikslą. Tik tyrėjam suprast, – šaltai pridūrė.

– Pasakok, ką išsiaiškinai, Hauseri, tuoj pat.

Hauseris sukryžiavo rankas ant krūtinės.

– Kitoks elgesio modelis... masės pasikeitimai. Smulkūs dalykai... dalykai, bylojantys apie horizonte šmėkščiojantį didelį laimikį.

– Prašom be užuolankų.

Hauseris gūžtelėjo.

– Prieš kelias dienas Midas pakeitė gėrimo įpročius. Anksčiau gerdavo sausą martinį, o dabar perėjo prie viskio su soda. Šįvakar žmona leidosi jo pamylima, o užvakar su dukra barėsi dėl gimnastikos varžybų Dresdene, į kurias uždraudė važiuoti. Šeima taip pat ėmė valgyt daugiau mėsos, rūkyt daugiau tabako. Be to, Midas rečiau maudosi vonioje, bet gal tai tik atsitiktinumas.

Apstulbęs Štrausas išsprogdino akis.

– Gaidini mane?

– Kaip?

– Tu... tu gal girtas?

– Tik truputį. Kaip jau sakiau, norint išaiškinti tokius elgesio pokyčius reikia būt tyrėju.

– Net nežinau, kas beprotiškiau... pasaulis aplink ar tavo tyrimas?

Hauseris prikando apatinę lūpą.

– Vis tiek horizonte kažkas ryškėja. Midas planuoja kažką didelio.

– Gauni dar savaitę. Jei per tą laiką nieko neįvyks, Kristofo Šumano ir jo šeimos šnipinėjimą nutraukiu.

– Padarytum klaidą. Kad kas nors įvyktų, tikrai reikia daugiau laiko.

– Hauseri, savaitę.

Nusekė akimis gatve palei tvorą tolstančią juodąją ladą. Mėnulis kybojo žemai, lyg žvelgdamas į jį pro išorinę sieną. Šūdinoj situacijoj atsidūrė, kai Štrausas toks silpnas ir panikuoja. Senais laikais viršininkas būtų pašalintas. Išvalytas, pagalvojo. Norint pradėti didįjį tvaną reikėjo pasiskubinti.

17.

Raunas atsilošė į sofos atkaltę vienoje rankoje laikydamas Evos telefoną, kitoje – stiklą „Jim Beam". Telefonas visiškai įsikrovė, o kad nesubyrėtų į dalis, apvyniojo jį gumele. Žiūrėdamas į ekraną siurbčiojo viskį. Lauke kanalu pro šalį plaukė ekskursinė turistų valtis, girdėjosi gido tauškėjimas, vandens lygis uoste turbūt vėl įprastas. Nelaimės po vieną nevaikšto, pagalvojo.

Per pastarąją parą tiek kartų perskaitė SMS žinutes, kad dabar tereikėjo pažvelgti į antraštę, kad atsimintų kiekvienos turinį. Kartu jas sudėjus paaiškėjo apgavystės istorija. Įžanginis etapas, nedrąsūs prisigretinimai, tuomet vis intymesni pasimatymai ir galiausiai atviri meilės prisipažinimai. SMS žinutės vis dažnėjo, nutrūko prieš savaitę iki Evos mirties. Atsakymų į juos nerado, nes išsiųstieji pranešimai pasirodė ištrinti. Suprast, kas vyko, jų ir nereikėjo – viską atskleidė jai skirtos žinutės. Pastatęs stiklą nuo stalo paėmė savo telefoną. Jau ieškojo numerio savininko telefonų knygoje, geltonuosiuose puslapiuose, kad sužinojęs vardą ir adresą galėtų jį aplankyt, bet perniek. Dėl to nematė kitos išeities, kaip tik paskambinus suverst jam visą savo apmaudą. Pagrasintų visom pasaulio nelaimėm ir dar šiek tiek, jei kada nors jį pamatytų. Surinkęs numerį juto, kaip kyla pyktis, dėl padidėjusio adrenalino pasidarė kartu burnoje. Skambutį sujungė, po akimirkos kitame ragelio gale pasigirdo balsas. Kažkokios mobiliojo ryšio kompanijos automatinis atsakiklis pranešė: numeris nenaudojamas. Padėjęs ragelį numetė telefoną ant sofos. Iš tikrųjų derėjo paklausyt Viktorijos ir nejungt telefono, bet kadangi žala jau padaryta, taip visko nepaliks. Suko galvą stengdamasis suregzti planą, kaip galėtų išsiaiškint, su kokiu šūdžium ji susitikinėjo. Turėjo būt kokių kitų pėdsakų. Kokių kitų būdų viską sužinot. O butą jau seniausiai išvalė, neradęs nieko įtartino...

Staiga pašoko iš vietos – net sulojęs pabudo Miofė. Prisiminė Evos drabužius, nuneštus į naudotų daiktų parduotuvę. Taip skubėjo viską išgabent iš namų, kad nepatikrino drabužių kišenių. Galbūt ten

rastų ką nors, kas galėtų pagelbėt ieškant – laišką, nuotrauką ar čekį iš kokios nors jų susitikimų vietos.

Ištuštino „Jim Beam" stiklą net nepajutęs gėrimo skonio. Jau seniai maukė alkoholį tarsi vandenį. Visų šių kančių sūkuryje tai pasirodė geras ženklas. Uždėjo Miofei pavadėlį.

Raunui įėjus į naudotų daiktų parduotuvę Amagerio tilto gatvėje suskambėjo virš durų pakabintas varpelis. Nuo daugybės ant pakabų sukabintų drabužių mažoje patalpoje atsidavė suplėkusia rūsio drėgme. Raunas priėjo prie prekystalio, kur senyva moteriškė raudonu golfu lankstė drabužius. Deja, pardavėja ne ta pati, kuriai atidavė rūbus užvakar – taip būtų buvę daug paprasčiau viską sutvarkyti. Skubiai pasisveikinęs iškart pastebėjo už prekystalio sustatytus juodus maišus su Evos drabužiais. Panašu, jų niekas nejudino nuo to laiko, kai pats juos ten pastatė.

– Buvau užėjęs čia užvakar, atnešiau šituos maišus, – parodė.

Moteris ant nosies galiuko užsidėjo ant virvelės aplink kaklą kabėjusius akinius. Trumpai nužvelgusi jį nuo galvos iki kojų lėtai atsigręžė į maišus.

– Šituos?

– Būtent. Gal galėčiau juos peržiūrėti?

– Apgailestauju, turėsite palaukti, kol prekes surūšiuosime ir įkainosime.

– Jūs ne taip supratot. Tiesiog noriu patikrint, ar nieko nėra kišenėse. Pamiršau prieš atiduodamas.

– Nejaugi? – kietai susičiaupė pardavėjos lūpos. – Net jei jūs tuos drabužius ir atidavėte....

– Tikrai aš, prisiekiu.

– ...dabar jie priklauso Liaudies bažnyčios paramos fondui. Negaliu Jums tiesiog leisti po juos raustis, – sukryžiavo rankas.

Giliai įkvėpęs Raunas kaip įmanydamas mėgino nusiraminti.

– *Apskritai* mano mirusi mergina, kurios drabužiai guli šiuose maišuose, buvo man neištikima. Tad apskritai privalau pasižiūrėt, ar kišenėse nėra kokių įrodymų apie tai, su kuo ji galėjo susitikinėti. Taigi apskritai būčiau *labai* dėkingas už šiek tiek pagalbos... – nutaisė maldaujančias akis.

Pardavėja sumirksėjo.

– Na, matyti, tie maišai tikrai jūsų. Tokiu atveju...

– Ačiū, – įžengęs už prekystalio Raunas puolė raustis po maišus, o senoji moteriškė viską atidžiai stebėjo jam per petį.

Po penkiolikos minučių vėl žingsniavo Amagerio tilto gatve Kristianshauno link. Miofė krypavo įkandin. Išvyka į naudotų daiktų parduotuvę vaisių nedavė. Be plaukų segtuko, keturiuose maišuose rado tik pūkų. Ištraukęs Evos telefoną šimtą septynioliktąjį kartą peržiūrėjo SMS žinutes. Nerado beveik jokių užuominų apie tai, su kuo Eva susitikinėjo. Tačiau kažkas vis tiek kuždėjo, kad jis nebuvo kolega iš advokatų kontoros. Sprendžiant iš pranešimų turinio atrodė, lyg susitikimai buvo atsitiktiniai, tad galbūt vienas jos klientų. Visaip Evą iškeikė. Jei buvo nepatenkinta jų santykiais, kodėl gi nieko nesakė? Galėjo niurzgėti, rėkt ant jo ar mest į jį kokį daiktą, bet ji niekad nė puse žodžio neužsiminė esanti kažkuo nepatenkinta. Tad ko po velniais trūko? Tikrai ne sekso... Staiga prieš akis iškilo Evos paveikslas su kitu vyru, Raunas nutempė Miofę tiesiai link „Bjankos" – kajutėje ant stalo draugijos ilgėjosi „Jim Beam".

Pasiekęs kanalą pastebėjo netoliese stovintį pilką „Fiat 500" su vyšniniu atidengiamu stogu – jau žinojo, kam jis priklauso. Visai nenorėjo nieko susitikt, ypač jos. Tad geriau šliaužt į „Uosto ūdros" prieglobstį, kur galės sėdėt pats sau tamsoje. Apsisukęs vos neįsirėžė į Luizę.

– Labas.

– Labas... – apstulbęs pasisveikino. – Seki mane? – išspaudė šypseną.

– Vargu. Buvau užėjusi pasižiūrėt, ar tu namie, – parodė į „Bjanką". – Bet nieko neradusi išėjau pasivaikščioti po prieplauką. Puikus oras, ar ne?

Giliai įkvėpusi užvertė akis į dangų, debesys beveik vėl spėjo paslėpti saulę.

– Gali būt. Ar kažko norėjai? – ir bemat pasigailėjo paklausęs.

– Tik pasiūlyt išgert taurę vyno.

– Vyno? Ačiū, ne, vyno negeriu... žinai... rūgštys, iškart duoda per skrandį, – kumštelėjo į pilvą, lyg norėdamas aiškiai parodyt, ką turi omenyje.

Nusišypsojo.

– Tai tada alaus?

– Luize? – vylėsi teisingai prisiminęs jos vardą. – Esu įsitikinęs, atėjai čia ne apie orą kalbėtis... ar siūlyt išgert. Tai ko iš tikrųjų nori?

– Tu teisus, – ji susikišo rankas į aptemptų firminių džinsų kišenes. – Paklausiau tavo patarimo ir vėl susisiekiau su policija.

– Okei. Ir ką policija?

Ji vėl nusišypsojo, šįkart – kaip Kameron Diaz platumo šypsena, atrodė nepaprastai graži.

– Gal visgi galiu pakviest to alaus?

18.

Palinkęs į priekį Hauseris į unitazą paleido tamsiai geltoną čiurkšlę. Šlapimas rūgščiai dvokė, vadinasi, vartojo per mažai skysčių. Nepavyks misti vien svaigalais ir cigaretėm. Reikėjo gaut padoraus maisto, net jei badaudamas ir įžvelgdavo dalykus, kurių nepastebėdavo niekas kitas. Dėl Mido jau tuoj viskas paaiškės. Nuojauta stipresnė nei kada nors anksčiau. Vienintelė bėda ta, kad Štrauso jam suteikta savaitė jau seniausiai praėjusi, tik laiko klausimas, kada Miuleris ar kas nors iš Z agentų pasibels į dur...

Sučirškė durų skambutis. Patraukęs bakelio virvelę Hauseris išėjo į prieškambarį. Pro garsiakalbius svetainėje girdėjo Šumano dukterį traukiant vieną jaunųjų pionierių dainų – „Mažąjį trimitininką". Skambutis sučirškė vėl, užvėręs duris į svetainę atidarė laukujes.

– Labas rytas, pone Šumanai.

Kristofas nužvelgė Hauserį.

– Rytas. Būčiau labai dėkingas, jei šiandien sutvarkytumėt mūsų nutekamąjį vamzdį.

– Nutekamąjį vamzdį? Nesuprantu, – kišdamasis marškinius į kelnes atsakė Hauseris.

– Nutekamasis vamzdis vonioje. Užsikimšęs. Jau daug kartų minėjau.

Apsimetęs, jog atsimena, Hauseris linktelėjo.

– Užsuksiu vėliau.

– Geriausia iki pietų, kol žmona namie. O dar geriau – kuo greičiau, – nesulaukęs atsakymo Kristofas dingo pro duris.

Segdamasis kelnes Hauseris stebėjo jį žingsniuojant per kiemą.

Po pusvalandžio pasibeldė į Šumanų šeimos duris. Norėjo pasirodyti anksčiau, bet užtruko ieškodamas komendanto diržo su įrankiais, kurį dabar buvo apsijuosęs apie liemenį. Lena atidarė vilkėdama juodu šilkiniu kimono, išmargintu raudonais japoniškais hieroglifais.

Kvepėjo saldžiai, bet apkartusiu žvilgsniu. Palikusi atviras duris nuėjo į buto gilumą.

– Tiesiai ir į dešinę, – šūktelėjo.

Hauseris nužingsniavo vonios durų link. Žinoma, ji turėjo tarnaitę, kuri už ją viską tvarkė. Taip pat gerai žinojo, ką ji išnaudojo – pirmajame pastate gyvenančią Klarą. Matė ją čia tvarkant, kai jie būdavo darbe, o dukra mokykloje. Klara iš butelių nuolat nugėrinėdavo alkoholį, trūkumą užpildydama vandeniu. Taipogi matė ją šokančią apsisiautus Lenos kailiniais, rūkančią jos cigaretes. Stebėti ją ekrane būdavo visai smagu, tarsi klounadą.

Vanduo užsikimšusioje vonioje praustuvėje dvokė supuvusiais kiaušiniais. Net nebūdamas komendantas manė su bėda susidorosiąs. Nuo diržo nusisegė tualeto pompą, prispaudė prie nutekamosios angos. Pumpuojant aukštyn žemyn aplinkui patvino vanduo. Patraukęs pompą išvydo purviname vandenyje besisukančius plaukus. Išsitraukęs atsuktuvą ėmėsi žvejoti iš praustuvės. Muilo ir juodų Lenos plaukų gniutulus mėtė ant grindų. Pamažu vandens lygis ėmė kristi. Nusišluostė nešvarius pirštus į rožinį prie veidrodžio kabėjusį rankšluostį. Paskui išėjo į koridorių, žvilgtelėjo pro miegamojo durų plyšį.

– Reikia verdančio vandens.

Lena sušuko pasiimti iš virtuvės elektrinį virdulį.

Arbatinį rado prie kriauklės. Pripylė vandens, šiam verdant greit apsižvalgė. Tolėliau ant stalo gulėjo ranka rašytas raštelis, kurį priėjęs perskaitė. Pirkinių sąrašas – kaip dekadentiška. Atkreipė dėmesį į sąraše paminėtus šešis butelius vyno ir prierašą nepamiršti nupirkti ką nors desertui. Nors artimiausiu metu jokių gimtadienių nebuvo, panašu, Šumanų šeima ketina kažką atšvęst – vargu, ar artėjantį 40-ąjį respublikos jubiliejų. Šaižiai sucypęs virdulys išspjovė garų debesį. Priėjęs išjungė ir nusinešęs į vonią verdančiu vandeniu užpylė kriauklę.

– Turėtų būt tvarkoj, – pranešė išėjęs į koridorių.

Pro praviras miegamojo duris matė, kaip juodą liemenuką ir šilkines kelnaites vilkinti Lena prie drabužių spintos maunasi nailonines pėdkelnes. Apstulbo, kad ji nesistengė pasislėpti, kaip tik stovėjo ten, kur geriausiai galėjo matytis. Apsimovusi pėdkelnes ėmė nuo pakabų rinktis drabužius. Į strypą besibrūžinančios plieninės pakabos

judėjo į taktą su jos linguojančiomis krūtimis – nuo tokio vaizdo susijaudino.

Tą akimirką vaizdą užstojo prieškambaryje pasirodžiusi dukra. Vilkėjo pionierės uniforma, baltų marškinėlių fone švytėjo raudonas kaklaraištis. Pamėgino nusišypsoti, bet ji tik žiūrėjo į jį.

– Labas, mano drauge, kuo tu vardu?

Mergaitė neatsakė, tik spoksojo toliau.

– Kokia graži uniforma. Kokiam skyriui priklausai?

Mergaitė ištiesė ranką, bet Hauseris tik po kurio laiko suprato, kad ji tenori atgaut virdulį. Išplėšė jam iš rankų.

– Viso gero, – tarė.

Tą patį vakarą Hauseris sėdėjo priešais aštuonis monitorius valgydamas dešrelę su duona, užsigerdamas „Berliner" pilzenu. Nesąmoningai įgavo įprotį valgyti vakarienę ar gerti kartu su Šumanų šeima. Galiausiai taip pasidarė visai jauku.

Šeima sėdėjo virtuvėje aplink nedidelį mėlyna klijuote apdengtą stalą. Lena pasakojo apie nutikimą „Intershop" parduotuvėje. Senyvi amerikiečių turistai labai stebėjosi didele prekių pasiūla ir galimybe atsiskaityti doleriais. Nugirdusi juos šnibždantis, kad galbūt socializmas ne toks jau ir nuskurdęs. Kristofas nusijuokęs pareiškė mielai būtų pasižiūrėjęs į juos laukiančius eilėje priešais nuolat tuščias parduotuves Šionhauzerio alėjoje.

Nuo stalo pirmoji pakilo duktė. Hauseris nusekė ją akimis į ekraną šalimais – mergaitė savo kambaryje atsisėdo prie rašomojo stalo ruošti pamokų. Po kurio laiko Kristofas nunešė lėkštę į kriauklę ir užsidarė savo kabinete. Miegamajame Lena nusirengė maudytis. Buvo sunku atplėšti nuo jos akis. Lyg kas būtų atgal atsukęs vakarykštį nutikimą, o dėl to susijaudinimas tik stiprėjo. Priėjęs prie knygų lentynos kabinete Kristofas iš vidurinės ištraukė knygą. Atsisėdęs prie rašomojo stalo atsivertė. Iškrito keli tarp lapų buvę popieriaus lapai, kuriuos pasidėjo priešais. Hauseris bemat prilipo prie ekrano, sutelkęs dėmesį į Kristofą, nebekreipdamas dėmesio į visiškai nuogą Leną miegamajame. Svajojo, kad stebėjimo kamera būtų galėjusi priartinti, kas parašyta ant lapo. Kristofas paėmė telefoną – bemat įsijungė Hauseriui padėtas

magnetofonas. Žiūrėdamas į lapą surinko numerį. Kitame laido gale pasigirdo niūrus balsas – Kiosterio. Tokios pavardės Kristofo bylos dokumentuose nebuvo radęs. Kristofas pakvietė Kiosterį vakarienės kitos dienos septintą valandą, šis sutiko. Pokalbis tyčia buvo trumpas ir formalus. Per kitas penkiolika minučių paskambino dar penkiems žmonėms, kuriuos taip pat pakvietė vakarienės. Visi sutiko atvykti. Trijų asmenų pavardes Hauseris buvo girdėjęs. Vienas iš jų, žinojo, ėjo aukštas pareigas Užsienio reikalų ministerijoje. Jo kantrybė atsipirko. Šito jis ir laukė.

Tąnakt nuėjęs į Rozentalerio aikštę Hauseris susirado telefono būdelę. Norėjo paskambinti Štrausui pranešti gerą naujieną apie artėjantį susitikimą, tačiau susisiekė su Miuleriu.

– Greit sulauksim svečių, – tarė, paprašęs Miulerio paruošti dėžę Hochenšionhauzene.

Nebuvo ko švaistyti tardytojų laiko. Šia byla rūpinsis iki pat pabaigos.

19.

„Vailderio" kavinėje Raunas jau seniai buvo. Vieta jam patiko, bet kiekvienąkart ten išsiruošęs dėl nežinomų priežasčių atsidurdavo „Uosto ūdroje". Jie prisėdo patalpos gilumoje, po didžiuliu aliejiniais dažais tapytu paveikslu, vaizduojančiu nuogą moterį, skendėjančią tuščių butelių jūroje. Luizė užsisakė taurę „Sancerre" vyno, Raunas – „Jacobsen" alaus sau ir dubenį vandens Miofei.

– Koks šuns vardas? – pasiteiravo Luizė.

– Miofė.

– Jam tinka, – nervingai šyptelėjo.

– Ką apie jį papasakojo policija? Apie brolį?

– Nieko itin naujo... – akimirką patylėjusi gurkštelėjo vyno. – Nelabai žinau, nuo ko pradėt.

– Gal nuo pradžios, – Raunas nusišypsojo.

Linktelėjusi giliai įkvėpė.

– Kaip jau minėjau, sukaupusi drąsą nuėjau į policijos nuovadą. Suprantu, tau tai neatrodo ypač drąsus poelgis, bet kai tokioj vietoj nesi buvus ir reikia su jais kalbėtis apie... apie skaudžius dalykus, tai...

– Skamba gan drąsiai, į kurią nuovadą? Centrinę? Halmo aikštėje?

Palinksėjo.

– Ne itin jauki vietelė.

– Esu ten dirbęs – jaukia tikrai nepavadinčiau. Į kurį skyrių nusiuntė?

– Skyrių? Kalbėjausi su dviem pareigūnais priėmimo kambaryje. Vienas uniformuotas, kuris vėliau atvedė kitą, turbūt jo viršininką. Peterseną, kriminalistinių tyrimų asistentą Trolsą Peterseną – jaunas vyrukas, bet labai rimtas.

Raunas papurtė galvą.

– Nepažįstu. Ir ką jis?

– Iš jo kalbos užteko suprasti, jog Moensas iš tiesų kaltas dėl turto vagystės.

– Turi kokių nors konkrečių įrodymų? Pėdsakų?

– Nieko panašaus neminėjo, bet yra liudininkų – jo bendradarbių – parodymai, be to, Moensas pabėgo tuo pat metu, kai dingo pinigai iš jo šefo seifo. Lygiai 45 300 kronų grynaisiais, – vėl gurkštelėjo vyno. – Kas, po velniais, viską mestų dėl 45 tūkstančių?

Patraukė pečiais.

– Sunku įsivaizduot, bet turbūt daug kas. Esu matęs žmones darant kraupius dalykus dėl daug mažesnių sumų.

– Bet mano brolis ne toks. Visai į jį nepanašu.

Atsigėrė alaus.

– Ne, mes tik įsivaizduojam pažįstantys žmones, o tada staiga... tada tenka smarkiai nustebti.

Ji vos šyptelėjo.

– Iš patirties kalbi?

Neatsakė.

Luizė pasigrąžė rankas.

– Kriminalinių tyrimų asistentas sakė, tokio pobūdžio bylose yra tik laiko klausimas – kai žmonėms baigiasi pinigai, jie patys atsiranda. Kitaip tariant, neverta tikėtis, kad policija staiga imsis intensyviai ieškoti Moenso.

– Kada jį paskutinįkart matei?

– Daugiau nei prieš metus. Per mamos laidotuves.

– Nesutarėt?

– Anaiptol, mes... nežinau, kodėl dažniau nesimatydavom... – nudelbė akis į stalą. Raunas suprato, kad Luizė kažką slepia, kažko nenori sakyti.

– Ir nė nenumanai, kur jis galėjo išvykt?

Ji papurtė galvą.

– Gal slepiasi pas draugą ar draugę? Gal pas merginą?

– Tokių nepažinojau. Nesu jo mačiusi moterų draugijoje.

– Gal turi kokį vasarnamį ar laivą, kur galėjo pabėgt?

– Pramogos gamtoje jam ne prie širdies.

– Kur jis leisdavo laiką?

– Čia, manau, – parodė į langą, lyg turėdama omenyje aplink esantį rajoną.

– Panašu, nelabai ką apie jį težinai?

– Žinau užtektinai, – atrėžė. – Užtektinai, todėl sunku suprast, kam jam reikėjo tuos pinigus vogti.

Raunas linktelėjo.

– Nežinai, gal jis turėjo kokių skolų?

– Ne, jis...

– Gal lošė? Priklausė nuo azartinių lošimų?

– Ne, jis... nemanau. Jis...

– Gėrė?

– Ne.

– Tai gal narkotikai? Kokainas?

– Tikrai ne, – persigandusi dėbtelėjo į jį.

– Gal kas nors jį šantažavo? Spaudė jį?

Sėdėjo apstulbusi.

– Nieko negirdėjau, tai irgi ne...

– Bet, Luize, juk nežinai. Nieko tiksliai nežinai?

Žiūrėjo į jį, lyg ką tik per pirštus gavusi.

Pasigailėjo buvęs toks griežtas. Gailėjosi, kad iš niekur nieko įsijautęs į mento vaidmenį sėdėjo ir – dėl dievo meilės – ją tardė, turbūt iš seno įpročio. Apgailestaudamas skėstelėjo rankomis.

– Gal dar taurę? – parodė į jos pustuštę.

Luizė papurtė galvą.

– Ne, ačiū, – tyliai atsisakė. – Žinau, Moensas yra tylus ir padorus žmogus, atsakingai dirbo, tik buvo šiek tiek vienišas. Mėgo skaityti istorines knygas apie karą ir panašiai. Taip pat mėgo klausytis muzikos, Vagnerio. Tiek žinau, – Luizės akyse pasirodė ašaros, – ...jau taip ilgai nieko iš jo negirdėt, bijau blogiausio.

Raunas ištuštino alaus bokalą. Niekad nesugebėdavo elgtis su verkiančiom moterim, daugiausia todėl, kad jos galėdavo įkalbėt jį bet kam. Ir nors Luizei skruostais ašaros dar neriedėjo, vis tiek išgirdo save sakant:

– Na, jei padėtų, galiu užbėgt į nuovadą pasiklausinėt buvusių bendradarbių.

Pažvelgė į jį ašarotomis akimis.

– Rimtai?

– Pažadu, tikrai ką nors išsiaiškinsim.

– Labai ačiū. Aš tikrai labai dėkinga.

Jis gūžtelėjo.

– Kaip su tavim susisiekt?

Po pusvalandžio stovėjo atsirėmęs į planšyrą „Bjankos" vairinėje, apžiūrinėdamas Luizės vizitinę kortelę. Luizė Slotsholm Nilsen. Architektė (Architektų sąjunga). Architektūros mokyklos dėstytoja. Po mokyklos adresu Holmene buvo užrašytas mobilusis telefonas. Jos *darbo telefonas*. Turbūt likimo ironija ar Dievo spyris į kiaušius, ir tikrai pelnytas. Nes galiausiai padėjo jis jai ne dėl mėlynų akių, kurios iš tiesų buvo žalios. Turėjo savų motyvų aplankyti senąją darbovietę. Tačiau prieš grįžtant į centrinę nuovadą reikėjo įsitikinti dėl vieno dalyko.

20.

18.45 atidariusi duris Lena su dukra išėjo į kiemą. Kitoje pusėje Hauseris darbavosi šluota. Lena ištiestoje rankoje nešė dubenį, lyg nenorėdama apsidrabstyti šviesaus sportinio kostiumo. Paragino tyčia lėtai slenkančią dukterį.

– Kodėl turiu eit pas Klarą tik dėl svečių?

– Todėl, kad vaikams ne visada galima dalyvaut suaugusiųjų pobūviuose.

– Bet aš juk ne mažas vaikas.

– Tai ir nesielk kaip toks. Su Klara šauniai pasibūsit, pagaminau jums skanią vakarienę. Nagi, paskubėk.

Hauseris žiūrėjo, kaip jos pranyko už pirmojo namo vartų, kur gyveno Klara. Kieme įsitaisė poste, leisiančiame stebėti atvykstančius Kristofo svečius. Ryte susitiko su Miuleriu Kolvic aikštėje, kur šis jam perdavė informaciją apie šešis Kristofo svečius. Visi priklausė visuomenės elitui. Be trijų jau seniau Hauseriui ir žvalgybos tarnybai žinomų iš ankstesnių bylų, kiti į akiratį nebuvo patekę. Trys naujieji veidai – Finansų ministerijos skyriaus vadovas Ernstas Koleris, Viljamas Braunas iš Statybos direktorato ir pulkininkas Heincas Šrioderis iš žvalgybos tarnybos O divizijos. Šis departamentas daugiausia rūpinosi padirbtų dokumentų gamyba slaptiesiems tarnybos agentams Vakaruose. Hauseris nė nenumanė, ką jie rezgė, tik kad kažką labai svarbaus ir ypač skubaus.

Nuo vartų skliautų ataidėjo Lenos aukštakulnių kaukšėjimas, po akimirkos ji nuskubėjo per kiemą jo net nepastebėjusi.

Per pusvalandį šiek tiek pavėlavę ėmė rinktis Kristofo svečiai. Nė vienas neatkreipė dėmesio į vis tirštėjančioje tamsoje kiemą šluojantį Hauserį. Atvykus paskutiniam, jis pastatė šluotą prie konteinerių pašiūrėje ir nuėjo į komendanto butą.

Pas Midą aplink stalą svetainėje susėdę svečiai jau gėrė vyną. Prisipylęs taurę absento Hauseris taip pat prisidėjo prie draugijos prie

valdymo pulto. Valgydami Lenos patiektą vakarienę vyrai laisvai kalbėjosi apie jų *konsorciumo veiklą* sunkinančią įtemptą situaciją. Po kelių butelių prasidėjo diskusija apie daugybę atsiradusių galimybių užsidirbti kaimyninėse šalyse, kur buvo prasidėjęs demokratizacijos procesas. Braunas pasakojo, jog dėl to galiausiai būtų privatizuotas visas statybos ir energetikos sektorius. Tinkamu laiku atsidūrus tinkamoje vietoje bus galima susišluoti milžiniškas sumas. Po vakarienės, rūkstant cigarams ir liejantis konjakui aptarta įtempta situacija šalyje. Neaišku, ar Leipcige besimezgantis opozicijos judėjimas galėtų privesti prie režimo pokyčių kaip kaimyninėse šalyse. Ypač dabar, kai tankais išvaliusi Tiananmenio aikštę Kinijos komunistų valdžia parodė pasauliui, kaip tildomi kritiški balsai. Visi aplink stalą sutiko, kad Honekeris sugalvotų panašų atkirtį. Jei liaudies judėjimas 1953-iaisiais privertė Rytų Vokietijos režimą pastatyti sieną, vyrai nė pagalvoti nedrįso, kam ryžtųsi partija, jei opozicija staiga per daug įsigalėtų. Praeitų vos kelios savaitės, o gal dienos, kol sulauktų atsakomojo smūgio.

Tik po pastarojo pokalbio pagaliau prabilta apie tikrąją susitikimo priežastį. Kalbėjo Kiosteris. Jei konsorciumas trokšta ir toliau klestėti, jeigu apskritai nori išgyventi, neliko nieko kito, tik *bėgti.*

Išgirdęs šį žodį Hauseris vos neišmetė iš rankų taurės. Tuojau pat užsidėjo ausines, kad geriau girdėtų.

Susirinkusieji sprendimui pritarė, ėmėsi aptarinėti tokio plano detales. Bėgti reikėjo iš Berlyno.

– Tikiuos, ne per tunelį, nes niekaip nepralįsiu, – Braunas pasitapšnojo milžinišką pilvą. – Taip pat girdėjau gandų, kad paskutinį kartą bandžiusiems nelabai pasisekė. Sako, tunelis sugriuvo ir palaidojo visus gyvus.

– Nebėgsim nei per tunelį, nei oro balionu, – linksmai atsakė Kiosteris. – Tiesiog išvažiuosim tiesiai per pasienio kontrolės punktą.

– O kaip tai padarysim be vizos? – paklausė Kristofas.

Kiosteris kurį laiką dramatiškai patylėjo. Ištuštino konjako taurę, nusišypsojo visiems aplinkui.

– Padedant Prancūzijos ambasadai. Atsieis nemažai, bet didžioji darbo dalis jau padaryta.

– Manau, reikėtų šiek tiek nuodugniau paaiškinti, – tarė Kristofas.

– Būtent, – spoksodamas į monitorių sumurmėjo Hauseris.

– *Gerai* pažįstu prancūzų kultūros atašė, – Kiosteris patrynė pirštus vieną į kitą, vaizduodamas pinigus, – pažadėjo gauti mums tris diplomatinius automobilius.

– Paruoščiau reikalingus išvykimo dokumentus ir padirbtus diplomatinius pasus greičiau nei per savaitę, – pareiškė Šrioderis.

– Sakai, nemažai atsieis, tai kiek? – pasiteiravo Braunas.

– Dabar svarbesnis klausimas, kiek kainuos nepabėgt dabar pat, – Kristofas atsilošė. – Balsuoju *už*, – kiti pritariamai sulinksėjo.

Po pusvalandžio Hauseris išgirdo vyrus leidžiantis laiptais. Kilstelėjęs svetainės langą į kiemą dengiančią naktinę užuolaidą stebėjo po akimirkos į tamsą išėjusius vyrus. *Schädlinge*. Kenkėjai, kurių reikia atsikratyt. Kitų sąskaita lobstantys netikėliai.

Vakaras praėjo geriau nei tikėjosi. Atskleisti pabėgimo iš respublikos nusikaltimą daug geriau nei visokios per biurokratinę teisės sistemą besisukančios korupcijos ir turto grobstymo bylos, galiausiai vis tiek pasibaigiančios išteisinimu. Ne, pabėgimas – tai šis tas lemiamo. O padedant Vakarams byla staiga tapo tarptautinė. Atskleista šnipų byla. Ištuštinęs absento taurę užsimerkė. Sukosi galva, jautėsi visiškai girtas. Tokia byla išgelbėtų tautą, apimtas euforijos pagalvojo. Ausyse jaunųjų pionierių choras užtraukė „Mažąjį trimitininką", prieš akis stojo jo garbei Karlo Markso alėjoje surengtas karinis paradas. Stovėjo balkone kartu su Štrausu, ne, kartu su pačiu jam plojančiu Eriku Honekeriu, apkabinančiu ir bučiuojančiu jį skambant visos tautos aplodismentams. Herojiška akimirka.

Nuvirtęs nuo kėdės Hauseris, apsvaigęs nuo laimės ir absento, liko gulėti paslikas priešais mirguliuojančius ekranus.

21.

Rauną pažadino iš kečo skambantis juokas. Nuo vakar vakaro klausėsi Eduardo ir jo aukos šūksnių. Puikiai žinojo rutininę tvarką. Pirmiausia muzika, paskui – vynas, o po vienos ar dviejų suktinių didžiąją nakties dalį girdėdavai juos duodantis. Ryte mergina gaudavo kavos ir švelnų plekštelėjimą per užpakalį. Jau seniausiai nustojo jas skaičiuot.

Atsikėlęs iš lovos laivo priekyje nuėjo į nedidelį tualetą nusišlapinti. Per kajutės langą matė, kaip vien trumpikėmis apsimovęs Eduardo atsisveikindamas mojuoja dviratį nuo prieplaukos rakinančiai šviesiaplaukei. Prieš dingdamas kajutėje pasiuntė jai oro bučinį. Raunas pripumpavo vandens į klozetą, jau norėjo gultis atgal į lovą, kai akys pagavo įsižeidusio Miofės žvilgsnį. Puikiai žinojo: jeigu šuns neišves tuoj pat, šis pats susiras vietelę pridaryt kur nors ant denio.

– Jei tu nieko prieš, tik susirasiu kelnes.

Su Miofe slinko Aukštutine kanalo gatve. Saulė jau kybojo aukštai, nepaisydami žvarbaus vėjo žmonės sėdėjo palei prieplauką mėgaudamiesi priešpiečiais, atrodė, pavasaris jau čia pat. Už kampo, Mikelio Vibės gatvėje, Viktorija priešais antikvariatą iš savo senstelėjusio vyšninio „Volvo" universalo PV 544 bagažinės bandė išgabenti dėžę. Raunas priėjo prie jos.

– Reik pagalbos? – sušuko.

Viktorija grįžtelėjo jo pusėn.

– Taip, ačiū, paimk paskutinę.

Pakėlė knygų prikrautą kartoninę dėžę, nusekė Viktoriją į antikvariatą. Pastatė dėžę šalia kitų ant prekystalio.

– Buvai blusų turguj?

– Parduotuvės uždarymo išpardavimas. Verslas nelengvas, bet, žinoma, vieno mirtis kitam reiškia poezijos rinkinį, – iš dėžės ištraukė Strungės „Ateities prisiminimus", nušluostė dulkiną viršelį. – Kai kurie

dalykai per daug vertingi parduoti, – eilėraščių rinkinį atidėjo į šalį. – Atnešei mano kroviklį? Nesitarėm, kad su juo pabėgsi.

– Dar kuriam laikui skolinuos.

Viktorija ėmė traukti knygas iš artimiausios dėžės.

– Kol prisimeni adresą ir neši man bandeles su cinamonu už nuomą.

Iš kišenės išsitraukė „Tortų namų" maišelį. Nusviedė priešais Viktoriją, kuri nusišypsojo, išvydusi maišelio turinį.

– Gali jį ir pasilikt. Nori kavos?

– Ne, ačiū.

– Nustebau ir vėl tave pamačiusi. Tuoj pradėsi dažniau čia lankytis nei „Uosto ūdroj".

– Galbūt, – Raunas apžiūrinėjo dėžę su knygomis.

– Jei planuoji pradėt skaityt, galiu parekomenduot Vitgenšteiną ir Kantą, – patapšnojo knygų krūvą. – Bet vaikų skyriuje yra ir Fantomo, ir Laimingojo Luko komiksų, – dėbtelėjo į dėžes tolimiausiame kampe.

– Gal apsieisiu. Iš tiesų atėjau dėl to mobiliojo, pameni...

– ...tą, kurį nagrinėjai, taip, o kas? Ar jis *buvo* Evos?

– Taip... panašu, kad taip, – susikišo rankas į kišenes.

Viktorija nustojo traukti knygas iš dėžės, įsmeigė į jį akis.

– Panašu? Kaip suprast? Tai arba jos, arba...

Juto, Viktorija kiaurai jį mato.

– Kodėl tiesiog neatiduodi to telefono buvusiai jos darbovietei?

Linktelėjęs nudelbė akis į knygų krūvą.

– Taip, galiausiai taip ir padarysiu.

– Tikrai nenori kavos?

Papurtęs galvą peržvelgė knygų pavadinimus. Ištraukė kelias iš krūvos. Viena buvo apie jogą pažengusiems, kitą – apie koučingą.

– *Kognityvusis koučingas,* – perskaitė priešlapyje. – Eva iš proto kraustėsi dėl tokių knygų, nežinau, kiek jų turėjom sukaupę namie. Iš tavęs taip pat nemažai jų nusipirko, ar ne?

Viktorija linktelėjo.

– Kalbėdavotės apie tokius dalykus, kai ji čia užeidavo?

– Kokius dalykus?

Jis patraukė pečiais:

– Apie ugdymąsi, asmeninius dalykus ir panašiai...

– Jei jau klausi, tai kalbėdavomės apie visokiausius dalykus.

– Tai ji tau pasipasakodavo?

– Nepasakyčiau.

– Visai ne?

Viktorija išpūtė akis.

– Nuo kada vėl pradėjai dirbt policijoj?

– Kodėl klausi?

– Kodėl mane tardai?

Raunas skėstelėjo rankomis:

– Nesąmonė. Tik kad kažko paklausiau?..

– Ne, ne tik dėl to. Pirmiausia tas telefonas, o dabar visi tiek klausimai, Raunai, kas vyksta?

Giliai atsidusęs papasakojo Viktorijai apie SMS žinutes. Ir kaip bergždžiai stengėsi ką nors išsiaiškinti skambindamas į informaciją, rausdamasis po maišus naudotų daiktų parduotuvėje.

Viktorija pastatė tuščią dėžę ant grindų.

– Juk sakiau nekišt nosies. Iš to niekada nieko gero neišeina.

– Kalbi taip, lyg čia aš būčiau kaltas. Nieko nebūtų nutikę, jei Eva nebūtų mylavusis su kažkokiu pašlemėku.

Pasitraukusi languotų tvido kelnių kantus Viktorija prisėdo ant prekystalio krašto. Iš liemenės kišenės išsitraukė pakelį „Peterøes".

– Raunai, po velnių. Eva mylėjo tave, tuo gali neabejot.

Apstulbęs pažvelgė į ją.

– Kaip galiu neabejot?

– Tik todėl, kad radai kažkokių žinučių jos telefone?

– O, taip. Juk visiškai aišku, kad ji susitikinėjo su kitu!

Jautė, kaip viduje užvirė pyktis.

– Negali būt įsitikinęs. Jei neradai jos atsakymų, tai net nenutuoki, kiek laiko visa tai truko. Evos meilė tau buvo tikra, nepaisant visko. O ką tu čia dabar darai, tai... – prisidegė susuktą cigaretę, išpūtė dūmų debesį, – ...žema.

– Galbūt, – prisitraukė kėdę. Sunkiai klestelėjo, persibraukė ranka plaukus. – Nebent tas idiotas kaip nors susijęs su jos mirtim.

Papurčiusi galvą nusišypsojo.

– Kažkas man kužda, kad šią versiją jau atmetei. Kad tai neįmanoma.

– Viskas įmanoma! Iš tiesų svarsčiau aplankyti tyrėjus centrinėje nuovadoje ir įtraukti telefoną į įrodymų sąrašą.

– Kad susektum numerio savininką?

– Būtent. Kad tas šūdžius niekur nepabėgtų nuo didžiausio šunsnukio.

Sukandusi dantis Viktorija sumaigė cigaretę peleninėje, net žiežirbos pabiro.

– Puiku, Raunai, tikrai labai kilnu. Dabar dėl kažkokių mačistinių kliedesių terši Evos atminimą?

– Ką čia šneki?

– Patikėk, žinau, ko gali pridirbt gandai.

Nors apie Viktorijos praeitį beveik nieko nenutuokė, aiškiai suprato, jog ji kalba iš karčios patirties. Jam visada buvo tik Viktorija, gera draugė, bet puikiai žinojo, kad žmonės visaip ją vadindavo – ir lesbe, ir psichopate. Tąja dėl vyriškų drabužių, o psichopate dėl gan tiesmuko ir konfliktiško būdo.

– Klysti, Viktorija, nesiekiu nieko panašaus.

– Tai ko tada? Negi nematai, kaip griauni viską aplinkui? Eva buvo nuostabiausias žmogus, kokį tik kada nors esu sutikusi, tau labai pasisekė, kad ji apskritai nusprendė su tavim prasidėt. Kodėl negali tiesiog gerbt tokio jos atminimo?

Pakilo nuo kėdės, ši nuvažiavo atbulom ir dunkstelėjo į sieną.

– Nes nebežinau, ar ją pažinojau. Dvejus metus vaikščiojau žliumbdamas – praradęs žmogų, kurį besąlygiškai mylėjau, kuriuo visapusiškai pasitikėjau. Ir kam? Tik tam, kad išsiaiškinčiau, jog mane išdavė, iš manęs pasityčiojo.

– Privalai gyvent toliau, Raunai. Rimtai, privalai gyvent toliau.

– Nieko kito ir nenorėjau. Bet štai ir vėl viskas iš naujo, – užsisegė striukę.

Viktorija sielvartingai pažvelgė į jį. Papurtė galvą – žiluose jos plaukuose atsispindėjo pro parduotuvės langą besiskverbianti saulė.

– Nieko iš to nebus, Raunai.

Gūžtelėjo.

– Sužinosiu jį sučiupęs ir parklupdęs.

22.

Į nakties dangų besistiebiančių daugiabučių stovėjimo aikštelėje iš juodos lados išvirto Hauseris su Miuleriu, Štrausu ir trimis jaunomis moterimis. Automobilio radijas plyšojo šlagerius, pro atviras dureles jie aidėjo tarp namo mūrų. Vairuodamas Štrausas grabaliojo nedidukę apvalainą merginą vardu Helga – visą kelią nuo restorano Mitėje iki betoninių blokų Pankove, kur ji gyveno. Butą jai parūpino Štrausas. Užtrenkusi dureles Helga netyčia išmetusi ant žemės sudaužė degtinės butelį.

– *Liebchen*, vėpla tu mano, – tarė Štrausas.

Nuo alkoholio išraudusi Helga nusijuokė:

– Bute turiu daugiau, tėveli.

Visi kartu susikibę į ilgą grandinę šūkaudami patraukė artimiausio daugiabučio link.

Tik spėjęs prieiti prie laiptinės Hauseris artimiausiuose krūmuose apsivėmė. Ne tiek nuo alkoholio, kiek nuo riebaus restorano maisto dabar viskas keliavo atgal. Paprastai sunkiai virškindavo kietą maistą.

– Hauseri, daugiau nebepakeli? – Štrausas pliaukštelėjo jam per pasturgalį, šis vos nenuvirto į krūmus.

Atgavęs pusiausvyrą nusišluostė burną.

– Manau, trauksiu namo.

– Namo? Namo pas ką? Laimei, neturi šeimos, apie kurią turėtum galvot. Mėgaukis laisve, tai, po velnių, ir švenčiam.

– Turėjau omeny namo... prie darbo.

– Komendantą dar spėsi pažaist. Kristofas Šumanas pas Brauną, kurį stebim. Tiedu niekur nepabėgs.

Paėmęs Hauserį už parankės kartu nuėjo iki laiptinės, kur jų laukė kiti.

Helga gyveno devintame aukšte. Užbėgo laiptais kartu su liftu, nors jai ir draugėms turbūt jau buvo apie trisdešimt. Įžengus į sujauktą, rūgščiai kopūstais ir cigarečių dūmais atsiduodantį butą merginos

puolė ieškoti taurių, degti žvakes. Hauseris sunkiai klestelėjo ant žemos sofos – vienintelio, be kelių pagalvėmis uždengtų pieno dėžių, svetainėje buvusio baldo. Prisipildęs taurę prie jo prisidėjo Štrausas. Helga uždėjo „Slade“ plokštelę „Run Runaway“. Merginos užsigeidė šokti – prikalbino tik Miulerį.

Štrausas susidaužė su Hauseriu. Šis gurkštelėjo prastos degtinės.

– O kas stebi kitus?

– Dabar tuo rūpinuosi, bet visa tarnyba patiria didelį spaudimą iš naujų politinių judėjimų, kuriuos vis tenka suvaldyti. Galiausiai, mūsų ištekliai labai riboti, – prisislinko arčiau Hauserio. – Iš tiesų šiuo metu geriausia būtų tuoj pat kibt į Šumano grupę.

– Ką nori pasakyt?

– Areštuot visą šutvę. Vien už tokius pabėgimo planus visi netektų brangių savo pareigų, gautų nemažai metų kalėjimo.

– Jei tik norėčiau juos visus atleist, seniausiai būčiau ėmęsis veiksmų. Juk čia pabėgimas iš respublikos, po velniais, įsipainioję aukštas pareigas einantys bendrininkai Vakaruose. Iš tokios bylos daug išloštumėm.

– Arba tiek pat praloštumėm, Hauseri, jei nepavyks.

– Viskas pavyks.

Štrausas patraukė pečiais – neatrodė įtikintas.

– Pulkininkas Šrioderis iš O skyriaus taip pat gali sukliudyt. Jei vadovybė suuos, kad tuoj pat nesiėmėm veiksmų ir nelikvidavom jo keliamo pavojaus saugumui, pasekmės gali būt lemtingos. Milžiniškos *politinės* pasekmės.

– Velniop tą politiką. Tarnyba turėtų spręsti pati.

Uždėjęs ranką jam ant peties Štrausas prislopino balsą.

– Sutinku su tavim. Bet atmink, mes kareiviai, o kareiviai paklūsta įsakymams.

Hauseris gurkštelėjo degtinės.

– Pričiupsiu *Midą* nusikaltimo vietoj.

– Nepriimk bylos asmeniškai, Hauseri.

– Aš dar ne toks kvailas. Jis išdavikas, toks pat kaip kiti, kuriuos sunaikinau. Eilinė žiurkė.

Ištuštinęs taurę Štrausas juokdamasis purtė galvą.

– Tik pamanyk, susiruošė bėgt per sieną diplomatiniais automobiliais. Turi kiaušius, reik pripažint.

– Kuriuos jiems tuoj nurėšim.

Uždususi Helga uždėjo naują plokštelę. Štrausą nuo sofos bemat pakėlė išderintų „Procol Harum" vargonų skambesys „A Whiter Shade of Pale". Prisigretino prie Helgos, sulipę pradėjo šokt. Su Helgos drauge stovintis Miuleris jau buvo užkišęs ranką aukštai po suknele, o liežuvį sugrūdęs giliai jai į gerklę. Paskutinė mergina nerado sau vietos, tad apsižergė Hauserį. Apstulbęs pažvelgė į jos smėlio spalvos plaukus, platų tarpdantį.

– Atrodai kaip ūsuotas trolis, – įsisiurbė jam į ūsus. – Bet visai mielas.

Hauseris susierzinęs patraukė galvą.

– Manęs nedomina, – pabandė nustumt ją į šalį.

Bet mergina suspaudusi kojas nesitraukė.

– Ar trolis užsigavo? – patempė lūpą.

Dėbtelėjo į ją apsiblaususiu žvilgsniu.

– Niekad nepisau kekšių, nuo tavęs tikrai nepradėsiu.

Skėlusi jam antausį mergina nuslydo šalimais ant sofos.

– Jokia aš ne kekšė, – sukryžiavo rankas ant krūtinės. – Štrausai! – bandė perrėkti muziką. – Pasakyk savo draugui, kad aš ne kekšė.

Štrauso veidas išniro iš Helgos plaukų.

– Ką? Ne, ne... žinoma, ne. Jūs esat talentingiausios šokėjos, kokias tik man teko sutikti. Puikiausia trupė visoje respublikoje. Ateisime į jūsų premjerą. Kai tik rasiu, kur galit pasirodyt, – vėl atsisuko į Helgą. Abiem rankom suėmęs įkaitusius jos skruostus godžiai įsisiurbė.

Hauseris pašnairavo į merginą šalia, ištiesė tuščią taurę. Radusi ant grindų gulintį degtinės butelį, pripylė jam. Tada iki kraštų pripildė savąją.

– Atleisk, – atsiprašė. – Tiesiog gimiau šunsnukis.

Mergina gūžtelėjo, jie susidaužė.

– Kiekvienam savas vaidmuo.

– Tai ką statot?

– *„Salomėją"*, žinai, tą su Jonu Krikštytoju, kuriam...

– ...nukirto galvą, ačiū, pabaigą žinau, – Hauseris pašnairavo Štrauso pusėn. – Ar tokius dalykus rodyt apskritai legalu? – sušukęs nusišypsojo.

– Iš tikrųjų priklauso nuo to, kas vaizduojamas Jonu Krikštytoju. Pasiūliau Helmuto Kolio galvą ant padėklo.

Abu nusikvatojo. Hauseris atsisuko į merginą.

– Kuo tu vardu?

– Vadink mane kaip nori, – ir vėl jį apsižergė.

Hauseris ėmė glostyti jai šlaunis, akimis rydamas sunkias po nailonine suknele pūpsančias krūtis.

– Tu panaši į Leną, – pamelavo.

Bučiuojamas užsimerkė ir vis tiek įsivaizdavo, kad tai tiesa. Pergalė jau čia pat, pagalvojo. Liaudies pergalė.

23.

Praėjus kelioms dienoms po susitikimo su Viktorija, Raunas ir Mikelis sėdėjo „Carlton" kavinėje Halmo aikštėje. Visai šalia policijos nuovados – baisaus betoninio bloko, piktai dėbsančio į aikštę jiems už nugaros. Jaunasis padavėjas pasirodė nešinas gėrimais – latė Mikeliui, „Carls Special" alus Raunui.

– Nustebau sulaukęs tavo skambučio, – ištęstu Šiaurės Jutlandijos dialektu tarė Mikelis, susikišęs rankas į pūkinės striukės kišenes. – Senokai matėmės...

Nors ir mėgino neišsiduot, Raunas jautė, jog draugas kiek užsigavęs dėl pastaruoju metu nutrūkusio bendravimo.

– Atleisk, kad neatskambinau. Tiek visko įvyko.

– Gal naują darbą susiradai?

Raunas papurtė galvą.

– Bet pardaviau butą, o jį tvarkydamas....

– Pasiilgom tavęs, – Mikelis mostelėjo nuovados pusėn. – Linkėjimai nuo visų.

– Turbūt ne nuo Brasko?

Mikelis gurkštelėjo latės.

– Ne, inspektorius atrodo patenkintas tavęs atsikratęs. Bet užsuk kurią dieną. Negi visai mūsų nepasiilgai?

– Mmjo... – sumurmėjo į alaus bokalą.

Pro langą nužvelgė Halmo aikštę.

– Dieve, kiek kartų ten teko sniegą kast.

Raunas linktelėjo. „Sniego kasimu" specialiųjų tarnybų pareigūnai vadino reidus gaudant apylinkės narkotikų platintojus. Šūdinas, nieko vertas darbas, daugiausia dėl akių, paprastai kokiam nors vietiniam politikui pakėlus triukšmą žiniasklaidoje dėl vis didėjančio narkotinių nusikaltimų skaičiaus.

Mikelis pasikasė ežiuku kirptą galvą:

– Pameni, kaip jie sprukdavo mus pamatę? Kai kurie būtų galėję olimpinėse žaidynėse rungtis.

– Atsimenu, – burbtelėjo. Kaip ir kitas jų išdaigas. Visus susišaudymus. Visus gaujų narių sulaikymus. Visas automobilių medžiokles, kai Kopenhagos centras virsdavo „Formulės 1" trasa. Viską, ką kartu išgyveno. Bet apie senus laikus plepėt nesinorėjo. Tai viena priežasčių, kodėl nusprendė susitikt kavinėje, ne nuovadoje. – Tai radai kokios informacijos apie tą Moensą Slotsholmą?

Linktelėjo.

– Nors protokolo teko gerai paieškot. Byla ne pati įspūdingiausia. Kodėl būtent ja susidomėjai?

– Ne aš, dėl jo nerimauja sesuo. Tai pažadėjau pasiklausinėt, ar neišaiškinta kas nors nauja.

– Graži?

– Kas?

– Sesuo, kas daugiau.

– Taip, graži, bet jos išvaizda čia niekuo dėta, – atsigėrė alaus. Norėjos užsiverst bokalą iki dugno, bet susilaikė. – Tai ką išsiaiškinai?

– Aišku kaip dieną. Klasikinis nusikaltimas: ištuštinęs seifą buhalteris pasipustė padus.

– Ir jūs įsitikinę, kad čia jo darbas?

– Dėl to nėra jokių abejonių. Vaikinas visą gyvenimą dirbo mirtinai nuobodų darbą, kol galiausiai priėjęs liepto galą nusprendė išsinešdint su visais pinigais.

– Kaip jam tai pavyko?

– Tikras Olseno gaujos stilius, – šyptelėjo Mikelis. – Nutaikęs progą, kol visi pietavo, įsmuko į šefo kabinetą. O šis tuo metu dalyvavo susitikime – visai šalia...

– Ar nesakei, kad visi buvo išėję pietų?

– Visi, išskyrus šefą ir sekretorę, – Mikelis abejingai truktelėjo pečiais. – Tai, kol jie buvo susitikime, buhalteris apšvarino čia pat stovintį seifą, – nusijuokė.

– Ir turėjo seifo raktą?

– Tikrai ne. Žinojo kodą, – smiliumi pabaksnojo ore. – Ir paskui dingo su 45 tūkstančiais grynųjų. Vienas bendradarbis sutiko jį išeinantį iš pastato. Nuo to laiko niekas jo akyse neregėjo.

– O ką parodė krata jo namuose?

– *Nada.** Iš artimųjų ir kaimynų taip pat nieko nepešėm. Vyrukas tarsi skradžiai žemę prasmego. Banko sąskaita nepaliesta. Jokio mokėjimo kortele nuo jo dingimo dienos nebuvo.

– Tai kam tiek pastangų dėl kelių tūkstančių?

Gūžtelėjo.

– Iš kur man žinot? Gal manė, kad seife bus daugiau pinigų. Subtiekėjams įmonė iš dalies mokėdavo grynaisiais. Kaip suprantu, sena rangovų firma su krūva darbininkų iš Rytų Europos.

– Juodi pinigai?

– Klausk Mokesčių inspekcijos, – patraukė pečiais Mikelis.

– Tai byla stovi vietoj?

– Kol Moensas neatsiras – taip. Ką apie jį pasakojo sesuo?

– Jie nebuvo labai artimi. Sakė, kad vienišius, daug skaitė, mėgo Vagnerį.

– Tai gal išvažiavo į Bairoitą pasiklausyt „Nibelungo žiedo"? – pajuokavo.

– Kad jie pradeda tik lapkritį.

– Aišku, net ir didžiausiam gerbėjui ilgoka tiek sėdėt priešais bilietų kasą.

– Taip, net ir didžiausiam gerbėjui. Ačiū už pagalbą.

Mikelis papurtė galvą:

– Nėr už ką. Sesei gal to nepasakok, bet dingęs jis jau seniai, tad jeigu ir pasirodys, turbūt tik negyvas.

– Tiek ir pats supratau, – linktelėjo.

Mikelis užbaigė latę:

– Man jau laikas.

– Dar vienas dalykas...

– Taip? – Mikelis pažvelgė į jį taip, lyg bijotų artėjančio klausimo. – Kas?

* Nieko. (*Isp.*)

– Evos byla.

– Svarsčiau, kiek laiko praeis, kol paklausi, – atsargiai nusišypsojo. – Nieko naujo, pats žinai, kaip ten būna, jei neatsiranda naujų įrodymų, kokių pėdsakų iš įsilaužimo vietos, ar kas nors kaliūzėj staiga neprabyla, tai...

– Žinau, – iš kišenės išsitraukęs padėjo ant stalo seną Evos mobilųjį. – Tvarkydamas butą radau šitą.

– Kieno jis?

– Evos darbinis telefonas, – Raunas nuleido galvą.

Nė nenumanė, kad pasirodys taip sunku papasakot apie rastas SMS žinutes ir tai, jog Eva greičiausiai buvo jam neištikima. Pasakodamas Mikeliui visas smulkmenas jautėsi taip, lyg kas po stalu būtų pjovęs jam kiaušius. Kai baigė, Mikelis tarsi vilkelį pasuko telefoną.

– Aš... tikrai labai apgailestauju. Nenusipelnei to.

– Net nežinau, ar apskritai kas nors to nusipelnė, – nutaisė grimasą. Mikelio gailesčio jam nereikėjo. – Norėčiau, kad tai liktų tarp mūsų.

– Žinoma, niekam neprasitarsiu...

– Net jei tai taps tyrimo dalimi?

– Kas? – išpūtė akis. – Tikiuosi, nesugalvojai šito priduot?

– Norėčiau, kad sužinotum, kam priklauso tas numeris.

Mikelis giliai atsiduso, akivaizdžiai mėgino rasti tinkamų žodžių.

– Puikiai suprantu, kad pyksti, ir pats pykčiau, bet... Abu žinom, jog tai niekaip nesusiję su Evos nužudymu. Įsilaužimo būdas, faktas, kad nužudymas ne iš anksto suplanuotas, o tik smūgio į galvą rezultatas...

– Primint man nereikia, vis dėlto aš pats ją radau.

– Atleisk, nenorėjau pilt druskos ant žaizdos. Bet tokiu atveju puikiai suvoki, 99 procentų tikimybė, jog nusikaltėlis – vienas iš tuomet čia karaliavusių Rytų Europos gaujų narių ir jo jau seniai nebėra šalyje.

– Bet vis tiek...

– Noriu pasakyt, nėra reikalo sukt tyrimą neteisinga linkme tik norint sužinot, su kuo ji susitikinėjo.

– Kokį dar tyrimą? Juk nieko nebevyksta... Nuo to niekas nepasikeis.

– Raunai, gerai pagalvok. Tikrai nori, kad visa tai išvystų dienos šviesą?

– Ne. Kaip tik todėl kreipiuos į seną savo kolegą.

– Kaip ir kiekvienąkart, kai prireikia pagalbos?

Valandėlę patylėjęs pakėlė į Mikelį akis:

– Užtektų tik vieno skambučio į mobiliojo ryšio kompaniją ir būtų aišku, kas jis toks. Dėl tavęs padaryčiau tą patį, juk žinai?

Mikelis prislopino balsą:

– Po velnių, Raunai, dėl to galiu iš darbo išlėkt. O aš, priešingai nei tu, nesu pasiruošęs sprukt į medinį laivą Kopenhagos kanale, supranti?

– „Bjanka" joks ne medinis laivas, o aš gyvenu ne Kopenhagos, o Kristianshauno kanale, – šyptelėjo Raunas.

– Atleisk, – Mikelis nebegalėjo sulaikyti šypsenos. – Juk puikiai supranti, kad Braskas išsiaiškinęs išspirs mane pro duris?

– Tai bus pirmas kartas, kai jis apskritai ką nors išsiaiškins.

– Aš rimtai, po velnių. Be to, niekaip nesuprantu, kodėl tau taip rūpi sužinot. Kodėl tiesiog neišmeti velniop to telefono ir negyveni toliau?

– Nes nesugebu gyvent toliau ir dar todėl, kad noriu išspardyt tam vyrukui šikną.

Pakilęs nuo kėdės Mikelis paėmė telefoną ir ironiškai ištarė:

– Švelnus ir draugiškas, kaip visada.

Raunas patraukė pečiais.

24.

Pabudęs komendanto miegamajame Hauseris gulėjo įsmeigęs akis į rudą dėmę lubose, atsiradusią užpylus butą. Pamėgino pasirąžyti, bet kojos įsirėmė į per trumpos lovos atlošą. Sekmadienio rytas – plyšo galva, skaudėjo nugarą nuo nepatogios padėties, kai nuvirtęs užmigo. Laiptinėje pasigirdo sunkiai per laiptus velkamų kojų šlepsėjimas, kurį galiausiai užgožė aukštai viršuje atidaromų durų bildesys. Reikėjo atsikelt ir išsiaiškint, kas tokiu ankstyvu metu atėjo aplankyti Šumanų. Pakeliui į svetainę peleninėje susirado nuorūką, prisidegė.

Kankino pagirios, todėl sunkiai sekėsi sukaupti dėmesį į prieš akis mirgančius ekranus. Atsisėdęs ant kėdės ėmė stebėti tiesioginę transliaciją iš Šumano svetainės. Į svečius užsuko Braunas – įvykis vien dėl to įsidėmėtinas. Kiek žinojo, jokių Kristofo ir Brauno susitikimų nei telefonu namuose, nei Kristofo kabinete banke neplanuota. Tai reiškė, kad stebėjimas sustojo, arba susitikimas buvo spontaniškas...

– Džiugu, kad galėjai ateit, – per garsiakalbį pasigirdo Kristofo balsas.

Reikės vėliau susisiekt su Miuleriu, kad sugriežtintų Brauno sekimą. Tokiu svarbiu tyrimo momentu negalima daryti klaidų.

Tuo metu svetainėje pasirodė Lena su dukra. Braunas abi apkabino. Mandagiai paklausė, kaip mergaitei sekasi gimnastika, o ji taip pat mandagiai atsakė, jog sekasi puikiai.

– Kuklinasi, – Lena paglostė mergaitei plaukus. – Ji geriausia savo kategorijoje.

Droviai priėmusi pagyrimus mergaitė išėjo į savo kambarį.

– Gal atneštum mums išgert? – paprašė žmonos, jau sukusios prie baro.

– Man gal kiek per anksti, – atsisakė Braunas.

– O man atrodo, tau netrukus reikės pasistiprint.

Hauseris nuorūka prisidegė kitą cigaretę, pasigarsino.

– Skamba dramatiškai, – tarė Braunas.

Kol Lena ruošė gėrimus, vyrai prisėdo ant baro kėdžių.

– Laikai dabar pavojingi, reikia priimt sunkius sprendimus, – pradėjo Kristofas.

– Maniau, sudėtingiausią jau priėmėm. Turiu omeny artėjantį pabėgimą, tad... – Braunas pašnairavo į Lenos pripiltą taurę.

– Situacija nebe tokia paprasta. Viena vertus, partija su Honekeriu priešakyje teigia, kad respublika išliks ir, reikia manyt, jie šneka ne šiaip sau...

Braunas linktelėjo:

– Praeitis tai jau parodė.

– Būtent. Tačiau, kita vertus, mūsų tautiečių pilnos ambasados Prahoje ir Varšuvoje. Kad ir kaip STASI stengiasi sutramdyti demokratinius judėjimus, jie kasdien vis stiprėja.

– Kur link suki?

– Situacija darosi panaši į tas tarptautinėse biržose. Visos tautos likimas pamažu ima priklausyti nuo tikėjimo. Reikia jausti susidariusią situaciją. Atlikti reikiamus *sandorius.* O kiek man žinoma, kai visi kiti parduoda, reikia pirkti daug, – akimirką nutilęs pakėlė taures su viskiu ir sodos vandeniu. – Tad, kai visi kiti bėga... taip, tada galbūt geriausia pasilikti.

– Nebenori bėgt?

Kristofas papurtė galvą.

– Tarp mūsų kalbant, niekad ir nenorėjau, – ištiesė vieną taurę Braunui, šis pagriebęs godžiai atsigėrė.

– Turiu pripažint, toks pareiškimas mane stebina, bet tarsi ir akmuo nuo širdies nusirito. Asmeniškai neįsivaizduoju savęs sprunkančio prisilipdžius dirbtinius ūsus, su tamsiais akiniais. Taip, dar net Verai nieko nesakiau. Tai ką darysim?..

– Visuomet maniau, jeigu pavyktų patekt į Vakarus, į vieną iš naujųjų demokratinių šalių, būtumėm priversti viską pradėt iš naujo. Nesvarbu, kokių visi turim gerų pažinčių, mūsų konsorciumo likimas toli gražu nėra užtikrintas. Nuolat teks konkuruoti su geriau rinką išmanančiais. Vien todėl, kad esam atvykėliai. Tačiau jei liksim čia ir iškęsim visą šią beprotišką situaciją iki žlugimo, kuris jau ne už kalnų... Apie tiek galimybių užsidirbt dar nė nesvajojom.

– Aišku, jeigu viskas tikrai žlugs.

– Žinoma, rizikos visada yra. Bet tik įsivaizduok, Braunai, privatizuojamas visas pramonės ir finansų sektorius. Galėtume įkurti nuosavą banką, tarpininkaujantį finansuojant vieną statybų projektą po kito. Tik pagalvok, jei, be viso to, dar įvyktų ir suvienijimas...

– To tai jau tikrai nebus, – nusijuokė.

– Vis tiek, leisk pabaigt mintį... Kur bus sostinė? – Kristofas parodė į grindis. – Žinoma, čia, Berlyne. Įsivaizduok, prasidės statybų bumas, – koks staiga po kojomis atsivers ekonominis traukos centras. Kiek atsiras rizikos kapitalo. Užsienio investuotojai maldaus mūsų administruoti jų turtą, kalbame apie milijardus ir dar daugiau. Bėgame nuo galimybių. Paleidžiam jas iš rankų, nes apleidžiam tvirtas savo pozicijas.

– Panašu, apie tai galvoji jau senokai.

– Dieną naktį. Toks šansas atsiranda tik kartą gyvenime. Kolega iš banko pusiau juokais pasakojo, kad į Rusiją grįš oligarchai, bet jo žodžiuose turbūt daugiau tiesos, nei jam pačiam atrodo. Tad kodėl tas pats negalėtų nutikt ir čia? Taptume naujaisiais suvienytos Didžiosios Prūsijos fiurstais. Gerbėjai naujoje sostinėje mojuos mums iš kiekvieno statybinio krano, ir tai bus tik pradžia, – Kristofas plačiai išsišiepė.

Braunas pastatė ant stalo ištuštintą taurę:

– O kaip kiti konsorciumo nariai?

– Jei viskas pavyks taip, kaip tikiuosi, jie nebebus mūsų sąjungininkai, greičiau – aršiausi konkurentai. Teismo proceso atveju pavojinga turėt savo komandoje tokius kaip pulkininkas Šrioderis.

– Atrodai toks užtikrintas, po velnių.

Kristofas nudelbė akis, pirmąkart nuo pokalbio pradžios pasirodė sunerimęs:

– Manau, tikimybė, kad pasiseks, kokie 60 procentų. Esu tikras tik dėl vieno: jei ši šalis pereis prie rinkos ekonomikos, pasidalysim į tuos, kurie griebia jautį už ragų, ir tuos... – įsmeigė žvilgsnį į Brauną. – Pirmiausia žmonės krykštaus atgavę laisvę, kol supras, kad, be jos, daugiau nieko negavo. Nieko neturintys taps naujosios eros vergais. Sau ir savo šeimai netrokštu tokios ateities. Dar išgert?

Braunas linktelėjo.

– O ką pasakysim savo... savo bendrininkams?

– Nieko. Toliau tęsim pabėgimo planus, o atėjus lemtingajai dienai, kuri jau ne už kalnų, dingsim. Esu tikras, kiti bus per daug užsiėmę plano vykdymu, kad mūsų lauktų. Visai nesvarbu, ar jiems pavyks kirsti sieną, ar ne, mes bet kokiu atveju nuo jų išsilaisvinsim.

Kristofas pakėlė taurę, visi trys susidaužė. Braunas pagyrė Lenos vyro talentą. Vadino jį genijumi, tikru strategu.

Hauserį tas pokalbis tiesiog pritrenkė, labiausiai troško iš miegamojo atsinešti tarnybinį ginklą ir Kristofui į kaktą suvaryti kulką. Visą tą laiką įsivaizdavo, kaip baigsis byla, o dabar šitie reakcionieriai viską suardė. Jautėsi, lyg Kristofas būtų suvaręs jam peilį į nugarą, išdavė jį taip pat, kaip ir konspiracijos bendrininkus. Tą akimirką jo jausmus Kristofui išreiškė vienintelis žodis... NEAPYKANTA.

25.

Skambant „Un-Break My Heart" Džonsonas vaikštinėjo aplink staliukus ir nuo padėklo dalijo taureles su burbonu. Neaišku, kas iš nuolatinių lankytojų į muzikinį automatą įmetė penkiakronę, norėdamas šią lietingą trečiadienio popietę išgirstų krauju srūvantį Toni Brekston hitą. Išdalijęs paskutines taures Džonsonas grįžo prie baro, kur ant aukštų kėdžių sėdėjo Raunas su Eduardo. Eduardo tarškėjo nešiojamojo kompiuterio klavišais skubėdamas baigti straipsnį į „Informaciją". Jau seniai vėlavo išsiųsti apžvalgą apie makroekonomikos iššūkius trečiosiose pasaulio šalyse.

– Ką švenčiam? – pasigirdo iš kitame baro gale sėdinčio Nilso Mėlyndančio, kuris, nepaisant pravardės, nelabai ką burnoj teturėjo.

– Raunas išsipirko „Bjanką", tad ta gelda pagaliau priklauso jam, – atsakė Džonsonas.

Nilsas pakėlė taurelę.

– Na, tai sveikinu, škiperi. Tai gal ir man kokį gabalą paskolinsi?

Raunas sumirksėjęs ištuštino taurelę, duodamas suprasti, jog to tikrai nebus.

– Tai viskas jau sutvarkyta? – Džonsonas siurbtelėjo kavos. – Gavai pinigus ir visa kita?

– Butas tikrai parduotas, taip, ir „Bjanka" mano.

– Ar kas liko pragyvenimui?

– Lašelis, na ir kredito kortelė, tai viskas gerai, – pabarbeno į tuščią alaus butelį – Džonsonas pastatė priešais pilną „Carlsberg".

Iš kito baro galo padavėjo ėmė šauktis Nilsas, tad Džonsonas nukiūtino jo pusėn.

Raunas rankose vartė iš kišenės ištrauktą Luizės vizitinę kortelę. Pastarąsias kelias dienas vis ketino paskambinti, bet nežinojo, ką jai papasakoti. Iš Mikelio nesužinojo nieko naujo. Norėjo jai kaip nors pagelbėti, bet neįsivaizdavo kaip. Turbūt nieko kito neliko, tik išklot viską, kaip yra.

Pastebėjęs kortelę Eduardo nustojo spausdint:

– Ką čia gniaužai?

– Nieko, – jau norėjo įsidėt kortelę atgal.

Bet Eduardo pasirodė miklesnis, ištraukė ją jam iš rankos. Pakišo kortelę po barą apšviečiančia lempa. Veide pasirodė šypsena.

– Čia ji. Ta, kur buvo anądien užsukusi, – perskaitė. – O lia lia, Luizė Slotsholm Nilsen, architektė.

– Taip, na ir kas? – pamėgino atgaut kortelę, bet Eduardo patraukė ją iš akių, tad teko pasiduot. – Koks tu subrendęs.

– Susitikinėji su ja?

– Ką čia šneki. Aš jai tik padedu, ir tiek.

Grįžo Džonsonas.

– O čia kas? – linktelėjo kortelės pusėn.

– Nauja Rauno draugė. Architektė, gražuolė.

– Tik kad susipažinau, – papurtė galvą Raunas.

– Okei, jei nesusitikinėjat, tai gal aš galiu jai paskambint?

Šįkart Raunas buvo greitesnis, griebęs kortelę įsigrūdo į kišenę.

– O tau vis dar negana?

Šelmiškai nusišypsojęs Eduardo palinko prie klaviatūros.

– Ar čia to dingusio buhalterio sesuo?

Neturėjo nustebt, kad Džonsonas jau apie viską žino, bet vis tiek pašnairavo į Eduardą norėdamas patvirtinti spėjimą.

– Šiaip jau visi girdėję apie tą bylą, – nepakeldamas akių nuo ekrano sumurmėjo Eduardo.

– Pažįsti jį? – Raunas pažvelgė į Džonsoną. – Ar jis čia kada lankėsi?

– Nieko apie tai nežinau. Laimei, – iš kriauklės paėmęs šluostę ėmė sausinti barą. – Koks begalvis asilas vagia iš savo darbovietės, ypač išdirbęs ten daug metų.

– Arba Robinas Hudas. Paiima iš kapitalistų ir atiduoda vargšams. Gal jis taip ir padarė? – tarškindamas klaviatūra įsiterpė Eduardo.

Džonsonas susiraukęs dėbtelėjo jo pusėn.

– Tai – labai garsus šeimos verslas.

– Nori pasakyt, apsigimusių kapitalistų valdomas feodalinis režimas – dar blogiau. Gerai, kad jam pavyko pasprukt laiku.

– Pažįsti juos? – Raunas paklausė Džonsono.

Šis papurtė galvą:

– Asmeniškai – ne, bet Lauricenų šeima buvo pavyzdys visiems Kristianshaune užaugusiems, – tada pridūrė žiūrėdamas į Eduardo. – Trys tos šeimos kartos prisidėjo prie šios miesto dalies atstatymo. Čia sukūrė daugybę darbo vietų.

Eduardo prunkštelėjo.

– Pas juos daugiausiai dirba apgailėtiną atlygį gaunantys Rytų europiečiai. Teko rašyt straipsnį apie tą įmonę prieš kelerius metus. Turėjo didelių bėdų su profsąjunga.

– Tai, jei nesi suknistas komunistas, esi vertas tik spyrio į šikną, ar tą nori pasakyt? – užsigulęs barą Džonsonas metė ant Eduardo grėsmingą šešėlį.

– Nieko aš nenoriu pasakyt, *amigo**, – susigėdęs nusišypsojo tas.

Nusukęs akis nuo Eduardo Džonsonas pažvelgė į Rauną:

– Po šito epizodo Lauricenas buvo priverstas atleist žmonių. Net girdėjau gandų, kad subtiekėjams neapmokėta nemažai sąskaitų. Sakau taip ne tik norėdamas paliežuvaut.

– Keista, – atsakė Raunas, – kai pagalvoji, kad pavogti tik 45 tūkstančiai. Juk tokios įmonės apyvarta turėtų siekt milijonus?

Džonsonas tik skėstelėjo rankomis.

– Tik sakau, ką girdėjau, čia ne pletkai.

– Supratom, bet vis tiek... – mauktelėjo alaus, – kažkas čia ne taip.

– Ką mąstai?

Paėmęs vis dar pilną Eduardo taurelę Raunas užsivertė iki dugno. Eduardo tik burbtelėjo.

– Koks Moenso motyvas? Kodėl jis tuos pinigus vogė? – retoriškai klausė Raunas.

– Nes parazitas buvo, – paaiškino Džonsonas.

Raunas papurtė galvą.

– Tai tik jo charakterio bruožas, ne motyvas. Kodėl jis nusprendė pabėgt su pinigais?

– Gal jį kas nors spaudė? – įsiterpė Eduardo.

* Drauguži. (*Isp.*)

– Grasinimai turi būt proporcingi pasekmėms. Suma tam per maža.

– Gal jis, kaip ir visi Danijos gyventojai, svajojo apie kitokį gyvenimą, – Džonsonas linktelėjo baro lankytojų pusėn.

– Jei jis troško nuo visko pabėgt, pradėt iš naujo kur nors kitur, pinigų būtų reikėję daugiau. Moensas nekvailas, žinojo, kiek tam seife buvo. O pridėjus informaciją apie atleidimus, neapmokėtas sąskaitas, galėtų reikšti tik viena...

– Nenorėjau liežuvaut...

– Moensas išsinešė daugiau, nei pranešta policijai.

Eduardo pakėlė akis nuo ekrano:

– Juodi pinigai? Velniškai gera istorija.

– Apie kurią nieko nerašysi, – įspėjo Raunas.

– Nes tau iki gyvenimo galo uždrausta cituoti čia išgirstus dalykus, – pridūrė Džonsonas.

– Žinoma, tik nežiūrėkit į mane taip...

Tuo metu pro duris įėjo jauna šviesiaplaukė. Patraukė tiesiai prie Eduardo ir jį apsikabino. Šis išsigandęs atsisuko.

– Tai va, kur tu slepiesi? – tarė mergina.

Ji priminė aną rytą matytąją keče, tačiau nebuvo tikras, o Eduardo jų nesupažindino. Tik suskubo susidėti kompiuterį.

– Eikim paieškot kur pavalgyt? Kur nors *romantico**.

Nesulaukęs atsakymo greitai linktelėjo Raunui ir apkabino ją per liemenį. Netrukus jie jau žengė pro duris.

– Ar tokių patinų paprastai nekastruoja? – tarė Džonsonas.

Raunas linktelėjo:

– Eduardo moterų kvota artėjant pavasariui proporcingai didėja.

Po kelių valandų Raunas stovėjo koridoriuje tarp biliardo kambario ir tualetų. „Uosto ūdroje“ įsisiūbavo veiksmas – biliardo kambarį užėmė grupė studentų. Juto, kaip linksta kojos, atsirėmė į plieno spalvos cigarečių automatą. Kišenėje susiradęs mobilųjį ir Luizės vizitinę kortelę paskambino.

– Luizė Slotsholm... – pasigirdo po akimirkos.

* Romantiškai. (*Isp.*)

– Labas. Čia Tomas. Netrukdau? – kitame ragelio gale stojo tyla, Raunas pamėgino dar kartą, šįkart aiškiau, prisistatė pilnu vardu.

– Sveikas, Tomai, – skambėjo taip, lyg ji šypsotųsi. – Linksminiesi?..

– Kalbėjau su... keliais buvusiais kolegomis, – mėgino suvaldyti balsą, kad neužsikirtinėtų.

– Okei, ačiū. Ar kas nors naujo?

– Ir taip, ir ne. Pagalvojau, gal susitikim?

– Mielai, o kur?

Pažvelgė į rankinį laikrodį. Sufokusavo vaizdą ties rodyklėmis – beveik pusė devynių.

– Jau v-valgei?

26.

Lietui skandinant Šionhauzerio alėją Hauseris žingsniavo skiriamąja juosta po geležinkelio estakada. Pliaupė taip stipriai, kad aplink jį susidarė vandens siena, o viršuje pralekiant traukiniui nuaidėdavo pragariškas griausmas. Šiek tiek tolėliau, už kelių šimtų metrų, sankryžoje su Gneisto gatve driekėsi eilė prie ryškiai geltonos telefono būdelės. Paspartino žingsnį, priėjęs būdelę atsistojo į eilę už pirmojo laukiančiojo.

– Atsiprašau, man labai skubu.

Griebęs už peties jį atgal atitraukė stambus, juoda odine striuke vilkintis vyras.

– Visiems mums šitoj sušiktoj šaly skubu, drauge, į eilės galą.

Iš kišenės išsitraukęs pažymėjimą Hauseris iškėlė jį vyrukui prieš akis. Išvydęs laminuotą žvalgybos tarnybos ženklą, vyras atsitraukė atbulas.

– Dink iš akių, – suurzgė.

Eilė po estakada išsisklaidė, žmonės išsibėgiojo pilančiame lietuje.

Hauseris atplėšė telefono būdelės duris. Su rageliu rankoje stovėjęs spuoguotas jaunuolis jau žiojosi prieštarauti, bet pamatęs Hauserio pažymėjimą užsičiaupė.

– Tuoj pat nešdinkis!

Vaikinas bemat padėjo ragelį, išslinko pro Hauserį laukan. Radęs keletą monetų Hauseris surinko numerį:

– Reikia susitikt, – uždusęs pranešė.

– Hauseri? Kas atsitiko? – paklausė Štrausas.

– Byla pasisuko kita linkme.

– Tikiuos, nieko rimto. O aš tau gerų naujienų turiu...

– Nejaugi? Gal galim susitikt... šįvakar... Įprastoj vietoj, Bojeno gatvėje?

– Ten negaliu. Užsuk į Ilgąją gatvę prie Rytų geležinkelio stoties, 11 numeris.

– Kodėl net ten?

– Tik pasirodyk aštuntą, – Štrausas atsijungė, Hauseris liko stovėti su rageliu rankoje.

Žūtbūt reikėjo papasakot Štrausui apie dvigubą Kristofo žaidimą. Apie jo pasitraukimą iš pabėgimo plano. Viskas pavirto į kažkokį prakeiktą mėšlyną. Buvo toks užtikrintas dėl šios bylos. Taip pasiruošęs pričiupti Kristofą, arba Midą, nusikaltimo vietoje. Dabar tegalėjo galvoti apie žodį Midas, kad galėtų išnaudoti susidariusią situaciją. Midas, arba prūsų fiurstas.

Vakare Rytų geležinkelio alėjoje vis dar lijo.

Visą dieną nedrįso grįžti į komendanto butą. Užuot per šviečiančius ekranus stebėjęs idealų Mido gyvenimą viršutiniame aukšte, įlipęs į traukinį važinėjosi po miesto pilkumą. Daugiau nebegalėjo žiūrėt į tarsi povą po kambarius vaikštinėjantį Midą, garbinamą gražiosios žmonos ir kukliosios, stropiosios dukters. Nebegalėjo klausytis pro nosį košiamo balso, kudakuojančio juoko.

Patraukė Ilgąja gatve, priėjus 11 numerį laikrodis rodė beveik aštuonias. Priešais fabriko sporto halę būriavosi jaunimas. Minioje apsidairė Štrauso, bet jo niekur nesimatė. Tada atsivėrė vartai, žmonės suplūdo į pastatą. Atkreipė dėmesį į ant sienos pritvirtintą savadarbį užrašą: šokių grupės „Plukės" spektaklio „Salomėja" premjera.

Ant peties pajutęs kažkieno ranką staigiai atsigręžė. Jam šypsojosi Štrausas.

– Labas vakaras, eime vidun?

– Tu gal tyčiojies?

– Anaiptol, valstybės žvalgybos tarnybos atstovams labai svarbu visur dalyvauti, – nusijuokė. – Šią užduotį pats sau pasiskyriau, – stumtelėjo Hauserį pro vartus į nedidelę halę – žmonės užėmė vietas ant sulankstomų kėdžių.

Kitame halės gale buvo pastatyta laikina scena – nuo lubų kabėjo keli galingi prožektoriai, o foną dengė rožinė drobė.

– Labai reik pasikalbėt, – taurė Hauseris.

Susiradę dvi laisvas kėdes paskutinėje eilėje atsisėdo.

Skiauterėtas jaunuolis odine striuke publikai dalijo kopijuokliu padaugintus lapelius:

– Nepraleiskit pasirodymo ketvirtadienį, – šūkčiojo. – Jūsų dalyvavimas svarbus priešinantis valdžiai.

Štrausas padėjo skrajutę ant tuščios kėdės šalia, palinko prie Hauserio.

– 1-ajame name apie operaciją Midas atsiliepta teigiamai. Pastaruoju metu mūsų skyrius sulaukė daug pagyrų, ypač tu.

– Ką tai reiškia?

– Kad vadovybė susidomėjusi seka bylos eigą. Tokiais laikais jie tik ir trokšta prikalt ką nors prie gėdos stulpo. Džiūgauja, kad byla taip pat kompromituoja Prancūzijos ambasados darbuotojus. Vadovybė laukia nesulaukia, kol prigriebsime visą gaują kertant sieną diplomatiniais automobiliais, – išsitraukęs pakelį saldainių su brendžiu įniko šlamšti. – Telefonu sakei, yra naujienų. Ar jau žinomas tikslus pabėgimo laikas? Ką sako pats Šumanas?

– Jis... Kalbant apie Šumaną... – Hauseris sudvejojo, niekaip negalėjo prisiverst pasakyt, kad nepavyks jo sučiupt nusikaltimo vietoje.

Ar kad *Midas* vienintelis, jei šioje salėje susirinkę kvailiai pasiektų savo, – kuriam bus lemta švęsti pergalę? Tą akimirką prasidėjo pasirodymas, pro garsiakalbius pasigirdus elektroninei *industrial* muzikai į sceną įžengė šokėjos. Vilkėjo tik siauromis kelnaitėmis, rankose laikė aplink kūną plevenančius permatomus nuometus. Štrausas visą dėmesį sutelkė į jas.

– Helga atsakinga už choreografiją, tik pažvelk, kokia žavinga, – parodė į vieną iš šokėjų.

Nepaisant nedidelio ūgio ir apvalainos figūros ji judėjo nepaprastai grakščiai. Elektroninė muzika ūžė Hauserio galvoje, žiūrint į ant scenos besisukančias šokėjas jam vis labiau ir labiau svaigo galva.

– Aš... man reikia eit.

– Tai kas tokio svarbaus? – prisiminė Štrausas.

– Vis tik nieko, išsprendžiau, – pamelavo.

– Tai viskas vyksta pagal planą?

– Geriau ir būt negali.

Tuo metu, laikydama uždengtą padėklą, scenoje pasirodė nuoga moteris vešliais gaktos plaukais. Priėjusi scenos kraštą sustojo priešais publiką, nukėlė dangtį. Salėje pasipylė šūksniai, plojimai. Ant jo gulėjo kiaulės galva su dideliais akiniais – tokius pat nuolat nešiojo Erikas Honekeris. Net Štrausas nesusilaikęs šyptelėjo. Pasisukęs į šoną pamatė, kad Hauserio kėdė tuščia.

Hauseris kiūtino per lietų nejusdamas, kad jį merkia kiaurai. Viskas, ką žinojo, kuo tikėjo, subyrėjo į šipulius. Tik tą akimirką suprato, kodėl jį taip smarkiai paveikė Mido žodžiai. Kankino ne vien neapykanta ar pavydas, nors ir pripažino jaučiąs ir tą, ir tą. Kankino kažkas svarbesnio. Pirmąkart pasijuto išsigandęs. Bijojo Mido žodžių išsipildymo – kapitalistinio košmaro, kuriuo visus gąsdino nuo mažų dienų. Kaip tik tai Midas ir išpranašavo. Jei jis teisus, Hauseris tokiu atveju netektų visų savo privilegijų. Pareigų tarnyboje, teisių, o ypač tos tik kareiviams pažįstamos pagarbos. Atvirkščiai – rizikavo kalėjimu. Jo pavaldiniai Z divizijoje parduos jį naujiesiems teisėjams, kad tik patys išsigelbėtų. O galiausiai, išėjęs į laisvę, užbaigs gyvenimą kaip tie žmonės, kuriais apsimetinėdavo šnipinėjimų metu: komendantai, laikraščių pardavėjai, šiukšlininkai, gal net bedarbiai – kaip tingūs vakarietiški šunys.

Be žvalgybos tarnybos, be Z divizijos ir savo pulkininko rango buvo *niekas*. Daugiau nieko nemokėjo. Jo toks darbas. Sustojęs ir apsidairęs suprato atsidūręs Aleksandro aikštėje. Baimingai atsigręžė – jį tarsi budrioji valstybės akis stebėjo televizijos bokštas. Privalėjo susiimti. Jis – vienas iš tautos sūnų. Savo tėvynės dabar apleisti negalėjo. Pasileidus per aikštę galvoje ėmė regztis planas. Visiškai beprotiškas planas. Netgi desperatiškas, absurdiškas. Bet kitokios išeities nematė. Nesvarbu, kurlink traukė kita tautos dalis.

27.

Raunas, apsuptas vienas kito draugijose paskendusių porelių, sėdėjo ant vienos eile sustatytų sofų restorane „Virš vandens". Luizė vėlavo, tad išnaudodamas laukimui skirtą laiką mėgino išsiblaivyti ištuštinęs duonos krepšelį ir pusę ąsočio vandens. Šiandien sunkiai sekėsi švęsti laivo išpirkimą, apgirto smarkiau, nei norėjo. Tuo metu pro duris įžengė Luizė. Aplink kaklą apsivyniojusi didelį, prabangiai atrodantį šalį, lenktyniaujantį su skersvėjyje plevenančiais jos plaukais. Raunas pamojavo – pamačiusi jį nusileido nedideliais laipteliais į restoraną. Trumpai pasisveikino. Nuo jos švelniai dvelkė kvepalais ir gaiviu oru. Pasiūlė jai vietą ant sofos, bet Luizė atsisėdo ant kėdės priešais.

– Greitai atvažiavai.

– Atleisk, jei teko laukt, prieš išeinant reikėjo viską užrakint.

– Taip vėlai dirbi.

Linktelėjo.

– Mokykloje skaitysiu pranešimą, dar ne viskas paruošta.

Tuoj pat užsakymo priimti pasirodė padavėjas.

– Rekomenduoju avieną, – patarė Raunas.

Luizė papurtė galvą.

– Pavalgiau anksčiau, tad man užteks gazuoto vandens, bet tu valgyk...

Raunas nustebęs pakėlė į ją akis.

– Net taurės vyno neišgersi?

Mandagiai atsisakė. Grąžinęs padavėjui meniu Raunas užsakė Luizei „Ramlösa" mineralinio vandens, o sau – pilstomo alaus.

– Nekantrauju sužinot, ką išsiaiškinai.

– Ne kažin ką, – atsilošė į sofos atkaltę. – Kalbėjau su buvusiu kolega, jis perskaitė policijos protokolą. Panašu, tavo brolis *tikrai* suplanavo ir įvykdė vagystę įmonėje.

Atrodė apstulbusi.

– Tiek ir pati žinau, o nieko naujo apie tyrimą?

– Dedamos visos pastangos, bet...

Padavėjas atnešęs gėrimus pastatė juos ant stalo. Raunas pripylė vandens Luizei, tuščiu žvilgsniu ji stebėjo paviršiun kylančius burbuliukus.

– Tai jie vis dar nieko nežino?

– Taip jau yra su tokiom bylom, tenka apsiginkluot kantrybe.

– Ačiū už pastangas, – nusišypsojusi linktelėjo, atsistumdama kėdę.

– Palauk truputį, – privertė ją vėl prisėst.

– Kas?

– Jei nori išgirst mano nuomonę, manau, tavo brolis pradėjo gyvenimą iš naujo kažkur Europoj.

– Bet juk jis neturi pinigų, nuo jo dingimo praėjo daug mėnesių...

– Spėju, kad pavogė jis šiek tiek daugiau, nei pranešta policijai. Gal net gerokai daugiau.

Ji gurkštelėjo vandens.

– Ar galėtum paaiškint plačiau?

Neminėdamas vietos, draugijos ar šaltinių, Raunas bendrais bruožais nupasakojo, ką sužinojo „Uosto ūdroje". Tik prasitarė gavęs patikimos informacijos iš bendradarbių aplinkos, kad įmonė greičiausiai samdė nelegalius darbuotojus, o Moensui dingus susidūrė su finansiniais sunkumais.

– Dėl to panašu, kad Moensas galėjo nemažai pavogt.

Nudelbė akis į stalą.

– Bet kaip galima būt įsitikinus, kad viskas iš tiesų taip įvyko?

Raunas atsigėrė alaus.

– Negalima. Nebent susisiektum su įmone ir pasikalbėtum su direktorium. Aš taip daryčiau.

– Galėtum? – Luizės veidą nušvietė šypsena. – Man labai palengvėtų.

– Nesupratai, turėjau omeny *tavim* dėtas susisiekčiau su direktorium.

– Ak, šitaip, – sugniaužė servetėlę. – Man būtų baisiai gėda susidurt akis į akį su žmogum, kurį Moensas apvogė.

– Aš ir nesakiau, kad apsilankymas būtų labai malonus.

– Bet kodėl jis turėtų man ką nors pasakot? Jis turbūt nelabai norėtų pripažint, jog pavogti nelegalūs pinigai?

– Nebent įžvelgtų galimybę dalį pinigų atgaut, – Raunas nusišypsojo. – Tau juk tik įdomu, kas nutiko broliui, o pinigus jis gali atsiimt... Gali jam taip ir pasakyt.

– Bet kaip galiu jam pažadėt?

– Negali. Bet ne tai ir esmė. Esmė jį įtikinti, kad pamėginsi, o jis prisipažintų, kiek iš tikrųjų pinigų pavogta. Taip sužinosi, ar Moensas bent jau turi iš ko gyvent, – Raunas suprato galiausiai ją nustebinęs.

– Neblogai viską apgalvojai, – šyptelėjo. – Net nežinau, ar išdrįsiu, tačiau iš tiesų turėčiau rytoj paskambint į įmonę susitart dėl susitikimo.

– Ne, geriausia nuvykt nesusitarus. Niekada nenuvertink nuostabos galios.

Padėjo servetėlę į šalį.

– Gal tu nuvažiuotum su manim?

– Luize, čia ne mano byla.

– Man tai labai daug reikštų, – ištiesusi ranką per stalą uždėjo delną jam ant rankos.

Prisilietimas maloniai apstulbino.

– Tau sunku atsakyt.

– Tu rimtai?

Jam patiko jos šypsena ir tai, kad šypsojosi žinodama sulauksianti teigiamo atsakymo. Priminė gerus laikus, apie, atrodė, po tiek laiko pagaliau jam skirtą kitos moters šypseną.

– Ką? – Luizė pabudino jį iš susimąstymo suspaudusi ranką.

– Klausiau, ar norėtum pasidalint desertu? Čia puikus degintas kremas.

– O, ir tu žinai? – nusišypsojo.

28.

Hauseris užgesino cigaretę virtuvės kriauklėje, išpūtė dūmus. Gurkštelėjo iš ant stalo stovinčio degtinės butelio, pagargaliavęs nurijo spiritą, išdeginusį iki skrandžio visą kelią, pažadinusį kūną. Iš stalčiaus ištraukė vidutinio dydžio peilį, nusispjovė ant plačios geležtės. Ėmė jį lėtai aštrinti į plieninės kriauklės kraštą. Garsas vėrė iki kaulų smegenų, bet netrikdė ties suplanuota užduotimi susitelkusio Hauserio.

Be garso užlipo laiptais iki Šumano buto. Stovėdamas priešais duris akimirką klausėsi tylos prieškambaryje, tada išsitraukė visraktį, įveikė spyną. Po sekundės jau stovėjo viduje, uosdamas Lenos Šuman kvepalų aromatą. Iš mėlynojo kombinezono kišenės išsiėmė peilį, ramiai patraukė į svetainę. Apsidairė. Keista buvo čia stovėti tiek ilgai stebėjus patalpas per monitorius, lyg būtų atsidūręs filmavimo aikštelėje. Perėjęs svetainę pasuko uždarų miegamojo durų link. Pastūmus durys girgždėdamos atsidarė. Tuščia sujaukta lova. Ant žemės voliojosi Lenos naktiniai ir apatiniai. Akimirką įsivaizdavo kitame koridoriaus gale girdintis vonioje bėgant dušą, o ją – stovinčią nuogą po tekančiu vandeniu. Atsigręžė į kištukinį lizdą ant durų staktos. Peiliu atkrapštė apsauginį dėklą, dviem pirštais atsargiai patraukė mažyčio mikrofono laidą, kad šis liktų karoti.

Po kelių minučių grįžo į komendanto butą, padėjo peilį į stalčių. Pirma plano dalis įvykdyta. Įkišęs ranką į kišenę išsitraukė nuo miegamojo grindų paimtus apatinius, panardino veidą į šilko minkštumo medžiagą.

Laikrodžiui rodant 15.45 pro buto duris įžengė Kristofas. Jis pirmasis grįžo namo. Lena kiekvieną trečiadienį dirbo vėlyvoje pamainoje „Intershop" parduotuvėje, o duktė, kaip įprasta, buvo gimnastikos treniruotėje. Hauseris per monitorių stebėjo Kristofą, prieškambaryje statantį diplomato portfelį, atsilaisvinantį kaklaraištį. Šitiek laiko praleidęs jį šnipinėdamas žinojo, jog paskui Kristofas patrauks svetainėn

įsipilti taurės viskio ir ją nusinešęs į miegamąjį atsisės lovos kojūgalyje. Tada vienu mauku ištuštinęs taurę atbulomis pasislinks ant lovos ir snūduriuos, kol grįžusi namo žmona jį po pusantros valandos pažadins.

Per monitorių žiūrėjo, kaip Kristofas sunkiai sėdasi ant lovos, maukia viskį. Spoksodamas priešais save tuoj pat pastebėjo išardytą lizdą ir iš jos kyšantį laidą su mažuoju mikrofonu. Pastatęs taurę į šalį atsistojo, priėjo artyn. Atsargiai patraukė už laido, Hauserio garsiakalbiai šaižiai sutraškėjo. Išplėšė laidą, garsas nutrūko. Ėmė beviltiškai žvalgytis po miegamąjį, persigandęs prisidengė rankomis burną. Hauseris atsilošęs kėdėje mėgavosi nebyliojo kino įrašais iš miegamojo. Tarsi stebėtų nuo kokaino apsvaigusį Basterį Kitoną.

Lygiai po pusantros valandos prieškambarį transliuojančiame monitoriuje pro duris įžengė Lena. Išmetusi iš rankų pirkinių krepšį tarsi suakmenėjusi sustojo priešais nusiaubtus namus. Nuplėštos miegamojo, virtuvės ir svetainės durų staktos, nudrėkstų juos juosusių tapetų skiautės voliojosi ant grindų.

– Kristofai! – sušuko įbėgusi į svetainę.

Hauseris nusekė ją per šalia stovintį monitorių. Svetainėje viskas atrodė dar baisiau. Kampe gulėjo suskaldytas baras. Lentynos su plokštelėmis ir knygomis apverstos, viskas mėtėsi ant grindų. Durų staktos karojo atplėštos kartu su elektros lizdais. Viduryje suprakaitavęs, su laužtuvu rankoje stovėjo Kristofas.

– Tu... tu gal išprotėjai?

Pridėjęs pirštą prie lūpų parodė jai tylėti. Lenos tai nesustabdė.

– Kodėl... kodėl nuniokojai mūsų namus?

Numetęs laužtuvą Kristofas paėmė ją už parankės ir nutempė per svetainę į miegamąjį. Hauseris jų sekti nebegalėjo, nes Kristofas rado kameras miegamajame, virtuvėje, darbo kambaryje ir jas išmontavo. Hauseriui paliko įspūdį Kristofo atkaklumas, neabejojo – ras kitas kameras ir mikrofonus. Galbūt išskyrus įrangą atsarginėje laiptinėje. Daugiametė patirtis parodė, kad išdavikai ten visuomet jautėsi saugūs. Lyg atsarginė laiptinė būtų šventa patalpa neutralioje žemėje. Klaidingesnio požiūrio ir būti negalėjo. Per lempoje įmontuotus prietaisus matė ir girdėjo kiekvieną Kristofo ir Lenos žodį.

– Mus šnipinėja, – sušnibždėjo Lenai, iškėlęs keletą iš po durų staktos išplėštų mikrofonų.

Lena nužvelgė juos pasibaisėjusi.

– Ką čia šneki? Šnipinėja? Kas mus šnipinėja?

– O kaip tau atrodo? STASI, kas daugiau?

Jai bejėgiškai atvipo žandikaulis.

– Ką... ką darysim?

– Surasim visus bute įrengtus mikrofonus ir kameras, išmesim juos velniop.

– Kameras? Jie mus ir filmavo? – pravirko.

Kristofas suėmė ją už pečių.

– Ne dabar, Lenute, man tavęs reikia, čia labai rimta, mums gali labai blogai baigtis.

– Tai kas dabar? Mus areštuos? Ar jie ką nors žino apie... apie pabėgimą?

Nutildė ją, persisvėręs per turėklą apsižvalgė norėdamas įsitikinti, ar, be jų, laiptinėje daugiau nieko nėra.

– Geras klausimas, bet nė nenutuokiam, kada viskas įrengta.

– Gal jie girdėjo mus kalbantis su Braunu, kad bėgti visgi nesiruošiame. Gal tai mus išgelbės?

– Kaip tik priešingai. Vien dėl to pokalbio galim būt nuteisti už valstybės išdavimą.

– Bet kas galėjo mus įduot? Sakei, Šrioderis patikimas.

– Ir aš taip maniau.

Lena atsargiai nusišluostė veidą, nenorėdama išsitepti akių tušu.

– Gal perėjo į kitą stovyklą. Juk jis STASI dalis?

Kristofas papurtė galvą.

– Jis rizikuoja labiausiai iš visų. Mes su Braunu visiškai jį finansuojame. Jei ne mes, jis nieko neturėtų. Be to, laikom jį tvirtai prie savęs. Šrioderis – užsislaptinęs gėjus, laisvalaikiu Pankove krušantis jaunus berniukus, pats mačiau nuotraukas.

Ji ir vėl pravirko.

– Kaip... viskas baisu. Tik pagalvok, mus šnipinėjo kažkokie svetimi žmonės. Žiūrėjo į mūsų dukterį. Į mus, kai, kai... – atrodė, net ne-

gali ištart tų žodžių. – Kodėl pasikvietei juos į namus? – ėmė daužyti jam į krūtinę, jis žengė keletą žingsnių atatupstas.

– Ką nori pasakyt?

– Galėjot kur nors kitur susitikt, kodėl čia, MANO namuose?

– Juk negalėjau žinot...

– Tai galvok! Daryk ką nors!

– Lena, aš bandau, kaip įmanydamas.

Nusukusi akis atsirėmė į sieną.

– Šūdas... po velnių. Gal mus įdavė Klara? Įtariu, kad ji iš mūsų vagia. Apsivelka mano drabužius, kai nieko nėra namie. Po jos apsilankymų viskas būna sukabinta ant netinkamų pakabų.

– Klara čia niekuo dėta, esu beveik įsitikinęs. Bet kažkas šiame pastate mus stebi, tiek tikrai žinau. Laidai veda į elektros perdavimo liniją laiptinėje.

– Manai, mus greitai... išsiveš?

– Nežinau, Lena. Nemanau. Dėl manęs ir anksčiau buvo pradėti tyrimai, juos sustabdžiau. Pažįstu įtakingų žmonių. Žmonių, priklausančių nuo manęs, mano pažinčių Valstybės banke. Bet spėju, dėl vis aktyvėjančių politinių judėjimų žvalgybos tarnybai darbo ir taip per akis. Manau, turime nemažai šansų išsisukti, išduodami kitus arba išsipirkdami.

– O kaip dėl Brauno? Ar jam pranešim?

Papurtė galvą.

– Nėra jokio reikalo.

...

Hauseriui šluojant kiemą tamsoje aidėjo žeme braukiamų kietų šerių brūžavimas. Išskubėjo čia per virtuvėje už radiatoriaus įrengtą mikrofoną išgirdęs, kaip Lena paprašė Kristofo tuoj pat išmest stebėjimo įrangą į šiukšliadėžę. Prieš tai klausėsi pokalbio prie vakarienės stalo, dukteriai skirto melo. Įtikino ją, jog namai taip sugadinti dėl to, kad tėtis sienose išgirdo žiurkę, kurią, laimei, radęs užmušė. Istorija apie žiurkę dukters labai nesujaudino, toji labiausiai troško papasakoti apie gimnastikos treniruotę ir artėjančias varžybas.

– Vėloka šluot, ar apskritai ką nors matai? – paklausė Kristofas, mesdamas šiukšlių maišus į tolimiausią konteinerį. Kruopščiai juos sugrūdo tarp kitų atliekų.

– Nieko tokio, – Hauseris nusišypsojo. – Juk reikia palaikyt švarą dėl žiurkių, ar ne?

Kristofas nieko neatsakė, tik dėbtelėjo į jį.

– Na, turbūt daugiau nėra užsilikusių, bet juk niekad nebūsi tikras?

Po kelių minučių Hauseris vėl stovėjo komendanto bute prie monitoriaus, transliuojančio vaizdą iš atsarginės laiptinės aikštelės. Siurbčiodamas absentą stebėjo Kristofą ir jo jauną gražią žmoną.

– Komendantas, – sušnibždėjo Kristofas. – Man atrodo, jis mus šnipinėjo.

– Tas pabaisa? Ar jis apskritai ką nors tokio sugebėtų?

Kristofas gūžtelėjo pečiais.

29.

Greifenhageno gatve žmonės skubėjo į darbą. Pasislėpęs nuo žvarbaus vėjo 9 namo tarpuvartėje Hauseris rūkydamas cigaretę stebėjo, kaip vėjas taršo ką tik sušluotų lapų ir šiukšlių krūvą. Laukė, kol Šumanų šeima išeis pro vartus, kaip ir kiekvieną rytą nuo to laiko, kai Kristofas bute rado stebėjimo įrangą. Tiek jis, tiek Lena praeidami apstulbę nužvelgė jį, bet nepratarė nė žodžio. Lyg bijodami patvirtinti didžiausią savo baimę; Hauseris taip pat girdėjo juos atsarginėje laiptinėje diskutuojant, ar komendantas buvo agentas, ar tik, kaip jį pavadino *Midas*, sukruštas STASI informatorius. Vartai už Hauserio atsivėrė, jis atsisuko. Kristofas palaikė Lenai ir dukrai duris.

– Labas rytas, – nuspriegęs nuorūką ant šaligatvio pasisveikino Hauseris.

Lena nekreipdama dėmesio praėjo pro šalį, Kristofas trumpai linktelėjo jo pusėn.

– Pone Šumanai, – Hauseris šūktelėjo Kristofą, kertantį gatvę prie savo automobilio kitoje pusėje. Šis atsigręžė. – Ar nutekamasis vamzdis vonioje gerai veikia?

Akimirką nesusivokdamas Kristofas žiūrėjo į jį, kol linktelėjo.

– Taip... atrodo.

– Galiu užeit dar sykį patikrint?

– Ačiū, nebūtina.

– Taip, juk mažoji dukrelė ir gražioji žmona turbūt mėgsta maudytis.

Lena atsisuko, jos akys sužaibavo. Jau norėjo kažką sakyti, bet Kristofas rankos mostu parodė tylėti. Kišenėje susiradęs automobilio raktelį ištiesė jai.

– Lena, sėskitės į mašiną.

Dėbtelėjusi į Hauserį išplėšė raktelį Kristofui iš rankos, su dukra nuskuodė per gatvę.

– Ar ką ne taip pasakiau? – Hauseris šypsodamas atsirėmė į mūro sieną.

Kristofas ramiai priėjo prie jo.

– Tokie kaip tu, Erhartai, turbūt nieko pro akis nepraleidžia, ar galiu tave vadint Erhartu?

– Vadinkite mane kaip tik norite, pone Šumanai.

– Ačiū, o tu gali vadint mane Kristofu. Kam tie formalumai, juk mes kaimynai. Ar neklystu sakydamas, kad šiame pastate nieko nepraleidi pro akis?

– Pone Šumanai... Kristofai, nesuprantu, apie ką jūs. Esu komendantas, kiek galiu, prižiūriu.

Žengė žingsnį artyn.

– Erhartai... iš kur tu iš tiesų esi?

– Aš? Iš Graupos, nedidelio miestelio šalia Dresdeno, turbūt nežinosite.

– Ir kiek jau laiko gyveni Berlyne?

– Užtekintai, kad žinočiau, jog Karlo Markso alėjoje po trijų dienų vyks paradas, – plačiai nusišypsojo. – Ateisite į jubiliejaus šventę? Mūsų respublika išgyveno jau 40 metų, ar ne fantastiška?

Kristofas neatsakė į klausimą.

– Kur dirbai iki šiol?

Hauseris pavartė akis:

– Na... gan daug kur. Dirbu ten, kur manęs reikia.

– Ir kiek jau laiko dirbi komendantu?

– Jau nemažai.

– Kas tave priėmė į darbą?

– Administracija, – pasitrynė ūsus. – Jaučiu, esat kažkuo nepatenkintas, pone Šumanai. Ar ką nors ne taip pasakiau ar padariau?

– Pažįstu visus pastato administracijos darbuotojus, kas tave pasamdė?

Hauseris nusijuokė.

– Tai štai kodėl gavot tą didelį butą. Jūs – protingas žmogus, turite daug pažinčių, ar ne tiesa?

– Ar gali pasakyt, kas tave pasamdė, ar reiks man pačiam išsiaiškint?

– Elkitės taip, kaip Jums atrodo tinkamiausia, noriu tik pastebėti, kokį gražų turit būstą. Tikrai įstabus, – Hauseris išsitraukęs cigarečių

pakelį pasiūlė Kristofui, šis papurtė galvą. – Ne jūsų skonio? Rūkot užsienietiškas, ar klystu? Jūs panašus į tokį, kuris rūko... „Marlboro". „Marlboro" *mensch**. Gal jankis? – mirktelėjo Kristofui.

Šis šaltai nusišypsojo.

Hauseris nusekė akimis Kristofą: jis skuodė per gatvę prie švytinčio automobilio, kuriame už blizgančių langų sėdėjo švytinti žmona ir švytinti duktė demonstratyviai žiūrėdamos tik į priekį, – lyg vien žvilgsnis jo pusėn suterštų jų nuostabų, švytintį pasaulį. Kristofui užvedus automobilį Hauseris užsimerkė, mėgaudamasis BMW motoro ūžesiu. Puikus, galingas garsas, riaumojantis tikslumo ir technologinės pažangos šuolis nuo barškančių dvitakčių trabantų variklių. Bet net ir gražioji šampano spalvos BMW neišgelbės Mido nuo kelionės tiesiai pragaran. Tuo galima buvo neabejoti, kaip ir tuo, kad po trijų dienų, nepaisant demonstracijų Leipcige, kareiviai jubiliejaus proga vis tiek žygiuos Karlo Markso alėja.

* Žmogus. (*Vok.*)

30.

Ant geltono mūro fasado kabėjo vario spalvos užrašas „Lauritzen". Nors ir su nedideliu bokšteliu, trijų aukštų fabriko pastatas neatrodė prašmatniai, net baugino. Raunas su Luize žvilgtelėjo pro atvirus vartus į kiemą, kur septyni ar aštuoni vyrai darbo drabužiais krovė du furgonus. Kieme ir dirbtuvėse virė darbas, tad gandai apie Lauriceno įmonės bankrotą turbūt smarkiai persūdyti. Įėję pro vartus patraukė prie pagrindinio įėjimo, užlipo laiptais į priimamąjį trečiame aukšte.

– Viskas gerai? – paklausė jis.

Ji skubiai linktelėjo.

– Taip... Bet labai džiaugiuos, kad atėjai kartu.

Priimamajame prie stalo sėdėjo jauna, apie dvidešimt penkerių metų raudonplaukė milžiniška krūtine ir per ausines kalbėjo telefonu. Baigusi pokalbį šaltai juos nužvelgė. Raunas trumpai abu pristatė, pareiškė norintis pasikalbėti su direktoriumi Akseliu Pondusu Lauricenu.

– Ar esat iš anksto susitarę?

– Ne.

– Tuomet apgailestauju, direktorius Lauricenas susitikime... Patarčiau paskambinti ir susitarti iš anksto.

– Norim pasikalbėt su direktorium šiandien apie buvusį darbuotoją Moensą Slotsholmą, tad gal galėtume palaukti? – nusišypsojęs mostelėjo į netoliese stovinčią odinę sofą.

– Minutėlę, – maloniai parodė sofos link.

Nusiėmusi laisvų rankų įrangą padėjo ją ant stalo. Luizė ir Raunas, atsisėdę ant sofos, stebėjo, kaip sekretorė išsmuko iš už stalo ir pranyko koridoriaus gilumoje.

Direktorius Akselis Pondusas Lauricenas sėdėjo atsilošęs į kėdės atkaltę prie rašomojo stalo, milžiniškas jo kūnas užstojo beveik visą langą. Luizė ir Raunas sėdėjo priešais, ant žemų „Chesterfield" kėdžių. Pondusas Lauricenas paėmė Luizės vizitinę kortelę, ši bemat prany-

ko tarp riebių jo pirštų. Apžiūrinėdamas kortelę čeptelėjo. Raunui jis priminę Miofę. Ne tik dėl čepsėjimo, stambaus kūno sudėjimo, bet ir dėl atvipusio apatinio žandikaulio, didelių žabtų, kreivų ausų ir iš jų kuokštais kyšančių plaukų.

– Tai jūs ne tik Moenso sesuo, bet dar ir architektė? – suniurnėjo.

– Taip... dėstau Holmene.

Padėjo kortelę į šalį.

– Dėl tokių kaip jūs mes ir gyvenam. Jūs – mūsų duona.

– Malonu girdėt.

– Jei dirbtumėt atsakingiau, mums nebūtų ko renovuot. Bet bent jau atrodot daranti teigiamą įtaką studentams, – ėmė ryti ją akimis, Luizė nudelbė žvilgsnį į batus. Tada nusuko akis į Rauną. – O jūs? – nužvelgęs nuo galvos iki kojų akivaizdžiai liko nepatenkintas. – Į architektą nepanašus, tai kuo užsiimate?

– Aš, kaip sakoma, šiuo metu ieškau savęs, – gūžtelėjo. – Atvykau tik palaikyt Luizę.

– Taip taip taip, bedarbis, – Pondusas žvilgčiojo tai į Rauną, tai į Luizę lyg stengdamasis nustatyt, ar juodu sieja koks fizinis ryšys. – Tad ko gi čia atėjot? Praėjus tiek mėnesių po... aferos?

– Mes... Atėjau atsiprašyt brolio vardu.

– Ką nors iš jo girdėjot?

– Deja, visiškai nieko, – papurtė galvą. – Niekaip nesuvokiu, kaip jis galėjo ką nors tokio padaryt...

– Bet padarė, patikėkit, – nutraukė ją Lauricenas. – Jūsų brolis iš manęs ir įmonės išplėšė krūvą pinigų, – mostelėjo į kampe stovintį seifą. – Piktnaudžiaudamas mūsų pasitikėjimu apdūmė visus, net mane, – pasibaksnojo į krūtinę.

– Tikrai labai gaila... Nė nežinau, kas jam susišvietė.

– Ar Moensui buvo patikėtas seifo kodas? – įsiterpė Raunas.

Pondusas Lauricenas įsispoksojo į jį.

– Tikrai ne, kodą žinom tik aš ir mano sekretorė. Turbūt kažkaip kitaip jį atidarė, kaip ir mano kabinetą. Durys buvo užrakintos, o jam vis dėlto pavyko įsilaužt. Tai bent cinikas. Kaip kruopščiai viskas apgalvota.

– Jam tik nepavyko pagrobt daugiau?

Ponduso Lauriceno antakiai susiliejo į vieną žaibo blyksnį.

– Penkiasdešimt tūkstančių yra labai daug pinigų!

– 45 300, jei tiksliau, tiek buvo pranešta, ar ne? Kas apie tai pranešė? Turiu omeny, kas nustatė, kad pinigai dingę?

– Mano sekretorė. Kodėl klausiat?

Raunas sudvejojo. Kažkas kuždėjo, jog pranešta be Ponduso sutikimo. Gal sekretorė viską sutvarkė be jo žinios. Jei, kaip įtarė, iš seifo pavogti nelegaliai uždirbti pinigai, Pondusas mieliau būtų pats viską sutvarkęs, nepainiodamas policijos ir Moenso ieškoti išsiuntęs vieną savo slavų darbininkų. Gūžtelėjo.

– Tik mėginu susidaryt aiškesnį vaizdą, kad sužinotumėm, kur Moensas pabėgo.

– Dėl manęs galėjo nors ir pragaran prasmegt, – Pondusas Lauricenas skėstelėjo rankomis.

– Pikta, suprantu, – Raunas ištiesino nugarą. – Mane stebina tik viena, pone Lauricenai, – supratingai nusišypsojo. – Jei Moensas taip kruopščiai viską suplanavo, taip nuodugniai apgalvojo kiekvieną žingsnį, man labai keista, jei jis tik tiek tepavogė. Net jei keturiasdešimt ar penkiasdešimt tūkstančių yra dideli pinigai.

– Vagimi netampama pavogus tam tikrą sumą pinigų, užtenka paties veiksmo.

– Žinoma, bet juk Moensas turėjo numanyt, kad jam greičiausiai teks slėptis visą likusį gyvenimą, o tam reikia daug didesnės sumos.

– Gal to neapgalvojo arba gal manė, kad seife pinigų daugiau, – papurtė galvą tarsi nukriošęs bokseris. – Ar man čia dabar reikia sėdėt ir aiškint, kodėl vagis nusitaikė būtent į mane?

– Tai jūs kartais laikot daug grynųjų?

– O koks jums galų gale skirtumas?

Raunas nuleido klausimą negirdom.

– Nes tai labai daug ką paaiškintų, jei Moensas manė, kad pinigų seife daugiau. Ar jis turėjo kokių priežasčių taip manyt?

– Kas jūs apskritai toks? Atrodot man kažkur matytas.

– Mes beveik kaimynai. Gyvenu šiek tiek tolėliau, prie kanalo, – nusišypsojo. – Kaip jau sakiau, aš čia tik morališkai palaikau Luizę. Apgailestauju, jei jus kaip nors užgavau.

Pondusas Lauricenas sučepsėjo nenuleisdamas nuo jo akių. Ir vėl priminė Miofę – kaip tik artėjant šėrimo valandai, kai šis atrodydavo ypač piktas.

– Tai kas būtų, jei jis manė, jog pinigų seife daugiau?

– Tai paaiškintų visas tas pastangas. Bet tai, kita vertus, nepaaiškina, kaip jis sugebėjo tiek laiko slėptis. Tuos keturiasdešimt tūkstančių jau seniai būtų išleidęs.

– Ką norit pasakyt? Kad pranešėm, jog pavogta mažiau nei iš tikrųjų? Juk tai absurdiška.

– Pinigų būna įvairių.

– Manau, mūsų susitikimas baigtas, – mostelėjo į duris. Luizė pakilusi padavė jam ranką.

– Dar kartą atsiprašau brolio vardu.

Pondusas Lauricenas pakilo nuo kėdės, suėmęs jos ranką švelniai suspaudė.

– Tikiuosi, galiausiai jį rasite, kad tokia prislėgta nevaikščiotumėt. Esu įsitikinęs, atrodot daug gražesnė, kai šypsotės.

Luizė prisitraukė ranką, nusisuko į duris. Nuo kėdės pakilęs Raunas stebėjo milžinišką vyrą.

– Juk kuo greičiau rasim Moensą, tuo daugiau šansų, jog grąžinsime jo pavogtus pinigus tikrajam jų savininkui, – atsisveikinęs su Lauricenu nusekė paskui Luizę durų link.

– Palaukit, – Pondusas Lauricenas pamojo grįžt. – Reik suprast, norėtumėt kokio nors apdovanojimo? Atlygio už rastus pinigus?

– Ne. Norim tik sužinot, kas nutiko Moensui. Grąžint jį į doros kelią, kaip sakoma. Atlygis mums neįdomus.

Lauricenas sunėrė riebius pirštus.

– Moensas pavogė daugiau, nei pranešė mano nevykėlė sekretorė. Niekas apskritai neturėjo iškilt viešumon.

– Kiek daugiau?

– 870 000 grynais.

– Aštuoni šimtai... – išsprūdo apstulbusiai Luizei.

– Ir ne tik tai. Kartu pasiėmė ir sąskaitų žurnalą. Vieną tų, kurių nenorim rodyti Mokesčių inspekcijai. Norėčiau atgauti kiek įmanoma daugiau, ypač tą žurnalą. Jei tai pavyktų, esu pasiryžęs viską

pamiršt ir atsiimt pareiškimą. Paaiškint teisėsaugai, jog įvykęs nesusipratimas.

Raunas ir Luizė ėjo tylėdami palei kanalą link Jūrų muziejaus, kur stovėjo jos „Fiat 500". Netoli automobilio Luizė sustojo, pažvelgė į Rauną. Šiek tiek nustebo jos akyse išvydęs susikaupusias ašaras.

– Puikiai susitvarkei, – tarė ji.

– Niekis. Juk sužinojom, kiek pinigų iš tiesų pavogė tavo brolis.

– Noriu pasakyt, labai žaviuos tavo sugebėjimais.

Raunas nebuvo pratęs prie komplimentų, tik linktelėjo.

– Pabuvęs su Lauricenu beveik suprantu, kodėl jis taip pasielgė, – nusišypsojo.

Luizės skruostais ėmė riedėti ašaros.

– Atleisk, nenorėjau...

– Tu čia niekuo dėtas, tik... Tik maniau, man palengvės sužinojus, jog jis pavogė užtektinai, kad išgyventų... bet visi tie pinigai tik dar labiau mane glumina. Dabar galvoju tik apie blogiausia... kažkas jį ten priviliojo, ir jis... – nusigręžusi atsirakino mašiną. – Atleisk.

– Luize? – Raunas jau norėjo atidaryt dureles, bet ji bemat užvedusi mašiną nuvažiavo.

Raunas giliai atsiduso. Prieš susitikdamas su Lauricenu manė, jog viskas tuo ir užsibaigs, dabar nebebuvo toks tikras. Išsitraukęs telefoną patikrino, ar Mikelis neatsiuntė kokios žinutės, bet laimė nenusišypsojo. Pasijuto ištroškęs, tad nužingsniavo „Uosto ūdros" link.

31.

Televizoriaus ekrane plazdėjo raudonos vėliavos. Paskui – paradas: važiuojantys rusiški tankai, mobiliosios raketų baterijos, grojant kariniam orkestrui į taktą žygiavo kareiviai. Aukščiausieji SED vadovai su Eriku Honekeriu priešakyje ir garbės svečiai stovėdami plojo iš tribūnos. Švęsti 40-ojo respublikos jubiliejaus susirinko šalių vadovai iš viso pasaulio. Šiaurės Korėjos, Kubos, Rumunijos atstovai. Net komunistinių Vakarų partijų lyderiai atvykę stovėjo šalia Kim Ir Seno, Čiaušesku, Arafato ir kitų. Galinėje tribūnos eilėje įsitaisė svarbiausieji ministerijų pareigūnai bei žvalgybos tarnybos lyderiai. Minioje Hauseris jau pastebėjo Štrausą. Jei būtų sužaidęs kitaip, jei jį būtų labiau dominusi politika, dabar pats ten stovėtų, užuot sėdėjęs priešais televizorių šitoje skylėje. Bet politika jam nerūpėjo, netikėjo tokiais dalykais. Tikėjo viską varančiu aparatu. Tikėjo tvirta tarnyba be politinių apribojimų. Iš tiesų Hauseris gerbė tik vieną politiką – senąjį Honekerį. Ne tiek dėl jo, kaip šalies tėvo, padėties, bet tik todėl, jog šis buvo senas užsispyręs šėtonas.

Sučirškė durų skambutis. Nė neįsivaizdavo, kas tai galėtų būti. Pažvelgė į monitorių, Lena grąžė rankas sėdėdama svetainėje ant sofos. Skambutis sučirškė vėl, Hauseris nuėjo atidaryti durų. Laiptinėje stovėjo Kristofas, – nors ir stengėsi atrodyti galingas, šypsojosi, Hauseris juto, jog jis čia atėjo sukaupęs visą drąsą.

– Pone Šumanai, tai bent staigmena. Maniau, jūs būsite išvykęs į šiandienos šventę.

– Ar galiu užeit?

– Aš pats beišeinąs. Tad, jei kuo galiu pagelbėt, teks pasiskubint. Ar vėl kas negerai su nutekamuoju vamzdžiu?

– Neprivalai daugiau vaidint. Žinau, kad nesi komendantas.

– Bet juk turiu darbui tinkamą kombinezoną.

– Susisiekiau su pastato administracija. Ten niekas nežinojo apie senojo komendanto perkėlimą. Netgi priešingai – susirūpinta dėl jo, jie ketina skambinti į policiją.

– Ir kas juos sustabdė?

– Aš. Tai kas jam nutiko? Kur jis?

– Nemanau, kad kam nors tai turėtų rūpėt, bet turėjo bėdų, – Hauseris gūžtelėjo. – Su saugumu susijusių bėdų. Bet kaip galėčiau *tau* padėt?

Kristofas sunkiai įkvėpė.

– Šįryt virtuvėje už radiatoriaus radau štai ką, – išėmęs iš kišenės atkišo nedidelį mikrofoną su kyšančiu laidu. – Toli gražu ne pirmas mano rastas mikrofonas.

Hauseris jau tiesė ranką į mikrofoną, bet Kristofas patraukė jį į šalį.

– Be paslėptų vaizdo kamerų.

– Tau ir tavo gražiajai žmonai turbūt nemalonu būt taip šnipinėjamiems. Bet kodėl man visa tai pasakoji?

– Nes esu beveik įsitikinęs, kad tu mus ir seki, – mostelėjo svetainės pusėn. – Kad dirbi STASI.

Hauseris nusikvatojo:

– Paranoja?

– Bet nieko ir neneigi.

– Kodėl žvalgybos tarnyba turėtų jus šnipinėt? Ar kuo nors nusikaltai?

– Užteks čia įsivaizdint. Nežinau, kokiam skyriui dirbi ar kokias eini pareigas. Bet žinok... – ilgai žiūrėjo į Hauserį. – Aš ne šiaip sau ponas. Turiu įtakos ir galios partijoje bei toje pačioje tavo tarnyboje. Daug didesnės nei tu. O šiais laikais *niekas* negali būt tikras, kaip viskas susiklostys. Šiais laikais svarbu kruopščiai atsirinkt sąjungininkus.

Hauseris tyčia nudelbė akis į grindis.

– Ar norėjai ko paklaust, ar jau baigėm?

– Kaip visa tai veikia? Nieko kito bute nemačiau, tad spėju, seki tik tu vienas? – prisimerkė. – Spėju, iš pradžių šnipinėt žmones turėtų būt įdomu, bent jau man taip atrodo. Stebėt intymiausias gyvenimo detales, sekt barnius, tykoti besimaudančių moterų, žiūrėt, kaip žmonės mylisi. Tikra pramoga. Bet galiausiai tai tampa kasdienybe, rutina. Supranti, jog žmonių gyvenimas visur toks pats. Diena iš dienos ta pati dainelė. Pagaliau nė pažvelgt nebesinori į tuos įrašus. Rūpi tik atiduot

įrašytas juostas, pakeist jas naujomis. Kaltinamaisiais aktais juk vis tiek užsiims kiti, aukštesnes nei tu pareigas einantys žmonės. Manau, laikui bėgant galiausiai susimąstai apie savo paties gyvenimą. Kokia jo prasmė. Ar jis tikrai daugiau nieko, be šios izoliacijos, negali pasiūlyt. Tik žiūrėt, kaip gyvenimas tiesiogine to žodžio prasme bėga pro šalį. Ar aš neteisus?

Hauseris gūžtelėjo:

– Na ir laki vaizduotė, reikėjo tapt rašytoju.

– Man ir banke puikiai sekasi. Ar pats esi vedęs? Ar kur nors tavęs laukia šeima? Ar tam trukdo tarnyba? – Kristofas lyg ir mėgino supratingai nusišypsoti, bet jam tik iš dalies pavyko. – Ar aš nė kiek neteisus?

– O kas, jei ir taip?

– Kas bus, jei tų įrašų neatiduosi? Kas bus, jei įrašai dėl vienos ar kitos priežasties bus sugadinti ar įvyks kokia klaida? *Suvalgytos juostos*, ar ne taip jos vadinamos?

– Nelabai suprantu, – Hauseris kreivai išsiviepė, lyg norėdamas parodyt, jog galbūt jie vis dėlto vienas kitą suprato.

– Galėtume ką nors sugalvot. Jei tam tikri įrašai, tavo manymu, mane domintų – nesakau, kad pas mus vyko kažkas neteisėto, bet galbūt kai kuriuos dalykus galima klaidingai suprast, gal pas mus lankėsi svečių, apie kuriuos niekas neturi sužinot, mūsų gyvenimo epizodai, kuriuos norėtume nuo svetimų žvilgsnių nuslėpti, tokio pobūdžio įrašai.

– Suvalgytos juostos – geras pavadinimas.

– Džiugu, kad tau patiko. Galėčiau gerokai prašviesint tavo gyvenimą suteikdamas prieigą prie „Intershop“ parduotuvių. Atsiskaitymas tavo patogumui – doleriais. Manau, tikrai ką nors padoraus sugalvotume.

Hauseris pasikrapštė galvą:

– Skamba tarsi papirkinėjimas?

– Veikiau atlygis komendantui už gerai atliktą darbą. Ar už užsikimšusį nutekėjimo vamzdį, ar... suvalgytas juostas, – Kristofas nusišypsojęs ištiesė ranką susitarimui patvirtinti. – Esu geras ir dosnus draugas. Greit pamatysi.

Pažvelgė į ištiestą ranką. Šypseną jo veide pakeitė šaltas žvilgsnis.

– Man visad buvo įdomu, kaip tokie galingi asmenys kaip tu mano galintys viską kontroliuot vien todėl, kad yra sėkmingai įsitvirtinę vienoje ar kitoje aplinkoje. Sakei, nesąs tikras, kokiam skyriui priklausau ir kad pats turi pažinčių žvalgybos tarnyboje, – įžūliai išsiviepė. – Paskambink savo gerajam draugui ponui Braunui ir paklausk, kaip jam sekasi, – sužinosi visus atsakymus į savo klausimus. Geros dienos, pone Šumanai, perduokit linkėjimų savo jaunajai gražiajai žmonai ir talentingajai dukteriai.

Uždaręs duris Hauseris sunkiai klestelėjo į fotelį. Nuo stalo paėmęs bokalą gurkštelėjo išsivadėjusio alaus – dėl to neapykanta Midui tik sustiprėjo. Dar kurį laiką pažiūrėjęs paradą per televizorių, susiieškojo kišenėje kelias monetas, kad galėtų paskambint Miuleriui.

32.

Atsarginėje laiptinėje užsidegė šviesa, plikos lemputės apšvietė siauras laiptų aikšteles visuose aukštuose, išryškindamos apačioje tvyrančią juodą gelmę. Kristofas ir Lena pro virtuvės duris įžengė į viršutinę aikštelę. Kristofas vis dar vilkėjo viršutinius darbužius, – Hauseris laukė, kada jis grįš, nekantraudamas išvysti jo reakciją. Į neviltį puolusio vyro vaizdas ekrane jo nenuvylė.

– Siaubinga... tai siaubinga, – tarė Kristofas.

– Kas? Pasakok tuoj pat... man baisu.

Giliai įkvėpęs Kristofas sulaikė orą. Kelis kartus nurijo seiles, lyg stengdamasis suvaldyti balsą.

– Braunas...

– Kas jam?

– Nelaimė...

– Suprantu, bet kas atsitiko?

– Ką tik kalbėjau su Vera, ji visiškai sugniuždyta. Vakar Braunas išvedė pasivaikščiot Laiką, jų šunį. Dažniausiai jis užtrukdavo dvidešimt minučių, tad praėjus pusantros valandos Vera ėmė nerimauti. Išėjusi laukan leidosi jo ieškoti. Priėjusi Šprė upę sutiko jauną porą sutuoktinių, už pavadėlio laikančių Laiką. Šie papasakojo pastebėję šunį, unkščiantį ir bėgiojantį palei krantą. Visi kartu ieškojo Brauno, galiausiai paskambino policijai. Tačiau po kelių valandų teko liautis, Vera grįžo namo laukti.

Lena baimingai prisidengė burną.

– Kaip baisu. Ar jo vis dar ieško?

Kristofas papurtė galvą.

– Policija pranešė radusi šiek tiek tolėliau ant kranto išmestą Brauno kūną. Artimiausiomis dienomis bus atliktas skrodimas, bet smurto žymių nėra, tad jie teigia, jog jis paprasčiausiai nuskendo įkritęs į upę.

– Kaip siaubinga, – apsikabinusi jį Lena smarkiai prisiglaudė. – Gal jis pats įšoko? Nusižudė?

– Nežinau, bet atrodo neįtikinamai.

Ji pakėlė akis.

– Kas tada... kažką slepi nuo manęs... Matau iš tavo akių.

– Vakar kalbėjau su Hauseriu...

– Taip? Ir ką?

– Pokalbio pabaigoje liepė paskambinti Braunui, kad įsitikinčiau, koks jis galingas. Manau, tai jo... atsakymas.

Lena išsilaisvino iš Kristofo glėbio.

– Sakei, viską sutarėt, o jis kaip ir kiti nori tik pinigų.

– Nenorėjau tavęs jaudint.

– Tai melavai?

– Ne, po velnių, bandžiau tave apsaugot, kad be reikalo neišsigąstum. Galbūt tai tik atsitiktinumas.

– Sakai ir pats tuo netiki. Ką darysim?

– Nustosim panikavę. Nors pats labiausiai noriu tiesiog nuo visko paspruktі.

– Juk negalim. Pabėgimo planai jau atskleisti. Be to, tu niekad nenorėjai bėgt.

– Ne, po velnių. Žinau, žinau. Tik garsiai mąstau. Bet yra ir kitų būdų pabėgt. Nors mums ir reikštų katastrofą.

Hauseris nusišypsojo. Nepaisant chaotiškos padėties šalyje operacija „Midas“ pasisuko teigiama linkme. Jie bandė vienas kitą drąsinti, bet iš balsų suprato, jog nė vienas niekuo nebetiki. *Midas* kalbėjo, kad reikia tikėtis geriausio, laikai greitai pasikeis. Jei toks jo *didysis planas*, geriausia, ką galėjo sugalvoti, tuomet jis tapo dar lengvesne auka, nei atrodė anksčiau. Laikas pradėti kitą etapą.

33.

– Ne, nežinau, kada jis grįš, – kitame gale pasigirdo švelnus kriminalistinių tyrimų asistento balsas, bet galite palikt žinutę, kuo jūs ten vardu?

– Pamėginsiu vėliau, – sumurmėjo Raunas, padėjo ragelį.

Kadaise nuovadoje visi jį pažinojo, bet tie laikai jau seniai praėję. Dabar atrodė, lyg ikiteisminių tyrimų skyrių būtų pakeitęs Danijos skautų būrys. Įsikišęs telefoną į kišenę nuėjo į vairinę. Jau kokį dvidešimtą kartą bandė susisiekt su Mikeliu, bet tas tarsi skradžiai žemę prasmegęs. Įtarė, šis išsigando jam paprašius susekti abonentą, siuntusį Evai tas žinutes. Mikelis visuomet buvo dorumo įsikūnijimas, taip pat geras ir ištikimas draugas tiek darbe, tiek asmeniniame gyvenime. Nors apie pastarąjį mažai tesikalbėdavo, lyg nenorėdami painioti brangiausių dalykų su visu tuo darbe matomu purvu. Pagalvojo, jeigu vietoj to kvailio Brasko pajėgoms vadovautų Mikelis, bent jau pasvarstytų grįžt į darbą. Bet tik pasvarstytų.

– Turi kavos?

Raunas atsigręžė krantinės pusėn, ten stovėjo Luizė. Nedrąsiai šypsojosi.

– Žinoma, jei pakenti „Nescafe“.

Įžengė į vairinę. Nudžiugo pamatęs, jog ji nebeatrodo tokia nusiminus kaip kad paskutinį kartą.

Nuo sofos nuėmė laikraščius ir rūbus, tada jie susėdo vienas šalia kito, gurkšnodami plikinamai karštą kavą. Nė vienas nepratarė nė žodžio, kajutėje aidėjo tik į korpusą teliūskuojančio vandens garsas ir rišamojo lyno šiugždesys.

– Turbūt niekad nepažinojau žmogaus, kuris būtų turėjęs laivą, – apsidairė ankštoje patalpoje. – Tikrai puikus.

– Reikia dar šiek tiek prie jo padirbėt. Bet vieną dieną viską sutvarkysiu.

– Čia taip ramu. Tau labai pasisekė.

Pažvelgė į ją darkart, lyg norėdamas įsitikinti, jog ji nejuokauja. Tikriausia dėl to, kad šiek tiek pažinęs manė ją pratus prie

prabangesnių dalykų nei seno tralerio kajutė. Bet atrodė, Luizei čia patiko.

– Atleisk, kad anąkart taip staiga pabėgau.

– Nekvaršink sau galvos. Mes juk kaip ir viską užbaigėm.

– Tiesiog taip susijaudinau. Tiek dėl pinigų, tiek ir dėl to, jog atsidūriau vietoje, kur Moensas praleido šitiek savo gyvenimo metų. Dirbdamas tam bjauriam vyrui. Ne dėl jo pasakytų žodžių, labiau... jo laikysenos, tos aplinkos.

Raunas šyptelėjo.

– Taip, jis šiek tiek trenktas. Bet bent jau gavom, ko norėjom, ir tau neteks jo daugiau matyt.

Luizė linktelėjo.

– Tiesiog taip skaudu pagalvot, Moensas niekad nieko apie darbą nepasakojo, o aš nieko ir neklausinėjau. Jaučiuos dėl to kalta.

– Nėra ko savęs kaltint. Jis pats pasirinko jį apvogt, nuo visko pabėgt.

Suėmusi puodelį Luizė šildėsi rankas.

– Nors brolis iš mūsų vyriausias, vaikystėje visada juo rūpinaus. Saugojau jį mokykloj, neleidau niekam jo skriausti.

– Spėju, jis ir tais laikais buvo vienišius?

– Taip. Moensas buvo klasės moksliukas. Visada gaudavo geriausius pažymius, niekas jo nekviesdavo į gimtadienius.

– O tu?

– Aš neturėjau bėdų nei dėl pažymių, nei dėl gimtadienių.

– Kažkodėl taip ir maniau, – nusišypsojo, bet Luizė jam tuo pačiu neatsakė.

– Apžavėdavau visus Moensą terorizavusius chuliganus, saugojau jį nieko nepaisydama.

– Pasisekė jam turėt tokią seserį. O kas nutiko, kai suaugot?

– Moensas turbūt niekad nesuaugo.

– O tu suaugai?

Jos veidą iškreipė grimasa.

– Susiradau vyrą, profesorių architektą, susituokėm, susilaukėm sūnaus, kuris pernelyg greitai užaugo, jau mokosi vidurinėje, – papurtė galvą. – Kažkaip Moensas ir netapo mūsų šeimos dalimi.

– Sakei, jog nesimatėt nuo mamos laidotuvių.

– Taip, mes... mano vyras, buvęs vyras, nelabai sutarė su Moensu. Jie niekad nesibardavo, ne, *necivilizuotai* nė vienas iš jų nemokėjo elgtis. Kai galiausiai prisiruošėm susitikt, didžiąją laiko dalį tarp mūsų tvyrojo nejauki tyla. Bekraštė tylos jūra.

– Man atrodo, įprasta šeima.

– Ačiū. Tai išgirdus palengvėjo, – nusijuokė Luizė.

Raunas ištuštino kavos puodelį, pažvelgė į ją.

– Jei nori gero patarimo, tai siūlyčiau brolį paleist.

Linktelėjusi nudelbė akis į kavą.

– Žinau. Visi kiti irgi taip sako. Bet negaliu nustot nerimavusi. Jo pavogta suma mane tik dar labiau išgąsdino. Manau, kažkas jį privertė tuos pinigus pavogt. Pagrasino jam.

– Bet policija apklausė jo kolegas, jokių bendrininkų neįtarė.

Luizė pakėlė į jį akis.

– Ar galiu paprašyt paskutinės paslaugos?

Raunas atsilošė.

– Kokios?

– Nueik su manim į Moenso butą. Jis visai netoliese, – mostelėjo link Apelbiu aikštės kitoje kanalo pusėje. – Užtruksim pusvalandį.

Jis sunkiai atsiduso.

– Kodėl?

– Jei bute yra kokių Moenso dingimo pėdsakų, esu tikra, tau pavyks juos rasti.

– Bet policija jau ten viską apieškojo. Ar pati nebuvai nuėjusi?

Ji linktelėjo.

– Bet tu gali, ko niekas kitas...

Raunas droviai nusišypsojo:

– Ačiū už komplimentą, bet tu manęs nepažįsti, Luize, labiausiai dabar nenoriu į visa tai įsipainiot.

– Dvidešimt minučių ir grįžtam, ir daugiau tavęs netrukdysiu. Daugiau manęs nepamatysi.

– To neturėjau omeny.

Luizė nutaisė skausmingą žvilgsnį, kuris praeityje turbūt daug kartų padėjo užstoti brolį. Teko pripažint, suveikė ir jam.

34.

Tą popietę ištuštėjusioje Greifenhageno gatvėje ore tvyrojo ašarinės dujos. Grįžę iš darbo žmonės užsibarikadavo langus ir duris. Gatvėje liko tik Hauseris. Tolumoje girdėjosi iš Šionhauzerio alėjos sklindantys demonstrantų šūkiai. Aštrus ašarinių dujų tvaikas visad priminė jam šlapio grindinio, kuriuo grįstos jo gimtosios Graupos gatvės, kvapą. Dabar vilkėdamas tamsiu lietpalčiu stovėjo atsirėmęs į medį, laukdamas iš darbo Valstybės banke išeinančio Kristofo. Šis buvo pakeitęs dienotvarkę, kelias pastarąsias dienas Hauserio jam pavyko išvengti. Išeidavo iš buto ir grįždavo atsarginiais laiptais nepastebėtas. Keldavosi dar anksčiau, tad Hauseris nespėdavo jo pagaut prieš jam išeinant į darbą. Žinoma, puiku, kad Kristofą taip išgąsdino Brauno mirtis, bet jau buvo pats laikas su juo pasikalbėt. Jei Kristofui skirtas planas pavyks, laikas negali stovėt vietoj, procesas privalo nuolat judėti į priekį.

Tą akimirką kiek tolėliau iš už kampo išniro Kristofo šampano spalvos BMW. Priartėjęs pastatė automobilį tiesiai prieš 9-ojo namo vartus. Nuo keleivio sėdynės pasiėmęs portfelį išlipo iš automobilio, užrakino dureles. Hauseris šovė per gatvę. Šionhauzerio alėjoje demonstrantų keliamas triukšmas privertė Kristofą atsigręžti, išsigandęs pastebėjo priešais išdygusį giliai į kišenes susikišusį rankas Hauserį.

– Na... ir išgąsdinai, – stengėsi atgaut pusiausvyrą.

– Kodėl gi?

Gūžtelėjo, pamėgino Hauserį apeiti.

– Ar susisiekei su savo draugu Braunu?

Išgirdęs šiuos žodžius sustojo.

– Ko tu nori?..

– Ko aš noriu? – Hauseris patraukė pečiais. – Abstraktokas klausimas. Taikos pasaulyje. Poros naujų batų. Pasivažinėt tavo bemsu.

Kristofas pamėgino išspaust šypseną.

– Aš rimtai.

– Aš irgi. Sėskis, pavėžinsiu.

– Kur?..

Užuot atsakęs Hauseris išsitraukė vieną ranką iš kišenės, spragtelėjo pirštais.

– Raktelius.

Su Hauseriu prie vairo ir Kristofu keleivio vietoje didžioji BMW nuriedėjo Greifenhageno gatve. Atsargiai nuspaudęs akceleratorių Hauseris atleido sankabą. Mėgavosi, kaip švelniai automobilis persijungė į trečią pavarą, pritariamai linktelėjo.

– Nuostabią turi mašiną, Kristofai. Jei turėčiau pinigų, irgi tokią nusipirkčiau. Kiekgi tokia kainuoja – 20, 30, 40 tūkstančių?

– Aš... man paskolino draugas, jo įmonė.

– Eik tu sau, aš irgi tokio draugo norėčiau. Jis turbūt gyvena kitoje sienos pusėje, ar ne?

– Automobilis visiškai teisėtai įregistruotas. Visi popieriai tvarkingi. Galiu garantuot...

– Velniop tuos popierizmus... Kristofai, manęs nekaso, kaip gavai šitą mašiną.

– Manęs turbūt... manęs laukia žmona, tad... gal apsisukim... jei tu nieko prieš?

– Tu nepanašus į tokį, kuriam nurodinėtų žmona, kad ir kokia graži būtų. Atsilošk, pasimėgauk pasivažinėjimu. Įjunk radiją. Parodyk man, ko klausai važiuodamas namo iš darbo.

Kristofas sudvejojo, Hauseris nekantriai mostelėjo ranka, tad jis prisivertė nuspaust mygtuką.

– *Aruba, Jamaica, ooh I wanna take ya**... – tylą nutraukė Karlo Vilsono balsas, tuomet įstojo kiti „Beach Boys“ ir užniūniavo „Kokomo“.

– Į DDR 1 nepanašu, – rimtai pastebėjo Hauseris.

– Atsiprašau... aš nežinau... turbūt automatiškai peršoko... – pamėgino pakeisti stotį.

Hauseris nusijuokė.

– Taigi šaipaus. Skamba gerai. Turbūt Geriausiųjų dainų topas. Ir pats pasiklausau. Duokš tą cigaretę, kur čia pas tave voliojasi, – parodė

* Aruba, Jamaika, ooch norėčiau ten nusivežt tave... (*Angl.*)

į ant skydelio gulintį „Marlboro" pakelį. Kristofas ištiesė ranką cigarečių. Hauseris įjungė cigarečių degiklį, ištraukė cigaretę. – Taip ir žinojau, kad tu – *Marlboro Mensch*.

– Maniau, jis vadinas „Marlboro Man", nors turbūt jokio skirtumo.

Giliai įtraukė dūmus į plaučius, patenkintas išpūtė.

– Turiu pripažint, Kristofai, gyveni patogiai.

Kristofas droviai nudelbė akis į batus.

Hauseris pasuko link Šionhauserio alėjos. Sustabdė automobilį artimiausioje sankryžoje. Priešais nusidriekusią gatvę tarsi šydas dengė policijos ašarinės dujos, apgaubdamos ir geležinkelio estakadą, kur iš miglos tuo metu išniro traukinys. Akompanuojant „The Beach Boys" abu stebėjo atsitraukiančius demonstrantus.

– *Down to Kokomo**... – su ryškiu akcentu suniūniavo Hauseris.

Paspartinę žingsnį demonstrantai prabėgo pro šalį. Nemažai jų sužeisti, smarkiai kraujavo. Tarsi per kryžiaus žygį ant pečių tempė iškabas ir vėliavas. Ant kelių buvo parašyta: „Wir sind das Volk"**. Hauseris parodė į vieną.

– Jauties vienas iš jų? Jauties „tautos" dalis?

– Aš... nežinau, ką atsakyt.

– Nes nežinai, ar jiems pritari, ar?..

– Nes nujaučiu, kad ir ką beatsakyčiau, vis tiek ne tai nori išgirsti.

– Juk viskas gan paprasta. Mane domina tiesa ir tik tiesa, – užgesino cigaretę peleninėje. – Dabar puikus metas papasakot viską, kas įvyko jūsų bute.

– Aš... kiek žinai apie aptartus planus? Turiu omeny, kiek jau laiko mus šnipinėjot?

– Kristofai, tikrai ne taip derėtų pradėti.

– Atleisk... tik nenoriu kartot, ką galbūt jau ir taip žinai.

– Turėtum mažiausiai jaudintis dėl to, ar man bus nuobodu klausytis.

Kristofas pradėjo pasakot, kaip konsorciumas, kuriam pats priklausė, kylant neramumams šalyje, vykstant pokyčiams slaptojoje VDR suuodė naujai atsiradusias galimybes. Dėl to ir prasidėjo pir-

* Į Kokomą... (*Angl.*)

** Mes – tauta. (*Vok.*)

mosios kalbos apie pabėgimą. Netrukus išsivystė konkretūs planai. Hauseris klausėsi sustingusiu veidu. Beveik viską jau buvo anksčiau girdėjęs, nieko naujo Kristofas neprisipažino, bet malonu buvo girdėti jį lemenant savo nuodėmes. Galiausiai paaiškino, kad niekad bėgti nenorėjo, tik užsikrėtęs kitų entuziazmu apsimetė esąs lojalus konsorciumui. Dėl to lojalumo karčiai gailėjosi. Kaip tik dėl to su Braunu nutarė nedalyvauti pabėgime. Hauseriui pasirodė įdomu, kaip Kristofas gynė savo veiksmus, nors ir suvokdamas, jog Hauseris žinojo tikruosius motyvus pasilikti. Bet nieko nesakė, leido jam išlieti širdį. Tokia buvo plano dalis.

Šionhauzerio alėja pro šalį pravažiavo policijos furgonai su ant stogo pritvirtintais vandensvaidžiais. Pamatę BMW keli civiliškai apsirengę pareigūnai su lazdomis pasileido automobilio pusėn. Atsisegęs lietpaltį Hauseris išsitraukė pažymėjimą ir priplojo jį prie šoninio stiklo. Žvilgtelėję į kortelę ir Hauserį tiedu atidavė pagarbą, apsisuko atgal.

– Kas dabar? – paklausė Kristofas. – Ar aš suimtas?

Hauseris pakelyje sužvejojo dar vieną cigaretę. Kristofas suskubo išsitraukti auksinį „Dunhill" žiebtuvėlį jam pridegti. Hauseris išpūtė dūmus.

– Kada planuojama bėgti?

– Dar nenuspręsta. Bet greitai. Šrioderiui kilo sunkumų gaut reikiamus dokumentus. Visa kita turėtų būt sutvarkyta.

– Tai per artimiausias kelias savaites?

Kristofas linktelėjo.

– Ar man dar reikia pabrėžt, kad tavo situacija visiškai priklauso nuo to, ar sučiupsime išdavikus?

– Tikrai padėsiu. Garbės žodis.

– Nuo šiol dirbsi man. Tavo slapyvardis – Midas.

Palinksėjo.

– Suprantu, kaip tas mitinis karalius, žvilgsniu viską paversdavęs auksu?

– Ne, Midas, kaip Tas-vyras-kurio-laukia-tik-tamsi-kalėjimo-skylė-jei-nedarys-kaip-lieptas.

– Atsiprašau. Ir dar kartą labai apgailestauju. Žinoma, turėjau kreiptis iš karto, pranešt teisėsaugai tik apie viską sužinojęs...

Nebegalėdamas daugiau klausytis Hauseris išlipo iš automobilio. Atsistojęs priešais kapotą apžvelgė vokiečių aviganiais vedinų uniformuotų pareigūnų būrį. Šunys paleido gerkles, nekantraudami užbaigti darbą su demonstrantais. Hauseris įsivaizdavo šunų kraujo troškimą. Giliai glūdintį instinktą, pažadintą tokią dieną kaip ši. Jausmas turėjo būti svaiginantis, tokią akimirką suvoki gyvenimo prasmę. Net ir šuo troško tą pajusti. Atsigręžęs pamojo Kristofui dingti.

35.

Lašas po lašo ledas tirpo į stiprų absentą pro nedidelį, ant taurės kraštų pastatytą sidabrinį piltuvėlį. Stengdamasis nesujudinti taurės Hauseris vartė Kristofo bylos aplankus. Ekrane Kristofas su Lena sėdėjo atsarginėje laiptinėje, kiekvienas su alumi rankoje. Jiems geriant alų tiesiai iš butelių, dalijantis cigarete tvyrojo kažkokia draugiška atmosfera.

Per pastarąsias dešimt minučių Kristofas atpasakojo Lenai siaubingą ankstesnį pasimatymą su Hauseriu: kaip jis paprašė automobilio raktelių, o jiems pajudėjus iš vietos manė, jog atėjo paskutinioji.

– Bet nepaisant visko puikiai susitvarkei su situacija. Tas prakeiktas kiaulė.

Kristofas linktelėjo.

– STASI atgrasūs ir negailestingi, bet kvaili ir nuspėjami. Kol jiems paklūsti, vaidini nuolankų, tol jie tavo rankose. Iškart tai perpratau. Todėl ir *išgyvenau*.

Hauseris pašnairavo į ekraną, suprunkštė. Kristofas akivaizdžiai atgavo drąsą, neįtikėtinai greitai, turint omenyje, kad prieš dvi valandas iš baimės vos nepridarė į kelnes.

– Man taip baisu, kad dabar tapai jų informatorium. Tik pagalvok, jei tai vieną dieną iškils viešumon. Ką žmonės pagalvos?

– Iškils viešumon? Neįsivaizduoju, kaip tai galėtų nutikti, – gurkštelėjo alaus. – Iš tiesų, ne tokioj ir blogoj situacijoj atsidūrėm.

– Ką? Galėjo dar blogiau būt?

– Bent jau turim šiokią tokią apsaugą.

– O kaip kiti?

– Jiems ne kažką tegalime padėti. Juk mes jų iškart neįdavėm. Jie būtų ir taip bėgę. O jei viskas pasisuks teigiama linkme ir režimas pasikeis, kalėjime jie daug laiko nepraleis.

– Bet ar nereiktų jų bent jau įspėt?

– Lena, nebūk naivi. Taip pasirašytume sau mirties nuosprendį. Jų pabėgimas mums galėtų būt vertingas, dėl jo atsidursime palankioje

padėtyje derybose su STASI ir su tuo Hauseriu. Ties tuo ir privalome sutelkti dėmesį, kaip nepaisant liūdnos Brauno mirties galime išnaudoti jo pažintis. Manau, reiktų čia pasikviesti Verą, galbūt ji mums pasitarnautų kaip statytinė.

Lena pabučiavo jį į lūpas.

– Esi protingiausias, kokį tik pažįstu. Visada mąstai dešimt žingsnių į priekį, – pakilusi nuo laiptelio nuėjo atvirų virtuvės durų link.

– Ar pasakojau, kad mokykloje buvau šachmatų meistras?

– Jau kokį šimtą kartų, – nusišypsojusi pranyko virtuvėje.

Kristofas liko sėdėti ant laiptų, baigė rūkyti. Laiptinėje išsijungė šviesa, tamsoje švytėjo tik jo cigaretė. Ekrane ji atrodė tarsi monitoriaus defektas.

– *Schachmeister**, – pats sau sumurmėjo.

Tuo metu Hauseris rado ko ieškojęs – iš krūvos ištraukė geltoną abakos voką. Nuo taurės nukėlęs tuščią piltuvėlį siurbtelėjo šalto atskiesto absento. Tada atplėšė voką, iš jo ištraukė nespalvotas nuotraukas. Greit pervertė dešimtį fotografijų. Jose – Kristofas dviguléje lovoje su dviem prostitutėmis. Darytos tuo pat metu, kaip ir tie vaizdo įrašai, kuriuos peržiūrėjo prieš imdamasis bylos. Nuotraukos pristatytos konferencijoje Leipcige, kai į Kristofą dar nebuvo atkreiptas dėmesys. Tik atsižvelgiant į galimus veiksmus ateityje. Žvalgybos tarnyba tokias „miegančias bylas" prieš partijos ir administracijos narius skaičiavo tūkstančiais. Slaptas aplankas buvo net prieš Honekerį. Nieko ypatingo, šiek tiek nesantuokinių romanų, bet pamačius jo žmoną, Margo, mažai kas galėjo jam dėl to prikišti.

Įkišo nuotraukas atgal į voką. Rytoj pasirūpins, kad jos būtų nusiųstos Lenai į „Intershop" parduotuvę. Darbe bus daug labiau šokiruota, nei namie. Hauseris spėjo, jog dėl savo tvirto charakterio bendradarbių akyse ji nepalūš, bet kitos moterys parduotuvėje suuos, kad nutiko kažkas baisaus. Kad tobula jų bendradarbė, sėkmingai ištekėjusi buvusi VDR manekenė pagaliau patyrė pralaimėjimą. Gėdą, pasikeitusį kolegų požiūrį į ją Lenai bus daug sunkiau išgyventi, nei seksualinius vyro išsišokimus su dviem prostitutėm. Numanė, būtent tai jam bus sunkiausia atleisti. Tai *Midą* izoliuos, lyg jau dabar sėdėtų dėžėje Hochenšionhauzene.

* Šachmatų meistras. (*Vok.*)

36.

Luizė pastūmė Moenso buto duris. Prieškambaris skendo nuo reklaminių brošiūrų, susikaupusių per mėnesius nuo jo dingimo. Elektra seniausiai atjungta, butas stūksojo tamsus, šaltas, o dėl priplėkusio oro pasijuto tarsi įžengę į mauzoliejų. Raunui ši vieta nemaloniai priminė jo paties senąjį būstą.

– Iš kur turi raktą?

– Moensas davė tik čia įsikraustęs. Turėjom tradiciją nuolat keistis raktais. Darydavom taip nuo pat bendrabučio laikų.

– Tai jis irgi turi tavo buto raktą?

– Ne, jis... – susigraudinusi nusuko akis. – Taip ir nespėjau jam jo duot... Mano buvusiam vyrui, Andrėjui, niekad ta mintis nepatiko, o Moensas pats niekad nepaprašė, tad...

– Tai gal pasidairykim? – nelaukęs Luizės atsakymo įžengė į svetainę. Kelis baldus dengė storas dulkių sluoksnis. Priėjęs prie lentynos atidarė stalčius. – Viską peržiūrėjai?

Ji linktelėjo.

– Viršutiniuose stalčiuose rasi tik senų čekių, visi kiti tušti.

Raunas peržvelgė viršutinio stalčiaus turinį, panašu, Luizė neklydo. Priėjęs prie sofos nukėlė visas pagalves tikrindamas, ar nieko tarp jų nepaslėpta.

– O kaip dėl buto? Parduosi?

– Priverstinis aukcionas.

Pasilenkęs pačiupinėjo po sofa, ar kas neįsprausta tarp spyruoklių, bet nieko nerado.

Toliau abu patraukė į miegamąjį, apžvelgė Moenso lovą su futonu.

– Kokia tvarka, lyg būtų tarnavęs kariuomenėje, – linktelėjo lovos pusėn.

– Tik ne Moensas. Jo nepriėmė, – Luizė atsargiai prisėdo ant krašto, lyg nenorėdama sujaukti patalynės. – Atleisk, be reikalo čia tave atsitempiau.

– Mes juk dar nebaigėm.

– Jau visą butą apžiūrėjom neradę nė menkiausio pėdsako.

– Kartais padeda ieškoti dalykų, kurių *nėra*.

– Nesuprantu.

Užlipęs ant lovos Raunas iš kišenės ištraukė nedidelį „Maglite" žibintuvėlį.

– Kalbu apie tai, ką jis bėgdamas galbūt pasiėmė, kas galėtų ką nors pasufleruot apie jo buvimo vietą, – pasistiebęs pažibino ant spintos.

– Ką darai? – Luizė pakėlė akis.

– Moensas niekuo nesiskiria nuo vidutinio gyventojo, devyniasdešimt devyniais procentais atvejų laikančio lagaminus po lova arba ant spintos. Moenso atveju futonas per žemas, kad įkištum lagaminą po lova, tad turbūt naudojosi spinta. Aiškiai matosi mažesnis dulkių sluoksnis.

Raunas parodė viršun, Luizė nepakildama nuo lovos ištempė kaklą.

– Greičiausiai pasiėmė vidutinio dydžio lagaminą, apie 60–70 litrų talpos, – nušokęs nuo lovos priėjo prie spintos, plačiai atvėrė keturias duris. Perbraukė ranka per pakabas su pigiai atrodančiais kostiumais ir mėlynais poliesterio marškiniais. Rado kelias tuščias. – Be kostiumo, kuriuo vilkėjo dingimo rytą, dar vieno turbūt nepasiėmė. Galbūt vienerius ar kelerius marškinius, – apžiūrėjo pustuštes lentynas. – Vidutinio amžiaus vyras vidutiniškai turi šešias poras apatinių ir atitinkamą skaičių kojinių su keliomis besimėtančiomis be poros, – iškėlęs prieš Luizę vieną kojinę nusišypsojo. – Apatinių nėra, tad galima daryt prielaidą, jog Moensas susikrovė beveik viską, – pasilenkęs apieškojo apatines lentynas, kur mėtėsi tik dveji marškinėliai, megztinis ir kelios suglamžytos flanelinės kelnės. – Turbūt susidėjo praktiškus ir lengvus drabužius.

– Ir ką tai rodo?

– Kad Moenso kelionė taip pat kruopščiai suplanuota, kaip ir vagystė iš Lauriceno. Prieškambaryje vis dar kabo pūkinė striukė ir žieminiai batai. Tai galbūt išvyko, kur šilčiau.

– Moensas labiau už viską nekentė šilumos.

Raunas gūžtelėjo.

– Okei, ar turėjo vairuotojo pažymėjimą?

Ji papurtė galvą. Raunas prisėdo šalia ant lovos. Pasikasė barzdos šerius.

– Žinom, kad pasiėmė pasą, bet dėl vizos nesikreipė. Tai reikštų, kad jis kažkur Europoj. Bet kokiu atveju turėjo krūvą galimybių paspruk, nes vidines sienas nelabai kas kontroliuoja.

Luizė linktelėjo.

– O su šitiek Lauriceno grynųjų jam nė nereikėjo naudotis banko kortele, galinčia išduot jo buvimo vietą.

– Gal iš šalies išvyko autobusu ar traukiniu?

– Važiuojant Moensą lengvai supykina. Neišgyventų ilgesnės kelionės autobusu neapvėmęs bendrakeleivių.

– Tarkime, Moensas paspruko tiesiai iš darbo su 900 000 grynųjų traukiniu į *švelnesnio* klimato Europos šalį. Jei yra pakankamai gudrus, apsistojo tokiam mieste, kur nesunku pasislėpti.

– Vadinasi, gali būt bet kur: nuo Amsterdamo, Paryžiaus, Hamburgo iki kitų didmiesčių.

Raunas linktelėjo.

– Ar, be danų, gerai moka kokią kitą kalbą?

– Jam sekės matematika, tad ne.

– Sakei, mėgo Vagnerį?

– Ne tiek, kad nuo visko pabėgęs apsigyventų Vokietijoje, – pakilusi nuo lovos uždarė drabužių spintos duris. Atsigręžė į Rauną.

– Ne ką teišsiaiškinom?

Raunas patraukė pečiais.

Luizė pasuko prie durų, jis nusekė iš paskos.

– Kišenes patikrinai? – mostelėjo į švarką ant pakabos.

– Tuščios.

Panoro nusišlapint, suknista „Nescafe“.

– Tu nieko prieš, jei pasinaudosiu tualetu?

Ji linktelėjo, jis nuėjo į tualetą kitame koridoriaus gale. Tamsoje grabaliodamas jungiklio prisiminė, kad išjungta elektra. Tad išsitraukęs kišeninį žibintuvėlį padėjo jį ant lentynos prie kriauklės. Nusišlapinęs nusiprausė rankas ir veidą, pažvelgė į save virš kriauklės pakabintame veidrodyje. Dėmesį patraukė kažkas ant sienos už nugaros, atsisukęs palubėje pamatė skydelio dureles. Aplink vieną varžtą nusilupę dažai

bylojo, jog šis pastaruoju metu buvo atidarinėjamas. Išsiėmęs savo daugiafunkcį „Leatherman" peilį atsuktuvu atlaisvino du varžtus.

– Ar kas atsitiko? – prieškambaryje pasigirdo Luizės balsas.

– Minutėlę, – sušuko. – Tuoj išeinu.

Įkišęs atsuktuvą tarp durelių ir sienos, išlaužė dangtelį. Iš angos į veidą padvelkė šaltas vėjas, nuo kriauklės paėmęs žibintuvėlį pašvietė į tamsą. Gilumoje, oranžinių ir raudonų kabelių tankmėje pastebėjo išblukusią batų dėžę. Įkišęs ranką sugriebė. Atsargiai nukėlęs dangtį apstulbęs nužvelgė turinį.

– Luize, atrodo, radau kai ką... svarbaus.

37.

Virš Kolvic aikštės kybojo sunki tamsos skraistė, pro aukštus, nuogus medžius, supančius nedidelį parką viduryje, monotoniškai švilpavo vėjas. Girtas Kristofas svyruodamas šlapinosi ant parko tvoros. Užbaigęs užsisegė kelnes, rankas nusišluostė į švarką. Tada nušlitiniavo skersai aikštės į Husemano gatvę.

Laikydamasis atstumo jį sekė Hauseris. Žinojo, Kristofas eina į tą pačią vietą nuo to laiko, kai Leną pasiekė jo ir dviejų prostitučių nuotraukos. Beprotnamiu pavirtę namai Kristofą nuo sulaužyto baro nuvijo į aplinkines užeigas. Hauseris Šumanų šeimos konfliktą stebėjo pro svetainėje įrengtas kameras ir, kaip ir kiti gyventojai, klausėsi per visą daugiabutį skambančių barnių. Lena tik rėkė, verkė ir mėtė daiktus vyrui pavymui. Tuo tarpu Kristofas iš gėdos tylėjo. Visą savaitę kiekvieną dieną reikalavo skyrybų, o Kristofas mėgino ją perkalbėti. Tokia situacija Hauseriui pasirodė kažkokia ironiška. Dabar, kai visi diskutavo apie galimą dviejų Vokietijų susivienijimą, Kristofo išsižadėjo žmona, be to, tuo pat metu, kai SED išsižadėjo Honekerio. Dėl pastarojo Hauseris sunerimo. Pasauliui aplinkui svyruojant senukas stovėjo tvirtai. Už tai jį atleido, pakeitę snargliu, buvusiu Jaunųjų pionierių judėjimo lyderiu Egonu Krencu. Šaliai šiuo metu reikėjo ne skautų vado su pedofilo praeitimi, bet energingo kareivio. Kieto mento.

Stovėdamas kitoje gatvės pusėje stebėjo, kaip Kristofas įsvirduliavo pro „Budike 15" užeigos duris. Prisidegęs cigaretę Hauseris atsirėmė į mūrą. Jam patiko senais Veimaro laikų statybos namais apstatyti rajonai, kuriuos netikėtai pagražino sąjungininkų bombardavimai. Čia nebuvo taip gražu, kaip Karlo Markso alėjoje, bet vietovė atrodė kažkuo didinga. Surūkęs cigaretę perėjo gatvę, įžengė vidun.

Pustuštės patalpos gilumoje, prie medinio stalo įsikniaubęs į „Urquell" alaus bokalą Kristofas tuščiai spoksojo į stalą. Hauseris iš

barmeno užsisakė „Echt Berliner“, gavęs alų prisėdo priešais Kristofą. Šis lėtai pakėlė galvą.

– Tu...

– Į sveikatą, *Midai*, – pakėlė bokalą.

Kristofas nesusidaužė.

– Kodėl išsiuntei tas nuotraukas? Juk pažadėjau padėt.

– Visų pirma: kokias nuotraukas?

Papurtė galvą.

– Norėjai mane nubaust?

– Jauties nusipelnęs bausmės, Midai?

Nuleido klausimą negirdom.

– Ar dėl to? Pasakyk. Kodėl? – tvojo kumščiu į stalą, net iš bokalo suteliūskavęs ištiško alus.

Hauseris sunkiai atsiduso.

– Gal tu man tiesiog nepatinki. Gal tave išsirinkau, kaip plėšrūnas išsirenka auką. Juk niekas vilko neklausia, kodėl sotus būdamas jis nužudo avelę. Jam tai – natūralu. Gal jam nepatinka silpnumas, todėl avelės silpnumas – didžiausias jo priešas, – skėstelėjęs rankomis nusišypsojo. – Bet joks aš ne vilkas ir jokių nuotraukų nesiunčiau, – sumelavo ir tęsė. – Kam gi man jas siųsti? Dabar dirbi man. Tai tik sugriautų gerus mūsų santykius, ar ne tiesa?

Užuot atsakęs Kristofas tik gurkštelėjo alaus.

– Žinau, kas iš tiesų tave slegia. Esi baisiai išsigandęs, nes nebekontroliuoji situacijos. Be puikybės, tai didžiausia tavo silpnybė.

– Kalbi kaip koks suknistas kunigas.

– Atsiprašau. Verčiau laikyk mane purvinu tiesos įrankiu.

– Ir kokia ta tiesa?

– Kad valstybė išliks amžiams. Kad ji stipresnė už individą. Ir kad tu, mano drauge, dabar tapai aparato dalimi. Kad pirmąkart savo beverčiame gyvenime darai kažką naudingo. Veiki tik valstybės labui, nebe vien savo paties. Turėtum gerai jaustis.

Kristofas nudelbęs akis prislopino balsą.

– Neturiu jokių žinių apie pabėgimą. Jei atvirai, manau, viskas bus atšaukta.

– Kodėl? Juk tiek jau suplanavot?

– Berlyne per daug veiksmo. Pernelyg sustiprintas saugumas.

– Šit kaip. Pastebėjau, pamėgai čekišką alų, – linktelėjo į „Urquell" butelį. – O kokie tavo planai šiuo klausimu?

– Seki mane 24 valandas per parą, tad pats puikiai žinai – į Čekiją nesiruošiu.

Trindamasis ūsus nužvelgė Kristofą.

– Jei būtų mano valia, reiktų leist visiem šunsnukiam pasprukt, visiem demonstrantams, visiems besiskundžiantiems. Šaliai nereikia reformų, jai reikia lojalumo. Valstybei reikia idealistų. Stiprios, veiklios tautos. Ar ne?

Kristofas kažką sumurmėjo į alų. Hauseris, iš kišenės išsitraukęs sulankstytą popieriaus lapą, padėjo jį ant stalo.

– Kas čia?

– Banko sąskaitų, kurias turėsi patikrint, sąrašas. Kokios atliktos operacijos, kada, kiek pinigų pervesta.

Paėmęs lapą peržvelgė stulpeliu surašytus numerius.

– Kam jos priklauso?

– Nesvarbu. Tik gauk man informaciją.

Kristofas nusviedė popierių ant stalo.

– Negaliu, čia ne mano skyrius. Be to, tokio pobūdžio prisijungimus be leidimo susekt labai nesunku.

Hauseris tyliai nusijuokė.

– Mielas Midai, tu *jau* susektas. Kaip tik dėl to mes čia ir sėdim. Štai kokia mūsų santykių esmė: aš prašau tavęs duomenų, o tu man juos gauni.

– Bet mane gali nušalint.

– Anksčiau trokšdamas praturtėt nuolat tuo rizikuodavai. O dabar taip elgsies dėl tautos saugumo. Laikyk tai herojišku poelgiu.

– Po velnių, – suniurzgėjęs atsistojo. – Tai niekad ir nesibaigs?

Hauseris gurkštelėjo alaus.

...

Gulėdamas lovoje per ausines klausėsi, kaip Kristofas eilinį kartą maldavo Lenos jo nepalikti. Malda prie šventosios gražuolės, nekaltosios

mergelės altoriaus. Bet geležinė mergelė nenusileido, užsispyrusi reikalavo neišvengiamų skyrybų.

– Tai įvyko prieš daugiau nei dešimt metų, Lena. Tąnakt buvau tarsi nesavas, – raudojo. – STASI mane apnuodijo. Prigirdė narkotikų norėdami viską surežisuot. Jie tik tą ir daro, nuodija mus. Bando mus supriešint, – klausydamasis jo pasiteisinimų Hauseris nenulaikė šypsenos.

Lenos balsas jį nutraukė:

– Daugiau tai negali pasikartot, supratai? Tokios silpnybės tavyje nepakęsiu. Tai purvina, primityvu.

Pašokęs iš lovos Hauseris nuėjo į svetainę. Per monitorių išvydo juos ant sofos susikabinusius. Dingtelėjo, kad Lena taip ir nenusiėmė vestuvinio žiedo, – jis turbūt dėjo per daug vilčių į jos grasinimus.

– Jei tik suteiksi man šansą, pažadu, niekada nepasigailėsi, – tarė Kristofas.

– Pažadėk, kad gyvensim taip, kaip visad svajojom. Kuo toliau nuo viso šito, – su pasibjaurėjimu nužvelgė svetainę.

– Pažadu. Iš tiesų svarstau, ar mums vis dėlto nepabėgus.

– Turi omeny, ar nereiktų sprukt su Šrioderiu ir kitais?

– Ne, iš to greičiausiai nieko neišeis. Galvoju, galbūt galėtume pamėginti išvykt į Varšuvą, o tada toliau...

Nusišypsojęs ekranui Hauseris triumfuodamas sugniaužė kumštį. Paskutinis spaudimas Midui nenuėjo perniek.

– Esu tikras, atsidūrę toli nuo čia pradėsim vėl gerai gyvent...

Lena paleido jo ranką.

– Ir baigsim tuščiomis, kaip kiti pabėgėliai?

– Vis dar turiu pažinčių Vakaruose. Ten galėsime pradėt iš naujo.

– Nuo dugno? Tokios prošvaistės, pats sakei. Ar ne dėl to ir turėjom likt? Laukt sistemos pasikeitimo. Laukt atstatymo. Kol tapsim turtingi?

– Taip, Lena, bet dabar viskas šiek tiek sudėtingiau.

– Tai supaprastink, Kristofai. Jei nori dar vieno šanso, pamiršk visus pabėgimo planus ir pasirūpink mūsų ateitim čia, – pakilusi nuo sofos paliko Kristofą vieną svetainėje.

Hauseris vožė kumščiu į valdymo pultą. Beveik pavyko. Tiek suknistai nedaug trūko.

38.

Stovėdama prie stalo „Bjankos" kajutėje Luizė žvelgė į atvirą apipelijusią batų dėžę. Lauke pradėjo lašnoti, netikėtai atsėlinęs į stogą barbeno lietus.

– Pasirodo, apie brolį labai daug ko nežinau.

– Visi turim savų paslapčių, – atsakė už nugaros stovintis Raunas.

Apžiūrėjo virtuvės spinteles ieškodamas ko išgert. Pasisekė rasti tik lašelį karčiosios „Gammel dansk", bet Luizė atsisakė.

– Niekaip nesuprantu, kodėl jis visa tai slėpė.

– Manau, dėžė yra jo trofėjus. Nors ir žinojo niekada negrįšiąs, nesugebėjo jos išmesti. Turinys per daug jam reiškė. Todėl nusprendė palaidoti lobį saugioje vietoje, kur niekas nesugalvotų ieškot.

– Išskyrus tave, – Luizė prisėdo.

Raunas atsisuko į ją.

– Man rodos žinau, kur rast vyno, jei vis dar nori?

– Labiau nei kada nors.

Išlipęs iš kajutės patraukė į laivo priekį. Po kelių minučių grįžo nešinas varvančiu baltojo vyno buteliu be etiketės.

– Greit susisukai.

Raunas linktelėjo, suradęs kamščiatraukį atkimšo. Vynas turėjo būt geras, Eduardo skonis neprastas. Taip pat žinojo, kad teks aiškintis Eduardo dėl dingusio butelio vyno, kurį jis, pririšęs prie virvės, per bortą nuleido į kanalą atšaldyti. Iš kriauklės paėmęs dvi taures atsisėdo šalia Luizės.

– Moenso tvarka geležinė, – įpylė vyno.

Dėžėje buvo tūkstančiai laiškų ir atspausdintų elektroninių žinučių iš norinčių susipažinti moterų, su kuriomis per pastaruosius kelerius metus Moensas susirašinėjo. Prie abėcėlės tvarka surūšiuotų laiškų sąvaržėlėmis prisegti atsakymai. Korespondencija, kaip ir likęs Moenso gyvenimas buvo nepriekaištingai sutvarkyta.

– Nepatinka man raustis po jo daiktus, – siurbtelėjo vyno. – Nesijaučiu gerai jį šnipinėdama.

Raunas nejučiomis prisiminė, kaip jis pats rausėsi po Evos praeitį, – tą mintį tuoj pat nuvijo.

– Kita vertus, iš laiškų galbūt sužinosim, su kuo jis paskutinį kartą bendravo?

Gūžtelėjusi pervertė krūvą. Kai kurios moterys atsiųstose nuotraukose buvo pusnuogės. Ištraukė atsitiktinį, prieš kelerius metus gautą laišką.

– Vivi iš Brandės rašo esanti patraukli Ožiaragė, keturių vaikų motina, – perskaičiusi Moenso atsakymą tik pakraipė galvą. – Jis apsimetė SAS lėktuvo kapitonu. Rašo apie vieną iš daugelio aplankytų vietovių, kiek daug uždirbo pinigų.

Laiškus su Vivi padėjo į šalį, paėmė naują laišką kitai moteriai.

– Su šita akivaizdžiai užlipo keliais laipteliais aukščiau, vadina save vyriausiuoju širdies chirurgijos skyriaus gydytoju. Ir uždirba daugiau.

– Įspūdinga, – ironizavo Raunas. – Ar galiu ir aš skaityt? – parodė į didelę krūvą laiškų dėžėje.

– Labai prašom.

Ėmė skaityti kartu. Neilgai trukus paaiškėjo, kad Moensui fantazijos tikrai netrūko. Visus atsakymus į skelbimus vienijo toks pat šablonas. Pasakodavo ilgas ir spalvingas istorijas apie savo pasiekimus, turtus. Sudėjus visus laiškus pasirodė, jog dažniau rinkosi civilių pareigas nei daktaro ar karinius laipsnius, o susikrovęs tiek milijonų iš įvairiausių verslų galėjo būt vienas turtingiausių šalyje. Tuo pat metu buvo informacinių technologijų milijonierius, biržos brokeris, kelių skirtingų sričių verslininkas.

– Neįtikėtina, kiek daug moterų užkibo ant tokio kabliuko, – stebėjosi Luizė. – Lyg pačios mielai tikėtų ta iliuzija.

– Iki kol nebuvo atstumtos. Kol kas nė viename laiške neužsiminta apie susitikimą, o tu ką nors tokio randi?

Luizė papurtė galvą. Atrodė, kad Moensas, kai tik kalba pasisukdavo apie pirmąjį susitikimą, visais atvejais nutraukdavo bendravimą. Susitikimą, atskleisiantį, kas jis toks iš tikrųjų. Keliuose pykčio persmelktuose laiškuose atstumtosios keikė jį bjauriausiais vardais.

– Man nepatinka, kaip jis jas apgaudinėjo. Niekas to nenusipelno.

– Bent jau nemėgino išviliot iš jų pinigų. Ne taip, kaip šitie, – iš krūvos ištraukė elektroninį laišką. – Tipiškas laiškas iš Nigerijos.

– Kas yra „laiškas iš Nigerijos"?

– Parašęs tokį laišką sukčius, kartais apsimesdamas jauna, ištekėti norinčia moterimi, kuriai reikia finansinės paramos lėktuvo bilietui arba sergančiam šeimos nariui, mėgina priverst auką atsiųst pinigų. Kai kurie apsimeta aukso gyslą radusiais verslininkais arba kad turi užšaldytą milijoninę banko sąskaitą, kurią pasiekti ir pasidalyti pinigais tereikia nedidelio honoraro. Tokie laiškai taip vadinami, nes dauguma siunčiami iš Nigerijos Afrikoje.

– Manai, Moensas galėjo pakliūt į tokias pinkles?

Raunas patraukė pečiais.

– Į juos atsakymų nerandu. Pabandykim rasti vieną iš tų moterų, kurioms rašė vėliausiai.

Pervertė pastaruosius laiškus. Dauguma užsieniečių, su kuriomis turbūt susisiekė per tarptautinį pažinčių biurą. Moterų būta iš viso pasaulio, o Moenso pagražinimai beveik tiesiogiai proporcingi atstumui iki jų.

– Atrodo, ji viena iš paskutiniųjų, – Luizė išskleidė pirmąjį lapą iš krūvos atspausdintų elektroninių laiškų. – Pasirašo „Berlynietė", visai kaip Marlena Dytrich.

Raunas šyptelėjo.

– O kaip šįkart prisistatė Moensas? Frenku Sinatra?

Papurtė galvą.

– Šįkart atrodo gan nuoširdus, galbūt atsižvelgdamas į jos prašymą: Berlynietė teigia esanti pavargusi nuo žmonių melo, – žvilgtelėjusi į Rauną ėmė versti angliškai parašytą laišką. – Nenoriu pažinti apsimetančių jaunesniais, turtingesniais ar geresniais, nei iš tikrųjų yra. Visi mes žmonės iš kūno ir kraujo, nepaisant amžiaus, ūgio ar sudėjimo. Visus mus masina geresnės ateities svajonės ir troškimai, kad rytojaus diena bus šviesesnė už išgyventą šiandien. Kad laimė mūsų laukia už kampo. Ar mano laimė laukia pas tave? Ar tavo laimė laukia pas mane?

– Ką atrašo Moensas?

Nusišypsojo.

– Tiesą. Kad gyvena Kristianshaune, dirba nereikšmingą darbą, tačiau kiekvieną rytą mėgsta į jį kulniuoti palei kanalą.

Raunas pasislinko į priekį.

– Kokių nors užuominų apie susitikimą?

Greitai pervertė daugybę lapų.

– Iš pirmo žvilgsnio – ne. Viskas gan netikėtai pasibaigia likus mėnesiui iki Moenso dingimo, – parodė į datą puslapio viršuje. – Rašo, kad šiuo metų laiku Berlynas gražus, apie ką tik buvusį koncertą. Bet Moensas nieko neatsakė ar bent jau atsakymo neatspausdino.

– Gal kur nors mini savo tikrąjį vardą ar adresą?

Peržvelgė kelis laiškus.

– Atrodo, ne, bet yra elektroninio pašto adresas: Schumann48@ yahoo.com.

Raunas ištuštino taurę.

– O Moenso adresas? – parodė į lapą.

– Taip pat „Yahoo". Turbūt specialiai jį susikūrė. Šiaip ar taip ne tas, kurį aš turiu.

– Galėtum jam šituo parašyt. Labai gali būt, kad jį vis dar tikrina.

– Žinoma, galėčiau, – padėjusi laiškus į šalį gurkštelėjo vyno. – Bet ką rašyt, net neįsivaizduoju.

– Kad pasiilgai, kad nori jam padėt. Parašyk, jeigu grįš su pinigais ir Lauriceno sąskaitų žurnalu, šis atsiims kaltinimus. Net jei policija vis dar jį persekios, kalbama apie minimalią bausmę. Pasakyk, kad nėra taip jau blogai, kaip jam galbūt atrodo.

Luizė linktelėjusi sukrovė laiškus atgal į dėžę.

Raunas palydėjo ją iki kitoje gatvės pusėje stovinčio automobilio, padėjo dėžę ir jos daiktus ant keleivio sėdynės.

– Labai ačiū už pagalbą, Tomai. Nežinau, ką be tavęs daryčiau.

Susikišęs rankas į kišenes Raunas patraukė pečiais.

– Nėr už ką. Tikiuos, su juo susisieksi ir pasikalbėsi.

Pasistiebusi pabučiavo Rauną į lūpas. Apstulbęs, vis dar laikydamas rankas kišenėse, atsakė į bučinį, pajuto jos liežuvio galiuką savuoju. Ji atsitraukė, šyptelėjo. Tada nuėjusi prie automobilio įsėdo vidun.

Styrodamas tarsi žolė tarp grindinio akmenų nusekė, kaip jos fiatas pamažu nuvažiavo Kristianshauno aikštės link.

– Kas, po velnių, nukniso mano vyną? – tamsoje pasigirdo iš Eduardo laivo.

Prieš septynis mėnesius.

2013 m. rugsėjo 19 d., Berlynas

39.

Nuo šalčio atgavęs sąmonę Moensas atsimerkė, bet aklinoje tamsoje nieko nesimatė. Apsemtas ledinio, iki kaulų smegenų geliančio vandens kūnas spazmiškai drebėjo. Pamėgino pakilti iš gilios vonios, bet prirakintus prie dugno riešus ir kulkšnis laikė sunkios grandinės. Išsitiesus viena užveržė kaklą, leisdama tik šiek tiek iškelt burną virš vandens. Apimtas panikos jas trūktelėjo – dėl staigių judesių grandinės suveržė dar tvirčiau. Vanduo teliūskuodamas išsiliejo per kraštus, tamsoje nuaidėjo jo pagalbos šauksmas. Grandinė ant kaklo vos nepasmaugė, tad liovėsi bandyt ištrūkti. Burna gaudydamas orą pamėgino nusiraminti, tačiau nelabai tepavyko. Baimė paskęsti nugalėjo, tyliai suunkštęs vėl paniro. Nė neįsivaizdavo, kaip ir juo labiau kur atsidūrė. Iš siaubo sutelkti dėmesį pavykdavo tik probėgšmais. Lauricenas... Pabėgimas... Berlynas... Centrinė geležinkelio stotis... Laukimas... Elektroniniai laiškai... *Schumann48*... Berlynietė... Velnio kalnas... Švilpiantis vėjas.... Tamsa... Tamsa.

Išgirdo žingsnius. Tada cementinėmis grindimis tempiamos kėdės braškėjimą.

– Padėkit, – sušuko. – Padėkit.

Ir vėl tamsoje stojo tyla.

Užuodė saldžių kvepalų aromatą, besimaišantį su purvino vandens ir priplėkusio oro dvoku. Vėl pašaukė pagalbos.

Atsakė tik sucypusi durų rankena. Po akimirkos ant galvos plūstelėjo ledinis vanduo. Persigandęs suriko gaudydamas orą per tekantį vandenį. Mėgino pasitraukti į šoną, bet grandinė ant kaklo negailestingai jį laikė vietoje. Vandens lygis pakilo, apsemdamas apatinę veido dalį. Sunkiai kvėpdamas per nosį daugiau rėkti nebedrįso. Visiškai paniręs sulaikė kvapą kiek įmanydamas ilgiau. Krūtinėje pašėlusiai daužėsi širdis, svaigo galva. Galiausiai rijimo refleksas nugalėjo, jis nuslydo į vonios dugną, kol viskas aplinkui išnyko.

Dar kartą atsipeikėjęs pabudo tamsoje, vis dar prirakintas prie jau tuščios vonios. Iš čiaupo virš galvos lašančio vandens kapsėjimas skambėjo tarsi pašaipa. Tarsi įspėjimas, jog tuoj ir vėl ims plūsti, paskandindamas jį tarsi žiurkę statinėje. Ir vėl aplinkui pasklido salsvas kvepalų aromatas.

40.

Stori Štrauso pirštai paniro į nedidelį saldainių pilną stiklinį dubenį, pakėlė saują link ir taip jau pilnos burnos. Tamsiame kabinete užtrauktomis žaliuzėmis nuaidėjo garsus čepsėjimas. Kėdėje priešais sėdėjo Hauseris, nervingai grauždamas odeles aplink nagus. Tamsūs paakių ratilai, kelių milimetrų ilgio barzdos šeriai pasmakrėje liudijo apie miego trūkumą ir apgailėtiną jo būklę.

– Gal galiu tiesiog užsakyt prožektorių, – klausė spoksodamas į tuštumą, – vieną tų, kuriuos naudoja kariuomenėje? Manai, Nacionalinė liaudies armija galėtų man tokį paskolint?

– Kam tau prožektorius?

– Pažadint Midą iš miegų. Galėtume pastatyt jį ant žemės netoliese, mažajame vienuolyno sode. Pastatytume pastolius, išdėliotume dažų skardinių, atrodytų, lyg vyksta intensyvūs remonto darbai.

– Panašu, tau ne pro šalį būtų gerai pailsėt. Esu tikras, Liaudies armija tikrai turi kur panaudot savo išteklius.

– Šit kaip, – išspjovė odelę. – Tai gal tada apsinuodijimas maistu? Pasinaudodami prieiga prie buto galėtume kasdien jiems į maistą berti šiek tiek strichnino, taip *Midą* susilpnintume.

– Gal tau visai protas pasimaišė. Nori visą šeimą nunuodyt? Argi jie neturi vaiko?

– Dukterį, devynerių metų Renatą, – gūžtelėjo. – Niekuo nesiskirtų nuo to, ką jie daro Hochenšionhauzene. Ten dar ir su rentgeno spinduliais eksperimentuoja. Daugumai kalinių po to diagnozuojama leukemija. Aš asmeniškai manau, kad toks procesas per ilgai užsitęsia.

Nustojęs kramtyti Štrausas sunerimęs pažvelgė į Hauserį.

– Mes ne Hochenšionhauzene. Mes Berlyno širdyje, paprastoje šeimoje. Vokietijos Demokratinės Respublikos piliečiai.

– Būtent! Tuo ši byla ir išskirtinė.

– Kuo?

Hauseris išsitiesė.

– Kokie trys pagrindiniai kiekvieno valstybės priešų internavimo ir tardymo elementai? – Štrauso atsakymo nelaukė. – Pirma, sunaikinti sulaikytojo tapatybę. Antra, jį dezorientuoti ir, svarbiausia, trečia – atimti visas galias. Tą žino kiekvienas žvalgybos pareigūnas. Mido atveju greitai įrodžiau, kad valstybės priešų šnipinėjimui kalėjimas nebereikalingas. Pasiekiame tokių pat rezultatų sulaikytojo namuose.

Štrausas sunėrė rankas.

– Hauseri, man dėl tavęs neramu. Ši byla tave... užvaldė.

– Trūksta tik suduot paskutinį smūgį ir jis mano rankose, Štrausai.

– Miuleris teigia, kad nepanašu, jog Kristofas Šumanas ar kas nors kitas iš jo grupės dar nori bėgti. Net pranešama, kad atšauktas į visa tai įsivėlęs Prancūzijos ambasados atašė.

– Miuleris nieko nežino. *Midas* vis dar planuoja pasprukt. Ir visi kiti, – suskubo pridurti, – nedaug trūksta.

Iš stalčiaus ištraukęs naują pakelį saldainių, Štrausas supylė juos į dubenį.

– Tik pakartoju tau gautą informaciją. Be to, kaip reikalai su tom banko sąskaitom, kurias tikrina Šumanas? XVIII divizija skambinėja kaip išprotėjusi. Jau norėjo jį suimti, bet suprato, kad Šumanas – vienas mūsų informatorių.

– Nesvarbios tos sąskaitos. Įsakiau gaut tuos duomenis vien norėdamas jį paspaust ir užvaldyt. Atimti galias, nuginkluoti. Trečiasis pagrindinis elementas, supranti?

– Hauseri, po velnių. Nuėjai per toli. Esu priverstas bylą nutraukt. Nėra jokios prasmės veikt toliau.

– Kaip suprast? Vyras metų metus veikė valstybės nenaudai. Be to, planuoja pabėgimą iš respublikos.

– Šiais laikais kiekvienas gyventojas planuoja pabėgimą iš respublikos. Gatvėse pilna valstybės priešų. Dienos šviesą išvydo pirmoji laisva profesinė sąjunga. Turim krūvas kitų bylų...

– Profesinė sąjunga? Čia?

– Taip, po velniais, pasivadino „Reforma". Hauseri, man tavęs reikia. Nutrauk operaciją „Midas", išsimiegok, jei tai padės – išsiblaivyk ar išgerk kokių tablečių, tik grįžk atgal į realybę.

Hauseris pavargęs pasitrynė veidą.

– Tu teisus, – tarė. – Gal visa tai ir veltui. Nežinau...

– Saldainiuko su brendžiu? – ištiesė jam dubenį.

– Ačiū, ne.

Štrausas įsimetė kelis burnon, pakraipė galvą.

– Sklando gandai, kad Krencas ruošiasi amnestuot visus pabėgusiuosius ir demonstrantus. Ką manai?

– Taip ir būna, kai prie šalies vairo stoja skautų berniukas.

– Reikėjo jiems tiesiogine vyro įpėdine paskirt Margo, – tarė Štrausas.

– Paskirtum Margo Honeker tautos vadove?

– Kodėl ne? Savo laiku, būdama švietimo ministrė, ji mokyklose įvedė privalomus karinius mokymus. Kaip tik tokios jėgos ir aiškaus mąstymo mums ir trūksta.

– Tu teisus, – Hauserio akys rėkte rėkė, jis atsistojo. – Žinoma.

– Kas dabar?

– Procesas čia niekuo dėtas. Trys pagrindiniai elementai vis dar yra. Netinkamas buvo tik jo objektas.

– Ką čia, po velnių, šneki?

Neatsakė, apsisukęs nuėjo durų link.

– Kur eini? Mes dar nebaigėm...

Hauseris nuskubėjo per skyrių. Tolėliau išgirdo gergždžiant smulkintuvą. Du bendradarbiai šėrė aparatą dokumentais taip pat greitai, kaip Štrausas dorojo saldainius. Vaizdas ne per gražiausias. Kvepėjo atsitraukimu. Bet kad ir kaip kritikavo dabartinę situaciją respublikoje, Mido bylai sužlugti neleis. Tik ne dabar, Štrausui užvedus jį ant teisingo kelio.

Suklydo susitelkęs tik ties *Midu*, nesekdamas Lenos. Kaip ir Honekerių poroje, ji buvo stipresnioji. Jei teks priverst visus bėgt, palaužt reikia būtent ją. Pabėgimas galbūt nuvestų juos tiesiai į mirties zoną priešais Sieną. Nepaisant suknistų politikų dvejonių, pasienio sargybinių ginklai tikriausiai vis dar veikia.

Įžengė į stovėjimo aikštelę, kur į dangų tarsi sargybos bokštai stiebėsi tamsūs žvalgybos tarnybos pastatai. Juos pamačius užplūdo vidinė ramybė, atleido sau už kvailumą. Žinojo, kad Lenos aistra – pinigų teikiama valdžia, tad ten pat glūdi ir jos baimė. Pagalvojus, kas dabar turės nutikti, jį apėmė savotiška euforija.

41.

Raunas stovėjo atsirėmęs į namo sieną Viktorijos gatvės ir Halmo aikštės sankryžoje. Miofė gulėjo prie kojų, akivaizdžiai pavargęs laukti. Netoliese, ant aikštės suolelių, šalia vietinių alkoholikų sėdėjo jauni tėvai su vežimėliais, mėgaudamiesi galiausiai atkeliavusiu pavasariu. Raunas nenuleido akių nuo civiliams policijos automobiliams rezervuotų stovėjimo vietų priešais centrinę nuovadą. Šįryt dar kartą bergždžiai bandė prisiskambinti Mikeliui, galiausiai paskambino į skyrių. Ten pranešė, kad Mikelis išėjęs, ruošiasi grįžti tik pavakare. Tad nusprendė laukti čia. Tykot pasaloje, kol jis pasirodys, – visai kaip senais laikais, kai sekdavo baikerius.

Belaukiant nejučiomis užsigalvojo apie Luizę. Nieko iš jos negirdėjo nuo tada, kai prieš keletą dienų išsiskyrė prie jos automobilio. Norėjo paskambint, bet nesugalvojo preteksto. Daugiausia dėl to, kad bučinys vis dar nedavė jam ramybės. Nežinojo, kiek reikšmės jam suteikti: ar tai tik dėkingumo išraiška, ar kažkas daugiau iš jos pusės. Bet kokiu atveju jautėsi nusikaltęs Evai. Tai iš esmės visiškai absurdiška, ypač stovint ir laukiant duomenų apie vyrą, su kuriuo ji jam buvo neištikima.

Tą akimirką prie nuovados atriedėjęs tamsiai mėlynas golfas sustojo paskutinėje vietoje – tiesiai priešais jį. Prie vairo pažino Mikelį. Mikeliui ir Denisui Melbiu lipant iš automobilio Raunas šovė per gatvę, paskui save tempdamas Miofę.

– Mikeli! – sušuko.

Abu pareigūnai atsigręžė:

– Šitas nukriošęs sargis vis dar gyvas? – nusijuokė Denisas.

Nekreipdamas dėmesio į Denisą Raunas pažvelgė į Mikelį:

– Kokį milijoną kartų bandžiau su tavim susisiekt.

Mikelis užrakino automobilį.

– Juk žinai, kaip būna, suknistai daug darbo su ta nauja reforma ir...

– Sužinojai ką nors?

Mikelis atsigręžė į Denisą:

– Eik vienas, pasivysiu po penkių minučių.

– Aukščiau nosį, Raunai. Tuoj supanašėsit, – Denisas linktelėjo į lekuojantį Miofę.

Raunas neatsakė, tik spoksojo, kol Denisas it gorila nušlepsėjo prie įėjimo į nuovadą. Niekad nevirškino to besmegenio šikniaus, kuris, panašu, vis dar pumpavosi anabolinius steroidus.

– Tai ar susekei man abonementą? – Raunas atsigręžė į Mikelį.

– Dar ne.

– Okei, kodėl? Be to, kad buvai užsiėmęs... su reforma?

Atsirėmė į mašiną.

– Maniau, padariau tau paslaugą?

– Kaip?

– Daviau laiko viską apgalvot. Kad apsvarstytum, ar tai visgi gera mintis.

– Ačiū už rūpestį, pakankamai prisigalvojau, kaip tik todėl į tave ir kreipiausi, nes maniau, kad galėsi padėt.

– Negi nesuvoki, kaip tai kvaila? Kiek rūpesčių tai sukels?

– Nebus jokių bėdų.

– Ne? – Mikelis skeptiškai į jį dėbtelėjo. – Tai papasakok, kas nutiks, jei sužinosiu tau tą vardą? Po dešimties minučių kam nors galva dauši veidan. Tada tas asmuo pareikš tau kaltinimus dėl smurto ir kai prokurorai turės išsiaiškint, kas tau tuos duomenis suteikė, viskas atsisuks į mane. Ir galas *mano* karjerai.

– Nedaužysiu aš niekam į jokį veidą. Prastas iš manęs daužytojas, tik pats susižeidžiu, – nusišypsojo, bet Mikelis neatsakė tuo pačiu.

– Raunai, pažįstu tave. Negali nieko tiesiog taip palikt. Melbis teisus, tu kaip tas šuo.

– Sendami mes abu sušvelnėjom. Be to, su kai kuo susipažinau.

– Rimtai? – atsitraukė nuo mašinos. – Su kuo?

– Nepažįsti, – sumelavęs nudelbė akis. – Viskas dar labai šviežia. Dėl to norėčiau užbaigt šitą reikalą.

– Būsi namie vakare?

– Namie arba „Uosto ūdroj".

– Ką nors išsiaiškinsiu, – pabarbenęs į golfo stogą dingo nuovadoje.

Raunui nepatiko jį spausti, pasižadėjo nuo šiol duoti Mikeliui ramybę.

– Einam gi, po velnių, – patraukė už pavadėlio, šuo nesiteikė atsistoti.

Galų gale nei jis, nei Miofė su amžium nesušvelnėjo. Kaip tik priešingai.

42.

Smarkiai belsdamas į duris Hauseris klausėsi prieškambaryje sukelto aido. Šiek tiek pasitrumpino ūsus, o pusryčiams išgėrus stiklinę degtinės į skruostus vėl grįžo raudonis. Jautėsi atrodąs beveik padoriai.

Prie durų pasigirdo šnopavimas, po sekundės pro plyšį išlindo Klaros galva. Apsimiegojusiu žvilgsniu nužvelgė Hauserį.

– Labas... rytas. Pone Hauseri, kuo galiu Jums padėt?

Hauseris ją nužiūrėjo šaltai:

– Žinau, kad tvarkai Šumanų šeimos butą, skalbi jų drabužius, kartais prižiūri jų dukrą, tiesa?

Ji atvėrė duris plačiau – stovėjo apsirengusi taškuotą chalatą, įsispyrusi nudrengtas šlepetes.

– Na, ir kas?

– Noriu tavęs paprašyt daugiau to nedaryt.

– Kodėl gi?

Nuleidęs klausimą negirdom žengė žingsnį artyn.

– Kiek tau moka?

– Tai asmeninis mano ir ponios Šuman reikalas, komendanto tai neliečia, – kilstelėjo smakrą.

– Žinau, kad už darbą tau mokėdavo užsienio valiuta, pinigais, kuriuos Šumanų šeima įgijo nesąžiningais būdais, dėl to gali būti patraukta baudžiamojon atsakomybėn kaip šių pinigų gavėja.

Jai atvipo žandikaulis. Norėjo kažką pasakyti, bet Hauseris jai prieš akis iškėlė žvalgybos tarnybos pažymėjimą.

– Klara, stebėjom tave, – nužvelgęs ją įsispoksojo į sunkias, po chalatu išsipūtusias krūtis. – Šiaip jau buvai aktyvi partijos narė, anksčiau padėdavai žvalgybos tarnybai. Vis dar prisimename tavo indėlį Leipcigo baldų fabrike, kai nurodei mums *netinkamus* bendradarbius.

Nuleidusi galvą Klara žiūrėjo į grindis.

– Todėl spėju, visa ši byla su Šumanais – nesusipratimas, ar ne tiesa? – pirštu kilstelėjo Klaros smakrą, priversdamas pažvelgt į jį. – Ar ne tiesa?

– Aš... aš labai atsiprašau.

– Tai kiek jie tau moka?

– Visaip būna, paprastai markę už valandą. Tai yra Vokietijos markę. Galiu atnešt, ką esu susitaupiusi. Visai man tų pinigų nereikia.

– Klara, kad jau paėmei, tai pasilik.

Ji buvo bepravirkstanti. Lūpos virpėjo, žibėjo akys. Hauseriui pasirodė panaši į skerdyklon vedamą karvę.

– Aš... daugiau pas tuos žmones nebeisiu... Pažadu.

– Nuostabu, Klara. Aš pasižymėsiu. Kitaip teks labai tavimi nusivilti.

Paplekšnojo jai per žandą. Pirma atsargiai, tada nestipriais, apskaičiuotais antausiais, kuriuos ji iškentėjo. Žandui vis labiau raustant jos akyse ieškojo ašarų. Kai jos galiausiai nuriedėjo skruostais, liovėsi.

– Na, atrodo, pakaks. Klara, eik vidun, nusišluostyk veidą.

43.

Vidurdienį Hauseris žingsniavo Liepų alėja, abiejose gatvės pusėse susirinkę žmonės spaudėsi prie „Intershop" parduotuvių vitrinų. Atsiskaityti galima buvo tik Vakarų valiuta, tad nedaugelis galėdavo ką nors nusipirkti. Abejojo, ar už darbą pas Šumanus gautomis Vokietijos markėmis Klara galėjo tose parduotuvėse įpirkti ką nors daugiau nei pėdkelnes.

Perėjo trabių ir kitų, madingesnių automobilių su Vakarų registracijos numeriais prigrūstą gatvę. Pasuko į madingą drabužių parduotuvę „Madlena" Frydricho gatvės ir Liepų alėjos sankryžoje. Gatvėje prie parduotuvės buvo nusidriekusi ilga eilė, parodęs savo pažymėjimą duris saugančiam liesam berniokui greitai įsmuko vidun.

Tarp pastelinių spalvų sienų tvyrojo prieblanda, dvelkė kvepalais, čia jauteisi išskirtinis. Pirkėjos – vidutinio amžiaus moterys ir suaugusios jų dukros – sustingusiomis ir pasitikėjimo savimi kupinomis veido išraiškomis tarsi mėgino pasirodyti priklausančios išrinktajai rasei, dėl to jos beveik neklydo. Hauseris ėmė apžiūrinėti sukneles, pirma išvydęs kainų etiketes pamanė, kad įsivėlė kažkokia klaida. Kiekviena suknelė kainavo per kelis šimtus Vokietijos markių. Vienos kaina viršijo net kelis tūkstančius.

– Gal galėčiau kuo pagelbėti? – už nugaros pasigirdo gerai pažįstamas balsas.

Atsigręžęs Hauseris nusišypsojo Lenai.

– Jūs?.. – tarė priblokšta, akivaizdžiai susinervinusi jam pasirodžius.

– Visad norėjau pamatyt vieną šių krautuvių iš vidaus. Labai... žavu čia, nepaisant visko.

– Ar nusprendėte apsipirkti?

– Nereikia tų formalumų, Lena. Vadink mane Erhartu. Mes juk šiaip ar taip kaimynai. Ir aš ne apsipirkinėt išsiruošiau. Kainos man čia neįkandamos.

– Tai čia *formalus* vizitas?

– Jokiu būdu, Lena, atrodai labai susijaudinusi, – uždėjo ranką jai ant riešo, ji sustingo. – Tam visai nėra jokio pagrindo. Čia visi esate gerose rankose, – nusijuokęs mostelėjo aplinkui. – Neabejoju, ši parduotuvė perkelia jus į Vakarus, į Kurfiurstendamą.

– Nežinau, bet mes kaip įmanydami stengiamės dirbti valstybės labui. Jei daugiau niekuo negaliu pagelbėti, turiu pasirūpinti kitais pirkėjais.

– Žinoma, nenoriu tavęs užlaikyt ilgiau, nei būtina, – atsisegęs striukę ištraukė didelį abakos voką. – Atėjau tik perduot šitą.

Ištiesė voką, bet ji nesiruošė imti.

– Kas... kas čia?

Pamačiusi voką sunerimo, be abejonės, jis Lenai priminė anksčiau parduotuvę pasiekusį siuntinį su vyro ir prostitučių nuotraukomis. Vos susilaikė nenusišypsojęs.

– Nuotraukos, fotografijos, kurias man pavyko gauti.

– Kokios dar nuotraukos?

– Na, kaip jos ten vadinamos – portretai, meninės nuotraukos, mados nuotraukos, aš tų dalykų neišmanau, – nusijuokė. – Atplėšk.

Nenoromis paėmė.

– Ačiū, pasižiūrėsiu vėliau, per pertrauką. Dabar man tikrai reikia eit.

– Labai prašau.

Sunkiai atsidususi nervingai apsidairė aplinkui, atplėšė voką. Atsargiai žvilgtelėjo į nuotraukas.

– Kaip jas gavote?

Jis skėstelėjo rankomis.

– Turiu pažinčių.

Pakračiusi voką išėmė visas. Negalėjo nulaikyti šypsenos.

– Kaip seniai visa tai buvo...

– 1978-ais. Tavo pirmoji bandomoji fotosesija. Taip pat kelios iš Aleksandro aikštės. Matai, gerų drabužių galima gaut ir vietinėse krautuvėse, ne tik Vakaruose, aišku, jei tik turi figūrą, – nusišypsojo.

– Šios nuotraukos skirtos „Sibilei", – fotografijose Lena stovėjo su dviem kitom manekenėmis.

– Tu tikrai iš jų trijų gražiausia. 19 viršelių – nuo „Sibilės" iki „Madingosios mezgėjos".

– Kitos šalies manekenės man neprilygo, – Lena ėmė vartyti visos savo karjeros nuotraukas.

– Tu gražesnė už bet kokią mano matytą aktorę.

– Net nežinau, ką pasakyti, – sudėjo nuotraukas atgal į voką, įtariai jį nužvelgė. – Kodėl man jas rodote?

– Atsitiktinai radau, pamaniau, tau gal būtų įdomu, – Hauseris pasiglostė ūsus. – Juokinga, kad galiausiai atsidūrei čia.

– Nesiskundžiu.

– Tikrai? Gal man tik pasirodė, bet maniau, esi ambicingesnė.

– Nesuprantu, kurlink sukate.

– Naa, aš ir pats nežinau, – ištiesė ranką atsisveikindamas. Lena ją paspaudusi suskubo paleisti, bet jis laikė tvirtai įsikibęs. – Palauk, dabar žinau. Man pasirodė, kad grožis ir juo labiau jaunystė tavo srityje yra išskirtinė, trumpą galiojimo laiką turinti prekė. Dėl to, jei sieki gero gyvenimo, svarbu parduoti save kuo brangiau, galbūt net kuo greičiau. Paskui telieka sėdėt laikant špygas ir tikėtis, kad teisingai pasirinkai. Kad esi su žmogumi, galinčiu išpildyt tavo lūkesčius apie amžinai saulės nušviestą gyvenimą. Tiek ir tenorėjau. Geros dienos, Lena.

Hauseris vėl pasuko į Liepų alėją – Rotušės aikštės link. Jau temo. Radęs telefono būdelę iškart paskambins į „Inter" biurą ir pasirūpins, kad Lenai kvepalais dvelkiančioje „Madlenos" parduotuvėje, kur pildosi visos svajonės, ši diena būtų paskutinė.

44.

„Uosto ūdroje" nuskardėjo veriantis raudonplaukės Eduardo draugės juokas. Keli prie baro snūduriavę nuolatiniai lankytojai piktai dėbčiojo su mergina pirštais susikabinusio Eduardo pusėn. Juokdamasis ir tuo pat metu pildamas alų jos taurėn mėgino ją nutildyti. Raunas, priėjęs prie baro, užsisakė išgert. Ką tik žaidžiant pulą jį sutriuškino Viktorija, prie biliardo stalo jau dorojanti kitą jai iššūkį metusį žaidėją. Gurkštelėjęs alaus pašnairavo į Eduardo ir iki šiol nematytą moterį. Tą akimirką į „Uosto ūdrą" įžengė Mikelis. Prietemoje apsižvalgė, akims užkliuvus už Rauno pasuko prie baro.

– Atleisk, kad vėluoju.

– Ką gersi?

– Tą patį, ką ir tu, – parodė į „Carlsberg" butelį.

Raunas pristatė jį Džonsonui, iš dėžės traukiančiam alų.

– Tai tu tas Mikelis? Kai šitas, – linktelėjo Rauno pusėn, – nebedirba teisėsaugoj, mentai čia retai teužsuka.

Mikelis patraukė pečiais.

– Gal kur prisėsim?

Pasirinko staliuką šalia vitražinio lango su vaizdu į kanalą.

– Pagalvojau, gal norėsi pasiimt? – atsisegęs striukę Mikelis ištraukė Evos mobilųjį, padėjo ant stalo. Raunas tik pažvelgė į telefoną, nė neketindamas imti.

– Ką sužinojai?

– Man nepavyko jo rasti. Telefono kompanija nebeturi duomenų, tyrimas čia baigiasi.

– Bet?

– Bet nenoriu tau meluot.

– Tai radai jį, ar ne?

Tuo metu vėl suskambėjo skardus Eduardo merginos juokas. Ji susiėmė už burnos, sumostagavo rankomis atsiprašinėdama lankytojų, Eduardo ją tik prispaudė prie savęs. Mikelis atsigręžė į Rauną:

– Žinia tau nepatiks.

– Pažįstu jį?

Mikelis nuleido klausimą negirdom:

– Ir, atvirai pasakius, niekam nuo to nebus geriau. Kad ir ką begalvotum, Eva tave mylėjo.

– Ar pažįstu jį? – pakartojo, šįkart garsiau.

– Taip.

– Kas toks?

Mikelis nudelbė akis į ant stalo gulintį telefoną.

– Tos žinutės ištrauktos iš konteksto.

– Kaip suprast?

– Ne taip viskas vyko.

Papurtė galvą.

– Iš kur tu, po velnių, gali žinot... – įsispoksojo į Mikelį, įsmeigusį akis į stalą. Tik dabar viską suprato.

– Tu?.. – užsikirto.

– Bet nieko tarp mūsų nebuvo... Nieko rimto.

– Tu... ir Eva? – net kvėpuoti pamiršo.

– Tūkstančius kartų norėjau tau viską papasakot... atsiprašyt.

– Tu... ir Eva? – pakartojo.

– Žinok, tarp mūsų niekad nieko nebuvo.

– Tu... Tu prirašei jai viso to šlamšto?

– Man baisingai gaila, visa tai neturėjo iškilt, anaiptol. Jaučiaus velniškai kaltas... ypač po jos mirties.

– Apgailestauju, – sugniaužė kumščius ant stalo. – Turbūt tiek iškentėjai.

– Patikėk, jaučiuos kaip paskutinis šūdžius.

Viena vertus, aiškiai girdėjo, ką sakė Mikelis, bet tuo pat metu kažkas viduje kuždėjo, kad visa tai netiesa. Jis tuoj pabus „Bjankoje“ mėgindamas pamiršt visą šitą košmarą.

– Kaip?

– Tikrai nori žinot?

– Kaip viskas prasidėjo?

Mikelis nurijo seiles.

– Prieš ketverius ar penkerius metus rimtai susirgo mama. Silpnaprotystė, liga sparčiai vystėsi. Mes, brolis ir aš, paguldėm ją į ligoninę, bet padėtis tik blogėjo, galiausiai ji mūsų visai nebeatpažindavo...

– Prasuk iki susipažinimo su Eva.

– Mano brolis, Andersas, susiginčijom dėl globos teisių. Nenorėdamas dalytis su svetimais nei mamos liga, nei šeimos nesutarimais, paskambinau vienintelei pažįstamai advokatei. Taip viskas ir prasidėjo.

– Net nežinojau, kad brolį turi, po velnių.

– Juk niekad apie asmeninius dalykus nesikalbėdavom.

Prunkštelėjo.

– Ne, tam pasinaudojai mano mergina. O kaip tavo žmona? Ji ką nors žino?

– Ne, niekas nieko nežino. Nieko daugiau... be tų nevykėliškų žinučių ir nenutiko.

Raunas pajuto, kaip viduje ėmė kauptis pyktis:

– Nemeluok, jūs susitikinėjot, tiek sugebėjau perskaityt.

– Du kartus, taurei vyno... Eva nenustojo kalbėjusi apie tave... Tik aš buvau penkta koja, pasielgiau neatleistinai. Tai aš ją įsimylėjau, ne atvirkščiai.

– Manau, tau jau laikas eit.

– Raunai, tikrai labai atsiprašau. Nežinau, ką pasakyt be... atleisk, – pakilęs atsargiai pristūmė kėdę.

Akimirką dvejojo, lyg tikėdamasis ką nors iš Rauno išgirst. Bet jis tylėjo sugniaužęs kumščius, nudelbęs akis į stalą.

– Paskambink, jei... – nebaigęs sakinio Mikelis apsigręžė eiti.

Ištuštinęs alų Raunas pastatė butelį ant stalo. Atsuko jį taip, kad matytų etiketę. Visaip mėgino išvengt to, kas neišvengiamai artėjo, bet blaiviai mąstyt jau nebesugebėjo. Kūne tvinkčiojo adrenalinas. Krūtinėje sunkiai daužėsi širdis – *tuk, tuk, tuk* – aidėjo, kraujui plūstant į kiekvieną raumenį. Liko tik instinktai, vidinis akstinas, išsiveržęs iki raudonumo įkaitusiu įtūžiu.

Pašokęs nuvertė ant grindų kėdę. Išgirdęs triukšmą Mikelis atsisuko. Raunas puolė ant jo užgriūdamas visu svoriu, abu krito ant sta-

lo, kuriam neišlaikius atsidūrė ant grindų, Raunas liko užgulęs Mikelį. Kumščiu skėlė jam į žandikaulį. Paskui į nosį – iš abiejų šnervių paplūdo kraujas. Norėjo viską užbaigti voždamas galva jam į veidą, bet Mikelis spėjo patraukti savąją, tad Raunas tik kaktomuša trenkėsi į ant grindų gulintį stalviršį. Akyse aptemo. Mikelio smūgis prie dešiniosios akies. Tada pajuto, kaip jis mėgina išsilaisvint. Raunas tuščiai mostagavo kumščiais į orą. Po sekundės už nugaros išgirdo riksmus. Dvi tvirtos rankos griebė jį už apykaklės, nutempė į šalį.

– Ir baigtas balius, – sugriaudėjo Džonsonas, laikydamas jį savo geležiniame glėbyje.

Grįžo į realybę. Išvydo „Uosto ūdrą". Matė, kaip Mikelis lėtai keliasi nuo žemės. Kraujuojantis, sumuštas.

– Tu gal geriau eik, kol aš jį laikau, – patarė jam Džonsonas.

Supratęs užuominą Mikelis patraukė durų link. Raunas pamėgino išsilaisvinti, bet iš meškino Džonsono glėbio niekam nelemta ištrūkti.

– *Madre mia*, Raunai, kas vyksta? – išsprogdinęs akis priešais išdygo Eduardo.

– Dabar jau viskas gerai, – sumurmėjo. – Gali paleist.

Džonsonas atleidęs rankas pažvelgė į Rauną.

– Kas, po velnių, atsitiko? Maniau, jūs draugai?

– Kartais žmogus apsirinki.

45.

Aikštėje priešais senąjį raudoną rotušės pastatą būriavosi kelių tūkstančių minia. Stovėdami ant pagrindinių laiptų policijos komisaras ir miesto meras kalbėjosi su demonstrantais ir aplinkui zujančiais žurnalistais. Visų policijos pajėgų vardu atsiprašė už šiurkštų policijos elgesį pastarųjų demonstracijų metu. Paskui buvo mero ir kelių įtakingų SED politikų eilė kalbėti apie reformas ir žmogaus teises. Hauseriui, vaizdą stebėjusiam per televizorių, plojantys į taktą susirinkusieji priminė būrį pingvinų. Žmonės tribūnoje jam atrodė net didesni išdavikai nei tie aikštėje. Stebėjosi tik tuo, kad demonstrantai nesuvokė, jog norėdami išgyventi tie banditai pasakys bet ką. Išjungęs televizorių išėjo pro duris.

Pusė trijų popiet. Daugiau nei prieš valandą matė, kaip Lena išėjo iš buto kartu su dukterimi, tempdama paskui save kelis didelius skalbinių maišus. Uždraudus Klarai bendrauti su Šumanų šeima, Lenai teko pačiai rūpintis namų ruoša ir skalbimu. Manė esant teisinga, kad Lena dabar turėjo naudotis bendra skalbykla rūsyje, nes, užuot nusipirkusi savo skalbimo mašiną, turtingoji šeima mokėjo Klarai už rūpinimąsi purvinais jų drabužiais.

Hauseris patraukė siauru, tamsiu rūsio koridoriumi. Pelėsių dvokas, sumišęs su sintetiniu „Fewa“ skalbimo miltelių kvapu. Pro praviras skalbyklos duris tolumoje veržėsi gilus skalbimo mašinų būgnų gausmas. Sustojęs tarpduryje pasirėmė į staktą. Už keturių skalbimo mašinų buvo džiovykla su palubėje tarsi telegrafo linijos ištiestomis virvėmis. Lena ruošėsi ant vieno kabinti sunkius, šlapius drabužius. Jos marškinių pažastyse ryškėjo dvi tamsios prakaito dėmės. Paprašė prie raudono ratukinio skalbinių krepšio stovinčios dukters paduoti daugiau skalbinių spaustukų.

– Darbas verda, – Hauseris įžengė į žemą patalpą.

Lena persigandusi atsigręžė.

– Atsiprašau, jei išgąsdinau, – nusišypsojęs ramiai apėjo skalbimo mašinas. – Jūs dirbkit, aš netrukdysiu.

Paėmusi iš krepšio marškinius Lena ėmė kabinti juos ant virvės.

– Lyg ir nesu jūsų čia anksčiau matęs. Drabužiais juk rūpinasi Klara, ar ne?

– Klara serga, – pranešė mergaitė.

– Renata... – griežtai paliepė Lena, ištiesusi ranką dar vieno spaustuko.

Hauseris paglostė mergaitei plaukus.

– Puiku, kad galit patys išsiskalbti. Taip netgi geriau. Ar ne smagu padėt mamai?

Mergaitė linktelėjo.

– Visai smagu.

– Taip ir turėtų kalbėt jaunasis pionierius. Kiek tau metų?

– Devyni.

– Geras amžius. Ar gerai sekas mokykloje?

Linktelėjo.

– O kaip gimnastika? Žinau, esi laimėjusi daug puikių medalių, ar ne?

– Taip, – nustebusi atsakė.

– Renata, būk gera, nueik į butą atnešt daugiau spaustukų.

Mergaitė pažvelgė į krūvą spaustukų rankoje, tada – į motiną.

– Bet dar daug yra...

– Ar negirdėjai, ką sakiau?

Padėjusi spaustukus ant skalbimo mašinos pasileido per rūsį.

Lena paėmė dar vieną drabužį, pakabino.

– Na ir prakaituoji, Lena.

Ji akivaizdžiai vengė jo žvilgsnio.

– Darbas šiek tiek kitoks, nei „Madlenoje"? Tai ne pozuot prieš kameras Aleksandro aikštėje?

– Puikiai žinau, ko siekiate, Hauseri, – pakraipiusi galvą paėmė kitą skalbinį. – Puikiai susitvarkysiu be darbo parduotuvėje.

Pažvelgęs į skalbinių krepšį Hauseris perbraukė ranka šlapius drabužius.

– Jūsų net skalbiniai dekadentiški, – nusijuokęs papurtė galvą. – Visi tie užsienietiški prekių ženklai.

– Tai ir drabužius tikrinsit? Labai prašom, – pastūmė krepšį, šis atsidūrė prie jo.

– Ne, ne tai turėjau galvoje. Bet žinok, kad ir ką bedarytumėt, viską sužinosiu. Tik jūsų labui, žinoma. Nes nesugebat padoriai elgtis, – padavė iš krepšio kelnaites, Lena tuoj pat jas ištraukė iš jo rankos.

Stebėjo, kaip pakabino jas ant virvės.

– Nemanau, ar kada nors prisitaikysi prie mūsų bendruomenės. Vakaruose gyventum daug geriau. Beveik norėčiau, kad būtum pabėgusi, – padavė dar vieną skalbinį, ji tuoj pat jį prisiglaudė. – Reikėjo jums laikytis savo pirmojo plano ir pabėgt, užuot čia žaidus dvigubą žaidimą. Tik pažiūrėk, kaip pasisekė kitiems pabėgusiems išdavikams. Jiems ką tik suteikta amnestija. Tik pagalvok, tau čia stovint tarp skalbinių krūvų, jie iki nukritimo apsipirkinėja Kurfiurstendame, – šyptelėjo. – Jaučiu, kaip tau dėl to skaudu. Kaip, tavo manymu, visa tai neteisinga.

– Tikrai manote, kad man tik tiek terūpi? – pakraipė galvą.

– Lena turbūt pamiršo, kiek daug apie ją žinau. Kiekvieną mažytę detalę, – nužvelgė ją nuo galvos iki kojų.

– Ko gi jūs iš tikrųjų norite, Hauseri?

– Įsitikint, kad supranti savo situaciją.

– Savo situaciją? – nutraukusi darbą pažvelgė į jį. Už nugaros vis greičiau sukosi skalbimo mašinos centrifuga. – O kaip jūsiškė? Ar tikrai esate toks aklas, kad nesuprantate, kas tuoj atsitiks? Nuolat tik ir kalbate apie Vakarus. Negi nesuvokiate – greitai nebus nei Vakarų, nei Rytų. Tai, apie ką čia kalbate, yra Ateitis.

– Žinau, čia apgailėtinas tavo vyro požiūris, paremtas jūsų svajonėmis apie išdavikus ir parazitus glaudžiančią kapitalistinę pastogę. Bet jūs nusivilsit. Taip pat kaip tie žiopliai gatvėse.

– Turi omeny 300 000 demonstrantų vakar Leipcige?

– Iš kur staiga tas solidarumas masėms? – sarkastiškai atšovė.

– Šiaip ar taip tuoj galėsim keliauti laisvai. Kaip tada kalbėsite, ponas STASI?

Hauseris nebesišypsojo.

– Kokioj skylėj tada slėpsitės?

– Manau, Lenai jau laikas liautis.

– Kodėl? Jūsų laikas greitai pasibaigs. Tokių menkų žmogelių, neturinčių gyvenimo kaip jūs, tokių, kurie be STASI pažymėjimo yra niekas, – įrėmė rankas į šonus. – Leiskit, atspėsiu, kur iš tikrųjų gyvenat... Betoniniuose bokštuose kartu su kitais, tokiais pat nuskurusiais ir vienišais štazininkais. Iš tikrųjų man jūsų tik gaila, supranti?

Jis žengė žingsnį artyn, plėšdamas pakeliui pasitaikančius skalbinius.

– Labai norėčiau žavėtis tokia drąsa, bet žinau, ji kyla tik iš nežinojimo. Kaip ir kitus mano sutiktus klasinius išdavikus, tave apakinusi tavo pačios arogancija. Jie, kaip ir tu, manė, kad pasaulis, kuriame gyveno su savo šeima, kaimynais, bendradarbiais, buvo vienintelis toks. Net utopiškiausios jų svajonės apie gyvenimą Vakaruose nuolat rėmėsi materialiais dalykais. Jie neturėjo fantazijos įsivaizduoti, kas dedasi po kojomis žiojinčioje bedugnėje. Niekad nesuprato, kaip arti jos stovėjo, kol patys nebuvo įtraukti į tamsą. Žemyn, Lena, į mano pasaulį.

Lena iškėlė galvą, bet jis pajuto ją išgąsdinęs, tad tęsė:

– Kadangi niekad mūsų nematot, nesuprantat, kas jus gali ištikt, kai jau bus per vėlu. Dėl to mes nekreipsim dėmesio į jūsų atgailos riksmus suvokus, kad viskas prarasta. Mes prižiūrime didįjį aparatą, šaliname krumpliaračiuose įstrigusius akmenukus, – nusišypsojęs smiliumi nubraukė jai prie kaktos prilipusią prakaituotų plaukų sruogą.

Jai nervingai virpėjo lūpos, bet žvilgsnio nenuleido.

– Kad ir ką begalvotum, jūs niekad nelaimėsit... Jums galas... *Visiems jums* galas.

Tą akimirką centrifuga nustojo sukusis, rūsyje girdėjosi tik Lenos alsavimas. Hauseris stovėjo taip arti, kad jautė į save įremtą jos krūtinę. Jos prakaito dvokas maišėsi su šlapių skalbinių kvapu. Nemalonus dvokas, toli gražu ne tas, su kuriuo ją paprastai siejo. Klaros dvokas, šlykštėdamasis galvojo, vis labiau trokšdamas pasmaugt ją skalbinių virve, pakabint tarp marškinių ir apatinių.

– Mama... – Renata stovėjo šalia skalbimo mašinos rankoje laikydama pakelį spaustukų.

Lena apėjo Hauserį. Griebusi mergaitės ranką išskubėjo iš skalbyklos.

Žengęs keletą žingsnių atatupstas Hauseris ant sprando tarsi drėgną ranką pajuto iškabintus skalbinius. Atsisuko ir, apimtas klaikaus įtūžio, ėmė plėšti juos nuo virvės.

Po kelių minučių uždusęs stovėjo atsirėmęs į skalbimo mašiną, gaudydamas orą. Blogiausia, kad ji teisi. Net tokiai kvailai ožkai kaip Lena tautos padėtis buvo aiški. Kaip greit viskas sugrius. Bet iki tol jis visgi turėjo galios ir įtakos. Ir, kol dar nevėlu, parodys tą savo triuškinamą galią, paragaus jos baimės. Išsimaudys joje.

46.

Helmholco aikštėje, plikų medžių apsuptoje žaidimų aikštelėje supdamiesi ant sūpynių, čiuoždami nuo čiuožyklos triukšmavo vaikai. Renata ir dvi jos draugės, nekreipdamos dėmesio į dulksną, rungėsi dėl gražiausio meninio pasirodymo, stengdamosi išlaikyti pusiausvyrą ant žaidimų aikštelę supančių medinių stulpų.

Atlikusi piruetą Renata ėmė žvalgytis mamos, kuri, jai atsukusi nugarą, kalbėjosi su kitomis mamomis.

– Mama, žiūrėk, – sušuko Renata.

Lena atsigręžusi skubiai linktelėjo:

– Renata, mamytė tik nueis pasiimt degtukų, – pamojavo cigarečių pakeliu.

Žaidimu užsiėmusi Renata nieko neatsakė.

Lena atsisveikino su moterimi su vežimėliu, kuri nuėjo į šalį, o pati pasuko žvyruotu takeliu, vedančiu į Plačiąją gatvę. Jai priėjus šaligatvį atsivėrė šoninės nedidelio balto furgono durys. Iš jo išlipo Hauseris su Miuleriu. Juos išvydusi Lena apstulbusi sustojo. Sugriebę ją už rankų nutempė iki furgono, įstūmė pro praviras duris. Ji pasipriešino tik tarpduryje.

– Gelbėkit!.. Gelbėkit!

Moteris su vežimėliu, apsidairiusi gatvėje, pamatė tik užsitrenkiančias balto furgono duris. Miuleris atsisuko į ją. Išvydusi jo žvilgsnį moteris nuskubėjo tolyn.

Furgone aštriai tvoskė šlapimu, grindis buvo išmarginusios kraujo dėmės. Hauseris užsegė Lenai ant riešų antrankius, prirakinęs juos prie grandinės, pakabintos ant metalinio palubėje įtaisyto turėklo, kad rankos liktų ištiestos. Ji bergždžiai mėgino išsilaisvinti.

– Tai... Neturi jokios teisės... – persigandusi žiūrėjo į ant suoliuko priešais sėdintį Hauserį.

Pažvelgęs į rankinį laikrodį išsiėmė nedidelį diktofoną, įjungė:

– 13.34. 1989 metų lapkričio pirma diena. Sulaikėme Leną Šuman, gimusią 1957 metų liepos antrąją Fiurstenvaldėje. Ar JŪS – Lena Šuman? – prikišo diktofoną jai prie burnos.

– Mano... duktė... ji ten viena... – Lena linktelėjo grotuoto langelio pusėn, pro kurį matėsi žaidimų aikštelė.

– Atsakykite! Ar Jūs – Lena Šuman?

– Ir pats gerai žinai... maldauju... paleisk mane.

– Sulaikytasis save identifikavo, – delnu paplekšnojo į automobilio šoną, šis sužvangėjo.

Tą akimirką buvo nuspaustas akceleratoriaus pedalas, automobilis pajudėjo. Lenos akyse pasirodė panika.

– Mano dukra... ji... ji... maldauju, sustok. Ji viena...

Jis šaltai nužvelgė ją.

– Ar nederėjo anksčiau apie tai pagalvot?

– Maldauju... paleisk mane.

Hauseris ir vėl paplekšnojo per šoną, furgonas staigiai sustojo. Stabdant Lena ūžtelėjo į priekį, trenkdama galvą į plieninę sieną, skiriančią juos nuo vairuotojo kabinos. Sumišusi, kraujuojančia kakta nušliaužė atgal prie nedidelio grotuoto langelio, apimta nevilties apsidairė:

– Pažadu, pateiksiu paaiškinimą... ar ką tik nori... bet man reikia įsitikint, kad dukra grįš namo.

– Kodėl gi seniau tuo nepasirūpinai? Prieš jums su vyru užsiimant nelegaliais dalykais. Dar tais laikais, kai ėmėtės klastoti dokumentus ir vogti „Inter" čekius?

– Atsiprašau, dėl visko prisipažįstu. Tik prašau, leisk mane pas dukterį.

Hauseris papurtė galvą.

– Lena, dabar jau per vėlu. Gali pati sau padėkot. Sėdi čia tik todėl, kad visada manei esant svarbiau prikimšt namus šlamšto, atsiduot neregėtam godumui, nei rūpintis nuosava dukra.

– Maldauju, – kūkčiojo.

– Maldauji? Nejau nepameni, ką tau anądien sakiau rūsyje? Kad jūsų riksmų pasigailėti nebeišgirsime. Ir ką tu man į tai atsakei? Kad manęs nebijai, kad mano laikas baigėsi. Ar tikrai taip dabar atrodo, Lena, atsakyk nuoširdžiai?

Ji papurtė galvą.

– Pažvelk pro langą, – sugriebęs už grandinės nutempė ją prie pat grotų. – Ką ten matai, Lena? Paviršių, kaip tik tokį tau ir apibūdinau. Žaidimų aikštelėje žaidžianti dukra, motinos su vaikais, į dar vieną demonstraciją traukiantys žmonės, – parodė į grupelę namie pasidarytais plakatais nešinų jaunų vyrų, kaip tik tuo metu einančių per gatvę. – Pažvelk į paviršių.

Paleido grandinę, ji raudodama prigludo veidu prie lango.

– Pasakyk, ką turiu padaryt... pasakyk...

– Tau jau kojomis teka myžalai, – linktelėjo į vilnones jos pėdkelnes – vidinėje šlaunų pusėje ryškėjo tamsi dėmė. – O dar net nematei mūsų kamerų. Galbūt sugalvosiu įkišt tave į vieną iš guminių, sutvertų ir pasmerktų amžinai tamsai, kad negalėtum susižalot.

– Meldžiu... paleisk mane, dėl Renatos.

Papurtė galvą.

– Renatai pasisekė, yra specialių namų nusikaltėlių tėvų apleistiems vaikams. Laimei, mūsų valstybė gailestinga, tokiais pamestinukais rūpinasi.

– Negali jos išsiųst...

– Aš pats tokiuose užaugau, tik pažiūrėk, ką jie man padarė, – skėstelėjo rankomis. – Tokiose vietose sustiprėji. Norėdamas išgyvent privalai toks tapt. Vaikai būna labai žiaurūs.

– Negali leist, kad jai taip nutiktų.

– Tu jai ir pasirašei šitokį nuosprendį, – atsirėmęs į langą Hauseris pasižiūrėjo žaidimų aikštelės link. Tolumoje dar galėjo įžiūrėt ant stulpų balansuojančią Renatą. – Laimei, ji dar labai jauna, tad galbūt pamirš savo tėvus. Ją apleidusią motiną.

Lena susivėmė – smakru ant jos šviesios striukės varvėjo nedideli, pusiau suvirškinto maisto gumulėliai.

– Tik pažiūrėk į save. Tik pažiūrėk, kokia tu silpna.

Hauseris atrakino jos riešą, ji susmuko ant grindų savo pačios purve.

– Maldauju, darysiu viską, ko tik panorėsi, – ištiesusi ranką uždėjo jam ant šlaunies.

Pasižiūrėjo į ją, neketindamas rankos patraukti.

– Ar tapsi valstybės liudytoja prieš savo vyrą Kristofą Šumaną?

– Taip...

– Ar padėsi gauti duomenų, išaiškinančių jo nusikaltimus valstybei?

– Taip...

– Ar liudysi prieš konspiratorius, kartu su juo planavusius nusikaltimą valstybei?

– Taip...

– Lena, kodėl turėčiau tikėti, kad nemeluoji? Pažvelk į mane. Ar galiu būt tikras, kad sakai taip ne tik todėl, kad nori iš čia ištrūkt ir su dukra pabėgt?

– Pažadu padėt, prisiekiu, prisiekiu savo ir jos gyvybe.

– Kaip galiu būti tikras... dėl tavo lojalumo?

Žvilgtelėjo į jos ranką, – to pakako, – ji ėmė glostyti vidinę jo šlaunų pusę.

– Aš... lojali.

– Pamenu, kaip vadinai mane purvinu, vienišu.

– Atleisk... Iš tikrųjų taip negalvoju... Buvau pikta, išsigandus...

– O kas, jei pasakysiu, kad dėl vienišumo neklydai? Kas ateityje tuo pasirūpins? Kas atlygins man už didžiadvasiškumą šioje sudėtingoje situacijoje, į kurią patekai?

Nusišluosčiusi burną prišliaužė arčiau.

– Aš... Pažadu tau atsilyginti.

– Būsi mano širdele? Vadinsi mane tėveliu, kai tave pisiu?

– Taip, pažadu... tėveli, – linktelėjusi čiupo kelnių užtrauktuką, įkišo ranką į antuką.

Prieš patraukdamas ranką Hauseris leido jai pajust jo susijaudinimą. Atidarė duris, kartu su šviežiu oru įsiveržė gatvės ir žaidimų aikštelės triukšmas.

– Iki pasimatymo, Lena. Iki labai greito.

Lena iššliaužė pro duris Hauseriui pavymui. Žvelgė, kaip ji nerangiai kopia į kalnelį žaidimų aikštelės link, galiausiai pranykdama už plikų medžių.

Į telefono būdelės stogą barbeno lietus, pro aprasojusius langus skverbėsi Šionhauzerio alėja važiuojančių automobilių šviesos. Palinkęs į šoną Hauseris susirado keletą monetų, įmetė jas į aparatą, surinko numerį. Buvo šiek tiek apsvaigęs, bet ne daugiau nei įprastai. Visą popietę ir vakarą sekė Šumanų šeimą svetainėje. Gėrė kartu su Lena, pylusia sau vermutą iki pat tol, kol Kristofas grįžo namo. Išliko rami, nė neužsiminė apie dienos įvykius, o Kristofas nieko blogo nepastebėjo, tačiau greičiausiai tai kažką bylojo ne apie jos aktorinius gebėjimus, o apie jo pastabumą.

– Šumanai... – atsiliepė Kristofas.

Hauseris pridėjo prie ragelio nedidelį diktofoną, nuspaudė pradžios mygtuką.

– Alio... – nekantriai pakartojo Kristofas.

Tamsioje telefono būdelėje pasigirdo dieną įrašytas pokalbis, Kristofas tylėdamas klausėsi, kaip Lena sutiko jį įduoti... *Vadinsi mane tėveliu, kai tave pisiu?.. – Taip, pažadu... tėveli.*

47.

Raunas su Evos telefonu rankoje sėdėjo kapitono vietoje, užsikėlęs kojas ant keleivio kėdės. Buvo jau gerokai po vidurnakčio, Kristianshauno kanalas plytėjo tylus. Pažvelgė į žaliąjį ekraną. Mobilusis buvo beišsikraunąs, prieš akis mirgėjo nedidelis baterijos ženklelis. Sužinojus, kad žinutes išsiuntė Mikelis, pasidarė tik dar skaudžiau. Kai kurios jų turbūt rašytos jiems budint kartu, dėl to išdavystė Raunui rodėsi tik dar baisesnė. Susiėmė už velniškai skaudančios akies. Nors iškart po smūgio Džonsonas įdavė jam maišą su ledukais, rodės, smarkiai ištino. Vylėsi, kad bent jau Mikelis irgi raitėsi iš skausmo.

Tuo metu vairinėje pasigirdo žingsniai, bet ten gulinčiam Miofei niekaip nesureagavus, kopėčiomis į kapitono tiltelį turbūt kopė draugas.

– Tai va, kur tu įsitaisęs.

Atsigręžęs ant denio išvydo Eduardo.

– Kam dėkot už garbę? Nori ką nors pasiskolint?

– *No*, – Eduardo prisėdo ant dvivietės sėdynės jam už nugaros. – Kaip tu? – tik dabar pastebėjo pamuštą Rauno akį. – Eik tu sau, skauda?

– Tik kai mirksiu.

– Ir tu neblogai pasišvaistei kumščiais. Nesu matęs tavęs tokio įtūžusio, – išsitraukė iš kišenės saują pistacijų. Pasiūlė Raunui, bet šis mostelėjęs ranka atsisakė.

– Ir pats nežinau, ar kada buvau toks pasiutęs.

– Pabudo senasis riaušių policininkas?

Raunas papurtė galvą:

– Kaip tik priešingai, anais laikais reikėjo laikytis šaltai. Po tokio išsišokimo iškart lėktum iš darbo.

Eduardo dantimis išlukšteno riešutą.

– Visiškai tave suprantu. Nors aš ir pacifistas, Džonsonui nereikėjo tavęs sulaikyt.

– Tada būčiau jį užmušęs.

Eduardo gūžtelėjo.

– Tada, žinoma, nebūtų labai pasisekę, – prislopinęs balsą palinko artyn prie Rauno. – Tai ar žinai, kiek laiko jie su Eva buvo kartu?

– Nėra ko šnabždėt, manau, vis tiek tuoj visas Kristianshaunas žinos. Bet ne, nė nenutuokiu, nors ir penkios minutės būtų buvę per ilgai.

– Net ir sekundė neatleistina, *amigo*, – išspjovęs lukštą suleido dantis į naują riešutą. – Man tiesiog sunku tuo patikėt, dėl Evos.

Raunas patraukė pečiais.

– Sakė, jis pats primygtinai siūlęsis... Ar tau kas kita būtų šovę į galvą?

– Kuo mane laikai? – atrodė nuoširdžiai įsižeidęs.

– Tik susimąsčiau, tiek jau esi moterų sutikęs, negi nebuvo nė vienos ištekėjusios?

– Krūvos! – šūktelėjo. – Bet jų vyrų aš nepažįstu. Čia jau jų bėda. Žinai, danai nemėgsta... – mėgino surast tinkamą žodį.

– Krušt?

– *No, no*, – Eduardo energingai papurtė galvą. – Klausytis! Tai labai labai svarbu. Visuomet klausytis moterų. Jei nori pagriebt tą Luizę, klausykis, kol ausys nukris.

Raunas šyptelėjo.

– Griebt nesiruošiu, tai tikiuos, ir ausys vietoj liks.

Linktelėjęs Eduardo iš kišenės ištraukė dar riešutų.

– Kaip dėl to kiaulės Mikelio, *el porco*?

– Apie ką tu?

– Kas, jei ją nužudė ne įsilaužėlis? Kas, jei ją nužudė pavydo apakintas Mikelis? Gal jis manė, kad Eva tave paliks, jie susiginčijo ir... ji žuvo? Ar apie tokią versiją pagalvojai?

Raunas linktelėjo.

– Mikelis niekaip nesusijęs su Evos mirtim.

– Tu tikras?

– Šimtu procentų. Kai tai nutiko, kartu su Mikeliu buvau darbe, – pasilenkęs per planšyrą pasižiūrėjo, ar Eduardo kečo kajutėje dega šviesa, bet buvo tamsu. – O kur tavo mergina? Tikiuos, neguli ir nešąla?

– Simonai prireikė namo, – gūžtelėjo. – Tikriau, aš ją ten išsiunčiau. Kad galėčiau palaikyt geriausią savo draugą, – skėstelėjo rankomis.

– Kaip gražu. Bet dabar tavo geriausias draugas sako, kad yra pavargęs ir prieš išeinant liepia susirinkt visas šiukšles nuo denio, – parodė į krūvą lukštų Eduardo po kojomis.

Šis nusijuokęs surinko šiukšles ir švystelėjo jas per bortą.

– Matau, mano draugui vėl viskas gerai, puiku.

Netrukus Eduardo nuėjo į savo laivą, o Raunas liko sėdėt ant kapitono tiltelio. Žvelgė į kanalą, naktyje vanduo švytėjo tarsi aksomas. Išsitraukęs iš kišenės telefoną paskutinįkart žvilgtelėjo į jį ir sviedė į vandenį. Neįtikėtina, kiek bėdų gali pridaryt sena „Nokia" prieš nugrimzdama į dugną.

48.

Ryte, šiek tiek po dešimtos, Kristofas svetainėje rado paskutinę paslėptą kamerą. Iš visų jėgų išplėšė ją iš lubų su visu tinku, pas Hauserį ryšys nutrūko, ekranas užtemo. Tačiau iš įtūžio nepastebėjo sietyno lizde vis dar paslėpto mikrofono, Hauseris klausėsi, kaip Kristofas keikė jį visokiausiais vardais. Lyg nutikimas furgone būtų pažeminęs jį daug labiau nei Leną. Kelias dienas po to jie beveik nesikalbėjo. Kristofas paskambino į darbą, apsimetęs sergančiu užsibarikadavo savo kabinete, o Lena didžiąją laiko dalį verkdama pragulėjo ant sofos. Tik kai namuose būdavo Renata, stengėsi elgtis bent šiek tiek normaliai. Bet viskas atrodė dirbtinai, dėl to Renata stengėsi tik kuo greičiau pabėgt į savo kambarį. Tačiau trečiąją dieną po užpuolimo, Renatą paguldę į lovą, Kristofas ir Lena sėdėjo laiptų aikštelėje – po gelsvai šviečiančioje lempoje įrengta paskutine Hauserio kamera. Dalijosi alumi ir cigarete. Iš pradžių nė vienas netarė nė žodžio, o galiausiai prabilo taip tyliai, jog Hauseriui teko prisukti stiprintuvą, kad ką nors išgirstų.

– Visa tai jam sakiau tik tam, kad išgelbėčiau Renatą.

– Ar būtum ir padarius viską, ką jam žadėjai?

Ji nudelbė akis.

– Jis pagrasino ją iš manęs atimt. Išsiųst į vaikų namus.

– Ir tu juo patikėjai. Kaip patogu, – gurkštelėjo alaus.

– Prirakino mane. Sėdėjau įkalinta, kol Renata buvo viena aikštelėje.

– Atleisk... aš tik... Tas kiaulė, prakeiktas kiaulė. Galėčiau jį užmušt už viską, ko mums pridarė.

Ji papurtė galvą.

– Dabar privalom racionaliai mąstyt. Reikia sprukt.

– Ir leist jam laimėt?

– Nejau nesupranti, jau pralaimėjom. Pasisekė, kad dar esam laisvėje, o ne seniausiai suimti.

Jis paėmė jos ranką.

– Vakar kalbėjau su Šrioderiu. Jis pasakojo, kad viduje viskas griūva, žvalgybos tarnyba ėmė naikinti bylų protokolus. Jie puikiai žino, kad reikia skubėt. Daugelis jų vadovų jau pabėgę. Daugiau bylų nepradedama, niekas nebeareštuojamas. Sklando gandai, jog paleidžiami pirmieji politiniai kaliniai.

– Bet... kodėl tuomet visa tai vyksta?

– Dėl Hauserio. Visa tai – jo darbas.

– Dėl to tik dar baisiau. Tik pagalvok, jei kas nors nutiktų Renatai?

– Būtinai ką nors sugalvosiu, – bato kulnu užgesino ant grindų numestą nuorūką.

– Ką?

– Ką nors.

– Man baisu čia ilgiau būt.

– Žinau.

49.

Užsidėjęs ausines Hauseris mėgino išgirsti, kas vyksta viršuje pas Šumanus. Girdėjo tik nuotrupas, nors ir visu galingumu atsuko svetainėje paslėptą mikrofoną. Įtarė, kad bute vyko nemenkas sambrūzdis – stumdomi baldai, išimami stalčiai, slaptai šnabždamasi. Dabar susierzino, kad Kristofas rado paskutinę kamerą, atimdamas iš jo galimybę padoriai viską sekti.

Šiek tiek po vidurdienio Kristofas išėjo iš buto pasikišęs po pažastimi portfelį. Hauseris svarstė, ar nederėtų pasinaudot situacija ir prirėmus Leną prie sienos išsiaiškint, ką jie ten veikia, tačiau, kita vertus, nenorėjo trukdyt, jei jie vis dėlto planuoja pabėgimą. Todėl Greifenhageno gatve nužingsniavusį Kristofą nusekė iki Štargarderio gatvės, kur jis susirado telefono būdelę. Vien jau tai, kad nepasinaudojo namų telefonu, bylojo, kad vyksta kažkas įdomaus. Būdelėje praleido beveik penkiolika minučių, tada vėl pasirodė. Užsukęs į gėlių parduotuvę nupirko puokštę oranžinių gerberų ir grįžo į butą.

Vakare, kai Šumanų šeima pavalgė ir Renata atsigulė į lovą, Hauseris nustebo monitoriuje pamatęs atsarginėje laiptinėje stovintį Kristofą, vilkintį švarku su viršutinėje sagos skylutėje įkišta gerbera. Atsisveikinimui pabučiavęs Leną nulipo laiptais žemyn.

– Saugokis, – pamojavo jam.

Susiradęs striukę Hauseris išvirto į virtuvę kaip tik Kristofui darant duris į vidinį kiemą. Akimirką palaukęs nusekė iš paskos. Išėjęs į lauką išgirdo užsitrenkiant vartus į Tuopų alėją. Perbėgęs tamsų kiemą iššoko į gatvę, kur tuo metu pro šalį prabirzgė trabis. Kol Hauseris žvalgėsi, Kristofas jau buvo spėjęs prieiti iki Štargarderio gatvės sankryžos, kur dingo už kampo. Pribėgęs prie sankryžos išvydo jį einant Getsemano bažnyčios link, netoliese stoviniavo didelis būrys aktyvistų. Prasigrūdęs pro žmonių minią nuėjo į bažnyčią.

Hauseris įžengė į sausakimšą bažnyčią. Nors ir žinojo, kad joje renkasi demokratinių judėjimų žmonės, jų skaičius vis tiek nustebino. Prieš altorių stovintis žilabarzdis vyras kalbėjo apie ryte vykusią demonstraciją, ją pavadinęs istoriniu posūkiu kovoje už laisvę. Hauseriui jis buvo kažkur matytas, o kur – neprisiminė. Spėjo jį esant rašytoją, aktorių, gal dainininką. Bet kokiu atveju – *dekadentas*. Pirmojoje eilėje, prie pat krikštytuvės, sukryžiavęs rankas ir niūriai dėbsodamas priešais save sėdėjo Kristofas. Po dvidešimties minučių jis atsistojo ir dingo už durų bažnyčios gilumoje. Hauseris pro suolų eiles nuskubėjo ton pusėn. Įžengė į nedidelį kiemą už bažnyčios, patraukė gatvės link vedančiu žvyruotu takeliu. Už penkiasdešimties metrų per nedidelę aikštę tolumoje matomų gyvenamųjų blokų link žingsniavo Kristofas.

Hauseriui pribėgus jau buvo dingęs iš akių. Siauras takelis priešais pro eilę laiptinių vedė iki vartų arkos tolumoje. Patraukė juo prie tuščių vartų. Keikė save, kad paleido Kristofą iš akių, pasuko aikštės link. Tą akimirką pastebėjo tiesiai į jį artėjančius du vyrus. Atkreipė dėmesį į lazdas primenančius įnagius jų rankose. Jau norėjo apsisukti, tačiau alėjoje už nugaros išgirdo kažką atbėgant. Po akimirkos iš tamsos išniro dar dvi figūros. Vienas siūbavo sunkia motociklo grandine, kitas – dygliuota medine lazda. Apsupo keturi vyrai. Be abejo, šituos banditus pasamdė Kristofas. Sprendžiant iš ginkluotės – pigūs, bet dėl to ne mažiau pavojingi.

– Jums tikrai nederėtų tęst.

– Įsitikinęs? – pasigirdo balsas už nugaros.

Vyras įsiūbavo grandinę virš Hauserio, bet šis spėjo pasilenkt. Iš kišenės išplėšė pažymėjimą tik stengdamasis laimėti laiko:

– Žvalgybos tarnyba! Dinkit iš akių!

– Tavo STASI ženkliukas čia nepadės.

– Paskutinis įspėjimas. Dinkit, arba areštuosiu.

Kažkas sušvilpė, Hauseris pajuto aštrų skausmą lazdos spygliui susmigus į šlaunį. Vos nesuklupo, bet pusiausvyrą išlaikė. Numušė galvos link atskriejančią grandinę, tačiau ši apsivyniojo jam apie dilbį, vyras patraukė ją į save, sukaustydamas ranką. Trečiasis gumine lazda kalė jam į inkstus. Virš galvos išvydo dar vieną, grasinantį lazda. Sustabdė jį trenkdamas kumščiu į gerklas. Žioptelėjęs šis išmetė

ginklą. Griebdamas lazdą Hauseris beveik nejuto pasipylusių smūgių. Smogė vyrui su grandine – sutraiškė žandikaulį. Vyras paleido grandinę, Hauseris ją prisitraukė. Dabar persvara jo naudai. Verdantis adrenalinas slopino skausmą. Paguldyti du vyrai – pusė kelio iki pergalės. Grandine nusitaikė į vyrą už nugaros. Šis apsigynė, Hauseris jau norėjo smogti vėl, kai kažkas driokstelėjo į sprandą. Jam susvirduliavus puolė vyras iš priekio. Pajuto, kaip lazda įsmigo į ranką, – jis paleido grandinę. Po kito kirčio į veidą viską aptraukė migla. Po sekundės jau gulėjo ant asfalto. Keturi vyrai stūksojo virš jo. Girdėjo jų kvėpavimą. Keikdamiesi ir spjaudydami ėmė jį metodiškai spardyti. Pasikeisdami dalijo smūgį po smūgio. Tarsi medkirčiai bendromis jėgomis skaldydami rąstus.

. . .

Kristofas stebėjo monotonišką vyrų darbą. Kandžiojo krumplius, akivaizdžiai stengdamasis nuslopinti pykinimą.

Galiausiai vyrai apvertė gyvybės ženklų neberodantį Hauserio kūną. Veidas buvo visiškai sutalžytas, striukė ir marškiniai kruvini, rankos ir kojos styrojo į šalis – panėšėjo į kūju pritrėkštą rupūžę. Vienas kitam linktelėję vyrai priėjo prie Kristofo.

– Pinigus. Turi likusius? – paklausė vyras su lazda.

Kristofas skubiai išsitraukė pluoštą dvidešimties dolerių banknotų.

Vyras kraujuotais pirštais ėmė skaičiuoti pinigus, nė nesibaimindamas jų sutepti. Suskaičiavęs susikišo į kišenę.

Kristofas nurijo seiles.

– Ar... ar jis negyvas?

Vyras per petį pašnairavo į Hauserio kūną be gyvybės ženklų.

– Jei atrodo negyvas, vadinasi, negyvas.

– Tik noriu būt tikras.

– Gali pats patikrint, – ištiesė jam lazdą.

Tada mostelėjo kitiems, vyrai dingo tamsiame kelyje.

Atsargiai prisiartino prie Hauserio, pažvelgė į kruviną masę. Pasilenkęs pabaksnojo lazda, Hauseris nesujudėjo. Nusviedęs ją ant žemės pasileido bėgti.

50.

Hauseris snaudė. Hauseris pabudo. Hauseris girdėjo sirenas, atrodė, kad kažkas nori jį pasmaugti. Pamėgino pasipriešinti, bet greitosios pagalbos medikas liepė gulėt ir nejudėt. Hauseris nebenorėjo priešintis. Jam uždėjo kaklo įtvarą. Į įtvarą įdėjo ir ranką. Gavo morfijaus ampulę, nugrimzdo į tamsą. Skausmas įsuko į audringą sapną, kol jį pažadino pro praskeltą voką prasiskverbusi šviesa. Burnoje siautė sausra. Kūnas neklausė. Tik po kurio laiko suprato gulįs ligoninės lovoje. Prie lango stovintis daktaras atidengė žaliuzes. Hauseris pamėgino atsistoti, bet skausmas sulaikė. Juto kaklo įtvarą, tvarsčius apie krūtinę, šlaunį, dešinę ranką, galvą. Atrodė tarsi mumija.

– Kur aš?

Gydytojas atsigręžė. Barzdos šeriai, pavargęs žvilgsnis – turbūt pamainos pabaiga.

– Pabudai. Įspūdinga, pagalvojus apie tau suleisto morfijaus kiekį.

– Kiek valandų?

Jis pasižiūrėjo į rankinį laikrodį.

– Pusė pirmos.

– Padėk man atsikelt.

Gydytojas priėjo prie lovos turėklo.

– Ramiai. Tau atviras kaukolės lūžis, dėl to prasidėjo edema. Visą rytą iš kaukolės šalinome skysčius. Esu matęs traukinio pervažiuotų žmonių su menkesniais sužalojimais. Stebuklas, kad apskritai esi gyvas.

– Stebuklas bus, jei nepadėjęs man atsikelt apskritai dar galėsi čia dirbt. Ar bent žinai, kas aš toks?

– Pulkininkas Erhartas Hauseris, žvalgybos tarnyba, mačiau tavo pažymėjimą, – palinkęs sušnibždėjo, – ir jei ne duota Hipokrato priesaika, būčiau leidęs skysčiams tavo smegenyse kauptis tol, kol taptum daržove. Linkiu pasveikt, – gydytojas dingo už durų.

Hauseris užsimerkė. Reikėjo susisiekti su Miuleriu. Priverst jį areštuoti *Midą*. Nusiųst jį tiesiai į dėžę. Reikėjo tuoj pat rast telefoną. Būtina susikaupti. Žingsnis po žingsnio. Jei tik atsikels iš lovos, galės ir apsirengt. O kai jau tiek bus padaręs, nusigaus ir iki budinčiojo personalo patalpos paskambinti.

Apsirengti užtruko pusantros valandos. Ligoninės marškinius pasiliko. Nepaisant suvartoto morfijaus, kūnas vis dar buvo šoko būsenos, tarsi krečiamas karščio nevaldomai drebėjo.

– Paskambink... šituo numeriu... žvalgybos tarnyba.

Jauna seselė prie stalo išsigandusi pažvelgė į jį. Jis numetė popieriaus lapelį ir savo pažymėjimą. Jį išvydusi seselė nurijo seiles. Skubiai griebė telefoną, surinko numerį.

– Ne... niekas neatsako.

– Juk skambini į žvalgybos tarnybą... žinoma, kas nors atsakys... bandyk dar kartą.

Seselė pamėgino dar kartą, bet ir vėl niekas neatsiliepė.

– Visas miestas kitoje pusėje dėl demonstracijų, gal todėl. Ar jums padėti grįžti į palatą?

– ...iškviesk man taksi.

Nors traumatologijos skyriaus gydytojai ir labai priešinosi, Hauseriui galiausiai pavyko gaut leidimą išeit iš ligoninės, jį nugabeno iki senstelėjusios „Volga 24" – taksi, laukiančios prie pagrindinio įėjimo.

Pakeliui į Mitę vairuotojas visą kelią žvilgčiojo į galinio vaizdo veidrodėlį norėdamas įsitikint, ar jo keleivis vis dar gyvas. Privažiavus Aleksandro aikštės prieigas eismas sustojo. Hauseris pažvelgė pro šoninį langą. Žmonės aplinkui vaikščiojo važiuojamąja dalimi tarp automobilių.

– Kas vyksta? – sumurmėjo Hauseris.

– Demonstracijos. Visi nori patekt į Aleksandro aikštę. Tikras pragaras. Sako, ten jau koks milijonas dalyvių ir vis daugėja. Susirinko visi partijų vadovai. Manau, mėgina numalšint sujudimą.

– Tegul bando... – galvos skausmas sustiprėjo, pasigirdo išderinto pianino skambesys, Lu Rydas uždainavo „A Perfect Day". Suabejojo, ar muzika sklinda iš automobilio radijo, ar iš sumuštos galvos.

Pagrindinę būstinę galiausiai pasiekė tik vakarėjant. Sunkūs grotuoti vartai buvo uždaryti, už jų stovėjo keturi sargybiniai su iškeltais pistoletais-kulkosvaidžiais. Taksi vairuotojas padėjo Hauseriui išlipti, šis, priėjęs prie vartų, parodė pažymėjimą sargybiniams, šie atidarė jam vartus. Tada nuvežė iki 7-ojo namo, palydėję iki pat Z skyriaus antrame aukšte. Įžengęs į patalpą tuoj pat išgirdo dokumentų naikiklių džeržgesį. Tolėliau būrys bendradarbių popieriais šėrė keturis naikiklius. Hauseris įsispoksojo į aplink juos susidariusį milžinišką kalną konfeti. Priminė Paskutiniojo teismo dieną. Nuklibikščiavęs per skyrių iki Štrauso kabineto pasibeldė, atidarė duris.

Viduje stovintis Miuleris iš spintos į vežimėlį mėtė Štrauso dokumentus. Paties Štrauso niekur nesimatė.

– Kas tau atsitiko? Viskas gerai? – paklausė Miuleris.

– Ar gerai atrodau? Ką veiki Štrauso kabinete?

– Tvarkausi. Turim tapt nematomi, įsakymas iš Pirmojo namo.

– Nes miesto centre susirinko būrelis demonstrantų?

– Demonstrantai čia niekuo dėti. Visa valdžia ten, net Volfas. Mačiau per televizorių jį, kalbantį apie skaidrumą, susirinkimų laisvę, – Miuleris nenustojo šypsojęsis.

Hauseris atsirėmė į sieną.

– Markusas Volfas? Mūsų Volfas? Bestija?

Miuleris linktelėjo. Hauseris prisėdo ant sofos.

– Ar Štrausas irgi ten?

– Štrausas išėjo atostogų. Neribotam laikui.

– Areštuotas?

Miuleris nusijuokė:

– Ne, pabėgo į Vengriją, iš ten, manau, dar toliau. Be to, kartu su Šrioderiu ir kažkokiom šokėjom. Senas ožys, paliko žmoną ir vaikus. Saldainių? – paėmęs nuo stalo ištiesė Hauseriui dubenį saldainių su brendžiu.

Hauseris papurtė galvą, bemat pajusdamas visus sumušimus.

– Reikia areštuot *Midą*. Jis šituo pasirūpino, – pabaksnojo į save.

– Maniau, norėjai, kad jis pabėgtų.

– Norėjau, bet panašu, tam laikas beveik praėjo. Dabar nesulaukiu, kol galėsiu jį įkišt į Hochenšionhauzeną.

– Deja, visi suėmimai sustabdyti. Pirmojo namo direktyva.

– Ką tai, po velnių, reiškia? Jis turi būt įgrūstas į dėžę jau šiąnakt.

Miuleris nudelbė akis į grindis, nieko neatsakė.

– Miuleri. Ar girdi, ką sakau?

– Taip, be tai neįmanoma. Su kalviu buvom nuvykę į Hochenšionhauzeną ir dėžę išardėm.

– Ką padarėt?

– Tada jis nupjovė duris ir išvežė į laužyną.

– Liepei kalviui sunaikint mano skrynią?

– Jis geriausiai tokius dalykus moka, tai taip. Hauseri, negalim palikt jokių įrodymų. Juo labiau, šitokių. Mus nuversti gali bet kurią akimirką – pro langą parodė į sargybinę, lyg kalbėtų tiesiogine prasme. – O aš čia nenoriu būt, kai tai įvyks, – atsargiai nusišypsojo Hauseriui, kuris, atrodė, skendo niūriose mintyse. – Žinau, kur slepi savo absentą. Atnešt?

– Taip, Miuleri, ačiū, – ir vėl galvoje suskambo pianinas ir Lu Rydas.

Po kelių minučių prie lūpų glaudė absento taurę. Pro vieną lūpų kamputį sunkėsi kraujas, maišydamasis su skaidriu skysčiu į purpurinį debesį. Kažkam teks už visa tai sumokėt.

51.

– Nemiegi? – pasigirdo aukštas balsas.

Raunas atsimerkė. Virš jo bolavo neryškus veidas. Nebuvo tikras, ar tikrai pabudo, ar sapnavo. Išryškėjo veidą uždengusi ranka, beldžianti į purviną liuko stiklą virš lovos. Tik dabar dingtelėjo, kad į jį žemyn žvelgė ant denio stovinti Luizė.

– Labas rytas. Atnešiau kavos, – pasirodė dviejų kavos puodelių dugnai ir kepyklos maišelis.

Palinksėjęs Raunas atsisėdo lovoje.

– Dvi minutės, ir ateinu.

Atsikėlė, ankštoje vonioje per 60 sekundžių susitvarkė: išsivalė dantis, nusiprausė veidą ir suglostė plaukus, pasikeitė marškinėlius. Treningus, kuriais apsivilkęs miegojo, jai teks pakęst.

Pakilo į denį pas Luizę – atsisėdusi ant vienos iš baltų plastikinių kėdžių ji šėrė Miofę kruasanu. Jau buvo tapusi nauja geriausia šuns drauge.

– Labas rytas, – nusišypsojo.

– Ar vis dar ne naktis? – atsisėdo ant kėdės priešais.

– Pusė devynių, – ištiesė jam vieną kavos puodelį.

– Kas tave čia taip anksti atvijo?

– Aš pakeliui į mokyklą, pagalvojau, užsuksiu su kava, padėkosiu už pagalbą.

– Man pasirodė, lyg jau padėkojai? – šyptelėjo abu.

Raunas išėmė iš maišelio kruasanus. Nuėmęs nuo kavos puodelio dangtelį pamirkė raguolį į šiltą latę.

– Kodėl tavo toks veidas, atrodai visas sumuštas? – susirūpinusi pasiteiravo Luizė.

– Atsitrenkiau į stalą.

– Stalą? Kaip...

– Ilga ir nuobodi istorija, – Raunas atsikando kruasano. – Parašei broliui?

Linktelėjusi nudelbė akis į puodelį.

– Keletą kartų, bet neatsakė.

– Gal jis tik nori būt su savo... Berlyniete.

– Todėl parašiau ir jai.

– Rimtai? – Raunas pritariamai linktelėjo. – Ar ji atsakė?

Luizė papurtė galvą.

– Ne.

– Gal pabandyk dar kartą.

– Parašiau jai keturis kartus, – prieš tęsdama sunkiai atsiduso. – Kiekvienąkart prašydama papasakot, kada paskutinįkart rašė Moensui, ar gal jį kada nors sutiko. Paskutiniame laiške paklausiau, ar negalėtų paprašyt Moenso man parašyt, jei jis ten. Bet tas laiškas taip ir nenuėjo.

– Kodėl?

– Nes pašto paskyra staiga buvo uždaryta.

Raunas patraukė pečiais.

– Visokių gali būt priežasčių.

– Žinau, bet atrodo, lyg ji sąmoningai bando sunaikinti savo ryšį su Moensu. Jei jis išvyko pas ją, ji turbūt yra paskutinė, jį mačiusi.

Raunas suvalgė kruasano likutį.

– Kodėl šios informacijos neperduodi policijai? Net jei tai ir ne svarbiausia pasaulyje byla, gal jie galėtų kreiptis į Vokietijos policiją, susekti elektroninio pašto adresą?

Luizė suglamžė tuščią kartoninį puodelį.

– Nenoriu painiot į tai policijos. Noriu tik sužinot, ar Moensui viskas gerai. Dėl to paieškojau tos moters ir radau, kad Berlyne jos vardu yra tik keturi asmenys.

– Kokiu vardu? Berlynietė? – nusišypsojo.

– Ne, elektroninio pašto adresas buvo „Šuman" ir keli skaičiai. Kitame laiške Moensui ji prisistatė Renata. Berlyniete ją pavadino Moensas, taip ji vėliau ir pasirašinėdavo.

– Renata Šuman. Tai manai, Moensas pas ją?

– Tik spėju. Bet kokiu atveju pasiimsiu kelias laisvas dienas ir važiuosiu į Berlyną aplankyt tų trijų žmonių.

Raunas iš nuostabos vos nenukrito nuo kėdės.

– Ar gerai apgalvojai tokį sumanymą?

– Privalau sužinot, kas jam nutiko.

– Ar negali jiems tiesiog parašyt ar paskambint?

– Pats sakei, kad reikia nenuvertint nuostabos galios.

– Tas tai taip, bet už Moenso dingimo gali slypėti nusikaltimas. Nė neįsivaizduoji, su kuo ten gali susidurti. Po tuo vardu gali slėptis bet kas.

Luizė linktelėjo.

– Puikiai suprantu, dėl to dar norėjau paklaust, ar nevažiuotum kartu?

Jis pasižiūrėjo į kavos puodelį.

– Luize...

– Sumokėsiu už bilietą, už viską...

– Deja, – nuoširdžiai atsakė. – Nieko nebus.

– Okei, – vos girdimai tarė, liūdnai nusišypsojusi. – Dar liko stalų galvai padaužyt?

Pakėlė akis.

– Kažkas panašaus.

Luizė paėmė tuščią puodelį jam iš rankos, įmetė į tuščią kepyklos maišelį kartu su savuoju, tada, patapšnojusi Miofę per galvą, pakilo.

– Luize, tikrai nepatarčiau tau važiuot vienai. Geriau paskambink arba parašyk.

– Kartais esi tiesiog priverstas veikti, net jei sveikas protas ir liepia priešingai, nejau nesi taip jautęsis? – linktelėjusi nužingsniavo prieplaukos pusėn.

52.

Šviesa pro gimnastikos salės stoglangį krito ant liesų gimnasčių. Vadovaujamos mokytojos frau Herc jos bėginėjo nuo tramplino atlikti salto. Salės gale, ant aukšto buomo Renata repetavo savo pasirodymą. Nepriekaištingai atsistojo ant rankų ir atliko du atbulus mirties salto, bet per baigiamąjį atbulinį persivertimą kreivai nusileidusi ant buomo nukrito. Su ašaromis akyse liko gulėti ant žemės, tačiau nepratarė nė žodžio. Frau Herc suplojo rankomis liepdama pradėti iš naujo. Renata atsargiai atsistojo, vėl užsilipo.

Hauseris mergaites stebėjo pro apskritą durų langelį. Durys priminė dėžės laivo duris, bet pro jas atsiveriantis vaizdas toli gražu nepanėšėjo į tuos iš Hochenšionhauzeno. Jam patiko mergaičių atliekamų pratimų preciziškumas. Žavėjosi išugdyta jų valia, vertino grakštumą. Bet kas, išdrįsiantis nuskriausti šias mergaites, yra šėtonas. Iškart tai pripažino. Tačiau gyvenimas negailestingas.

Po valandos per gimnastikos salę mergaitės iš persirengimo kambarių ėjo išėjimo link. Renata šlubčiojo būreliui iš paskos.

– Renata, – nuskambėjo per salę.

Sustojusi pažvelgė į kitoje salės pusėje tarp sukrautos įrangos stovinčią aukštą figūrą.

– Eikš, turiu tau kai ką pasakyt.

Sudvejojusi paliko drauges, nuėjo ton pusėn.

Hauseris stovėjo pasirėmęs į buomą, lengvindamas krūvį sužalotajai kojai. Tvarsčius buvo nusiėmęs, bet sutalžytas veidas panėšėjo į paskutiniame raunde pralaimėjusio boksininko.

Renatą toks vaizdas, panašu, išgąsdino.

– Atrodo blogiau, nei yra iš tikrųjų, – kimiu balsu atsakė į jos išsprogdintas akis.

– Žinutę nuo ko?

– Na, gal nelabai žinutę, bet man reikia su tavim pakalbėt.

– Lauke mama laukia.

Nors smulkutė atrodė bebaimė, Hauseris negalėjo nesišypsoti.

– Žinau. Užtruksim tik akimirką. Ar žinai, kas aš?

– Mūsų komendantas, – nusuko akis. – Tai ką man nori papasakot?

– Prisėsk, – parodė į sukrautų čiužinių krūvą.

Papurtė galvą.

– Man reik eit.

– Nėra ko nerimaut, Renata. Sėskis.

Nenoriai prisėdo ant kraštinio čiužinio.

– Turbūt žinai, kad aš ne tik jūsų komendantas? Esu tikras, mama ar tėtis papasakojo ką nors daugiau. Ką nors apie mane.

Nudelbė akis.

– Gali nesijaudint. Tik pasakyk, ką jie tau pasakojo.

– Nieko. Man tikrai reik eit, – jau ketino stotis, bet Hauseris ištiesė jai savo pažymėjimą. Renata apstulbusi pasižiūrėjo į žvalgybos tarnybos herbą. – Dirbi valstybei, žvalgybos tarnybai, – susigėdusi atsakė.

– Turiu pulkininko laipsnį, – pabaksnojo į titulą, įrašytą kortelėje priešais vardą.

– Bet tėtis sakė, kad tu šnipas. Šnipinėjai mus.

Hauseris pakraipė galvą.

– Sekiau jus, tiesa, bet tik tam, kad apsaugočiau, apsaugočiau tave.

Ji įtariai prisimerkė.

– Tėtis ne taip sakė. Man atrodo, tu meluoji.

– Kokia griežta, bet bent jau nuoširdi, – įsikišo pažymėjimą į kišenę. – Bet sakyk, Renata, ar tavo tėtis visada teisus?

Renata skubiai palinksėjo.

– Šit kaip. Tai kai jis sako, kad gimnastika tėra žaidimas, o tu per daug užsiimi tom *nesąmonėm*, jis irgi teisus?

Ji neatsakė.

– Ar kai grasina uždrausiąs lankyti gimnastiką, jei nepagerės tavo pažymiai, jis irgi teisus? Ar jis tuomet elgias teisingai?

– Iš kur tu žinai, ką jis sakė?

– Nes aš viską žinau. Ar pameni, kas, tėčio nuomone, yra svarbiausia?

– Gaut išsilavinimą, kad gautum gerą darbą ir uždirbtum pinigų.

– Bet tai juk visai ne *tavo* svajonė, ar ne, Renata? – pamėgino sugauti jos žvilgsnį. – Nagi, gali man papasakot. Nors aš ir pats puikiai žinau. Kažkaip susiję su gimnastika, ar ne?

Mergaitė linktelėjo.

– Papasakok man, apie ką svajoji.

– Noriu laimėt VDR olimpinį aukso medalį.

– Būtent. O žinai, ką? Kad ir ką tavo tėtis sakytų, svajonė labai graži.

– Nevykėlės svajonė. Net ant buomo neišstoviu, – pasitrynė sumuštą blauzdikaulį. – Frau Herc sako, kad aš paika kvailutė.

Hauseris palinko artyn.

– Ne. Tu esi drąsiausia mano pažįstama devynmetė mergaitė. Dėl to privalau tau parodyt kai ką ypatingo.

– Man devyni su puse. Ką nori man parodyt?

– Eime su manim, jei nori pamatyt.

– Mama laukia... jai nepatiks, kad aš...

– ...eini kažkur su nepažįstamais. Mama teisi, niekad negalima niekur eit su nepažįstamais. Bet mes juk pažįstam vienas kitą, mes – kaimynai. Be to, aš gi pulkininkas, tad esu tavo vadas, – nusišypsojęs atsargiai timptelėjo raudoną pionierišką kaklaraištį ant jos kaklo. – Užtruksim tik akimirką, Renata. Tai kažkas labai labai ypatingo.

...

Prie mokyklos įėjimo stovinti Lena rūkė laukdama, kol išeis Renata. Prisiglaudusi po stogeliu drebėdama slėpėsi nuo vėjo. Dauguma gimnasčių iš Renatos grupės jau praėjo pro šalį, ji dairėsi į pastatą dukters. Tą akimirką pasirodė frau Herc. Gimnastikos trenerei ėmus rakinti duris, Lena nuskubėjo laiptais prie jos.

– Frau Herc!

Stambi moteris atsigręžė, pasisveikino.

– Ar matėt Renatą?

– Ji jau seniausiai išėjusi su kitomis mergaitėmis.

– Ne, jos dar nemačiau.

– Turėjo išeit, viduje daugiau nieko nėra.

– Būkit gera, atidarykit duris.

Trenerė susierzinusi pažvelgė į Leną.

– Aš prieš išeidama patikrinau.

– Atidaryk. Mano duktė ten!

Frau Herc vėl ištraukė raktų ryšulį, atrakino duris. Atplėšusi jas Lena prasispraudė pro trenerę. Tamsioje laiptinėje nuaidėjo jos žingsniai bėgant į gimnastikos salę.

Pasiekusi salės duris, bemat jas stumtelėjo.

– Renata! – tik įžengusi vidun sušuko. Ant sienos radusi jungiklį įjungė šviesą. Sumirkčioję neoniniai vamzdeliai blyškiai apšvietė tuščią salę.

– Renata! – suriko ir nuskubėjo į persirengimo kambarį. Bet tuščia buvo ir ten.

...

Hauseris padėjo Renatai įveikti kelis paskutinius avarinių kopėčių laiptelius ant plokščio mokyklos pastato stogo. Atrodė lyg čia, penktame aukšte, vėjas pūtė dar stipriau.

– Dviem sužeistiems kariams čia užsikart užduotis nelengva, – nusijuokė Hauseris.

– Ką man norėjai parodyt?

– Kantrybės, mano drauge. Eikš čia, – nuvedė ją per stogą pro šviesos šachtas, didelius ventiliatorius. – Ar kada esi girdėjusi pasaką „Žiurkių gaudytojas iš Hamelno"?

– Nemanau. Apie ką ji?

– Apie vieną kaimelį, kurį beviltiškai užplūdo žiurkės. Kartą pro šalį keliavo žiurkių gaudytojas ir kaimo gyventojai bandė įkalbėti jį išgaudyti žiurkes. Žadėjo atiduosią jam visą savo turtą. Žiurkių gaudytojas, būdamas doras socialistas, atsakė, jog jam užteks tik tiek, kad neitų alkanas miegot. Ar žinai, ką jis tada padarė?

– Ne, juk nežinau šitos pasakos.

– Pasiėmęs gluosnio dūdelę užgrojo, – prie lūpų pridėjęs rankas ir judindamas pirštus tarsi grotų dūdele Hauseris sušvilpavo

melodiją. – Neilgai trukus iš visų slėptuvių subėgo žiurkės. Užbūręs dūdelės muzika žiurkių gaudytojas išsivedė jas iš miesto.

– Kur jas nusivedė?

– Priėjęs nedidelį upelį, pats jį perbrido, o žiurkėms šis buvo per gilus ir jos visos nuskendo.

– Tai jis padėjo kaimo gyventojams?

– Būtent. Bet kai sugrįžo savo užmokesčio, kaimiečiai atsisakė sumokėt. Teigė, kad jam tiesiog pasisekė, jie ir patys būtų galėję taip padaryt.

– Nelabai gražu iš jų pusės.

– Tikrai ne, bet tokie jau kapitalistai šiais laikais. Godūs melagiai. Dėl to žiurkių gaudytojas pasirūpino, kad išdavystės jie niekad nepamirštų. Ir vėl užgrojo dūdele.

– Bet juk žiurkių daugiau neliko?

– Ne, šįkart paskui jį nusekė visi kaimo vaikai.

Renata išpūtė akis.

– Ir juos paskandino?

– Na jau ne, – nusijuokė. – Kaip baisiai įsivaizduoji. Nusivedė vaikus į gražią socialistinę šalį, kur išsipildė visos jų svajonės. Kur niekas nieko neapgaudinėjo, – Hauseris patapšnojo jai per galvą. – Ar matai tuos bokštus tolumoje? – parodė į naktiniame danguje boluojančius didžiųjų prožektorių siluetus.

– Čia iš Frydricho Liudviko Jano sporto parko.

– Būtent, – pašnairavo į rankinį laikrodį. – Gerai įsižiūrėk, – tą akimirką prožektoriai keturiuose bokštuose įsijungė. Vis stiprėjanti šviesa sujungė juos į žibantį žiedą, o stebint nuo stogo atrodė, lyg ant tos miesto dalies būtų nusileidusi švytinti aureolė. – Ar ne gražu?

Ji linktelėjo.

– Šviesus mūsų valstybės didybės simbolis. Pavadintas Jano, šlovingo vokiečių gimnastikos judėjimo tėvo, garbei.

– *Frisch, Fromm, Fröhlich, Frei**, – tarė. – Čia mūsų devizas. Frau Herc sakė, kad šitą jis sugalvojo.

* Žvalūs, pamaldūs, linksmi, laisvi. (*Vok.*)

– Žaviuosi tavo žiniomis, Renata. Stadione esu stebėjęs didingų mūsų šalies didvyrių pasiekimų. Kartą mačiau, kaip Uvė Honas pagerino ieties metimo pasaulio rekordą. Buvo pirmasis atletas, numetęs ietį toliau nei 100 metrų.

Jos akys nušvito, Renata nusišypsojo.

– Renata?.. Renata? – tamsoje iš apačios šūkavo mama.

Hauseris ir Renata priėjo prie krašto, pažvelgė į mokyklos kiemą, kur jos ieškodamos blaškėsi Lena ir frau Herc.

– Verčiau atsiliepk, – patarė Hauseris, prisigretindamas visai šalia Renatos.

– Mama... mama, aš čia, viršuje, – iš visų jėgų suriko Renata.

Lena apsisuko aplink. Renata ir vėl suriko, Lena ir frau Herc užvertė galvas – iškart ją pastebėjo. Frau Herc persigandusi susiėmė už burnos. Lena sustojo kaip įbesta. Nenuleido akių nuo Renatos ir už jos tarsi tamsus šešėlis stūksančio Hauserio.

Žiūrėdamas stadiono pusėn Hauseris glostė Renatos plaukus. Tik nestiprus stumtelėjimas švytinčios aureolės link ir ji užgestų tiesiai po savo išdavikės motinos kojomis. Tokios tragedijos Lenai neatstotų jokie sukaupti turtai.

– Hauseri, maldauju!

Jis nusišypsojo.

– Šalinu akmenukus iš aparato krumpliaračių. Ar supranti pagaliau?

Neatsakė. Tik spoksojo į jį bedvasiu žvilgsniu, bejėgiškai praverta burna.

Švelniai pažvelgęs į ją pasuko akis į Renatą.

– Verčiau bėk žemyn pas mamą.

Nusigręžusi nuo bedugnės mergaitė nuskubėjo stogo plokštuma.

– Renata, – sušuko jai pavymui, ji sustojusi atsigręžė. – Papasakok dar kartą apie savo svajonę.

– Atstovauti VDR olimpinėse žaidynėse ir laimėti mums visiems aukso medalį, – sušuko.

Jis atidavė jai pagarbą.

53.

Per monitorių Hauseris žvelgė į laiptų aikštelėje apsikabinusius Leną ir Kristofą. Spaudė ją prie savęs, bet tai verksmo nenumalšino.

– Turim bėgt iš čia... Šiąnakt.

– Lena, negalim. Tai būtų savižudybė.

– Savižudybė čia likti. Kodėl, po velnių, jo tiesiog neužmušei?

– Taip ir buvo suplanuota. Visi manėm, kad jis miręs. *Atrodė* miręs.

– Kristofai, reikėjo įsitikint.

– Žinau, – glostė jai plaukus, pabučiavo į kaktą. – Lena, reikia palaukt. Per vakaro žinias pranešė apie artėjančias reformas. Daugiau laisvės. Esu tikras, viskas pasisuks mūsų labui.

– Bet kada?

– Daugiausia per keletą savaičių.

Išsilaisvinusi iš jo glėbio atsistojo.

– Savaičių? Tas psichopatas mus gali vėl užpult po kelių valandų. Jei nieko nedarysi, rytoj bėgu su Renata viena.

– Bet, Lena...

Ji nuėjo virtuvės durų link.

– Aš rimtai, ir daugiau niekad mūsų nebepamatysi.

Kristofas atsikėlė, priėjęs ją apkabino.

– *Liebchen*, bėgsim kartu. Tikrai ką nors sugalvosiu.

– Ar pažadi?

– Taip.

– Ar gali susisiekt su savo... pažįstamais?

– Kokiais dar pažįstamais? Visi jie arba pabėgo, arba slepiasi...

– Tai kas tada?

Susimąstęs įsispoksojo į tuštumą.

– Braunas kartą minėjo tokį planą. Pavadino jį „atsarginių durų strategija". Ne toks genialus, kaip Šriodemrio su ambasados automobiliais, bet visai įmanomas.

Hauseris atsilošė kėdėje. Po šitiek mėnesių ir savaičių. Po tiek nusivylimų, skausmo, galiausiai pasieks tikslą.

54.

Pasiskolintą kroviklį Raunas padėjo ant stalo Viktorijai, sėdinčiai su ant lūpų kampučio nukarusia cigarete. Antikvariate, be jų, daugiau nieko nebuvo, šaltas jos žvilgsnis per pilką dūmų debesį bylojo, kad draugijos ji netroško.

– Maniau, apsidžiaugsi atgavusi, – linktelėjo į kroviklį.

Neatsakė, tik pažiūrėjo į jį. Raunas nusuko akis.

– Pagaliau palikau visą tą bylą ramybėj. Dabar jau tikrai viskas baigta, – išsitiesęs kėdėje nusišypsojo.

Ji tik tuščiai dėbtelėjo.

– Kas? – nebepakentęs tylos galiausiai paklausė. – Užuot sėdėjusi ir murmėjusi, geriau padarytum kavos.

– Nenoriu kavos, – peleninėje užgesino susisuktą cigaretę.

Raunas patraukė pečiais.

– Kas tave, po velnių, šiandien įsiutino?

– Tu, ir ne tik šiandien. Labai mane nuvylei, Raunai.

– Ką padariau? – skėstelėjo rankomis.

– Kai gėrei iki žemės graibymo, jau nemaniau, ar galėtum žemiau pult.

– Na, užtat dabar didžiąją laiko dalį esu blaivus.

– Taip, pastebėjau, tokia būklė tau jau beveik nebetinka, – liemenės kišenėje susirado tabako pakelį.

– Tikrai nesuprantu, ką tokio padariau, kad taip tave supykdžiau?

Viktorija pakraipė galvą.

– Negali tiesiog svaidytis kumščiais į kairę ir į dešinę.

– A, tai tik dėl to? – prisimerkė, įtariai ją nužvelgęs. – Mikelis dar ir daugiau nusipelno už tai, ką padarė. Neįtikėtinai lengvai atsipirko.

– Tikrai? – papylusi šiek tiek tabako ant „Rizla“ popierėlio, susisuko cigaretę. – Kitaip tariant, smurtu spręstum visas pasaulio bėdas?

– Niekada neteigiau galintis išspręst visas pasaulio bėdas – su smurtu ar be jo. Apskritai manęs į pasaulio problemas nepainiok, man ir savų per akis, – nusišypsojo stengdamasis sušvelninti situaciją.

Prisidegusi cigaretę išpūtė dūmų debesį jo pusėn:

– Patariau palikt tą mobilųjį ramybėje. Bet negalėjai atsispirt. Žemę su dangum sumaišei, kad išsiaiškintum, kas juos siuntė. Ir kas tau iš to?

– Sužinojau tiesą, – gūžtelėjo.

– Šit kaip. O aš nieko daugiau čia nematau, tik mėlynes ant galvos žmogui, ką tik praradusiam dar vieną draugą.

– Skamba kaip citata iš tų saviugdos knygų, – linktelėjo į lūžtančias lentynas. – Pamiršti, kad ne aš buvau neištikimas. Ne aš melavau, apgaudinėjau, išdaviau.

– Bet mušei tu, – pakilo nuo prekystalio. – Ar žinai, kad praradai nemažai karmos taškų? – parodė į jį rūkstančia cigarete.

– Pažįstu labai daug žmonių, kuriuos karma dar turėtų aplankyt. Ar man padaryt tos kavos, ar ką?

– Ne šiandien... – papurtė galvą. – Eduardo man pasakojo, kad su kažkuo susitikinėji. Tai kam tos nesąmonės?

Raunas sukryžiavo rankas.

– Eduardo turi ilgą liežuvį. Su *niekuo* aš nesusitikinėju.

– Bet jis sakė...

– Tik padedu jai ieškot dingusio brolio, okei?

Viktorija pasitaisė ant nosies galiuko nuslydusius akinius. Pagaliau šiek tiek atsileido.

– Tai vis dėlto kažkuo padoriu užsiimi.

Raunas papurtė galvą:

– Ir taip, ir ne. Ne kažką tegaliu padaryt.

– Tai ar rado jį?

– Brolį? Ne, panašu, jis bus išvykęs į Berlyną, – šyptelėjo. – Kvietė mane vykt kartu jo ieškot...

– Ir?

– Ir? Ir ką? Niekur aš nevažiuosiu.

Papurtė galvą.

– Ne, žinoma, ne, – ironija persmelktu tonu atsakė. – Tačiau Berlynas kaip tik tau ir sukurtas. Nėra šioje žemėje egocentriškesnio miesto su arogantiškesniais gyventojais. Puikiai ten tiktum.

– Ačiū. Maniau, tavo neapykanta nukreipta į Švediją ir Stokholmą.

Neatsakė. Apėjusi prekystalį sustojo prie pirmosios lentynos su kelionių literatūra. Vedė pirštu per knygų nugarėles. Galiausiai radusi, ko ieškojo, ištraukė knygą ir švystelėjo Raunui.

Šis nustebęs sugriebė ją.

– Ką čia darai? – atsuko knygos viršelį – nudrengtas Berlyno kelionių vadovas. – Gal negirdėjai? Niekur nevažiuosiu.

Grįžusi Viktorija atsistojo priešais jį, įrėmusi rankas į šonus.

– Ir čia nesėdėsi, – paėmė knygą nuo prekystalio, metė jam ant kelių.

Pažvelgė į ją, paskui pakėlė akis į Viktoriją.

– Rimtai manai, kad turėčiau važiuot?

Ji linktelėjo.

– Bet beveik jos nepažįstu. Net nežinau, kur gyvena, nieko.

– Važiuok tik, Raunai. Jei ne į Berlyną, tai kur nors kitur, tik dink iš čia.

– Veji mane lauk?

Linktelėjo.

– Taip, nebegaliu į tave žiūrėt.

Apstulbęs pažiūrėjo į ją.

– Tik todėl, kad keliskart užvožiau Mikeliui?

– Taip, ir dėl daug kitų dalykų. Skiriu tau savaitės karantiną.

– Karantiną? Ką čia paistai? – netekęs žado spoksojo jos pusėn. – Lyg čia būtų kokia užeiga.

– Čia bent jau mano valdos ir čia sprendžiu aš.

Niurzgėdamas Raunas palei kanalą nukiūtino „Bjankos“ link. Miofė kliuvinėdamas vos spėjo iš paskos. Niekaip nesuprato, kodėl ji taip dėl visko pasiuto. Karantinas? Pakraipė galvą. Bet pasakė taip, lyg tikrai norėtų daugiau nei tiesiog išsiųst jį pro duris. Lyg vis dar tebebūtų trisdešimtmetį išdirbusi Kristianshauno gimnazijos mokytoja, kol viską metusi nusipirko antikvariatą. Jei šitaip rūpinasi moraline jo gerove, labai jau keistai tai parodė.

Susikišęs rankas į kišenes užčiuopė kelionės vadovą, kurį iš nuostabos, kad išspiriamas lauk, netyčia pasiėmė. Labiausiai troško tiesiog sviest knygą į kanalą, kad pasižiūrėtų, ar atšoks varlyte tiek pat kartų, kiek ir „Nokia“, bet susilaikęs prisėdo prieplaukoje. Pasigailėjo metęs rūkyti ir neturėjęs draugiją jam galinčio palaikyt alaus. Miofė prisiglaudė šalia, paglostė šuns kailį. Pagalvojo apie Luizę, jos draugija jam patiko vis labiau ir labiau. Tuo pat metu jos brolio dingimas pažadino seną medžioklės instinktą. Tiek pat, kiek nekentė etatinio taisyklėmis ir griežtais nurodymais apipinto darbo, tiek pat ir ilgėjosi policininko darbo. Buvo geras tyrėjas. Rasdavo pėdsakų ten, kur jų neaptikdavo net technikai. Išviliodavo užkietėjusių banditų prisipažinimus. Ilgėjosi pirmas atvykti į nusikaltimo vietą. Jausti neperšaunamos liemenės svorį, šaltą „Glock“ pistoleto rankeną delne. Metalu atsiduodantį adrenalino skonį burnoje, sutelkti dėmesį į auką tarsi plėšrus paukštis. Su ženkleliu, ar be jo, giliai viduje buvo Mentas. Susimąstė apie „Berlynietę“. Geras vardas, beveik girdėjo Marleną Dytrich dainuojant „Lili Marlen“. Gal užsukus Luizei tai ir buvo ženklas, kad turi jai padėt. Padėt rasti paslaptingąją Moenso draugę.

55.

Gdansko gatve lėtai slinko rytinis eismas. Iš automobilių srauto išnirusi kelkraštyje sustojo didelė lada, ant šaligatvio ten laukė Hauseris. Atidaręs dureles įsėdo vidun. Dėl sulaužytų šonkaulių visą kūną nudiegė skausmas, bet vis tiek nusišypsojo prie vairo sėdinčiam Miuleriui.

– Nusiskutai ūsus, – pastebėjo Miuleris.

Hauseris linktelėjo, pasitrynė pliką panosę.

– Iškart palengvėjo.

– Šįryt atrodai pakylėtas. Tad spėju, paskutines naujienas jau girdėjai.

– Nusišikt man ant tų naujienų. Pats sau darausi naujienas.

– Ką tik pakeitė Policijos biuro valdžią.

– Tegu keičia ką tik nori.

Miuleris kilstelėjo antakius, akivaizdžiai apstulbęs dėl tokios tiesmukos reakcijos.

– Bet tai reiškia, kad prasideda visai nauji laikai. Ir mums.

– Tai vis tiek nekeičia fakto, kad operacija „Midas“ artėja prie pabaigos. Radau jų Achilo kulną. Raktas visuomet buvo duktė. Tėvystės instinktus turi net išdavikai. Privalom tai atsimint, Miuleri, kad ir kiek niekintumėm tuos parazitus, jie myli savo atžalas.

Miuleris tik linktelėjo.

– Midas sprunka, po velnių, – draugiškai patapšnojo Miuleriui per petį. – Manau, jau šįvakar arba šiąnakt. Dabar viską planuoja, tad negaištam, – davė Miuleriui ženklą važiuoti, bet šis nejudėjo. – Ko lauki?

Miuleris išsitraukė cigaretę, prisidegė.

– Dabar jau nebesvarbu, bėgs jie, ar ne.

– Gal iš proto išsikraustei? Aišku, kad svarbu.

– Įsigaliojus naujiesiems įstatymams dėl amnestijos – ne. Galimybės juos po to paduoti į teismą – minimalios.

– Mielas Miuleri, dievaži, tikrai negalvoju jo areštuoti. Tik noriu pateisinamos priežasties kertantį sieną jį nušaut.

Miuleris tuščiai žvelgė pro priekinį stiklą.

– Abejoju, ar pavyks. Puikiai suprantu, kaip nori jį sučiupt, bet bijau, kad jau per vėlu.

– Nejaugi nesiklausei? Sakiau, jis bėgs šiąnakt!

Miuleris peleninėje užgesino pusiau surūkytą cigaretę:

– Tai gal geriau jį tiesiog partrenkt ar įmest į Šprė, kaip kad susitvarkėm su Braunu? Pasirūpinam, kad patektų į kokį nors nelaimingą atsitikimą ir ramiai sau miegam?

– Tikrai ne, po velnių. Noriu jį nušaut prie sienos. Kad jo mirtis būtų oficiali ir visi sužinotų apie jo nusikaltimus valstybei. Teisingumas turi būt įvykdytas iki galo.

– Man atrodo tu vienintelis, trokštantis tokio teisingumo. Hauseri, tuoj visą tarnybą uždarys, ištrins mūsų pėdsakus. Dokumentų naikikliai dirba visą parą, o tu kalbi apie viešą egzekuciją? Beprotybė.

– Mes esam purvini tiesos, Valstybės įrankiai, – jo akys liepsnojo. – Mūsų politikai gal ir nuolaidūs, bet dėl to mes, Miuleri, turim būt tik dar stipresni. Nes dėl vieno dalyko gali neabejot. Siena niekam neatleidžia! – nusišypsojo ištaręs tokius svarius žodžius. – Reikėtų tai užrašyt ant jos didelėmis raidėmis, kad paskutiniai bėgliai atsigręžtų į savo prakeiktus gyvenimus.

– Jau numaniau, kad nebūsi girdėjęs paskutinių gandų.

Hauseris patraukė pečiais.

– Gandai sklando nuolat. Kodėl turėčiau jais domėtis?

– Nes jie sklinda tiesiai iš pagrindinės SED būstinės, iš paties Egono Krenco kabineto.

– Nusispjaut man ant to šūdvežio. Dėl manęs jį nors ir pakart gali.

– Nieks jo nekars. Anot mano šaltinių, šiuo metu turbūt jie rašo kalbą vakaro spaudos konferencijai.

– Kalbą? Kokią kalbą? Jo atsisveikinimo kalbą?

– Ne. Pranešimą, informuojantį, kad ateityje visi bus laisvi keliauti.

– Po velnių, negali būt!

Miuleris gūžtelėjo.

– Iš to, ką man pasakojo, Šabovskis vakare praneš tai pasaulio spaudai.

Netekęs amo Hauseris tik tuščiai spoksojo priešais save.

– Ar įsivaizduoji, kas nutiks? Visos gatvės, visi pasienio punktai prisipildys sieną kirsti norinčių žmonių. Puolimas. Jie ją nuvers...

– Ką nuvers?

– Sieną, Hauseri.

Hauseris papurtė galvą. Pamažu suprato Miulerio žodžius.

– Pamiršk Midą. Pamiršk visa tai. Po šio vakaro galbūt ims medžioti mus. Pulkininke, laikas atsitraukt.

– Niekada. Lauk iš mašinos, – sušnypštė.

– Ką?

Miuleriui greit nesureagavus, pastūmė jį prie durelių. Pasilenkęs sugriebė rankeną ketindamas pats jas atidaryti.

– Lauk iš čia...

Miuleris išlipo, Hauseris pasislinko ant priekinės sėdynės, užvedė ladą. Staigiai įsuko į važiuojamąją dalį, kur jį pasitiko cypiantys automobilių stabdžiai ir pypsėjimas. Tada apsisukęs nukūrė Greifenhageno gatvės link.

56.

Raunas įžengė pro auditorijos duris Architektūros mokykloje, įsikūrusioje viename buvusių Holmeno jūrininkystės sandėlių. Patalpa buvo sausakimša studentų, susėdusių ant kėdžių ir palei sienas. Prie stalo stovėjo Luizė ir užsidėjusi laisvųjų rankų įrangą skaitė pranešimą. Jai už nugaros ant drobės perskaitė temą – „Miestų atmintis", nors nė nenutuokė, ką tai reiškia, žavėjosi, kaip paprastai ji valdo klausytojus. Ramus, valdingas jos balsas, apgalvoti judesiai buvo bemaž stoiški. Priminė, kaip kartą atvyko pasiimti Evos iš miesto teismo ir stebėjo ją bylinėjantis. Tąkart neatsiminė, apie ką buvo byla, turinio net nepastebėjo. Sėdėdamas paskutinėje eilėje tik žiūrėjo, kaip ji dirbo. Mėgavosi stiprybe ir profesionalumu, didžiavosi, kad jo mergina stovi ten visus užbūrusi. Niekad to Evai nepapasakojo, dėl to dabar, nepaisant tų prakeiktų SMS žinučių, gailėjosi, tačiau tikėjo, kad tąkart ji tą pajuto. Kaip jis ją brangino.

Po keturiasdešimties minučių Luizės paskaita pasibaigė, ji nulipo nuo pakylos. Paskui ją per auditoriją nusekė būrys studentų, tad Raunas niekaip negalėjo prieiti, todėl tik pamatė, kaip ji patraukė į kiemo viduryje, tarp žemų pastatų įsikūrusią valgyklą.

Pailgoje patalpoje kvepėjo sumuštiniais ir aliejumi. Susėdę prie ilgų stalų triukšmavo studentai. Kaip tik ten atsukusi jam nugarą stovėjo Luizė. Patraukęs už pavadėlio Miofę nuėjo prie jos.

– Luize!

Ji atsigręžė, buvo maloniai nustebinta:

– Labas... Iš kur žinojai, kad aš... – staiga prisiminusi pakraipė galvą. – Juk daviau kortelę...

Raunas linktelėjo.

– Puiki paskaita.

– Buvai? – nusišypsojusi patraukė jį nuo smalsių studentų, akivaizdžiai besistebinčių, ką elegantiškoji jų dėstytoja veikia su šituo odine striuke vilkinčiu nepažįstamuoju ir jo storu šunėku pašonėj.

– Nežinojau, kad domiesi architektūra.

– O kaipgi, „Miestų atmintis" ir panašiai... kaip tik man, – vėl privertė ją nusišypsoti. – Gal yra kas nors naujo apie brolį?

Ji papurtė galvą.

– Vis dar jokio atsako. Taip pat mėginau vėl parašyt Renatai Šuman, nors ir žinau, kad jos pašto paskyra uždaryta.

– Tai vis dar svarstai ten važiuot?

– Važiuoju po trijų dienų, pasibaigus mūsų simpoziumui, o ką?

Raunas patraukė prie savęs Miofę, pernelyg susidomėjusį šiukšliadėže netoliese.

– Jei vis dar nori, kad važiuočiau kartu, tai...

Ji suspaudė jo dilbį:

– Rimtai?

Raunas linktelėjo. Jos veidą nušvietė plati šypsena, spinduliuojanti iš nekantrumo net paraudo.

– Tuoj pat užsakysiu dar vieną lėktuvo bilietą ir kambarį tau viešbutyje; gyvensim Aleksandro aikštės vidury, pagalvojau, būtų puiki vieta pradėt...

– Luize, – Raunas nutraukė tiradą. – Jei nori važiuoti su manim, turėtume susitart dėl keleto dalykų.

– Žinoma, – paleido jo ranką.

– Už viską mokėsiu pats. Be kalbų.

Linktelėjo.

– Okei. Kas dar?

Giliai atsidusęs nuleido balsą.

– Puikiai žinau, kaip tau rūpi brolis, bet tai nekeičia fakto, kad jis padarė nusikaltimą.

Luizė nudelbė akis.

– Jei rasim Moensą ir jis atsisakys pasiduot, būsiu priverstas pranešt teisėsaugai apie jo buvimo vietą.

– Puikiai suprantu, – sumirksėjusi nervingai linktelėjo. – Dar kas nors?

– Taip. Dėl tų pavogtų pinigų: jie nepriklauso nei Moensui, nei Lauricenui. Jie keliaus tiesiai į valstybės iždą. Kas gali reikšti griežtesnę bausmę Moensui ir, žinoma, kaltinimus Lauricenui dėl mokesčių vengimo.

– Jei taip reikia, – gūžtelėjo. – Aš tik noriu įsitikint, kad Moensui viskas gerai. Visa kita – tebūnie, kaip turi būti.

– Tai reik suprast, vis dar nori su manim kartu?

– Tik dantų šepetuko nepamiršk, – nusišypsojo.

Apsisukusi grįžo prie būrelio studentų, visą tą laiką nenuleidusių nuo jųdviejų akių.

57.

Sėdėdamas juodoje ladoje Greifenhageno gatvėje Hauseris nenuleido akių nuo spindinčio Šumano BMW. Atidaręs daiktinę ištraukė giliai užkištą pistoletą. 9 milimetrų makarovą su aštuonių šovinių dėtuve. Rusiškas šlamštas, turėdavai prieit neįprastai arti, kad pataikytum. Užtaisė ginklą – šis spragtelėjo įstūmus šovinį į lizdą. Gailėjosi prieš išgrūsdamas Miulerį iš automobilio nepaklausęs, kada iš tikrųjų įsigalioja naujieji įstatymai dėl išvykimo iš šalies. Jeigu Kristofas spės išgirsti kalbą, be abejo, atitinkamai susiplanuos pabėgimą. Tokiu atveju Hauseris, nepaisydamas galimų pasekmių, tiesiog užlips į viršų ir suvarys kulką tiesiai jam į kaktą. Pasirausęs kišenėje rado buteliuką su nuskausminamaisiais. Dantimis sutrupino kelias tabletes, atsilošė. Automobilio radijuje buvo įjungta spaudos konferenciją transliuosianti VDR 1 stotis, o iki konferencijos skambėjo Prokofjevas. Senas, geras Sergejus.

Galiausiai, atsėlinus tamsai, atsidarė 9-ojo namo durys. Hauseris išsitiesė, stengdamasis geriau matyti kelią. Kristofas išvilko du sportinius krepšius, jam įkandin nusekė Renata su pionieriška kuprine ant pečių. Po kurio laiko pro vartus Lena su Klara ištempė Lenos lagaminą, kurį drauge nugabeno per gatvę iki automobilio. Kristofas atrodė nepatenkintas, kad Lena pasiėmė tiek daug daiktų, bardamasis sugrūdo lagaminą į bagažinę.

Po akimirkos BMW jau riedėjo gatve, Klara mojavo taip, lyg šeima ne bėgtų iš respublikos, o būtų išsiruošusi atostogų. Perėjusi gatvę Klara pasuko prie vartų. Hauseris tuoj pat įjungė pavarą, prilėkė prie jos. Nuspaudus stabdžius sucypė padangos, Klara išsigandusi atsigręžė.

– Kur? – pro atvirą langą sušnypštė Hauseris.

Klara tik spoksojo išsižiojusi.

– Kur jie išvažiavo, po velnių?..

– Pas... Pas Lenos šeimą... į Dresdeną... Mama susirgo.

– Ar neuždraudžiau tau su jais bendraut, ką, Klara? Mes dar toli gražu nebaigėm.

Klara persigandusi pažvelgė į jį. Iki dugno nuspaudęs akceleratorių pasileido gatve paskui ką tik už kampo dingusį BMW. Kristofas ir Lena sugalvojo Klarai puikią istoriją, ji tikrai paskleis naujieną kaimynams, jei šie pradės teirautis, kodėl taip netikėtai išvyko. Dar nė nenumanė, kur jie sugalvos kirsti sieną. Kur tos Brauno „atsarginės durys". Dingtelėjo, kad Kristofas galbūt turėjo nebegaliojančius išvykimo dokumentus ar suklastotą vizą, kurią jam tam tikru laiku parūpino Braunas, bet toks planas nelabai įtikimas. Pasienio pareigūnai lengvai tokią atpažintų.

BMW pasivijo Šionhauzerio alėjoje, dabar važiavo iš paskos. Pro galinį mašinos stiklą švytėjo raudonas Renatos pionieriškas kaklaraištis, kurį visuomet ryšėdavo. Ištikimoji partijos karė. Kankinosi turėsiąs ją priverst visa tai iškęst. Ji nekalta dėl to, kad jos tėvai išdavikai. Iš tikrųjų įstabu, kaip jos nepaveikė jų sugedimas, savo nekaltoje sieloje ji išlaikė socialistinę ideologiją. Dėl to dar liūdniau, kad jos likimas jau nulemtas. Svajonė dalyvauti olimpinėse žaidynėse pasmerkta dar nespėjusi išleisti daigų. Vakaruose, kaip ir Rytuose, jausis nelaiminga. Sutepta, nešvari.

Per radiją prasidėjo VDR 1 žinios. Centrinio komiteto spaudos pranešimą skaitė Giunteris Šabovskis, jis drebančiu balsu paskelbė, kad visi gali nevaržomai keliauti į Vakarus. Žurnalistui iš salės paklausus, ar įstatymas įsigalioja tuoj pat, jis akimirką sudvejojęs atsakė:

– Taip...

Hauseris trenkė kumščiu per vairą. Beliko tikėtis, kad Šumanas klausėsi „Geriausiųjų dainų topo" arba apskritai išsijungė radiją. Bet kokiu atveju tik laiko klausimas, kol naujienos pasieks pasienio pareigūnus. Jei Šumanas važiavo prie vienos iš šiaurinių, mažiau apkrautų pasienio perėjų, pavyzdžiui, Bornholmo gatvėje, tuomet turėtų ją pasiekt visai netrukus. Kažkokia beprotybė, nė nenumanė, kaip teks tam užkirst kelią.

Po dešimties minučių pravažiavo Bornholmo gatvę, per Pankovą ir pasuko iš Berlyno. Panikuojantį Hauserį toks maršrutas nustebino.

Kelias nevedė nei pasienio, nei netgi Lenos tėvų Dresdene pusėn. Pamažu eismas kelyje nuslūgo. Be sunkių rusvąją anglį vežančių sunkvežimių, liko vos keli automobiliai. BMW padidino greitį, Hauseriui sunkiai sekėsi spėti iš paskos. Pašnairavęs į skydelį pastebėjo, jog sugedęs benzino matuoklis. Nė neįsivaizdavo, kiek dar likę degalų.

Po pusvalandžio pasuko į Noirupiną, Vitštoko link. Pamažu maršrutas ėmė aiškėti. Brauno minėtos „atsarginės durys" buvo ne Berlyne. Priešingai. Dabar prisiminė, kad Braunas kilęs iš Zalcvėdelio – miestelio, įsikūrusio dviejų valstybių sienų sandūroje, toliausiai nuo Berlyno, bet arti Vakarų. Jis neabejotinai gerai žinojo šias apylinkes, tą informaciją perdavęs Kristofui. Čia ir bandys prasmukti. Čia jie ir suklys.

58.

Hauseris sekė juos tamsiais kaimo keliukais į vakarus jau ilgiau nei dvi valandas. Beveik vienuoliktą pravažiavo nedidelį, visiškai apmirusį Altmarko miestelį. Priešais – Zalcvėdelis, o iškart už jo ir siena. Abejojo, ar Kristofas kirs sieną pačiame centre, greičiausiai ieškos Brauno nurodytos vietos, kur silpnesnė apsauga.

Išvažiavus iš Altmarko Kristofas staiga padidino greitį. Hauseris nuspaudė akceleratorių iki dugno, tačiau teliko stebėti, kaip raudonos užpakalinės šviesos vis mažėjo ir mažėjo, kol galiausiai visiškai pranyko. Už kelių kilometrų privažiavęs sankryžą pasirinko kelią, vedantį toliau nuo Zalcvėdelio.

Penkiolika minučių vairavo nesutikdamas kitų automobilių. Iš visų pusių į šonus driekėsi nedideli link miško ir sienos vedantys lauko keliukai. Neįmanoma nuspėt, ar Kristofas pasirinko vieną iš jų, tad Hauseris važiavo toliau, iki pat kontrolės posto su užkarda ir sargybos būdelėje sėdinčiais dviem pasieniečiais. Čia prasidėjo „Die Sperrzone"*. Zona driekėsi penkis kilometrus iki pat sienų sandūros.

* Draudžiamoji zona. (*Vok.*)

Vienas iš pareigūnų būdelėje tingiai išsitraukė SKS karabiną. Hauseris, nuleidęs langą, parodė pažymėjimą. Jaunas, apie dvidešimties metų sargybinis atidavė pagarbą.

– Ar kas nors pastaruoju metu pravažiavo?

– Tik 21 valandą keitėsi sargyba, pone pulkininke, – parodė į kelią sienos link.

– Daugiau niekas?

– Ne, pone pulkininke.

Hauseris linktelėjęs jau ketino uždaryti langą.

– Ar girdėjot, pone pulkininke? Siena atidaryta. Neseniai per radiją pranešė, – nusišypsojo.

Hauseris sumurmėjęs tik jį prakeikė, pasienietis pribėgęs pakėlė užkardą.

Nuvažiavo siauru žvyrkeliu sienos link. Savaime aišku, kad Kristofas, pasukęs vienu iš lauko keliukų, paliko automobilį miške. Viena iš paskutinių atkarpų, norint patekti kuo arčiau sienos, kad nereikėtų per ilgai eiti. Spėjo, Lena nelabai mėgo vaikščiot, galbūt Renata, bet tik ne Lena.

Privažiavo kito sargybos posto vartus prie pirmosios tvoros. Priešais tarp medžių driekėsi plika šimto metrų pločio mirties zona. Tolėliau galėjo įžiūrėti trijų metrų aukščio tvorą, žyminčią tikrąją valstybių sienų sandūrą. Sargybinio būdelė stovėjo tuščia, tad ladą pastatė prie *Führungsstellet*. Šešių metrų aukščio šarvuoto betono kontrolės postas. Pro langą viršuje pasieniečiai matė viską aplinkui, nuo stogo į nakties dangų šakojosi antenų raizgalynė. Išlipęs iš automobilio nuėjo į pastatą, iš kurio sklido radijo triukšmas. Atidarius duris keturi aplink stalą su arbatos puodeliais sėdintys jauni kariai nustebę pakėlė į jį akis. Hauseris skubiai prisistatė. Kareiviai iš *Grenzbezirkskommando Zwei** neatrodė itin sužavėti ir jo rangu, ir priklausymu žvalgybos tarnybai. Vietiniai berniūkščiai su tokia pat vietine pasaulėžiūra.

– Turiu informacijos apie šiose apylinkėse esantį pabėgėlį, – pranešė Hauseris.

* Antroji pasienio rajono komanda. (*Vok.*)

– Tebūnie sveikas atvykęs, – sumurmėjo vienas.

– Ką pasakei?

Šalia sėdintis draugas nusišypsojo.

– Pulkininke, siena atidaryta. Prieš kelias valandas. Pranešė per radiją. Žmonės Berlyne šėlsta, pirmieji ten jau perėjo pasienio postus. Sako, eilėje laukia tūkstančiai, – nusijuokęs pakraipė galvą.

– Ir kas taip juokinga, po velnių?

Kareivis gūžtelėjo, toliau juokėsi.

– Jūs teisus, pulkininke, nėr čia ko juoktis. Visi liksim be darbo, o man tai reiks keliauti namo melžt motinos karvių, – atsakė stambiausiasis iš visų ir taip pat pratrūko juokais.

– Ar yra kas nors viršuj? – Hauseris parodė į laiptus.

Papurtę galvas jie tęsė savo pašnekesį. Pralėkęs pro stalą Hauseris užšlubčiojo į viršų. Užlipo ant aukščiausios platformos, kur galėjo nevaržomas apsižvalgyti į visas puses. Mirties zona plytėjo tuščia. Už kelių šimtų metrų stovėjo kitas bokštas. BT-9 – plonesnis ir keliais metrais aukštesnis už šį. Nuo lentynos paėmęs žiūronus pasižiūrėjo ton pusėn – be sargybos. Spėjo, du iš apačioje sėdinčių kareivių turėjo reguliariai ten budėti. Dėl valstybės saugumo tikėjosi, kad kiti pasienio pareigūnai atsakingiau vykdė įsakymus. Tą akimirką skydelyje sumirksėjo geltona lemputė. Čia buvo pavaizduota pirmojo mirties zonos užtvaro diagrama. Užsidegusi lemputė rodė, kur įsijungė signalizacija, pagal diagramą – vos už kelių šimtų metrų. Nukreipė žiūronus ton pusėn – tamsoje dar nieko nesimatė. Pasvarstė, ar reiktų įspėti apačioje sėdinčius sargybinius, bet tai tik labiau viską komplikuotų. Iš tamsos išbėgo Kristofas su Renata už rankos ir dviem krepšiais per petį. Lena tuščiomis sekė iš paskos. Lagaminą jai turbūt teko palikt. Tada pastebėjo skardos kirpimo žirkles Kristofo rankose, jis ėjo tiesiai prie aukštosios tvoros. Apskaičiavo, kad atstumas iki jo apie 200 metrų, žinojo, su jo pistoletu šansai pataikyt menki. *Midas, slysta iš rankų,* dingtelėjo, ėmė mušti šaltas prakaitas. Pasisuko į vieną nedidelių staliukų, kur kareiviai laikė kalašnikovą. Gremėzdiškas, aprūdijęs AK 47 atrodė lyg paliktas Raudonosios armijos Antrojo pasaulinio karo metu. Dievaži, buvo tiksliau šaunančių automatinių ginklų už 47-ąjį, bet nė vienas nebuvo toks mirtinas. Griebęs jį užtaisė pistoletą-kulkosvaidį. Mirties zonoje

Kristofas stovėjo vos per kelis metrus nuo tvoros, už jo tarsi šydas driekėsi jo iškvepiamų garų debesis. Priglaudė kalašnikovą prie skruosto. Pagavo Midą taikiklio viduryje. Nuspaudė gaiduką.

Per bokštą pragariškai nugriaudėjo ginklas. Apačioje sėdintys kareiviai išsigandę susimetė į krūvą. Viršuje Hauseris laikė iki dugno nuspaustą gaiduką. Kūnas drebėjo nuo nuolatinės atatrankos, iš lizdo tarsi auksinis meteoritų lietus į naktį lėkė kulkos, į šoną pylėsi tuščios gilzės. Tą akimirką pasijuto tarsi keršijantis dievas. It tikrasis Respublikos saugotojas.

Ištuštinęs ginklo būgną į tuščią lizdą dunkstelėjo skiltuvas. Hauseris atleido gaiduką. Vamzdis rūko, jis nuleido įkaitusį kalašnikovą. Iš mirties zonos pasigirdo graudūs riksmai. Šovinių išpliektos smėlėtos žemės sukeltame dulkių debesyje prie tvoros įžiūrėjo tris siluetus. Neaišku, kas išgyveno, o kas žuvo.

– *Mein Gott**, – Hauseriui už nugaros pasigirdo prislopintas į bokštą pakilusio kareivio balsas.

* Dieve mano. (*Vok.*)

59.

Moensas iškėlė galvą virš vandens. Jį laikančios grandinės vėl subarškėjo į vonios šonus. Vandens lygis nuslūgo, leisdamas jam įkvėpti. Užsikosėjęs ėmė žiaukčioti, tuo pat metu mėgindamas įtraukti oro. Pro nutekamąjį vamzdį išbėgus visam vandeniui kūkčiodamas atsigulė aklinoje tamsoje drebėdamas iš šalčio. Prarado laiko nuojautą, nė nenutuokė, kiek kartų mėginta jį nuskandinti. Lediniam vandeniui kaskart užpildant vonią iki pat kraštų šaukė pasigailėti. Visiškai nesuprato, kas dėjosi. Nebuvo jokių užuominų, kodėl kažkas jį taip prirakino. Po tiek laiko troško tik mirties.

Dėmesį patraukė nepažįstamas garsas – ne jo verksmas, ne grandinių braškėjimas. Skambėjo tarsi muzika. Ne tokia, kurią prieš dingdamas girdėjo festivalyje, ne, labiau panėšėjo į maršą su būgnais ir fleita. Netrukus įstojo vaikų choras. Dainavo vokiškai, mėgino suprasti žodžius, bet kolonėlės traškėjo, ne ką tegalėjo išgirsti.

– *Wir tragen... Wir tragen... die blaue Fahne.**

Mėlynoji vėliava. Turbūt sena skautų dainelė. Dainavo greičiausiai jaunųjų pionierių choras. Bet kodėl kažkas nusprendė paleisti jam muziką? Ėmė šauktis pagalbos, bet muzika pagarsėjo, užgoždama riksmus. Sėdint nuogam, surakintam linksma vaikų daina skambėjo tarsi pasityčiojimas. Po kurio laiko muzikai nutilus vėl teliko tamsa. Laukė, kol iš čiaupo virš galvos eilinį kartą pasipils vanduo, lyg skautų daina būtų įspėjusi apie dar vieną mėginimą paskandinti. Tačiau vanduo nepasirodė. Tik pro tas pačias traškančias kolonėles kažką vokiškai prabilo aukštas balsas. Čia tokia akustika – rodės, lyg žodžiai sklistų iš visų pusių:

– KUR... PINIGAI?.. PASAKOJAI... APIE... PINIGUS.

Pamėgino ištiesti kaklą.

– Renata? Renata? Ar čia tu? ...ar čia tu? – klausinėjo laužyta vokiečių kalba.

* Nešame... Nešame... mėlynąją vėliavą. (*Vok.*)

Praėjo nemažai laiko, kol balsas atsakė.

– TAIP... AŠ... ČIA... ČIA PAT... PAŽADĖJAI... MAN... PINIGUS?

– Kodėl su manim taip elgies? – pravirko. – Kodėl?

– TAVIM... NEGALIMA... PASITIKĖT... KUR... PINIGAI?

– Renata, paleisk mane. Maldauju.

– ...PINIGAI... KUR JIE?

– Nieko negausi! – bejėgiškai suriko, – ničnieko, kol manęs nepaleisi! – balsas užlūžo. – Būk gera, paleisk mane, Renata.

– KVAILYS... SILPNAS... KVAILYS...

Tuoj pat ant galvos pasipylė ledinis vanduo. Šaukėsi Renatos, maldavo jos pasigailėjimo, vandens lygis vis kilo. Ir vėl suskambo jaunųjų pionierių daina, kol vanduo pamažu apsėmė jį visą, galiausiai džiaugsmingas jų švilpavimas virš vandens virto tolimu, maniakišku kauksmu.

60.

Užsiregistravę „Park Inn" viešbutyje Raunas ir Luizė sėdėjo jo restorane „Sparcos Lounge". Prie baro triukšmavo vokiečių verslininkai. Dauguma nusimetę švarkus, atsilaisvinę kaklaraiščius, rėkalojo kartu su vokiška popmuzika, plyšaujančia per garsiakalbius.

Šiek tiek po vienuolikos teko susitaikyti su skurdoku patiekalų pasirinkimu valgiaraštyje. Luizė vis dar nė neprisilietė prie savo *salade niçoise**, kiek gurkštelėjusi vandens tik nervingai vartė segtuvą su skirtukais. Valgydamas mėsainį Raunas pašnairavo į jį. Jau anksčiau pastebėjo ten sudėtas visas Moenso ir Renatos elektroninių laiškų kopijas, surašytus keturių moterų vardu ir pavarde Renata Šuman adresus, – jas abu ruošėsi aplankyt rytoj. Be to, visus juos pažymėjo miesto žemėlapyje. Kiti skirtukai žymėjo priedus, viešbučio ir lėktuvo bilietų rezervaciją.

– Na, tu ir tvarkinga.

Luizė linktelėjo.

– Susitariau su vairuotoju, kad pasiimtų mus rytoj 8.30 ryto. Pamaniau, pakankamai anksti pradėt. Vis dėlto sekmadienis.

Raunas vos nepaspringo mėsainiu, užgėrė alumi.

– Užsakei vairuotoją?

Linktelėjo.

– Pagalvojau, bus paprasčiausia, jei visą dieną turėsime automobilį.

– Aukščiausios klasės tyrimas, – nusišypsojo. – Skamba gerai, bent jau nereiks naudotis metro.

Luizė užvertė segtuvą.

– Tikiuos, bent viena iš tų moterų žinos, kur Moensas.

– Esu tikras, viskas išsispręs. Moensas greičiausiai šiuo metu valgo Renatos Šuman gamybos štrudelį užsigerdamas kava.

Grąžydama rankas Luizė nusuko akis.

* Nicos salotos. (*Pranc.*)

– Moensas negeria kavos... Jam surast turim tris dienas, paskui nė neįsivaizduoju, ką reikės daryt...

Padėjęs į šalį stalo įrankius sugavo jos žvilgsnį.

– Kol kas tiesiog aplankykime mieląsias ponias. Jei iš to nieko nepešim, tuomet ir nuspręsim.

Ji įsidėjo segtuvą į rankinę.

– Norėčiau būt tokia pat rami kaip tu.

– Visai nieko nevalgysi? – parodė į nepaliestą valgį.

Papurčiusi galvą pakilo nuo stalo.

– Man užteks. Einu, parašysiu Moensui, kad atvykom, gal tai paskatins jį su manim susisiekt.

Jis patraukė pečiais.

– Manai, negera mintis?

– Ne, ne, tiesiog mąstau, jei jis iki šiol neatsakė, turbūt neverta tikėtis, kad atsakys dabar.

Susierzinusi ji nusuko akis.

– Iki rytojaus, susitinkam čia kokią aštuntą, kad spėtume papusryčiaut?

Jis linktelėjo.

– Labanakt, Luize.

Iš tamsaus restorano ji išėjo į vestibiulį, kur buvo liftai. Raunas nusišluostė lūpas, numetė servetėlę ant stalo. Nežinojo, ko iš šitos kelionės tikėtis, nors ir puikiai suprato Luizės nerimą, vis tiek atrodė keista, jog beveik visą kelią jie nesikalbėjo. Visaip stengėsi pradėti pokalbį, bet ji tiesiog atsakydavo vienskiemeniu žodžiu. Lyg mėgindama nuo jo atitolti, jis nelabai suvokė kodėl. Kaip ir tie du vienviečiai kambariai, kuriuos skyrė 12 aukštų.

Už nugaros verslininkai užtraukė užstalės dainas. Raunas ištuštino bokalą. Silpnas alus, baisi daina – užplūdo šioks toks „Uosto ūdros“ ilgesys. Troško gaivaus oro ir kiek gardesnio alaus.

...

Viktorijos jam pavymui sviestas kelionės vadovas nuvedė Rauną per Aleksandro aikštę, Mitę, aplink Hakės turgų aukštyn Oranienburgo

gatve. Vakaras buvo šiltas, gatvės pilnos žmonių. Dauguma – turistai. Nemažai jų – flirtuojantys užsienio studentai, geriantys alų tiesiai iš puslitrinių butelių, kurie, atsidūrę toli nuo namų, atleido vadžias. Ieškojo baro, kol galiausiai rado kiek padoriau atrodantį Augusto ir Oranienburgo gatvių sankryžoje, o tai reiškė prieblandą, ramius lankytojus bei gerą alaus ir burbono pasirinkimą. Užsiėmęs vietą prie ilgo raudonmedžio stalo gavo, ko atėjęs. Mėgaudamasis tamsiu alumi svarstė, ar čia kada lankėsi Moensas, ir pagalvojo, jog ši vieta turbūt nelabai jo skonio. Iš menkų savo žinių apie šį vyrą nusprendė, kad didmiestis turėjo kelti jam baimę. Palyginti su ramiu Kristianshaunu, prie kurio buvo pripratęs, šis turėjo atrodyt milžiniškas. Žinoma, galėjo glaustis prie Renatos.

Per didelį panoraminį langą baro gale stebėjo į stulpą atsirėmusią jauną merginą. Raudoni lakiniai kelius siekiantys batai, atviri, aptempti drabužiai aiškiai bylojo apie jos profesiją. Prisiminė tarp Moenso korespondencijos rastus laiškus iš Nigerijos, į kuriuos jis protingai nieko neatsakė. Tačiau vis tiek išliko rizika, kad jį į Berlyną atviliojo kokia nors rafinuotesnė apgavystė. Tokiu atveju beliko tikėtis, kad jam dar nesibaigė pinigai. Tokio pobūdžio bylose paprastai tik tai gelbėjo žmonėms gyvybę, o po to... Neužbaigęs minties ištuštino taurelę. Geriau velnio nežadinti.

Po kelių valandų ir dvigubai tiek gėrimų pasuko atgal į viešbutį, bet pasiklydo gatvėse netoli Rozos Liuksemburg aikštės, kol galiausiai atsidūrė priešais „B minor". Pianino ir išderinto saksofono garsai įviliojo į džiazo klubą. Rado laisvą staliuką patalpos gale, susmuko kėdėje. Tamsiaplaukė garbanota padavėja tuoj pat atnešė viskio kokteilį. Buvo per girtas, kad prisimintų, ar tokį užsisakė, bet prie atmosferos puikiai tiko. Klausėsi muzikos ir gėrė, klausėsi, gėrė. Troško, kad Luizė nebūtų išėjusi į savo kambarį, o sėdėtų kartu. Tuomet tikrai būtų įvertinęs „B minor" ir šią magišką akimirką.

Užsisakė dar išgert, į sceną užlipo nauji muzikantai. Mėgavosi neįpareigojančia nuotaika, kol pajuto giliai iš jo roplio smegenų besismelkiančio nerimo, iš ten visuomet skambėdavo pavojaus varpai. Siurbčiodamas burboną apžvelgė patalpą. Aplinkui tik linksmi žmonės, visi atrodė draugiškai nusiteikę. Tačiau mento siela neklydo.

Kažkas nenuleido nuo jo akių. Jį stebėjo. Kažkas, linkintis jam bloga. Bet kad ir kas jis būtų, dabar pradingo, tiek tebylojo roplio smegenys trimitininkui užgrojus puikią „Summertime“ versiją.

61.

Tamsoje kažkas sugriaudėjo. Pro triukšmą girdėjo tiek Luizės, tiek Evos balsus. Taip pat juto ten buvus Mikelį, Miofė ant visų lojo. Triukšmas sustiprėjo, greičiausiai į prieplauką liūdnai daužėsi „Bjanka". Raunas jautėsi bejėgis, bet privalėjo atsikelt nuo gulto gelbėt savo laivo, kol dar nevėlu. Atsimerkus į jį spoksojo didelė metalinė akis. Galiausiai atsipeikėjęs suprato, kad švytinti akis tėra pro viešbučio langą matomas televizijos bokšto rutulys, o griausmą skleidė beldimas į duris.

– Minutėlę... *bitte**, – kimiai atsakė.

Apsigaubęs plona antklode nuslinko prie durų. Tik atidarius smogė pagirios.

Koridoriuje stovėjo Luizė. Iš jos žvilgsnio iškart buvo aiški jos nuomonė apie išvystą vaizdą.

– Labas rytas. Skambinau tau kelis kartus. Tarėmės susitikt restorane aštuntą.

– Žinau, – atsikrenkštė. – Kiek dabar valandų?

– Penkiolika po devynių.

– Duok man penkias minutes. Užeisi?

Ir vėl jos žvilgsnis, iškalbingesnis už žodžius.

– Palauksiu vestibiulyje.

Po dešimties minučių leidosi liftu iš dvidešimt ketvirto aukšto. Dešimties minučių užteko praryti keturias „Ibuprofeno" tabletes, išgerti pusę litro vandens, o svarbiausia – pasisekė rasti juodus „Ray-Ban" saulės akinius, apsaugosiančius nuo dienos šviesos ir piktų Luizės žvilgsnių. Jau antras kartas per jų pažinties laiką, kai jam teko susiruošti rekordišku greičiu. Vylėsi, jog tai netaps įpročiu, nepaprastai mėgo rytais pasivolioti lovoje.

Atsidarius lifto durims įžengė į vestibiulį, Luizė pakilo nuo sofos. Mostelėjo link išėjimo, kartu patraukė į stovėjimo aikštelę.

* Prašau. (*Vok.*)

Luizė nužingsniavo tiesiai prie juodo S klasės mersedeso, jai dureles atidarė jaunas vairuotojas juodu kostiumu.

– Šitą išsinuomojai? – kimiai paklausė Raunas.

Luizė neatsakė, atsisėdo ant ilgos kaip šarvuotis galinės sėdynės. Raunas prisėdo šalia. Po akimirkos prie vairo atsisėdo vairuotojas, vokiškai paklausė, kur važiuoti. Atsivertusi segtuvą Luizė rado pirmosios moters adresą.

– Dieffen-bach-stras-se... bitte.

Vairuotojas atsisuko, akivaizdžiai nieko nesupratęs. Luizė pamėgino dar kartą, šįkart lėčiau, raiškiau, bet ir tai nepadėjo. Galiausiai Raunas paėmė segtuvą jai iš rankų. Atsivertė miesto žemėlapį, kuriame Luizė buvo pažymėjusi adresus, parodė pirmąjį vairuotojui.

– Aa, *Dieffenbachstrasse*! Žinau, – užvedė didįjį automobilį, įsuko į Karlo Markso alėją.

Raunas atsilošė, iš kišenės duryse paėmė strategiškai ten įkištą nedidelį buteliuką vandens. Tylėdami pervažiavo upę Kroicbergo link, – pas pirmąją Renatą Šuman.

Didysis mersedesas sustojo po aukštomis guobomis, augusiomis abiejose Dyfenbacho gatvės pusėse. Luizė ir Raunas išlipo iš automobilio, be kelių paukščių čiulbesio, gatvėje tvyrojo tyla. Pasuko prie raudono 34 numeriu pažymėto pastato. Luizė ėmė žvalgytis Renatos vardo telefonspynėje, akimirką sudvejojusi atsisuko į Rauną.

– Neįsivaizduoju, ką jai sakyt...

– Gal tiesą, paprastai taip lengviausia. Pasakyk, kad ieškai brolio, o visa kita jau kaip nors.

Jau norėjo skambint, bet atsidarius durims iš laiptinės išbėgo du berniukai, virš galvų mosuodami plastikiniais kardais. Luizė išsigandusi žengė kelis žingsnius atatupsta, Raunas sugavo duris šioms nespėjus užsidaryti.

– Eini? – paklausė žengdamas vidun.

– Antras aukštas, – tarė Luizė.

Netrukus pasibeldė į Renatos Šuman duris. Atidarė jauna, apie dvidešimt penkerių metų moteris. Iš buto gilumos sklido vaikų verksmas ir tranki muzika. Atrodė lyg ką tik pabudusi. Raunas ir Luizė at-

kreipė dėmesį į apvalų tarsi rutulys, stangriai marškinėlių ir treningo kelnių aptemptą pilvą. Sprendžiant iš dydžio, turėjo greit gimdyti. Moteris nustebusi įsmeigė į juos akis.

– Taip?

– Ar jūs – Renata Šuman? – paklausė Luizė.

– Taip. Kuo galiu padėt?

Luizė pristatė juos abu, kaip įmanydama geriau vokiškai paaiškino, kad ieško prieš pusę metų dingusio brolio, Moenso Slotsholmo, ir kad vienintelis jo paliktas pėdsakas – Berlyne gyvenanti moteris, vardu Renata Šuman.

– Deja, tokiu vardu nieko nepažįstu.

Išsitraukusi savo „iPhone" Luizė parodė Moenso nuotrauką.

– Ir jo taip pat nesi mačiusi?

Tą akimirką koridoriuje už moters nugaros pasirodė marškinėliais vilkintis jaunas vaikinas su mažu berniuku rankose.

– Kas čia vyksta? – nusišypsojo.

– Ieško jos brolio, – sumurmėjo Renata, pakraipė galvą. – Deja, nesu jo mačiusi, o tu? – atsisuko į vyrą. Pažvelgęs į ekraną jis papurtė galvą.

– Apgailestauju, – Renata patraukė pečiais. – Sėkmės. Tikiuos, rasit jį.

Išėjus į gatvę vairuotojas jau stovėjo atidaręs dureles. Luizė atsisuko į Rauną.

– Jie juk nemelavo, ar ne?

Raunas linktelėjo.

– Manau, gali ramiai išbraukt ją iš sąrašo.

Įsėdę į automobilį per Kroicbergą pasuko atgal. Raunas parodė kitą adresą vairuotojui, nuvešiančiam juos per Mitę į Šarlotenburgą, kur turėjo gyventi antroji Renata Šuman.

Sekmadienio rytą miestas kėlėsi nenoriai, net dizainerių parduotuvių gausa besipuikuojantis Kurfiurstendamas atrodė tuščias, beveik be eismo. Dėl to senasis šampano spalvos BMW nesunkiai juos sekė nuo pat „Park Inn".

62.

Sename, prabangiame, Prūsijos laikų statybos Šarlotenburgo rajone stūksojo prabangūs namai, slepiami parkus primenančių medžių su žaliomis, milimetro tikslumu nupjautomis vejomis. Juodasis S klasės mersedesas puikiai prie jų tiko, tad nei pėsčiomis vilų takeliais patruliuojantys policininkai, nei prie vartų gulintys sarginiai šunys neatkreipė į jį jokio dėmesio. Privažiavęs Bismarko alėjos ir Delbriuko gatvės kampą vairuotojas sustojo, parodė į žemą, baltą pastatą, pusiau pridengtą aukštų ąžuolų.

– Štai ir atvykom, Delbriuko gatvė 4.

Raunas pašnairavo į instituciją primenantį pastatą.

– Keistokas, – tarė Luizei. Pasilenkė prie vairuotojo. – Ar žinai, kokia čia vieta? – vokiškai pasiteiravo.

Vairuotojas linktelėjo, mostaguodamas rankomis ieškojo tinkamų žodžių.

– *Was sagt man... Place for old Mensch before dead.**

– Ką sako? – Luizė pažvelgė į Rauną.

– Manau, turi galvoje senelių namus.

Vairuotojas parodė į tolėliau matomą iškabą. Įmantriu šriftu virš tekančią saulę primenančio piešinio buvo parašyta: „Herthasee Seniorenzentrum**".

– Manau, galim išbraukti ir antrąją Renatą Šuman, – tarė Raunas.

Luizė apsidairė įėjimo, kur slaugytojas baltu chalatu neįgaliojo vežimėlyje stūmė senyvą vyrą.

– Nepakenks paklaust, kad jau atvažiavom, – atidariusi dureles išlipo.

Raunas giliai atsiduso.

– Ar jie apskritai turi internetą? – sumurmėjo.

Įžengė į šviesų „Herthasee" priimamąjį. Kvepėjo kava, kepiniais, sintetiniais valikliais. Pastaruoju dėl ką tik išplautų švytinčių plytelių grindų, bet nuo to Raunui maloniau čia nė kiek nepasidarė. Patraukė

* Kaip ten sakoma... Vieta seniems žmonėms prieš mirtį. (*Vok., angl.*)

** Hertos ežero senjorų centras. (*Vok.*)

prie registratūros, kur pusryčiaudamos šnekučiavosi trys slaugytojos. Vyriausioji vilkėjo baltu chalatu, o kitos dvi jaunesnės asistentės – vienodomis raudonomis palaidinėmis.

– *Bitte*, – tarė vyriausioji.

Luizė glaustai vokiškai paaiškino jų situaciją, kad norėtų pasikalbėti su Renata Šuman dėl Moenso dingimo.

Moteris šaltai nusišypsojo.

– Ar esate Renatos Šuman artimieji?

– Ne, bet galbūt ji pažįsta mano brolį, Moensą.

– Apgailestauju, jei nesate jos artimieji, nepriklausote bendruomenei ar neatliekat oficialios užduoties, jokiu būdu negalime Jums leisti susitikti su mūsų gyventojais.

Aukštai susegti jos plaukai, papilkėję dantys Raunui priminė seselę iš filmo „Skrydis virš gegutės lizdo".

– Ar visai nieko negalite padaryti, mes tokį kelią sukorėm? – Raunas plačiai nusišypsojo *nurse Ratched**.

– Net jei ir iš mėnulio, pone, nieko negalėtume padaryti, – merginos jai už nugaros suprunkštė. – Mes atsakingi už gyventojus bei jų šeimas. Taisyklių laikytis privaloma, – suskambo jos telefonas. – Geros dienos, – atsisveikino, sutelkusi dėmesį į skambutį.

Raunas su Luize išėjo pro pagrindines duris, atsistojo priešais pastatą.

– Idiotė, – sumurmėjo Luizė.

Raunas linktelėjęs apsidairė aplinkui.

– Galėtume vis tiek pasivaikščiot, paklausinėt gyventojų apie Renatą, jei manai, kad ką nors pešim.

Luizė gūžtelėjo. Tą akimirką iš priimamojo išėjo viena asistentė. Prisidegė iš burnos styrančią cigaretę. Praeidama išpūtė dūmus, nusišypsojo Raunui.

– Griežta ta tavo šefė, – tarė jai pavymui.

Mergina atsisėdo šiek tiek toliau, ant žemo turėklo, nukratė pelenus nuo cigaretės.

– Nieko baisaus, jei tik darysi, kaip ji liepia. Vis tiek nieko nepeštumėt iš pokalbio su Renata Šuman.

* Seseriai Račed. (*Angl.*)

– Tu įsitikinus? – Raunas nusišypsojęs prisigretino.

Mergina vėl išsišiepė.

– Tikrų tikriausiai. Jai 98, gyvena savo pasaulyje. Žinai, silpnaprotystė, bet ji labai miela. Baisiai mėgsta obuolių sultis, – mergina ir vėl nukratė cigaretę, lyg iš nervingo įpročio.

– O šeima? Kas nors ją lanko? Kokie nors pažįstami?

Mergina nusijuokė.

– Niekas jos nelanko. Dėl to mes čia ir esam, kad kitiems nereiktų, – prisimerkė, išskleidė flirtuojančią šypseną. – O tu koks nors privatus detektyvas?

– Mjo... – staiga pasijuto pamalonintas. – Kažkas panašaus.

– Gal jau einam? – įsiterpė Luizė. Nesulaukusi atsakymo pasileido laiptais žemyn.

Raunas atsisveikindamas linktelėjo merginai ir nusekė Luizei iš paskos.

Trečioji Renata sėdėjo namo su terasa kieme, Adlershofe, kur gyveno jau beveik 25 metus. Ją, jau našlę, tuo metu lankė du apie kojas lakstantys anūkai. Renatai buvo apie 60. Atrodė taip, lyg visą gyvenimą būtų labai sunkiai dirbusi, tačiau tai šypsenos iš jos akių nepradangino. Neparaginta papasakojo, kaip padeda savo dukrai, gydytojai, ir žentui, inžinieriui, prižiūrėt vaikus, kol *jaunuoliai* apžiūrinėja namą į šiaurę nuo Pankovo. Akivaizdžiai labai jais didžiavosi. Raunui ir Luizei galiausiai sugebėjus pasukti pokalbį Moenso linkme, trečiajai Renatai, deja, teko prisipažinti, kad jo nepažįsta.

– Puikiai žinau, kaip jautiesi, – nuliūdusi pažvelgė į Luizę. – Senajame Berlyne, prieš nugriaunant tą prakeiktą sieną, dažnai visam laikui pradingdavo jauni vyrai, kartais ir visos šeimos. Pranykdavo be jokio pėdsako, diena iš dienos. Režimas visur turėjo slaptų kalėjimų. Pavojingi buvo laikai, – daugiau nesiplėtė, bet atrodė, kalbėjo iš asmeninės patirties.

– Ačiū už pagalbą, – padėkojo Luizė.

Trečioji Renata prieš išsiskiriant ją nuoširdžiai apkabino.

– Tikiuosi, jam nieko blogo nenutiko ir jis greitai atsiras, šeima – visų svarbiausia.

Šiek tiek po vidurdienio jie jau važiavo link Noikiolno, kur gyveno ketvirtoji Renata. Rauno pagirias pakeitė žvėriškas apetitas.

– Alkana?

Tuščiai žiūrėdama pro langą Luizė papurtė galvą. Jos išraiška bylojo, jog ji puikiai žinojo – tai paskutinis šansas gauti bet kokios vilties rasti svarbių Moenso pėdsakų. Raunas jau buvo apgalvojęs keletą alternatyvų, jei jų apsilankymai pasirodytų bevaisiai, bet nė viena neatrodė daug žadanti. Dauguma jų įtraukė vokiečių policiją, o buvo beveik įsitikinęs, kad Luizė kaip tik bandė tokio veiksmų plano išvengti.

Senas pilkas gyvenamasis namas, kur gyveno paskutinė Renata, stovėjo priešais Treptovo parką. Pastatas atrodė kažkoks nepasiekiamas – gilūs mūro įtrūkimai, turbūt kadaise dailus buvęs apsilupęs fasadas. Raunas su Luize stovėjo prie durų ieškodami iškabos su Renatos vardu, bet pro storą ant telefonspynės ir įėjimo dalies užpurkšto grafičio sluoksnį teįskaitė kelias pavardes.

– Pas ką jūs? – kažkas iškošė pro nosį iš pirmojo aukšto balkono kairėje.

Žengę žingsnį arčiau Raunas ir Luizė užvertė aukštyn galvas. Prietemoje, po nušiurusiu baldakimu stovėjo stambi vidutinio amžiaus moteris žaliais marškinėliais. Jos rankoje stiklinėje tyliai dzingsėjo ledukai.

– Ieškom Renatos Šuman, ji turėtų čia gyvent, – tarė Raunas. – *Kennst du sie?**

– Čia jūsų mašina? – moteris linktelėjo į mersedesą. – Atrodo brangi. Ar tai kaip nors susiję su pastatu? Jūs gal advokatai?

– Ne, nieko bendra su pastatu neturim, – Raunas giliai atsiduso. – Tai ar gyvena čia Renata Šuman?

– Tai kaip tik ir norėjau sakyt, nes aš Renata Šuman. Jūs advokatai? Ji tai taip, ar ne, o tu ne? Ar aš neteisi?

Raunas skėstelėjo rankomis.

– Tu teisi. Ar dabar įleisi?

Po kurio laiko jie stovėjo skalbiniais, molbertais, įvairiausių dydžių drobėmis, dailininko reikmenimis užgriozdintoje svetainėje.

* Ar ją pažįsti? (*Vok.*)

Pakeliui Raunas apsižvalgė po prieškambarį, įkišo galvą į vonią, ieškodamas vyriškos lyties gyventojo pėdsakų, bet atrodė, moteris čia gyveno viena.

– Ką nors paveldėjau ar kviečiat į teismą? – gurkštelėjusi gėrimo paklausė Renata.

– Nei tas, nei tas, ieškom šio asmens, – Raunas parodė jai nuotrauką Luizės telefone.

Palinkusi Renata prisimerkė, susvirduliavo.

– Nepažįstu, bet gražuoliukas.

– Jo vardas Moensas. Jūs nesusirašinėjot? – mėgino Raunas.

– Susirašinėjom? Tu gal tyčiojies? Visiškai nemoku skaityt ar rašyt. Net nežinočiau, kaip mano vardas rašos.

– Rimtai? Net kompiuterio neturi? – apsidairė svetainėje.

– Kam jis man reikalingas? – vėl atsigėrė. – Gal nupirksit paveikslą? Čia yra neblogų, – taure parodė į krūvą darbų ant sofos. – Kai kurie tiktų ir advokatų kontorai.

Luizė atsisėdo ant galinės mersedeso sėdynės, Raunas jau norėjo sekt iš paskos, bet ir vėl pasijuto stebimas. Taip pat, kaip akimirką jautėsi vakar vakare „B minore". Pažvelgė per mersedeso stogą į gatvę, į eilę sustatytų automobilių. Už 20 ar 25 metrų, tarp dviejų furgonų stovėjo senokas šampano spalvos BMW. Pasirodė, kad prie vairo kažkas sėdėjo, bet priekiniame stikle atsispindėjo susivijusios pakelėje augančių medžių šakos, tad buvo sunku ką nors įžiūrėti.

– Ar nelipsi? – pasigirdo Luizės balsas.

Įsėdo, užtrenkė dureles.

Tylėdami grįžo į Aleksandro aikštę. Saulę pakeitęs tylus lietus barbeno į tamsintą stoglangį. Raunas pašnairavo į Luizę, nudelbusią akis į batus. Iš pakitusio jos kvėpavimo suprato, kaip stengėsi sulaikyti ašaras. Atsargiai paglostė jos ranką.

– Šansai ją rasti buvo labai menki. Turėtum didžiuotis bent pabandžiusi.

Ji patraukė ranką.

– Jaučiuos kaip prakeikta kvailė. Nežinau, ką sau galvojau. *Niekad* nereikėjo čia važiuot...

63.

Juodasis mersedesas įriedėjo į „Park Inn" stovėjimo aikštelę. Lietus sustiprėjo, valytuvai pralaiminėjo nelygią kovą su ant stiklo besipilančiomis vandens kaskadomis. Vairuotojas atsiprašė nepasirūpinęs lietsargių, bet ryte oras atrodė toks gražus, manė nesant būtina. Privažiavo prie pat įėjimo, kad išlipę per daug nesušlaptų. Luizė telefone pasitikrino elektroninį paštą.

Raunas pažvelgė į ją.

– Ar yra kokių žinių iš Moenso?

Papurtė galvą.

– Gal dar spės grįžti.

– Ar nesupranti? Jau viskas, – jos balsą beveik užgožė į stogą griaudžiantis lietus. Kitą akimirką atidarė dureles ir iššokusi į lietų pasileido įėjimo link.

Raunas pasižiūrėjo jai pavymui, griebė ant sėdynės paliktą segtuvą. Atsisveikinęs su vairuotoju nuskubėjo per lietų.

– Palauk truputį, – pasivijo Luizę vestibiulyje. – Nėra ko tuoj pat pasiduoti.

– Nežinau, ką dar galime padaryt.

– Galim susisiekt su vokiečių policija, paskelbt jo paiešką.

Luizė sustojo, įbedė į jį akis:

– Savo brolio neįduosiu, jei tai turi galvoje.

– Suprantu. Taip pat galim pabandyt paieškot nakvynės namuose.

– Nakvynės namuose? – papurtė galvą. – Kaip suprast?

– Tik pasiūlymas. Jei jis prarado pinigus, jį kas apmovė, tai galbūt paskutinė išeitis jam buvo eiti ten.

– Visų pirma, niekas Moenso *neapmovė*, antra, jis per daug išdidus ieškot pagalbos tokioj vietoj. Kalbam apie mano brolį...

– Luize, aš tik bandau padėt.

– Tikrai? O kai prisigeri iki žemės graibymo ir kitą dieną pasirodai pagiringas ir flirtuoji su slaugytojom, užuot... – nusigręžusi nubėgo link liftų.

– Luize, nagi, palauk.

Nusekė iš paskos, bet priėjus liftą durys užsidarė tiesiai prieš nosį. Pasvarstė, ar nereikėtų pakilt kartu, bet galiausiai nusprendė, jog reikia duot jai šiek tiek ramybės.

Sėdėdamas vienas prie aukšto baro valgė sumuštinį užsigerdamas kvietiniu alumi. Nepatiko nė vienas. Pro didelius panoraminius langus stebėjo, kaip lietus plovė Aleksandro gatvę, miestas atrodė dar niūresnis. Vaizdas perkėlė jį į Sienos griuvimo laikus, prisiminė trečiosios Renatos žodžius apie anuomet dingusias šeimas. Atsigėrė jau išsivadėjusio alaus. Puikiai suprato Luizės susierzinimą, gailėjosi ryte atsikėlęs pagiringas. Šitas bokalas kelionėje bus paskutinis. Pavartęs Luizės segtuvą ėmė skaitinėti pavienius Moenso ir Renatos susirašinėjimo laiškus. Jų santykiai atrodė pakankamai realūs. Mintys, kuriomis dalijosi, domėjimasis istorija, klasikine muzika, vienas kitam dalijami komplimentai, svajonės apie ateitį, viskas atrodė tikra. Puikiai suprato, kaip Moensas galėjo susivilioti gyvenimu su Renata. Matė, kaip sulig kiekvienu laišku Moensas stengėsi prilygti nepriekaištingai jos kalbai – tiek atsakinėdamas angliškai, tiek mėgindamas kažką parašyti vokiškai. Bet ar tai galėjo priverst jį padaryt nusikaltimą, nuo visko pabėgt, – iš laiškų į šį klausimą atsakymo negavo. Tačiau Raunas pastebėjo visai ką kita. Į pėdsaką susidedančius fragmentus. Paprašęs barmeno rašiklio pasibraukė įvairias ištraukas iš Renatos žinučių. Po kurio laiko užsisakė dar vieną alaus, nors ką tik buvo sau prisižadėjęs, jog ką tik išgertas bus paskutinis. Bėda ta, kad galvoti sekėsi geriau su šiek tiek apynių kraujyje, o kaip tik dabar smegenims reikėjo veikti visu pajėgumu.

. . .

Luizė gulėjo lovoje savo viešbučio kambaryje. Lauke Aleksandro aikštę apgaubė tamsa, tik apšviestas virš jos žvelgė televizijos bokšto rutulys. Kažkas pasibeldė į duris, ji atsisėdo.

– Kas ten?

– Kambarių tarnyba, – tarė pažįstamas balsas.

Luizė atidarė duris. Koridoriuje stovėjo Raunas, glėbyje mėgindamas išlaikyti didelį padėklą. Ant jo sudėjęs arbatinuką, šiek tiek vaisių, kelis sumuštinius, butelį „Perrier".

– Pagalvojau, tu gal alkana.

– Ačiū, labai miela.

Įžengęs į kambarį padėjo padėklą ant nedidelio staliuko prie lango su vaizdu į Aleksandro aikštę ir rutulį.

– Nuo šito išsivysto šiokia tokia paranoja, – linktelėjo į televizijos bokštą.

Ji nusišypsojo.

– Atleisk, kad išliejau ant tavęs savo susierzinimą, visai to nenusipelnei. Ar priimsi atsiprašymą?

– Pamiršk. Puikiai suprantu, – pripylė jai arbatos, prisėdo prie stalo. Luizė prisidėjo. – Iš tiesų radau kai ką, kas galbūt padės mums rasti Moensą.

– Tikrai?

– Ar skaitei jų laiškus? – iš striukės kišenės ištraukė segtuvą ir padėjo jį ant stalo.

– Taip, žinoma. Jie labai asmeniški.

– Būtent, – Raunas atvertė katalogą. – Ypač Renatos laiškai, parašyti gan pompastiška kalba. Nė kiek neperdedant – ji tikra romantikė.

– Bet kaip tai padės rasti Moensą?

– Pamėginau sutelkt dėmesį į faktus, ne poeziją, – pasuko katalogą, kad ir Luizė matytų. – Pavyzdžiui, čia ji rašo: *Pro virtuvės langą žiūriu į vienuolyno sode žiemai susiglaudusius medžius ir krūmus.* Tai bent jau aprašo savo gyvenamąją vietą.

– Bet Berlyne bažnyčių turbūt tūkstančiai.

– Čia ji vėl mini *Monastery Garden**. Bet tai ne vienintelis mano rastas dalykas, – atvertė naują laišką, kur buvo pabraukęs kitą eilutę. – *Šviečiant saulei geriu kavą Helmholco aikštėje... svarstau, kad tai turėtų tapti įpročiu, mano rytiniu ritualu,* – Raunas pažvelgė į Luizę. – Vadinasi, ji gyvena kažkur netoli tos aikštės. Čia, Prenclauer Bergo rajone, – raudonu tušinuku apvedęs miesto dalį žemėlapyje parodė Luizei.

* Vienuolyno sodas. (*Angl.*)

– Vis tiek labai didelė teritorija ieškant asmens, kurio nežinom net adreso.

Jis linktelėjo.

– Iš tikrųjų manau, galim apsiriboti viena vienintele gatve, – atvertė paskutinį laišką. – Čia Renata rašo ką tik nusipirkusi gardenijų savo mėgstamiausioje gėlių parduotuvėje netoliese. Kompiuteryje vestibiulyje patikrinau „Interfloros" interneto svetainę. Anot jos, visame Prenclauer Berge yra tik trys parduotuvės, o artimiausioji nuo Helmholco aikštės įsikūrusi Greifenhageno gatvėje. Nesugebėjau išsiaiškint, ar ten yra vienuolynas, bet kokiu atveju bažnyčia yra.

Luizė pažvelgė į žemėlapį.

– Stebiuosi, kad ji niekada neparašė Moensui savo adreso.

– Galbūt tai padarė vėliau, laiškuose, kurių jis neišsaugojo, arba gal jie susiskambino ir pasikeitė adresais.

– Tai manai, Moensas kažkur ten?

– To gal tikėtis per daug, bet, manau, ten gyvenanti Renata Šuman žino, kas jis toks.

– Tai kodėl jos vardo ir adreso nerado paieška?

Raunas patraukė pečiais.

– Nes kai kurie žmonės stengiasi išlikt už radaro ribų.

– Tik ne už tavo radaro, – nusišypsojo. – Tai kas toliau?

– Nuvažiuosim ten rytoj, apžiūrėsim teritoriją. Ieškosim tol, kol rasim arba Renatą, arba tavo brolį.

Jau norėjo kilti, bet ji palinko artyn, uždėjusi ranką jam ant šlaunies:

– Jau eini?

– Nenoriu daugiau tavęs trukdyt.

– Netrukdai. Gal truputį, bet gerąja prasme.

Pakilusi nuo kėdės apsižergė jį. Prigludo arti, juto nuo jos sklindančią šilumą. Prikišo galvą artyn. Surado jo lūpas, pabučiavo. Jis apkabino ją, prispaudė prie savęs. Bučiavosi ilgai, svaiginamai, kol jis atsistojo ir nunešė ją ant lovos. Padėjo vienas kitam nusirengti, apsikabinę paniro po antklode. Raunas pajuto, kaip jos trokšta. Žiūrėdamas jai į akis įsiskverbė vidun. Pagriebęs jos rankas sudėjo virš galvos. Juto, kaip ji švelniai kandžioja jo kaklą, petį. Jos atodūsiai dar labiau jį įaistrino ir jie susijungė.

Prieš septynis mėnesius,

Berlynas, 2013 m. rugsėjo 23 d.

64.

Moensas pabudo aklinoje tamsoje. Vonia tuščia, grandinės rėžė kūną aplink kulkšnis, riešus, kaklą. Nežinojo, kiek laiko išbuvo be sąmonės, tik kad jį dar kartą prarijo vonią užliejęs vanduo skambant Jaunųjų pionierių maršui, Renatai pareikalavus pasakyt, kur paslėpė savo grobį.

Kiekvienąkart mėginant nuryti seiles suskausdavo gerklę – ironiška, kad būdamas prakeiktai ištroškęs tuo pat metu bijojo paskęsti. Įrėmęs kojas į vonią pamėgino pasistiebti iki virš galvos esančio čiaupo. Bet grandinės stipriai laikė prie dugno, tyliai sukūkčiojęs susmuko. Viena ranka trenkęs į vonios šoną pajuto, kaip kažkoks tarp žiedų įstrigęs daiktas braižė sienelę. Dingtelėjo, jog tai turbūt nedidelė grandinę apie riešą surakinusi spyna. Užsimojus suduoti spynai dar vieną kirtį grandinė iškart suveržė kaklą. Užuot panikavęs pamėgino atsipalaiduoti – dusinantys gniaužtai pamažu atsileido. Nuolat skendėdamas tamsoje neturėjo galimybės pamatyti, kaip iš tiesų buvo prikaustytas prie vonios, tik spėjo, jog kiekvienai galūnei skirta atskira grandinė. O dabar paaiškėjo, kad jį telaiko viena, pervesta per vonios įtvirtinimus. Sugalvota gudriai – kaskart pajudėjus grandinės susiverždavo. Bet tokia sistema turėjo vieną silpną vietą – grandinę laikė tik viena spyna. O tai reiškė, kad, ją atrakinęs, išsilaisvintų.

Patraukė už jos, norėdamas apskaičiuoti reikiamą smūgio stiprumą. Su triukšmu vožė ranką į vonios šoną. Garsas išgąsdino, gulėdamas tyloje kurį laiką klausėsi, ar Renata nieko neišgirdo. Bet tamsa aplinkui tylėjo. Nurimęs pabandė iš naujo. Daužė išsijuosęs, bet spyna liko kaip buvusi. Bandė vėl ir vėl. Kiekvienąkart tempdavo vis smarkiau, grandinė rėžėsi vis giliau į kaklą, kad tik galėtų stipriau trenkti. Galiausiai jėgos apleido, išvargęs sudavė spynai paskutinį neryžtingą smūgį. Ranka dunkstelėjo tarsi ištinusi, pagalvojo, kad bus lūžusi. Tą akimirką kažkas

dzingtelėjo į vonios dugną. Patraukus už grandinės ši atlaisvino riešą. Karštligiškai timptelėjo už staiga atsilaisvinusio krašto, žiedai nuvilnijo link kulkšnių, atlaisvino kojas. Netrukus išpainiojo kairįjį riešą ir kaklą. Pasiremdamas į vonios šonus šiek tiek pakilo. Kojos vos laikė, beveik išvirto per kraštą ant šaltų cementinių grindų. Kelias minutes gulėjo kaupdamas jėgas, vien jau išsigaut iš vonios reiškė pergalę, bet taip pat žinojo, jog jei dabar pat neatsikels ir neras išėjimo iš tamsos, tik laiko klausimas, kol grįžusi Renata jį vėl prirakins. Atsistojęs apgraibomis ištiesė rankas. Sverdėdamas klydinėjo po tamsią patalpą. Ketino pasiekti vieną sieną, o tada palei ją ieškoti išėjimo. Pėda užkliuvo už kažko kieto, prarado pusiausvyrą. Pašėlusiai mostaguodamas rankomis kažką su trenksmu nuvertė ant grindų. Įsijungė senas juostinis magnetofonas. Pro tamsą prasiskverbė šviesūs jaunųjų pionierių choro balsai. Moensas norėjo išjungti įrašą, tačiau tik paniškai toliau ieškojo sienos. Netrukus delnais pajutęs šaltą, drėgną mūrą bemat ėmė ropoti pašone. Visą laiką vylėsi tuoj užčiuopsiąs išėjimą. Pro muziką išgirdo girgždant vyrius, atsigręžė. Tarpduryje priešais šmėstelėjo aukšta figūra ilgais plaukais, durys užsidarė. Vėl apsupo tamsa.

– Renata... maldauju... daugiau nebegaliu... viską tau papasakojau... paleisk mane...

Muzika nutilo, girdėjo desperatišką savo kvėpavimą. Kiek įmanydamas tyliau nuslinko palei sieną. Nugara, sėdmenimis spaudėsi prie šalto mūro.

– ...pažadu, niekam nieko nesakysiu... pasigailėk, prašau.

Niekas neatsakė, jis sustojo pasiklausyti, ar neišgirs ką judant tamsoje. Užuodė saldžius jos kvepalus. Turėjo būt netoliese. Taip nusilpęs abejojo, ar galėtų ją nugalėti, bet pamėgins, puls. Pasmaugs ją. Sugniaužė sveikosios kairės rankos kumštį, keliskart smogė į orą. Kažkoks garsas čia pat privertė pasukti galvą, netrukus prie kaklo pajuto kažką šalta. Melsva elektrošoko kibirkštis apšvietė šviesius jos plaukus, raudonas it kraujas lūpas, kol kažkoks sunkus daiktas, suvarytas jam į smilkinį, vėl panardino tamson.

Ant veido pasipylęs ledinis vanduo atgaivino. Paragavęs lašelį šiek tiek atsigėrė rūdžių persisunkusio skysčio. Srovė sustiprėjo, pamėgino pa-

traukt galvą, bet ši nejudėjo iš vietos. Vėl buvo įkištas į vonią, prirakintas prie dugno, kurį ir vėl sėmė vanduo.

– PINIGAI... PRAKEIKTAS IŠDAVIKE... KUR JIE? ...APLEIDAI... MANE... AR SUVOKI? – tamsoje pro šniokščiantį vandenį pasigirdo šaižus Renatos balsas.

65.

Iš pat ryto Raunas ir Luizė jau žingsniavo Plačiąja gatve, palei Helmholco aikštės parką. Buvo šilta, žaidimų aikštelėje parko viduryje šūkavo vaikai. Abu pabudo anksti, viešbučio restorane pavalgė pusryčius. Luizė, rodos, dėl praėjusios nakties nesigailėjo, bet, kita vertus, nerodė jokių ženklų, ar tai galėtų būti ko nors pradžia, ar naktį galima būtų pakartoti. Raunui labiausiai palengvėjo, kad nepabudo graužiančia sąžine, kankinamas moralinių pagirių dėl Evos atminimo.

Eidami pro lauko kavines – prie staliukų saulės išviliotus žmones, negalėjo susilaikyt nesidairydami Moenso.

– Būtų *pernelyg* pasisekę, – praėjus paskutinį staliuką tarė Luizė.

Raunas linktelėjo.

Po penkiolikos minučių pagaliau atsidūrė tuščioje, guobų šešėlyje skendinčioje Greifenhageno gatvėje. Idilišku taku patraukė link Getsemano bažnyčios, nevalingai žvalgydamiesi aplinkui, lyg tikėdamiesi, jog bet kurią akimirką prieš akis išdygs Moensas.

Po kurio laiko pasiekė nedideliame parke žemaūgių medelių ir krūmokšnių apsuptą bažnyčią. Vienoje iš lysvių priekyje darbiniais drabužiais vilkintis senyvas vyras ravėjo piktžoles.

– Ar tai galėtų būti Renatos minima vieta? – Luizė pažvelgė į Rauną.

Jis papurtė galvą.

– Nemanau, kad ta pati, apie kurią rašė.

Ryški saulės šviesa atsispindėjo virš jų stūksančio pastato languose, todėl nesimatė, ar viename iš butų jų kas nestebėjo. Tačiau Rauną kaip ir anksčiau vis kankino tas pats paranojiškas jausmas.

– Kas tau? – pasiteiravo Luizė.

Jis papurtė galvą, nuėjo prie senuko.

– Koks mielas sodas, – vokiškai tarė jam.

Neatsitraukdamas nuo darbo vyras linktelėjo.

– Ieškom čia netoliese esančio vienuolyno.

– Vienuolyno? – sumurmėjęs purtė galvą jos nė nepakeldamas.

– Taip, arba tikriau, vienuolyno sodo.

– *Klostergarten?* – senis dar smarkiau papurtė galvą. – Neįsivaizduoju.

Palinkėjęs jam geros dienos Raunas sugrįžo pas Luizę.

– Gal čia ir yra tas Renatos aprašytas sodas?

Luizė patraukė pečiais, atrodė, dabar ji tuo nebetikėjo.

– Šv. Juozapo! – tarsi keiksmas staiga išsprūdo senukui.

Tiedu atsigręžė jo pusėn.

– Šv. Juozapo senelių namai, jiems vadovauja vienuolės. Bet jie Tuopų alėjoje, nors jų sodas driekiasi iki pat Greifenhageno gatvės. Turėjot praeit sodą juosiančią raudono mūro sieną, – pats sau pakraipė galvą. – Žinoma, seni, geri Šv. Juozapo senelių namai, – sumurmėjęs grįžo prie darbo.

Jie nuskubėjo atgal Greifenhageno gatve, kol pastebėjo graffičiais apipieštą raudoną mūrą.

– Eikš, – atsirėmęs į sieną Raunas pritūpė, sunėrė rankas ant kelių.

Luizė nustebusi pažvelgė į jį.

– Ką čia darai?

– Padariau tau *laiptelį*, kad pasižiūrėtum, kas už mūro. Lipk tik.

Kiek pasispyriojusi įkišo bato nosį į sunertas rankas, atsispyrusi pasistiebė. Iškišo galvą kaip tik virš sienos.

– Ar jis ten?

– Taip, – išstenėjo.

– Tu tikra? Ką matai?

– Vienuoles, gali jau nuleist.

Padėjo jai nulipti ant žemės, ji vieną į kitą nusivalė delnus.

– Atrodo būtent taip... kaip Renata ir aprašė, viduryje nedidukas tvenkinys, neaukštos gėlių lysvės.

Išėjęs į gatvę Raunas apsidairė artimiausių pastatų. Vaizdas į sodą atsivertų tik iš pastato dešinėje, tad jie pasuko link 9-uoju numeriu pažymėtų vartų.

Raunas patraukė vartų duris, užrakintos. Šalia ant sienos įtaisyta telefonspynė su kiekvieno pastato gyventojo vardu beveik iki keturiasdešimtojo.

– Ar kur matai jos vardą? – peržiūrėjęs visus paklausė Raunas.

Luizė papurtė galvą.

Tuo metu atsidarė vartų durys, pro jas išėjo jauna moteris su vežimėliu, vilkinti elegantišku švarkeliu, apsimovusi dailia megzta kepuraite. Raunas suskubo palaikyti jai duris, apsukdama vežimėlį moteris padėkojo.

– *Eintschuldigung**, gal galėtumėte mums pagelbėt, – nusišypsojo. – Ieškom Renatos Šuman, ji turėtų čia gyventi, ar ją pažįstat?

Moteris papurtė galvą.

– Deja, mes ką tik įsikraustėm, nedaug ką pažįstam, – jau norėjo eiti, bet Luizė iškėlė jai prieš akis savo „iPhone" su Moenso nuotrauka.

– Gal jį atpažįstate? Čia mano brolis. Dingęs daugiau nei pusę metų.

Moteris papurtė galvą.

– Deja, ne.

Dviračiu privažiavo barzdotas jaunuolis aksominiu švarku. Prie vartų sustojęs nulipo. Pasisveikino su moterimi.

– Gal tu galėsi jiems padėt, – tarė ji. – Ar čia gyvena Renata... Šuman?

– Vardas man nieko nesako, – pasikrapštė barzdą. – Žmonės atsikrausto ir išsikrausto nė nespėjus su jais pasisveikint. O likusiems ir savęs užtenka, – nusijuokė. – Mes – *paviršutiniška* karta, – mostelėjo ranka, įsivedė dviratį pro atviras duris. Sustojęs pusiaukelėje atsigręžė. – Bet kodėl jums nepasiteiravus frau Graf iš antro aukšto? – parodė pro vartų skliautus į laiptinę. – Ji čia seniai gyvena, visus pažįsta.

Luizė ir Raunas įžengė pro vartus.

– Koks ten, sakei, jos vardas?

– Frau Graf... Frau Klara Graf.

66.

Pro siaurą durų plyšį bailiai išlindo Klaros Graf galva. Spoksojo į juos pro porą didelių akinių. Kreivai užmaukšlintas pažo šukuosenos

* Atsiprašau. (*Vok.*)

perukas, turbūt užsidėtas tik išgirdus beldimą į duris. Raunas atsiprašė už sutrukdymą, trumpai pristatė save ir Luizę. Paaiškino, kad ją aplankyti patarė kaimynas, nes, jo nuomone, ji vienintelė, pažįstanti visus pastato gyventojus. Klarai skirtas komplimentas išprovokavo įtarų žvilgsnį.

– Sakote, kaimynas? – kalbėjo sunkiai suprantamu dialektu, o šaižus jos balsas dėl to skambėjo dar žemiau. – Kas, leiskit paklausti?

– Nepasiteiravau jo vardo, su didele barzda, apie keturiasdešimties metų.

– Nepažįstu nieko panašaus, – jau norėjo uždaryti duris, bet į priekį žengė Luizė.

– Frau Graf, mes iš pat Danijos atvykom ieškoti Berlyne dingusio mano brolio.

Klara pravėrė duris.

– Jūsų brolio? Dingusio? Jūs iš... *Dänemark?**

Luizė linktelėjo, parodė Moenso nuotrauką telefone.

Sumišusi Klara pažiūrėjo į fotografiją.

– Koks storas. Niekad nemačiau. Viskas?

– Ar pažįstat Renatą Šuman? – įsiterpė Raunas.

– Renatą? – nustebo Klara. – Taip, žinoma, pažįstu. Kodėl klausiat?

Luizė nusišypsojo.

– Mums labai reikia su ja pasikalbėt.

– Bet tai neįmanoma... niekaip.

Raunas sunkiai atsiduso.

– Ar ji vis dar čia gyvena?

– Renata? Tikrai ne.

– Ar žinot, kur ji išsikraustė?

– Jau beveik 25 metai, kaip Renata mirusi.

...

Pakvietė juos vidun į mažytį, pridegusiais kopūstais smirdintį butą. Įžengus į svetainę atrodė, kad laikas čia sustojęs senojoje VDR. Stambių

* Danijos. (*Vok.*)

raštų tapetai ant sienų, PVC aptrauktos kėdės, fanerinė sekcija palei sieną. Lentynos lūžo nuo nuotraukų ir suvenyrų iš buvusių sovietinių valstybių. Vietos atsirado net alaus bokalui su Leonido Brežnevo atvaizdu.

– Renata su tėvais gyveno antrajame name, penktam aukšte, – stovėdama prie svetainės lango parodė kieme paskutinį antrojo namo aukštą.

Pro tankią žalumą Raunas įžiūrėjo kaimynystėje vienuolyno sodą. Iš penktojo pastato aukšto į jį atsivertų puikus vaizdas, lygiai taip, kaip aprašyta laiškuose Moensui.

– O kas ten dabar gyvena?

– Gabi, Volfgangas ir jų naujagimis. Gabi turi tiek daug įvairių nuostabių kepuraičių. Man atrodo, pati jas mezga.

Raunui pasirodė, jog apibūdinimas atitinka tarpuvartėje sutiktą moterį.

– Kiek laiko čia yra vienuolyno sodas?

– Buvo jau tada, kai čia įsikrausčiau, beveik prieš 40 metų.

– O kiek laiko čia gyveno Renata?

– Jai buvo devyneri, o gal dešimt – amžiaus tiksliai nepamenu. Vargšas vaikelis, – Klara papurtė galvą, vėl užtraukė storą užuolaidą, lyg bijodama, kad kas pažvelgs vidun. – Tokia miela, romi. Prižiūrėdavau ją, kai tėvai turėdavo svečių ar kur *paleistuvaudavo,* – su pasibjaurėjimu užvertė akis.

– Jums nepatiko Renatos tėvai?

– *Nein.* Klasiniai išdavikai, nieko daugiau. Šis posakis, savaime suprantama, dabar jau nieko nebereiškia, šiais laikais visi galvoja tik apie save, pamiršta silpnus ir senus, bet anuomet, – senutė ryžtingai linksėjo. – Visai kiti laikai buvo.

– Turbūt geresni, – Raunas supratingai nusišypsojo, mėgindamas užsitarnaut jos palankumą. – Bet dėl ko būtent Renatos tėvai buvo išdavikai?

– Išsišokėliai, jautėsi geresni už kitus. Tėvas dirbo Valstybės banke, ėjo svarbias pareigas, o ji... Lena, buvusi manekenė. Abu švaistėsi pinigais, žinoma, užsienietiškais, – patrynė pirštus vieną į kitą. – *Geld!* Visi susigrobti pinigai. Turėjo blogai baigtis.

– Kas nutiko?

– *STASI* nutiko. Šnipinėjo visą pastatą. Tardė net mane, ištikimą partijos narę. Nors nieko negalėjau papasakot, nemėgstu kištis ne į savo reikalus.

– Tai visą šeimą suėmė?

– Neee, ne, jie spėjo pabėgt, bet netoli. Kai kurie sako, kad juos nušovęs sienos patrulis, kiti – kad nuo žemės nušlavė mina, bet kokiu atveju – žuvo. Vargšė Renatėlė, – Klarai akyse sublizgėjo ašaros.

– Ir Jūs tuo visiškai įsitikinus? Kad Renata mirusi?

Ji skėstelėjo rankomis.

– Taip girdėjau. Nuo to laiko nei jos, nei tėvų daugiau nemačiau. Praėjus mėnesiui po suvienijimo ištuštino jų butą. Visus prabangius jų baldus, brangius daiktus sugrūdo į konteinerį šalikelėje. Nežinau, ar už tai atsakinga nauja valdžia, ar pastato administratorius. Šiaip ar taip, žmonės puolė kaip maitėdos, konteineris ištuštėjo dienai dar nesibaigus, – nudelbusi akis ant valgomojo stalo ištiesino oranžinę staltiesę. – Aš paėmiau tik kelis daiktus, tenorėdama turėt kokį nors prisiminimą apie Renatą. *Moment, bitte,* – išėjo iš svetainės. Grįžo nešina pageltusia nuotrauka pigiuose rėmeliuose ir plastikiniu aukso spalvos medaliu. – Renata parsivežė iš varžybų Leipcige. Jai taip puikiai sekėsi gimnastika. Turėjo tiek daug svajonių, – Raunas su Luize apžiūrėjo išblukusią fotografiją – trys mergaitės gimnasčių apranga su medaliais ant kaklo. Klara pabaksnojo į vidurinę. – Didžiausia jos svajonė buvo patekti į olimpiadą ir laimėti auksą. Auksą VDR, – Klara pakėlė akis. – Apgailestauju dėl brolio, bet jo dingimas niekaip negali būti susijęs su Renata.

– Ar dar kas nors iš gyventojų pažinojo Renatą? – pasiteiravo Raunas.

Klara papurtė galvą.

– Aš vienintelė, likusi iš anų laikų. Dabar čia vien jaunimas. Pinigingi žmonės, bet nevisuomeniški. Nė nenutuokiantys apie savo pačių praeitį.

Bejėgiškai papurtė galvą, į taktą judėjo jos nušiuręs perukas.

67.

Raunas ir Luizė sėdėjo prie „Anna Blume“ kavinės lauko staliuko Kolvic aikštėje. Luizė nustūmė į šalį nė nepaliestą sumuštinį su kumpiu. Visą amžinybę bandė apsispręst, dabar galiausiai nutarė pasigailėjusi savo sprendimo. Raunas puikiai suprato, jog ji vis dar sukrėsta dėl to, ką papasakojo Klara. Servetėle nusišluostė lūpas, savo sumuštinį beveik suvalgė, išgėrė didžiąją dalį „Berliner“ pilzeno.

– Luize, visa tai juk šiek tiek keičia situaciją.

– Žinau.

– Kad ir kas rašė tuos laiškus Moensui, turėjo kažkokį paslėptą motyvą.

Ji nužvelgė aikštę.

– Kas, po velnių, sugalvotų pasinaudot mirusios mergaitės tapatybe ir rašinėt Moensui lyg ji vis dar būtų gyva?

– Arba ligonis, arba...

Ji pažvelgė į Rauną.

– Arba kas?

– Arba Renata vis dėlto gyva. Iš tikrųjų turim tik Klaros tvirtinimą dėl tariamos Renatos mirties, o pati Klara apie tai išgirdo iš kitų.

– Bet jei Moensui iš tiesų rašė Renata, kodėl ji apsimetė vis dar gyvenanti savo vaikystės namuose? Kodėl tiesiog nepapasakojo apie tikruosius savo namus?

– Galbūt dėl to, kad jos dabartinis gyvenimas nevertas aprašymo? – gurkštelėjo alaus. – Kad ir kas tuos laiškus rašė, Moensą čia atviliojo per melagystę.

– Ir net įkalbėjo įvykdyt vagystę?

– Galbūt. Tokiu atveju tas asmuo turėjo jam gan didelės įtakos. Svarbiausias klausimas turbūt – kas nutiko jiems galiausiai susitikus?

– Gąsdini mane.

– Šioje situacijoje gal ir sveika šiek tiek išsigąst. Siūlyčiau susisiekt su Vokietijos policija.

– O kaip tai padės?

Nenorėjo prisipažint, apie ką iš tikrųjų galvojo, bet iš dalies ketino aplankyt vietinį morgą pažiūrėt, ar Moenso kūnas neguli šaldytuve tarp neatpažintų lavonų. Bet tepasakė:

– Galbūt užteks tik pasibelst į duris. Esu tikras, šiuo metu Moensui net byla neiškelta. Greičiausiai jie apie tyrimą žino tik iš Europolo svetainėje paskelbtos dingusių ir ieškomų asmenų paieškos.

– O jie jų šiaip neieško?

– Tik jei kas prispiria. Policininkai iš prigimties tinginiai, – pabaksnojęs į save ištuštino bokalą.

Luizė ištraukė telefoną:

– Prieš susisiekdama su jais pamėginsiu paskutinįkart parašyt Moensui. Galbūt atsakys, jei papasakosiu, jog žinau apie Renatą ir kad neturėtų gėdytis, jei jį kas apgavo.

– Dar pridurk, kad, jeigu ir šįkart neatsakys, būsi priversta susisiekt su vokiečių teisėsauga.

Pažvelgusi į jį linktelėjo.

Saulė ir vėl pasislėpė už milžiniško debesų apkloto, pamažu ėmė lašnoti. Po akimirkos prapliupo kaip iš kibiro, Raunas ir Luizė per lietų tarsi vejami pasileido taksi stovėjimo aikštelės link. Puolė į pirmą laisvą automobilį, paprašė nuvežt atgal į viešbutį.

Nakties dangų skrodė žaibai, atrodė, lyg Berlynas ir vėl būtų bombarduojamas. Aukštas „Park Inn" viešbučio pastatas lingavo nuo audros, ilguose jo koridoriuose šiurpiai kaukė vėjas. 3429 kambaryje prie panoraminio lango su vaizdu į Aleksandro aikštę stovėjo susiglaudę nuogi Raunas ir Luizė. Spausdamas prieš šalto stiklo paėmė ją smarkiais, giliais judesiais.

– Pažadėk, kad jį rasim, – šnabždėjo jam į ausį.

– Pažadu.

...

Beveik pusę dviejų nakties virš miesto vis dar nevaldomai siautė audra. Nepaisant to interneto kavinėje „Rozentalerio aikštė" prie stalų sėdėjo nemažai žmonių. Tamsioje patalpoje rūgščiai dvokė vakuuminiu

aparatu išvirta kava, sūrio traškučiais, šlapiais lankytojų drabužiais. Dauguma buvo užsienio studentai, naršantys „Facebook“, „YouTube“ ar kalbantys su draugais ir šeimos nariais per „Skype“. Niekas nekreipė dėmesio į plačiu lietpalčiu su ant galvos užtrauktu gobtuvu vilkintį žmogų prie paskutinio kompiuterio. Jis prisijungė prie elektroninio pašto paskyros MOGENSDK69. Ekrane atsidarė gautųjų laiškų dėžutė, pažymėtas neskaitytas paskutinis Luizės laiškas. Iš po gobtuvo sklido švelnus niūniavimas. Melodija priminė Jaunųjų pionierių maršą.

Vienu spragtelėjimu atvėrė laišką.

68.

Pro panoraminį viešbučio kambario langą įsiskverbė ryškūs ryto saulės spinduliai. Pasisukusi ant šono Luizė išslydo iš Rauno glėbio. Tingiai pasirąžė, o jis švelniai paglostė ją išorine delno puse, jos kūnu nuėjo pagaugai.

– Labas rytas, – tarė ji.

Užuot atsakęs pabučiavo jos kaklą, prispaudė prie savęs. Kirkšnimis pajuto jos sėdmenis, vėl jos užsinorėjo. Tą akimirką suskambo Luizės žadintuvas, ištiesusi ranką nuo naktinio staliuko paėmė telefoną. Apgraibomis mėgindama išjungti žadintuvą galiausiai jį nutildė, tada ekrane pamatė, kad per naktį atėjo laiškas.

Atsisėdusi lovoje atidarė gautųjų laiškų dėžutę.

– Kas yra?

– Moensas... atrašė.

Raunas atsirėmė į lovos atlošą.

– Ką rašo?

Neatsakė, tik spoksojo į ekraną. Tada iš akių pabiro ašaros.

– Kad viskas gerai... pradėjo naują gyvenimą, kad jo neieškočiau...

– Bet gerai, kad pagaliau atsiliepė, ar ne?

Telefonas išslydo jai iš rankų, nukrito tarp jų ant lovos.

– Taip... – išsigandusi pakėlė akis. – Jei laišką parašė Moensas.

Raunas paėmė telefoną, perskaitė. Žinutė buvo labai trumpa, parašyta beveik tokiu pat stakato, kaip Luizė ir nupasakojo.

Labas, sese. Ačiū laišką. Neieškok daugiau, gyvenu gerai. Nepainiok policijos, ačiū. Nenoriu atsirasti. Ačiū už dėmesį. Gero gyvenimo.

Tavo brolis Moensas

– Laišką rašęs asmuo versdamas tekstą greičiausiai naudojosi automatine vertimo programa. Po paskutinio tavo laiško aiškiai pajuto spaudimą kuo greičiau atsakyt, – Raunas padėjo telefoną ant čiužinio.

– Manai, Moensas nebegyvas?

– Nežinau, bet privalom tuoj pat pranešt policijai.

Linktelėjusi atsikėlė iš lovos.

– Ką rašei savo laiškuose Moensui? Ką juos perskaitęs žmogus sužinojo apie mus?

– Parašiau tik tiek, kad dėl jo nerimauju, atvykau čia jo ieškot. Tavęs neminėjau. Daugiausia baimindamasi, jog jis išsigąs sužinojęs, kad čia ir kiti įsipainioję. Bet rašiau daniškai, juk neaišku, ar tas asmuo viską suprato.

– Ta pati vertimo programa turbūt padėjo išversti ir kitus laiškus. Nepaisant vertimo kokybės esu įsitikinęs, kad jis ar ji esmę suprato. Ar parašei, kokiam viešbuty gyveni? Kambario numerį?

Luizė nervingai linksėjo.

– Prieš kalbantis su policija galbūt reiktų perkelt tavo daiktus pas mane?

Kol ji krovėsi lagaminą Raunas paskambino į registratūrą ir paprašė artimiausios policijos nuovados numerio ir adreso.

Po pusvalandžio abu sėdėjo taksi pakeliui į Keito gatvę 30, kur buvo įsikūrusi *Mordkommission des Landeskriminalamtes**.

69.

Policijos nuovados vestibiulyje Raunui ir Luizei liepė prisėsti ant suoliuko prie masyvių akmeninių laiptų, vedančių į skyrius viršuje. Aukštais skliautais, granito kolonomis nuovada priminė kičinę barokinio stiliaus pilį. Jau laukė beveik pusantros valandos, aplinkui priimamajame daugiau nieko nebuvo, neaišku, kodėl viskas užtruko taip ilgai.

– *Hallo... kommen Sie bitte hier***, – pasigirdo balsas viršuje.

Raunas pakilo nuo suoliuko, pažvelgė į liesą vienmarškinį vyrą, stovintį ant laiptų. Po pažastimi užsikišęs aplanką pamojo jiems laisvąja ranka. Raunas parodė į save ir Luizę, vyras nekantriai palinksėjo.

Užlipę pasisveikino. Jis į pasisveikinimą neatsakė.

* Valstybinė kriminalinė policija. (*Vok.*)

** Sveiki... prašom užeiti. (*Vok.*)

– Paskui mane, – nuvedė laiptais į viršų.

Užlipus į trečią aukštą pasikvietė juos į nedidelį kabinetą koridoriaus gale. Vietos užteko tik rašomajam stalui ir dviem kėdėms priešais. Pro langą matėsi vidinio kiemo mūras.

– Tai norit pranešt apie dingusį asmenį, taip? – dėl kriminalistinių tyrimų asistento balso registro jo vokiečių kalba skambėjo šaižokai.

Raunas linktelėjo.

– Ir jūs abu iš Danijos? – prisėdo prie stalo.

– Taip pat tiesa, – Raunas pastūmė kėdę Luizei, tada pats atsisėdo šalia.

Žvilgtelėjo į iš priimamojo gautus užrašus su Rauno ir Luizės pateiktais duomenimis.

– Ir kiek jau laiko jūsų brolis dingęs? Daugiau nei 24 valandas? Nes jei mažiau, negalim imtis jokių veiksmų, – sukryžiavo rankas.

– Luizės brolis dingęs jau daugiau nei pusę metų, – kantriai paaiškino Raunas.

Ir anksčiau jis buvo sutikęs tokių pareigūnų – kietakakčių, nesupratingų, nenuovokių. Paprastai tokius keldavo į viršų, kol šie tapdavo komisaro pavaduotojais.

Asistentas atsilošė.

– Nelabai suprantu, tai jūsų brolis dingo čia, Berlyne, ar Danijoj?

Luizė papasakojo apie Moenso vagystę, kaip ją įvykdęs pabėgo į Berlyną. Jai teko kalbėt ypač lėtai, nes kriminalistinių tyrimų asistentas ne itin suprato jos vokišką tarimą.

– Dėl to manom, jog jo gyvybei gresia pavojus. Jo *Leben*, – įsiterpė Raunas.

Nužvelgė juos abu:

– Atsiprašau, norit pasakyt, kad jūsų brolis ieškomas?

Luize linktelėjo.

– Gali patikrint duomenis apie jį Europolo interneto svetainėje, – tarė Raunas.

Asistentas ištiesė ranką, pirštai kaip tik pasiekė pelę ir klaviatūrą. Prisijungęs prie interneto svetainės keliais spragtelėjimais rado ieškomų Danijos piliečių sąrašą. Per įmonės šventę daryta Moenso nuotrauka pasirodė tarp krūvos ieškomų mokesčių vengėjų ir kelių

atšiauriai atrodančių narkotikų kontrabandininkų. Kriminalistinių tyrimų asistentas surimtėjęs pakėlė akis nuo ekrano.

– Prašau parodyti pasus.

Luizė ėmė rankinėje raustis paso. Raunas sudvejojo.

– Juk supranti, kad atėjom čia pranešt apie dingusį asmenį, ar ne? Apie vyrą, kurio gyvybei, mūsų manymu, neišvengiamai gresia pavojus.

– Prašau parodyti pasus, ačiū.

Atsisegęs striukę Raunas išsiėmė pasą, švystelėjo pareigūnui ant stalo.

Atsivertė pasus, apžiūrėjo. Tada pakilo nuo stalo.

– Prašau čia palaukt, išsiaiškinsiu detaliau.

– Ką išsiaiškinsi? Atėjom pranešt apie dingusį asmenį.

– Šios asmuo nedingęs, jo ieško policija. Du labai skirtingi dalykai. Pastarasis dar ir labai rimtas.

– Bet kaip tai susiję su mumis? Kodėl tau reikia mūsų pasų?

– Nieko nežinau apie jūsų vaidmenį šioje byloje. Galite būti net jo bendrininkai, – kilstelėjo antakį, akivaizdžiai mėgindamas parodyti esąs už juos viršesnis, bet tik pasirodė komiškai.

Raunas pakilo.

– Palauk. Pats dirbau pareigūnu Kopenhagos policijoje, idiotiškesnio poelgio už tavąjį dar neteko matyt. Abiejose sienos pusėse.

– Prašau atsisėsti.

Luizė pakėlė į Rauną akis.

– Verčiau jau daryk, kaip jis sako.

Pasiduodamas iškėlė rankas, atsisėdo. Po akimirkos kriminalistinių tyrimų asistentas dingo iš kabineto.

Raunas giliai atsiduso, pažvelgė į Luizę.

– Apgailestauju, suklydau. Nereikėjo į tai painiot policijos.

– Kitos išeities kaip ir neturėjom.

Pralaukus pusvalandį koridoriuje pasigirdo balsai. Atsivėrė durys, kriminalistinių tyrimų asistentas įžengė lydimas nediduko putlaus vyruko. Apie keturiasdešimties, vilkinčio nudrengtą odinę striukę, kaklą apsivyniojusio Berlyno „Hertha“ futbolo klubo šaliku.

– Apgailestauju, kad tiek teko laukt, – prabilo angliškai ryškiu vokišku akcentu, padavė Luizei ranką. – Esu Arnoldas Kurcas, kriminalistinių tyrimų komisaras, – tada pasisveikino su Raunu. – Matijus kaip tik mane sugavo beišeinantį pro duris, – linktelėjo į asistentą. – Šiandien svarbi diena, – pamosavo mėlynai ir baltai dryžuoto „Hertha" šaliko krašteliu. – Taurės finalas, – prisėdęs ant stalo krašto pasiėmė asistento atspausdintus sistemos duomenis. Komisaras Kurcas paseilino pirštą, pervertė popierius. – Tomai Raunsholtai, kaip suprantu, mes – kolegos.

– Vargiai, aš *nebedirbu*, – angliškai atsakė.

– Bet iki tol buvai, kaip ten sako? *Einsatzgruppe*, specialiosiose pajėgose, spėju, vienas iš tų kietų vyrukų?

Raunas papurtė galvą.

– Visad tyliai laikiausi atokiau.

Kurcas nusikvatojo.

– Kažkas man kužda, kad kuklinies. Aš pats patenkintas sėdžiu užsikasęs prie stalo, – pažvelgė į Luizę. – Kaip suprantu, brolis pabėgo iš Danijos įvykdęs vagystę ir, jūsų manymu, jis Berlyne?

– Esam beveik įsitikinę, kad jis dingęs apsigyveno čia, taip.

– Tau turėtų būt nelengva, – Kurcas liūdnai nusišypsojo.

Luizė linktelėjo.

– Bet kokiu atveju galim surašyt protokolą, pasirūpint, kad viešoji policija gautų jo aprašymą. Gatvėse turim daug gabių, atidžių pareigūnų, – vėl nusišypsojo Luizei. – Esu tikras, netruksim tavo brolį surast.

Kurcas pakilo nuo stalo, ištraukęs iš asistento popierių krūvos grąžino jų pasus.

– Darkart apgailestauju, kad teko tiek laukt, – padavė jiems abiem rankas. Susiveržė „Hertha" šaliką. – Ką gi, mažasis laukia namie, taip pat pamišęs dėl futbolo kaip ir tėtis. Matijus pasirūpins visais formalumais, – apsisukęs atidarė duris.

– *Herr Kommissar?** – prabilo Raunas.

Kurcas atsigręžė.

* Pone komisare? (*Vok.*)

– Kad ir kokia gabi būtų viešoji policija, abejoju, ar jiems pavyks rasti Moensą turistų lankomose miesto vietose. Luizės brolis tapo nusikaltimo auka.

Kurcas sustojo tarpduryje.

– Mano supratimu, tai jis atliko nusikaltimą ir pabėgo?

– Taip, bet, mūsų manymu, turėjo bendrininką ar asmenį, kuriuo čia pasitikėjo. Bet kokiu atveju taip jį čia atsiviliojo.

– Šit kaip. Kiek pavogta?

– Eurais maždaug 150 000.

– Oho, – Kurcas pakėlė antakius. – Ar nutuokiat, kas tas bendrininkas galėtų būti?

– Žinom tik, kad brolis atsakė į melagingo profilio pažinčių skelbimą.

– Į jau seniai mirusios merginos profilio, už jo besislepiantis asmuo gerai ją pažinojo, – pridūrė Raunas.

Šelmiška Kurco šypsena pranyko, jis uždarė duris.

– Į pažinčių skelbimą?

– Taip. Bet to asmens elektroninio pašto paskyra buvo uždaryta, – atsakė Raunas. – O šiąnakt kažkas gavo prieigą prie Moenso elektroninio pašto ir, bandydamas juo apsimesti, paprašė mūsų nesikreipti į policiją.

– Kas dar?

Luizė papasakojo komisarui Kurcui, ką iki šiol pavyko sužinoti. Iš rankinės išsitraukusi segtuvą su laiškais padavė juos komisarui, kad šis pats pamatytų Moenso susirašinėjimą su nežinomuoju. Kurcas pervertė popierius, klausydamasis apie paiešką Berlyne, galiausiai atvedusią iki Greifenhageno gatvės ir Klaros Graf.

– O ta Klara... Graf pažinojo Renatą Šuman jai tebesant gyvai?

– Taip. Prižiūrėjo ją vaikystėje, kol Renata pabėgo su tėvais ir tariamai žuvo.

Kurcas atsisuko į Luizę.

– Ar tas asmuo siuntė tavo broliui kokių nuotraukų, portretą ar ką nors panašaus?

– Ne, bent jau nieko neradom tarp jo daiktų Danijoje ar šiuose laiškuose. Bet Klara... Frau Graf turėjo Renatos vaikystės nuotrauką.

Nusivyniojo šaliką nuo kaklo, atsisėdo prie Matijaus kompiuterio, puolė tarškinti klavišais. Neįmanoma buvo susekti, ko ieškojo, po akimirkos vėl stovėjo ant kojų.

– Paprašysiu sekt paskui mane.

– Turbūt ne futbolo žiūrėt? – paklausė Raunas.

– Deja, ne. Ką tik buvau prisijungęs prie „Charité" ligoninės duomenų bazės.

– Ar Moensas ligoninėj? – išsprūdo Luizei.

Kurcas papurtė galvą:

– Ne. „Charité" įsikūręs teismo medicinos institutas. Nuo sausio ten guli neatpažintas vyras. Norėčiau, kad pabandytum jį atpažint. Ar sugebėsi?

Luizė nurijo seiles:

– Ar pagal aprašymą panašus į Moensą?

Pakraipęs galvą Kurcas patraukė pečiais.

– Toli gražu neaišku, ar tai jis.

70.

Po 45 minučių, lydimi jaunos patologės, jie žingsniavo ilgu šaltu Bokšto gatvėje įsikūrusio „Charité" teismo medicinos skyriaus koridoriumi. Raunas pagalvojo, jog čia atsidavė tuo pačiu valikliu kaip ir Šarlotenburgo senelių namuose, bet galbūt taip tik pasirodė. Luizė atrodė susijaudinusi, įžengus į morgą Raunas ją apkabino.

– Ar žinomos mirties aplinkybės? – pasiteiravo Raunas.

Patologė pašnairavo į Kurcą, norėdama įsitikinti, ar gali atsakyti. Kurcas linktelėjo.

– Greičiausiai paskendo.

– Ar yra kokių smurto žymių?

– Žymės ant riešų, kulkšnių ir kaklo, panašu, galėjo būti prirakintas.

Sustojo prieš nišą, kurioje buvo keturiais aukštais sudėtos 12 šaldymo saugyklų. Patologė pastūmė sunkų keltuvą prie priešpaskutinės eilės,

nuspaudė mygtuką, neštuvai pakilo. Kai pasiekė reikiamą šaldiklį, keltuvą sustabdė, pasistiebusi atidarė saugyklą. Iš balto plastiko gabalo, į kurį buvo įvyniotas lavonas, kyšojo pora vaškinių pėdų. Prie dešiniojo didžiojo kojos piršto virvele buvo pririštas geltonas lapelis. Patologė patraukė stalčių, šis išlindo visu ilgiu, tada nukėlė lavoną ant neštuvų. Tada paspaudė nedidelį pedalą keltuvo gale, neštuvai su suvyniotu lavonu pamažu nusileido.

– Kiek laiko jau jis čia? – paklausė Raunas.

Patologė atvertė geltonąjį lapelį:

– Nuo sausio 12 dienos... Tai šešis mėnesius.

Kurcas pažvelgė į Luizę.

– Luize, ar pasirengus?

Ji nurijo seiles, linktelėjo. Patologė nutraukė baltą plastiką, tarp plikų plytelėmis išklotų sienų nuaidėjo girgždesys. Gelsvai alyvinė lavono oda priminė pergamentą. Didelis, išilgai liemens nusidriekęs Y formos skrodimo pjūvis, atmestinai susiūtas storu juodu siūlu. Mirusiajam trūko vienos ausies ir gabalo nosies – juos greičiausiai nugraužė Šprė žuvys.

– Atpažįsti? – paklausė Kurcas.

Atsigręžusi į Rauną panardino galvą į jo krūtinę. Apkabino ją, saugiai suspausdamas glėbyje.

– Ar šis vyras tavo brolis?

Pasižiūrėjo darkart, nusišluostė skruostą nuo ašarų.

– Ne. Čia ne Moensas, – su palengvėjimu atsakė. – Nežinau, kas jis toks.

Kurcas susikišo rankas į kišenes, linktelėjo patologei įdėti lavoną atgal.

– Juk greitai ir vėl pasimatysim, Kurcai, – užtraukė girgždantį plastiką ant lavono.

Komisaras linktelėjo.

Luizė ir Raunas nusekė paskui jį ilguoju koridoriumi.

– Džiaugiuos, kad tai ne tavo brolis, vadinasi, vilties dar yra.

Raunas stebėjo jį akies krašteliu. Nepaisant džiugių žodžių, Kurco veide šmėstelėjo nusivylimo šešėlis.

– Tai ką dabar darysit? – paklausė Luizė.

– Ieškosim. Galbūt reikės atidžiau išnagrinėti asmens ar asmenų, bendravusių su tavo broliu, naudotus IP adresus.

– Nieko iš to nepešit, – pasakė Raunas. – Adresai tikriausiai tik vedžios jus po interneto kavines, bibliotekas, viešąsias įstaigas ir panašias vietas, kuriose galima laisvai naudotis kompiuteriais.

– Ir nesakau, kad bus lengva, bet žingsnis po žingsnio galbūt jį rasime, Luize, išsiaiškinsime, kas jam nutiko.

Jau norėjo atidaryti duris, bet Raunas suskubo jį sustabdyt.

– Kurcai, kažką slepi?

Kurcas apstulbęs atleido rankeną.

– Nagi, – Raunas familiariai nusišypsojo. – Kažką nuo mūsų slepi. Žinau.

– Visai ne. Eikim jau, – vėl siekė rankenos.

– Čia jau ne pirmas toks atvejis, ar ne? Dingę ir kiti?

Sumišęs tik išsprogino akis. Vėl griebęs rankeną patraukė link šviesaus instituto priimamojo. Čia zujo žmonės, Kurcas beveik pranyko minioje.

– Nemanai, kad bent jau turėtum pranešt, koks mums gresia pavojus? – sušuko Raunas jam pavymui.

Sustojo, sugrįžo pas juos.

– Nepasakyčiau, kad jums grėstų pavojus, ir nebuvo jokių kitų atvejų, – nusuko akis. – Bent jau oficialiai.

– Bet tau kitaip atrodo?

– Kas man *atrodo*, neturi didelės reikšmės.

– Tik ne mums, – tarė Luizė.

Pažvelgė jos pusėn.

– Jei norit gero patarimo, siūlyčiau važiuot atgal į Daniją ir leist mums ieškot tavo brolio. Kai tik jį rasim, pranešiu tau asmeniškai. Pažadu.

Raunas papurtė galvą:

– Kurcai, to nepakanka. Atvažiavom čia rast Moensą gyvą, o ne morge. Ko mums negali pasakot? Kokią tiri bylą?

Jis nervingai persibraukė lūpas.

– Akivaizdžiai negaliu su jumis to aptarinėti.

Raunas patraukė pečiais.

– Tai teks grįžt į nuovadą, gal ten kas tiesiai šviesiai mums viską paaiškins.

Kurcas jį nužvelgė, Raunas nutaisė iš Miofės nusižiūrėtą žvilgsnį, paprastai reiškiantį, kad nepajudės iš vietos net kankinamas. Galiausiai Kurcas giliai atsiduso, skubiai apsižvalgė, lyg bijodamas, kad sienos turi ausis.

– Tik ne čia, eime.

71.

Perėję Bokšto gatvę Raunas, Luizė ir Kurcas pasuko į Mažąjį Tyrgarteno parką priešais „Charité" pastatą. Plačia alėja pro teniso žaidėjus prie betoninių stalų patraukė gilyn į parką.

– Tokia ten ir byla, labiau nuojauta, – pagaliau prabilo Kurcas. – Su jom reik labai atsargiai.

– Kodėl?

Pakėlė į Rauną akis.

– Nežinau, kaip Danijos policijoje, bet čia gresia iš darbo išlėkt, jei neklausai viršininko nurodymų atsikratyt savo *nuojautų*. Aš paskutinį įspėjimą jau gavau, daugiau nebus.

– Ir ten panašiai, – atsakė Raunas. – Tai kokios tos nuojautos?

– Kad pastaruosius penkerius metus, gal net ilgiau, Berlyne siaučia nežinomas žudikas, jau nužudęs bent dešimt žmonių.

Luizė neteko žado.

– Tai... tai manai, Moensas gali būt paskutinė jo auka?

Kurcas papurtė galvą.

– Po mūsų apsilankymo teismo medicinos institute ir vėl suabejojau, ar toks nusikaltėlis apskritai egzistuoja.

– Nes paaiškėjo, jog ten ne Moensas?

– Ne tik dėl to. Dar labai daug galų negaliu suvest.

– Bet jei toks žudikas ir yra, kaip jis veikia?

Patraukė pečiais.

– Net to nesugebu išsiaiškint. Žinau tik tiek, kad nežinia kaip, Šprė rasta neįprastai daug panašių lavonų.

– Kokių?

– Visi baltaodžiai, vidutinio amžiaus užsieniečiai, atvykę į miestą pirmą kartą ir dingę. Išskyrus vieną, ką tik atleistą iš darbo, visi paliko puikius, gerai mokamus darbus. Taip pat visi beveik nebendravo su šeimomis, o kaimynai ir kolegos juos apibūdino kaip vienišius. Tai galbūt paaiškina, kodėl jie taip staiga išėjo iš darbo ir čia atvyko, bet ne ką čia planavo veikt. Vienintelė informacija, kurią turiu apie jų apsistojimą Berlyne, yra tik ta, kad gyveno jie pigiai, dviejų ar trijų žvaigždučių viešbučiuose arba pas privačius nuomotojus, o iš jų banko sąskaitų buvo nuimtos labai didelės pinigų sumos.

– Kiek?

– Nuo 20, 30 iki 50 tūkstančių eurų. Vienas Didžiosios Britanijos pilietis, pardavęs namą, išsigrynino visus pinigus sandorio dieną. Pinigai taip ir nerasti.

– Turėjai nemažai užtrukt, kol visa tai išsiaiškinai.

Kurcas pavartė akis.

– Nė neįsivaizduojat, kiek. Ypač todėl, kad visi lavonai rasti nuogi, nė vienas vyras nebuvo anksčiau teistas ar patekęs į policijos akiratį. Prireikė mėnesių vien sužinot, kas jie tokie.

– Moensas bent jau išsiskiria atsidūręs Europolo interneto svetainėje.

– Taip... Tikėkimės, kad tai – geras ženklas.

– Neatrodai dėl to tikras.

– Dėl nieko nesu tikras. Moenso atveju kelia nerimą jo turėta didelė pinigų suma ir, žinoma, kad jis dingęs jau taip ilgai.

– Ar yra kokių bendrų nužudymo metodo požymių?

– Taip. Tik neįmanoma vienareikšmiškai įrodyt, jog vyrai iš tiesų nužudyti.

– Kodėl ne?

– Kaip jau sakiau, visi rasti nuogi, paskendę Šprė. Bet nesugebėjom išsiaiškint, ar tokia būtent mirties priežastis, ar jie įmesti upėn jau mirę.

– Nėra jokių išorinių smurto požymių?

– O, sužalojimų pakanka. Dauguma jų mėnesius išgulėjo vandenyje, apėsti žuvų, paukščių, žiurkių. Dar kelis užkabino turistinės valties laivasraigtis, nurėžė rankas ir kojas.

Luizė nurijo seiles.

Raunas pažvelgė į ją:

– Kaip tu?

Ji linktelėjo.

– Tiesiog šiek tiek visko per daug. O Moenso vis dar neradom.

Suradę suoliuką prisėdo. Luizė iš rankinės išsiėmė nedidelį buteliuką vandens iš viešbučio mini baro. Parke tvyrojo tyla, tik tolumoje į betoną dunksėjo stalo teniso kamuoliukai.

– Ar kitose policijos apskrityse buvę panašių atvejų?

– Ne, tačiau buvau taip užsiėmęs tirdamas šias bylas, kad negaliu visiškai to atmest.

– Kai klausiau apie žudiko veiksmus, sakei, kad sunku tai nustatyti, bet kažką juk turėjai išsiaiškint?

– Ir taip, ir ne, – palinkęs į priekį Kurcas sunėrė rankas. – Sukūriau teoriją, kad žudikas susirasdavo aukas mieste – atsitiktinius turistus, tada nusiviliodavo juos pas save, išsireikalaudavo pinigų ir nužudęs įmesdavo į upę, bet jai pagrįst neužtenka įrodymų. Todėl jūsų kreipimasis taip pat sudomino. Nes atsirado tikimybė, jog aukos pažinojo žudiką dar prieš čia atvykdamos, o jas priviliodavo melagingas pažinčių svetainės skelbimas. Tai puikiai paaiškina, kodėl visos aukos – vieniši vyrai.

– Ar radot kokių elektroninių ar įprastų laiškų, įrodančių, kad tai galėtų būt susiję?

Jis papurtė galvą.

– Visos mirtys laikytos nelaimingais atsitikimais, kaip tik todėl ne kažin ką pavyko gauti iš tų šalių policijos, – apgailestaudamas skėstelėjo rankomis. – Iš esmės tik skundus mano viršininkui už atkaklumą, – paplekšnojo sau per kelius. – Bet bent jau žinau nusikaltėlio *motyvą*.

– O jis yra?..

Kurcas apstulbęs pažvelgė į Rauną.

– Noras praturtėt, žinoma.

Raunas papurtė galvą.

– Deja, Kurcai, man atrodo, tai toli gražu visko nepaaiškina.

– O kas daugiau?

– Nežinau, bet iš to, ką papasakojai, tai negali būt dėl pinigų, – Raunas pakilo nuo suoliuko.

– Nelabai suprantu.

– Jei esi teisus sakydamas, kad žudikas tas pats, tuomet pamėgink pagalvot taip, kaip jis. Pirmąkart kažką nužudęs ir įmetęs į upę įvykdė ilgai kurptą planą. Antrąkart, nes gerus sumanymus galima ir pakartot. Trečiąkart, be abejo, jaučiasi nepažeidžiamas. Pasirodo jo ego. Suvokia valdąs situaciją. Kad niekas jo nesučiups. Ketvirtas ir penktas kartas tik patvirtina tokią prielaidą. Bet tavasis žudikas, Kurcai, padaro tai daugiau nei dešimtkart iš eilės, – iškėlė pirštus prieš Kurcą. – Pamiršk pinigus, pamiršk suvešėjusį ego, čia kažkas visai kita...

– Pavyzdžiui? – Kurcas trumpam prarado amą.

– Žudikas juos skandina, nes jį traukia vanduo, smaugimas, galia, kurią mirties akimirką turi savo aukai, toks metodas jam toli gražu nėra nesvarbus. Jei būtų kalbama vien apie patikimą būdą atsikratyti lavono, pasirinktų daug efektyvesnius metodus. Šis žmogus nori, kad jo aukas rastų upėje. Nuskendusias. Tas pats galioja ir jam pasirenkant aukas. Pagrobimas iš anksto suplanuotas ne tik todėl, kad taip praktiška ar malonu, bet ir dėl to, jog būtent toks būdas jam atrodo prasmingas. Tai vienas ilgas ritualas.

– Kaip ir naudoti melagingą prieš 25 metus mirusios merginos paskyrą pažinčių portale? – sumurmėjo Kurcas.

– Galbūt. Tačiau šiuo metu nė nenutuokiam, ar Moenso dingimas kaip nors susijęs su tavo bylomis, ar už viską tikrai atsakingas tas pats nusikaltėlis, taip pat nedaug žinom ir apie tai, kas iš tiesų nutiko Renatai Šuman. Tai tik spėlionės.

– Tačiau gan įžvalgios, – Kurcas pritariamai linktelėjo. – Stebiuosi, kad nedirbai žmogžudysčių skyriuje.

Raunas gūžtelėjo.

– Visuomet geriausiai jaučiausi gatvėje.

– Kodėl viršininkams nepatiko tavo tyrimai? – pasiteiravo Luizė.

Kurcas pasisuko į ją.

– Nes policija ir miesto valdžia nekenčia žodžio SERIJINIS ŽUDIKAS, o jį taip mėgsta spauda. O savivaldybėje niekas nenori skleisti gando apie turistus žudantį psichopatą, tik ne jubiliejiniais metais.

– Kokio jubiliejaus?

– Šiemet sukanka 25 metai, kaip nugriauta Siena.

– Rimtai, jau?

Kurcas linktelėjo.

– Taip, nors atrodo dar vakar, Hofui dainuojant „Looking for freedom“, visi atsidėję daužėm mūrą.

Raunas nusišypsojo.

– Senas, geras Haselhofas.

Kurcas pakilo nuo suoliuko.

– Kokį įspūdį jums paliko Klara Graf?

– Atrodė šviesaus proto, – atsakė Raunas. – Nors ir gyvena savo pasaulėlyje.

– Ji pažinojo tiek Renatą, tiek jos šeimą ir kaimynus, – pridūrė Luizė.

Kurcas nužvelgė parką.

– Užsuksiu pas ją rytoj šnektelėt. Galbūt ką nors daugiau pavyks išpešt. Kas žino, gal ji, nė pati to nenutuokdama, pažįsta tavo broliui rašiusį asmenį.

Prieš aštuonis mėnesius,

2013 m. spalio 9 d., Berlynas

72.

Išlaisilaisvinęs iš grandinių Moensas gulėjo susirietęs vonios dugne. Po tiek savaičių mirkimo vandenyje oda susigarankščiavo, tapo beveik permatoma. Nejudant, nevalgant suglebo raumenys. Alsuodamas jautėsi tarsi negyvos mėsos gabalas, niekaip nenusiplaunantis purvo gumulas.

– NUOLAT... MAN MELUOJI. KODĖL? – tamsoje tarė Renata.

– Aš nemeluoju, – sumurmėjo Moensas. – Viską papasakojau.

– Ieškojau, kur sakei... jokių pinigų ten nėra.

– Aš... tada nežinau, kur jie... Kažkas juos paėmė.

– TYČIA... IŠDAVEI.

– Viską papasakojau... Jei ne... trečioje patalpoje į kairę... prieš įėjimą... į fortą... kažkas juos paėmė.

– MELAGIS.

– Moensai, išnaršiau visą Velnio kalną. Pinigų nėra, o tai reiškia, kad tu prakeiktas, mirties nusipelnęs melagis.

– TAIP... MIRT... SAPNUOT... IR MIRT...

Moensas užsimerkė. Nors šioje prakeiktoje tamsoje tai nieko nereiškė. Vaizdavosi girdėjęs ne vien šaižų Renatos balsą. Kad kambaryje buvo dar vienas balsas. Švelnesnis, gilesnis. Galbūt vyro balsas? Bet greičiausiai tik tamsa jį kvailino. Pasigirdo muzika. Ir vėl jaunieji pionieriai. Tolstantys žingsniai. Žinojo, greitai mirs. Ar ji nuskandins jį, ar numarins badu, vis tiek teks mirt. Nusilpo, pasakė jai visus duomenis. PIN kodus. Interneto slaptažodžius. Net kur paslėpė grobį. Daugiau nebeliko, ką duoti. Nieko daugiau jai nepavyks iš jo išpešti. Ilgėjosi sesers. Guodė mintis, kad Luizė nuolat juo rūpindavosi. Vienintelė pasaulyje jį mėgo. Niekad neteisė. Visuomet besišypsanti, nuolat jį padrąsindavo. Jis ir Luizė eina susikibę už rankų per amžiną vasarą. Vasarą be tamsos. Kaip jos pasiilgo. Kaip visgi mylėjo. Tik dabar pripažino, kad ji visuomet buvo jo gyvenimo moteris.

73.

Gaisro raudonumo „Monsieur Vuong" vietnamiečių restorane garsiai skambėjo elektroninė popmuzika, čia knibždėjo lankytojų, valgančių egzotišką maistą ir geriančių spalvotus kokteilius. Raunas ir Luizė sėdėjo įspausti prie staliuko dviem. Staliukas lūžo nuo nedidelių dubenėlių su šviežiais prieskoniais kvepiančiais patiekalais. Jei ne Moenso dingimas, būtų buvusi puiki vakaro pradžia. Tačiau dabar abu valgė šurmuliuojančioje tyloje.

– Atleisk, reikėjo susirast tylesnę vietelę, – prabilo Raunas.

– Viskas gerai, – Luizė lazdelėmis visaip mėgino sugauti koldūną.

– Teismo medicinos institute pasirodei puikiai.

– Ačiū, – sumurmėjo. – Tikiuos, greitai išsiaiškinsim, kas Moensui nutiko.

– Būtinai jį rasim, – žodžiai nuskambėjo tuščiai, Raunas suskubo atsigert alaus.

– Manau, jis nebegyvas, jaučiu, – Luizė pažvelgė į jį. – Nejau iš tiesų galvoji, kad jis tapo... *serijinio žudiko* auka?

– Ne, – beveik nuoširdžiai atsakė. – Nežinia, kiek patikimas Kurco tyrimas, ir ar apskritai jis bent kiek susijęs su Moenso dingimu. Bet tikėkimės, jo pokalbis su Klara duos kokių nors vaisių, taip būsim žengę dar vieną žingsnį.

– O jei neduos? Važiuosim rytoj namo nieko nesužinoję?

– Dėl manęs kelionę namo galim ir atidėt, bet turi suprast, kad ir kas atsitiktų, tyrimas užtruks.

Luizė toliau bergždžiai mėgino sučiupt koldūną. Galiausiai pasidavė, gurkštelėjo vandens.

– Ar negalėtume atrašyti tam Moensu apsimetančiam žmogui?

– O kas iš to?

– Parašytume, kad žinom, jog tą laišką parašė ne Moensas ir kad pinigus jis gali pasilaikyt, jei tik pasakys mums, kur Moensas. Kitaip kreipsimės į policiją.

– Tikrai negalime niekuo grasint, – Raunas padėjo lazdeles į šalį. – Taip pat neįsivaizduojam, kiek tas žmogus žino apie Moenso pinigus ar apskritai apie jo buvimo vietą. Šiuo metu tik rizikuotumėm pablogint situaciją.

– Gal tuomet galėtume apsimest, kad tikime, jog mums rašo Moensas ir taip pamėgint išgaut iš jo kokios informacijos?

Raunas papurtė galvą.

– Geriausia tylėt, kad jo neišgąsdintume. Moenso elektroninio pašto paskyra dar neuždaryta. Tai teigiamas dalykas, galbūt ateityje pasirodysiantis naudingas.

– Atleisk, aš akivaizdžiai neturiu tiek kantrybės, – dar kartą nesėkmingai pamėginusi sučiupt koldūną numetė lazdeles į šalį.

– Ei? – padrąsinamai šūktelėjo Raunas. – Vis dar esu pasiruošęs apieškot nakvynės namus, taip pat galim pasiteiraut butus atostogoms nuomojančių žmonių. Galbūt rasime tą, kuris Moensui išnuomojo butą.

– Visa tai užtruks.

Raunas linktelėjo.

– Taip, taip. Bet prieš kreipdamasi į mane tik žinojai, kad Moensas dingęs pusę metų, o dabar pažiūrėk, kaip toli nuėjom.

– Tu teisus, – linktelėjo. – Atleisk, aš... taip silpnai laikaus, – pamėgino nusišypsot.

– Laikaisi puikiai. Nori, išduosiu paslaptį, kaip valgyt tuos koldūnus?

Nelaukęs atsakymo čiupo lazdelę nuo jos lėkštės ir vieną persmeigė. Tada ištiesė pervertą koldūną – ji paėmė lazdelę jam iš rankų.

– Visada randi sprendimą, ką?

– Beveik, – ironiškai atsakė.

74.

Sėdėdama ant sofos Klara klausėsi vėlyvųjų NDR žinių, mėgaudamasi *parejas* cigaru ir paskutiniu lašeliu kavos iš termoso. Iš tiesų kavos visai nesinorėjo, vėliau tik negalės užmigti, bet, kita vertus, nenorėjo nieko švaistyt. Palinkusi į priekį perbraukė delnu kavos staliuko

plyteles. Rytoj nušluostys dulkes, gal reikės ir pasiurbt. Jei bus ūpo, gal dar ir išskalbs visus krepšyje susikaupusius purvinus drabužius. Kažkas pasibeldė į duris, Klara pašoko. Nė neįsivaizdavo, kas galėtų taip vėlai jos ieškot, nusprendė neatidaryt. Bet beldimui pasikartojus užgesino cigarą peleninėje, nuslinko į prieškambarį. Atsistojusi saugiu atstumu nuo durų pasigailėjo duryse neturinti akutės, kad galėtų pažiūrėt, kas už jų. Vėl beldimas. Šįkart smarkesnis, įsakmesnis. Smalsumo ir savotiško pareigos jausmo vedama atrakino ir atidarė duris.

Pažvelgė į priešais stovintį nepažįstamąjį:

– Kuo galiu padėt? – nepažįstamasis nieko neatsakė, tik stovėjo kaip įbestas. Klara pasitaisė akinius, prisimerkė. Vyras pasirodė kažkur matytas. – Ar esam susitikę anksčiau?

– Na, taip, Klara.

Po tiek metų ji atpažino balsą.

– Čia tikrai *Jūs*? Maniau, Jūs miręs, taip girdėjau.

– Šiek tiek perdėta – gyvenu, nors laikų būta ir geresnių, ar ne?

Klara linktelėjo.

– Betgi užeikit, bent jau puodeliui kavos?

– Jei tik pati ruošiatės išgert vakarinį puodelį, neatsisakysiu.

Plačiai atvėrusi duris pamojo jam užeiti.

– Atsiprašau už netvarką, – pastačiusi virdulį ant viryklės tarė. Vyras stovėjo nusisukęs į lentyną, apžiūrinėdamas visus senus niekučius. Parodė jam vietą ant sofos, pati įsitaisė fotelyje. Skubiai paslėpė mezginius apdriskusio fotelio ranktūrio ertmėje. – Na ir staigmena Jus pamatyt po šitiek metų, – su baime pažvelgė į jį.

Erhartas Hauseris tyliai nusišypsojo. Nors ir įkopęs į septintą dešimtį, nušiurusiais plaukais, raukšlių išvagotu veidu, atrodė sveikas ir stiprus. Juodos tarsi anglis akys dar giliau įsirėžusios akiduobėse, kaip visada budrios.

– Gerai išsilaikėt. Vis dar stiprus, kupinas jėgų.

– Ačiū, Klara... tu taip pat, – vien iš mandagumo skubiai pridūrė, nors ant kėdės ji sėdėjo suglebusi, sulinkusi.

– Ką veikėte visus tuos metus, jei galiu paklausti?

– Šį bei tą. Stengiausi išgyvent naujojoje Vokietijoje. Nors nuo suvienijimo jau praėjo 25 metai, vis dar sakau *naujoji*, manau, niekad prie to nepriprasiu.

Klara supratingai papurtė galvą.

– Ne, tas suvienijimas nieko gero neatnešė. Politikai tąkart tiek prižadėjo, o žiūrėkit, kas atsitiko: bedarbystė, smurtas, nusikalstamumas. Aš asmeniškai nedrįstu išeit į lauką tamsiu paros metu, – apsilaižiusi lūpas pakėlė akis, lyg kaupdama drąsą užduot kitą klausimą. – Jums šis laikas greičiausiai buvo ypač sunkus, jūsų darbas žvalgybos tarnyboje. Turbūt ne visi įvertino jūsų indėlį?

Tyliai papurtė galvą.

– Manau, tai vadinama pergalės kaina. Po teismo proceso saugumiečius persekiojo labiau nei nacistus. Stigma, be galimybės gaut padorų darbą. Dėl to teko kovot dėl niekingiausių, prasčiausiai mokamų darbų. O čia suplūdus lenkams ir juodžiams netekome ir to, teliko socialinė parama.

– Tai neteisinga, labai neteisinga.

– Ne, toli gražu, todėl, Klara, reikia pačiam rūpintis savo likimu. Kapitalistiniame pasaulyje taip jau yra. Tyliai, kantriai, kaip vanduo pamažu gludina akmenis upelyje, – Hauseris atsilošė, sunkiai atsiduso.

– Senojoje respublikoje visai kitokie laikai buvo, – tęsė jis. – Mes žvalgybos tarnyboje bent jau stengėmės palaikyt ramybę ir tvarką. Blogiausia, kad dabar nebeliko jokios pagarbos. Nė lašelio solidarumo.

Ji linktelėjo.

– Šiais laikais visi galvoja vien apie save.

– Kapitalizmas mus užvaldė. Pavogė mūsų sielas, – Hauseris niūriai nudelbė akis į grindis.

Klara pamėgino sugaut jo žvilgsnį.

– Tik ne jūsų sielą, *herr* Hauseri. Niekas nepalauš jūsų ištikimybės senajai valstybei. Jūs – paskutinis mūsų gynėjas.

– Na jau, Klara, nereikia.

– Visus tuos metus apie jus vis pagalvodavau. Ar vedėt?

Papurtė galvą:

– Ne, taip ir nesusiklostė.

Tą akimirką virtuvėje sušvilpė virdulys. Klara pakilo. Plačiai nusišypsojo parodydama pilkus dantis.

– Turiu ir sausainių prie kavos.

Hauseris pakilo.

– Sėdėkit, sėdėkit, juk Jūs – svečias.

– Kaip tik dėl to ir galiu pagelbėt, – nusekė iš paskos.

Atsargiai užpylė maltas pupeles verdančiu vandeniu, Hauseris stebėjo ją tarpduryje. Skaniai kvepėjo iš piltuvėlio į termosą kliuksinčia kava. Atsigręžusi į spintelę Klara ištraukė permatomą plastikinę dėžutę su sausainiais, padėjo juos ant lėkštutės.

– Klara, esi puiki šeimininkė, lepini savo svečius.

– Ačiū. Juk vis rečiau ir rečiau kas nors aplanko.

– Bet juk visai neseniai turėjai svečių?

Apstulbusi atsigręžė.

– Kad ne...

– Taip, Klara, žinau, buvo užsukusi jauna pora, užsieniečiai, danai.

Klara tik išsprogdino akis pro stiprius akinius.

– Na, taip... tie. Iš kur žinot...

– Ko jie klausinėjo, Klara?

Pastatė virdulį į šalį.

– Kažkas dėl dingusio moters brolio, jie sakė, kad jis buvo susitikęs... Renatą, atsimenat ją? – pasiteiravo Klara, lyg ir taip gerai žinodama atsakymą.

– Ir ką jiems atsakei?

– Kad negali būt, nes Renata jau tiek metų negyva.

– Ir ką jie?

– Kad nieko.

– Nepamiršk kavos, – parodė į ištuštėjusį filtrą. Klara užpylė iš naujo. – Ar sakei ką apie mane?

– Ne, visai ne. Papasakojau, kad Šumanų šeimą stebėjo, nes jie buvo nusikaltėliai ir dėl to pabėgo.

– Dar ką nors?

Klara nurijo seiles.

– Tik tiek, kad jie taip ir negrįžo. Ir gandus, jog juos greičiausiai nušovė pasienio policija. Daugiau aš ir pati apie tai nežinau. Tiek metų praėjo.

– Būtent, – atsakė. – Ar galėčiau nusiplauti rankas? – nuėjo prie čiaupo Klarai nė nespėjus atsakyti.

Atsuko vandenį, užkimšo nutekamąją angą. Paėmė šalia kriauklės gulintį mažytį gabalėlį muilo.

– Ar žinot, kas iš tikrųjų nutiko? – atsargiai paklausė Klara.

– Nutiko? – grįžtelėjo atgal muilindamasis rankas.

– Pamenu, tai buvo Jūsų tyrimas. Jūsų dėka demaskavo tą Šumaną, – šyptelėjo. – Atsimenu, kai jis su šeima pabėgo, klausėt manęs, kur jie išvažiavo. Ir kad Jūs nusekėt iš paskos. Ar ten viskas ir nutiko? Ar tądien juos ir... nušovė?

– Klara, turi gerą atmintį, – pasisuko į kriauklę, beveik prisipildžiusią vandens. Panardino rankas į ledinį vandenį. – Atrodo, kriauklė bus užsikimšusi.

– Negali būt, – susierzinusi priėjo artyn. – Ar tikrai?

– Tikrų tikriausiai, – Hauseris pasitraukė į šalį, leisdamas ją arčiau.

Klara palinko virš kriauklės, šnairuodama į drumzliną muiluotą vandenį. Hauseris, sugriebęs ją už sprando, tuoj pat panardino galvą į vandenį. Mostaguodama rankomis ji mėgino išsilaisvinti. Hauseris suspaudė stipriau, užgulė jos nugarą, prispausdamas prie stalo ir kriauklės. Laisvąja ranka atsuko čiaupą, vėl pripildydamas kriauklę.

– Ramiai, Klarute, jau tuoj viskas baigsis.

Ji smarkiai spardėsi kojom, bet Hauseris neatleido. Iš burnos pasileido burbulai. Po kurio laiko kūną apėmė traukuliai. Ramino ją.

– Nieko, nieko, pasiduok jau.

Kūnui suglebus, rankoms nusvirus į šalis, užsuko čiaupą. Akimirką žiūrėjo į nuo galvos nuslydusį peruką, plūduriuojantį vandens paviršiuje tarsi išrautos jūržolės.

Paskenduoliai atrodė ypač taikūs. Lyg į plaučius prasiskverbęs vanduo būtų išvalęs ir jų sielą. Taip galvojo nuo pat Hochenšionhauzeno dėžės laikų, ir dabar, stovėdamas virš negyvo, bet švaraus Klaros kūno.

Hauseris nunešė lavoną į vonią, kur jį nurengė. Suknelę, nešvarius apatinius, rudas pėdkelnes sudėjo ant grindų, šalia vonios. Nužvelgė vonioje gulintį nuogą, aptukusį kūną. Nei gyva, nei mirusi graži nebuvo. Klara, iš prigimties sutverta sunkiam fiziniam darbui, žemdirbystei, puikiai pasitarnavo valstybei. Atsuko abu čiaupus, ant pliko lavono stipria srove plūstelėjo vanduo. Staiga suvokė pamiršęs jos peruką, tad grįžo į virtuvę jo paimti. Kliokiant vandeniui apsitvarkęs netrukus užtrenkė buto duris. Pro tamsius vartus išėjo į tuščią Greifenhageno gatvę. Skubiai apsidairė, įsitikinęs, kad aplinkui daugiau nieko nėra, nuėjo prie senyvo šampano spalvos BMW, atsisėdo į vairuotojo kėdę. Labai mėgo šitą senutį 735. Kadaise tokio automobilio pavydėjo jo savininkui, vyrui, kurį prieš daugelį metų nušovė. Užvedus variklį vairas lengvai sudrebėjo. Įjungęs pavarą, išvažiavo į tamsą mėgaudamasis variklio ūžesiu.

75.

Tik stikline siena nuo viešbučio kambario atskirtoje vonioje apsirengusi Luizė dažėsi. Raunas stebėjo ją gulėdamas lovoje ir valgydamas kruasaną. Šią akimirką juto ramybę, harmoniją, kurios taip buvo išsiilgęs. Mylėtis iki vidurdienio, gerti kavą lovoje. Su Luize prie to galėjo ir priprasti. Greičiausiai vakare skris namo tuščiomis, tačiau bent jau pamėgino rasti Moensą, užvedė Kurcą ant teisingo kelio. Iš tiesų baiminosi dėl Moenso likimo, kažkas jam kuždėjo, kad šansai, jog jis vis dar gyvas, vis labiau menko. Jei jis nužudytas, tikėjosi, kad policija bent jau suras žudiką – Luizei vien dėl to palengvės ir ji nepateks į tokią pat situaciją, kaip jis dėl neišaiškinto Evos nužudymo. Pažvelgė pro langą į miestą, iš galvos vis neišėjo, kiek bausmės išvengusių žudikų vaikšto laisvėje. *Buvo* puikus rytas. Dabar užėjo tamsa, o su ja kažkas pasibeldė į duris. Numetė kruasaną ant lėkštės.

– Ar nepakabinai užrašo ant durų? – pro stiklą į jį pažiūrėjo Luizė.

– Pakabinau, – pakilęs iš lovos apsimovė apatinius. Vėl beldimas. – Tuoj tuoj, – šūktelėjo.

– Negi ruošies atidaryt? – išpūtusi akis, laikydama tušą rankoje tarsi ietį paklausė.

– Ruošiuos, – nušiureno prie durų.

– O kas, jei... – už nugaros pasigirdo Luizės balsas. Raunas atrakino duris.

Koridoriuje stovėjo komisaras Kurcas.

– Labas rytas. Atsiprašau už sutrukdymą.

Raunas pakvietė jį vidun. Ir komisaro akys atrodė šiek tiek apsiblaususios. Vilkėjo ta pačia nunešiota odine striuke, tik „Hertha Berlin" šaliką paliko namie. Raunui tai pasirodė ženklas, jog jis čia – darbo reikalais.

Užsitempė ant stalo rastus marškinėlius.

– Deja, daugiau kavos nebeturime.

Kurcas pasisveikino su Luize, išėjusia iš vonios.

– Turiu blogų naujienų, – nužvelgė abu.

– Moensas? Radot jį? – paklausė.

Papurtė galvą.

– Ne, dar ne. Aš dėl Klaros Graf, – giliai atsiduso. – Anksti ryte apačioje gyvenantis jos kaimynas susisiekė su pastato komendantu, nes iš Graf buto pylėsi vanduo. Nepavykus nieko prisišaukti iš vidaus, komendantas atrakino butą ir rado Klarą Graf vonioje be gyvybės ženklų. Tada paskambino į pagalbos centrą, kurie savo ruožtu atsiuntė medikus ir policiją. Aš sužinojau tik ją išvežus į „Charité".

– Kokia mirties priežastis?

– Budinčio gydytojo nuomone, ji prastai pasijuto besimaudydama vonioje ir paskendo. Jau žinoma, kad jokių smurto žymių nėra. Bet aš užsakiau skrodimą.

– O butas? Apieškotas?

– Iškviesti pareigūnai nerado jokių įsilaužimo ar grumtynių žymių. Klara Graf turbūt tiesiog nuskendo. Nelaimingas atsitikimas? – skeptiškai pridūrė.

– Kas, be mūsų, žinojo, kad ketini ją aplankyt?

– Niekas. Kaip jau minėjau, esu priverstas veikti be valdžios žinios. Šiandien man laisvadienis. Kodėl klausi?

– Kažkas turėjo užvest žudiką ant kelio.

– Ką turi omeny?

– Mus kažkas sekė nuo pat tada, kai įkėlėm koją į Berlyną.

Kurcas ir Luizė nustebę sužiuro į jį.

– Rimtai?

– Taip, aš įsitikinęs. Jei Klarą paskandino tas pats už turistų mirtis ir Moenso dingimą atsakingas žudikas, jis smarkiai rizikavo aplankydamas Klarą ir ją nužudydamas. Išviliojom jį iš slėptuvės.

– Ką siūlai?

– Apieškot Klaros butą. Ar būtų įmanoma?

Po valandos trise žengė pro Greifenhageno gatvės 9-ojo namo vartus. Laiptinėje du butus vis dar jungė storos žarnos, kuriomis iš Klaros ir jos kaimyno buto išsiurbtas vanduo. Durys į svetainę buvo atviros,

prieškambaryje stovėjo jaunas vyras guminiais batais, į šiukšlių maišą kraunantis vandens sugadintas knygas. Kurcui įžengus vidun ir parodžius policininko pažymėjimą vyras pakėlė akis.

– Žalos nemažai.

– Užpiltas visas mano kabinetas ir vaikų kambarys, – karčiai atšovė vyras.

– Ar jūs apie tai pranešėt?

Vyras linktelėjo.

– Ryte pabudus vanduo kriokliais virto iš viršaus.

– Kelinta buvo valanda?

– Ketvirta ar pusė penkių. Gaila frau Graf, nors ir sena buvo.

– Pažinojot ją?

Patraukė pečiais.

– Pasisveikindavom, nors retai tesusidurdavome. Jai labiausiai patiko būt vienai.

– O vakar vakare ką nors matėt ar girdėjot?

– Ne, kodėl klausiat? – vyras smalsiai pažvelgė į Kurcą, šis tik papurtė galvą.

– Įprasti policijos klausimai. Tai nieko negirdėjot, nematėt, ar turėjo kokių svečių?

Papurtė galvą.

– Ne, ne. Esu įsitikinęs, nes nesu jos matęs kitų žmonių draugijoje. Ji buvo, kaip sakoma, santūri moteriškė.

Raunas ir Luizė nusekė paskui Kurcą į antrą aukštą. Durys į Klaros butą buvo praviros, pro plyšį žarna driekėsi vidun. Kurcas dviem pirštais jas stumtelėjo.

– Kai tiek žmonių vaikščiojo pirmyn atgal, jau turbūt nebereikia jaudintis dėl pirštų atspaudų, nieko nebeliko, – tarė Raunas. Tada pasilenkęs apžiūrėjo staktą, spyną. – Įsilaužimo žymių nesimato, vadinasi, žudikas arba turėjo raktą, arba Klara pati atidarė duris ir pakvietė jį vidun.

Įžengę į prieškambarį nusekė ant grindų gulinčia žarna iki vonios kitame buto gale. Čia ant grindų vis dar telkšojo vanduo, ant nuleisto tualeto dangčio buvo sudėti šlapi Klaros drabužiai su peruku ant viršaus.

– Stebiuos, kaip žudikui pavyko įviliot ją į vonią, – tarė Raunas.

– Geras klausimas, – pritarė Kurcas.

– Gal jie artimai bendravo? Kartu maudėsi? – spėjo Luizė.

Raunas papurtė galvą.

– Anot žemiau gyvenančio kaimyno, ji buvo vienišė, – Raunas atsisuko į Kurcą. – Gal jis ją iš pradžių pasmaugė, o tada atitempė čia?

– Ne, nebuvo jokių išorinių smurto žymių.

Grįžę į prieškambarį nuėjo į svetainę. Ši atrodė lygiai taip pat, kai Raunas ir Luizė čia buvo užsukę paskutinį kartą. Išskyrus ant ranktūrio atsiradusius mezginius ir prie pilnos peleninės ant kavos staliuko stovintį vienišą kavos puodelį, niekas nepasikeitę. Raunas tuščiai spoksojo prieš save, smegenys veikė visu pajėgumu.

– Tai žudikas nustebina užsukdamas per pavakarius, – sumurmėjo. – Jį įleidžia vidun, galbūt paklausia, ar gali užeit į vonią, tada iš ten ją pasišaukia, kad nuskandintų. Palieka jos kūną taip gulėti, kad atrodytų, lyg ji buvo bute viena, maždaug taip viskas galėjo įvykt?

– Per daug sudėtinga, – atsakė Kurcas. – Kodėl ji būtų leidusis įviliojama?

Linktelėjo.

– Tu teisus, per daug sudėtinga, per daug intymu, tai kas tada?

– Jei ją paskandino, lieka tik virtuvės kriauklė, – nedrąsiai pasiūlė Luizė.

Tada ėmė apžiūrinėti mažytę tamsią virtuvėlę. Priėjęs prie kriauklės, Raunas atidarė spintelės dureles. Pasilenkė, Luizė padavė jam savo „iPhone", kuriuo pasišvietė po kriaukle. Ant lentynos buvo pilna vandens, permirkęs sienos tapetas.

– Arba prieš mirtį Klara darė generalinę tvarką, arba čia ir buvo paskandinta. Balsuoju už pastarąją versiją.

Pakilęs žvilgtelėjo į vidinėje durelių pusėje pritvirtintą šiukšliadėžę. Ant viršaus gulėjo du panaudoti kavos filtrai, po jais – permatomas plastikinis indelis su keliais sausainiais.

– Gal savo žudiką taip gerai pažinojo, kad net pakvietė kavos? Netikėtai užsukęs senas draugas?

– Tai manai dėl to, kad žudikas matė jus lankantis pas Klarą, grįžo pašalinti vienintelio jį atpažinti galinčio žmogaus? – paklausė Kurcas.

– Galbūt tai dalis paaiškinimo. Bet kas sieja Klarą, žudiką ir mūsų apsilankymą?

– Moensas, nes ieškom mano brolio, – atsakė Luizė.

Raunas linktelėjo.

– Bet ir vėl tik iš dalies. Klara Moenso juk nepažinojo. Bent jau taip teigė.

– Tačiau jie visi galėjo pažinot Renatą Šuman, – tarė Kurcas.

– Būtent. Klara turbūt kažką žinojo apie Renatą, kas galėjo žudiką identifikuot. Ir tai jį kompromitavo.

– Bet kas jis galėtų būt? Jei taip jau jį kompromitavo, kodėl jis apskritai nusprendė pasinaudot Renatos tapatybe, kad čia prisiviliotų Moensą ir galbūt net kitus?

Raunas papurtė galvą.

– Nė nenutuokiu. Bet jam svarbi būtent Renata, kaip ir svarbu skandint savo aukas. Gal iš aistros, pavydo ar keršto. Kas žino?

– Kad ir koks buvo motyvas, susidūrėm su liguista siela, – suniurnėjo Kurcas.

76.

Einant pro 9-ojo Greifenhageno gatvės namo vartus suskambo Kurco telefonas. Į skambutį atsakė trumpomis frazėmis, greitai padėjo ragelį.

– Skambino iš informacinių technologijų skyriaus. Susekė paskutinio laiško iš Moenso paskyros siuntėjo IP adresą.

– Ir?

– Siųstas iš interneto kavinės, tad nėra už ko užsikabint. Tačiau pavyko atidaryt tavo brolio elektroninio pašto paskyrą.

– Tai galiu perskaityt jo laiškus? – nušvito Luizė.

Kurcas papurtė galvą.

– Likęs vienintelis neištrintas laiškas – tik tas iš kavinės, šiaip paskyra tuščia. Apgailestauju, – Kurcas skėstelėjo rankomis.

Tylėdami patraukė gatve, kol Luizė sustojusi išsitraukė iš rankinės savo „iPhone". Atsidariusi elektroninio pašto programą susirado Moenso adresą ir puolė rašyti.

Raunas pastebėjo, ką ji veikia.

– Nekokia mintis jam rašyt, juolab tokiais žodžiais.

– Nusišikt man. Tas kiaulė jau nužudė mano brolį.

– Luize, tai dar neaišku.

Pažvelgė į jį ašarų pilnomis akimis:

– Nejau tu toks aklas? Pirmiausia uždaro Renatos paskyrą, tada nužudo Klarą, o dabar ištrynė visus Moenso laiškus.

– Luize, maldauju nieko nesiųst. Taip neteksim tos kruopelytės vilties surast tavo brolį.

Papurtė galvą.

– Tas išmata negali laimėt. Negali taip lengvai išsisukt.

– Dėl to visi sutinkam.

Raunas pažvelgė į Kurcą, nesupratusį, ką jie kalbėjosi daniškai, tačiau jis puikiai matė Luizės susierzinimą.

– Ar yra koks laikinai turistams būstą nuomojančių asmenų registras? – pasiteiravo Raunas.

– Manai, Moensas prieš atvykdamas išsinuomojo kažką privačiai?

– Galbūt. Viešbutis bemat atskleistų jo tapatybę, todėl jų vengė.

Kurcas linktelėjo.

– Bėda ta, kad tokių registruotų nuomotojų per 3 000 ir turbūt dvigubai tiek nuomojančių nelegaliai. Mokesčių slėpimas tapęs nacionaline sporto šaka.

– Kaip jau sakiau, tai beviltiška. Niekad jo nerasim, – įrašė dar kelis keiksmus.

– Tikrai nederėtų atsakyti, – patarė Kurcas.

– Tai su kuo susisiekt, kai visi arba mirę, arba dingę?

Kurcas gūžtelėjo.

– Bent jau esam mieste, kur mirusieji vienas apie kitą skleidžia paskalas.

– Ką turi omenyje? – nesuprato Raunas.

– Turiu gerą mokyklos laikų draugą, dirbantį archyve, galim susisiekt su juo.

– Kokiam archyve?

– STASI archyve.

– Ir kas iš to?

– Jei STASI stebėjo Renatos tėvus, esu tikras, protokoluose aprašyta ir duktė. Su kuo susitiko, kalbėjosi – nuo kaimynų, draugų iki mokytojų.

– STASI ir vaikus šnipinėdavo?

Kraucas linktelėjo.

– Jie žinojo, jog vaikai – silpnoji grandis, kuriuos galima išnaudot spaudžiant tėvus arba spausti tiesiogiai, kad vaikai juos išduotų. Kartais tėvai patys siųsdavo vaikus perduoti informaciją pabėgėliams. Kaip tik todėl STASI šnipinėjo visą šeimą. Jei Klarą, Moensą, nužudytuosius turistus ir žudiką sieja Renata, galbūt užuominų apie jį rasime senuosiuose protokoluose.

– Verta pamėgint, – atsakė Raunas, žvelgdamas į Luizę.

Ji linktelėjo, padėjo telefoną į šalį.

Pakeliui į Helmholco aikštę Kurcas paskambino draugui. Kai šis galiausiai atsiliepė, kitame laido gale taip garsiai grojo „Rammstein", kad Kurcui teko nuo ausies atitraukt telefoną.

– Aleksai! – suriko į ragelį.

Pro kurtinantį sunkųjį roką prasiskverbė balsas:

– *Wie geht's?**

Kurcas trumpai nupasakojo, kad norėtų gaut šiek tiek informacijos iš archyvo. Užklausa neoficiali, bet už tai švietėsi keli bilietai į „Hertha" rungtynes. Atlygio greičiausiai užteko, po akimirkos Kurcas perdavė Aleksui turimus duomenis apie Šumanų šeimą. Tik Renatos ir jos mamos Lenos vardus bei namų adresą ir kad visi kartu su tėvu Kristofu greičiausiai buvo nužudyti mėgindami kirsti sieną į Vakarų Vokietiją.

– Ar bent įsivaizduoji, kiek tai užtruks?

– Aleksai, jei kas ir gali įveikt šitą užduotį, tai tik tu, kada man užsukt? – kitame gale girdėjosi skundas. – Taip, po velnių, šiandien, – nutraukė jį Kurcas.

Po kurio laiko padėjęs ragelį pažvelgė į juos:

– Galim užsukt į archyvą vakare, jį uždarius. Tikėkimės, Aleksas jau bus ką nors radęs.

* Kaip sekasi? (*Vok.*)

– Bet mes vakare išskrendam, – prisiminė Raunas.

– Velniop, – tarė Luizė. – Liksiu čia tol, kol jį surasim, net jei teks emigruot persikrausčius į „Park Inn".

77.

Saulė nudažė dangų oranžine spalva – virš buvusios pagrindinės STASI būstinės tarsi monolitai aukštyn stiebėsi tamsūs blokiniai pastatai. Priekinėje taksi sėdynėje sėdintis Kurcas, atsigręžęs į Rauną ir Luizę, parodė į pompastiškų kolonų užgožtą 1-ąjį namą.

– Čia tupėdavo visi banditai, Mielkė ir kiti STASI vadai.

Vidutinio amžiaus taksistas jūrų vėplio ūsais piktai pašnairavo į Kurcą. Neaišku, ar dėl pasakymo, ar dėl vis stiprėjančio garuojančių kario dešrelių aromato iš Kurco ant kelių laikomų maišelių. Pagal griežtus Alekso nurodymus telefonu nupirko jam vakarienę „Curry 36" – panašu, tai buvo vienintelė geriausia vieta, kur Aleksas valgydavo *curry mit pommes rot-weiss**. Toks užsakymas Raunui priminė Viktoriją ir jos nenumaldomą aistrą „Tortų namų" cinamoninėms bandelėms, kurios antikvariate veikė tarsi dabartinė valiuta. Nepaisant paskutinio jų ginčo, pasiilgo jos.

– Čia dirbo devyni tūkstančiai nuolatinių agentų, – pasakojo Kurcas. – Ir 270 000 jiems duomenis teikusių slaptųjų informatorių. Manoma, kad VDR kas šeštam gyventojui teko vienas agentas. Daugiau nei sau galėjo leist Stalinas ar net Hitleris.

– Kur tu gyvenai vaikystėje? – paklausė Luizė.

– Pankove, siloso bokštuose. Vis dar ten gyvenu, tik name su terasa, su žmona ir sūnum. Tapęs *ossie*** toks liksi visiems laikams.

Taksi sustojo prie 7-ojo pastato įėjimo, Kurcas sumokėjo vairuotojui. Aleksas laukė tarpduryje vilkėdamas juodais marškinėliais su „Rammstein" svastiką primenančiu logotipu ant krūtinės. Šviesiais ūsais, stambiomis garbanomis, trumpai kirptomis ant kaktos, ilgomis ant sprando priminė Rudį Fiolerį jaunystėje.

* Kario dešrelės su bulvytėmis, pomidorų ir majonezo padažu. (*Vok.*)

** Rytietis. (*Vok.*)

– Kas čia tokie, po velnių, maniau, vienas atvažiuoji?

Kurcas priėjęs nusišypsojo.

– Geri draugai, Aleksai. Raunas – mano kolega iš Danijos, o Luizė – prisiekusi liudininkė, – sumelavo. – Dingęs jos brolis, todėl mes ir čia.

– Archyvas ne koks prakeiktas turistų pramogų centras, muziejus kitoj pusėj, – Aleksas ištiesė ploną tarsi degtukas ranką rodydamas į 1-ąjį namą, kur buvo įsikūręs STASI muziejus. – O jos brolio archyve nėra. Čia tuščia kaip dykumoj. Visa laimė, nes, sužinoję, kad ką nors įsileidau, mane atleistų, po paraliais, – pamėginęs išsitiesti visu ūgiu atsistojo tarpduryje sukryžiavęs rankas, kurios priminė kaspinėliu surištus batraiščius.

– Aleksai, keiksmus pasitaupyk. Atnešiau tau *Currywurst* iš „36", kaip ir mėgsti. Be to, puikiai žinau, jog nekantrauji mums parodyt, ką radai. Nagi. Liaukis branginęsis.

Aleksas griebė Kurcui iš rankų visas tris *Currywurst* dėžutes.

– O „Hertha" bilietai?

– Bus. Gal jau įleisi?

– *Ganz klar**, – užpakaliu pastūmė duris.

Nusekė paskui Aleksą tamsia sale iki laiptų, vedančių į rūsį, iš kur sklido sunki muzika.

– Žinau, kad išvaizda apgaulinga, bet Aleksas vienas iš geriausių Šaltojo karo tyrinėtojų šalyje, – tarė Kurcas. – Net jei ir bando nuslėpt savo drovumą daug keikdamasis.

– *Geriausias*, – jį nugirdęs sušuko Aleksas. – Nė velnio aš neslepiu, suknistai gerai žinau, kad aš – karalius.

Nusileido į archyvo vestibiulį, kur vitrinose išdėliotos gulėjo pageltusios rodyklės kortelės.

– O čia mano karalystė, – mostelėjo *Currywurst* dėžutėmis rankose. – 50 kilometrų lentynų, 18 milijonų rodyklės kortelių, palaikančių viso šito šlamšto tvarką, – nusekė paskui Aleksą į milžinišką archyvo patalpą su lentynomis, iki lubų prikrautomis maišų, dėžių ir pageltusių

* Tai aišku. (*Vok.*)

aplankų su bylų dokumentais. Pro garsiakalbius viršuje driokstelėjo „Rammstein" gabalas „America".

– Štai senosios VDR smegenų atminties centras. Nors prakeikti STASI kiaulės ir mėgino viską sunaikint, beveik viską sudėliojom į vietas. Mes suknisti smegenų chirurgai, – ėmė linguot monotonišku ritmu, primindamas paauglį, pirmąkart paliktą vieną namuose. Aleksas suriko kartu su dainininku. – *We're all living in America... wunderbar... Coca-Cola, sometimes WAR... We're all living in America...**

Priėjo nedidelę nišą, kurioje aplink ilgą stalą buvo sustatytos kėdės. Aleksas atsigręžęs gestikuliuodamas mėgino juos priverst įstot į priedainį, bet Kurcas priėjęs išjungė kampe stovinčią aparatūrą. Rūsyje stojo spengianti tyla.

– Fašistas, – suniurzgėjo Aleksas.

– Spėju, nori mums kažką parodyt.

Aleksas nusviedė dėžutes su *Currywurst* ant stalo.

– Tai aišku, ko kito tu, po velnių, tikėjais?

– Ar sunkiai radai?

– Taip, bet tik dėl šūdinų tavo suteiktų duomenų. Galėjai tiesiog pasakyt, kad kalbama apie operaciją „Midas".

Įsmukęs į eilę tarp dviejų lentynų, Aleksas atstūmė ratukinį staliuką, lūžtantį nuo dėžių su bylos aktais ir vaizdo kasetėmis.

– Visa tai – apie Renatą?

– Ne, apie jos tėvą – Kristofą Šumaną, slapyvardžiu Midas. Bet, žinoma, Renata minima keliuose stebėjimo protokoluose, taip pat yra vaizdo įrašų iš jos kambario, – Aleksas iškėlė viršutinę kasetę. – Suknistas STASI apkaišiojo visą jų butą miniatiūrinėmis kameromis ir mikrofonais.

Raunas priėjo prie staliuko, nužvelgė krūvą medžiagos.

– Skamba taip, lyg apie šią bylą žinojai ir anksčiau.

– Bet kas, turintis bent šiek tiek pagrindų, apie ją žino. O prasčiokams tai, savaime suprantama, iš galvos išgaravę. Kaip ir visos kitos nesensacingos naujienos. Šumanų šeima buvo paskutinė dviejų Vokietijų padalijimo auka. Jie žuvo Sienos griuvimo dieną, bet ne prie

* Visi gyvenam Amerikoj... nuostabu... „Coca-Cola", kartais KARAS... Visi gyvenam Amerikoj... (*Angl.*)

Brandenburgo vartų, o nuošaliam miške, todėl jų niekas ir nebeprisimena.

– Medžiagos nemažai, – Kurcas pabarbeno per viršutinius aplankus, lyg perskaitęs Rauno mintis.

– Čia dar nieko. Deja, didžioji operacijos „Midas" medžiagos dalis sunaikinta, kaip, beje, ir kitos Z skyriaus bylos.

– Kas tas Z skyrius? – pasiteiravo Raunas.

– Slaptasis slaptosios tarnybos skyrius, – suprunkštė Aleksas. – Apie jį žinojo tik STASI vadai. Z skyriuje buvo nagrinėjamos aukšto rango bylos, susijusios su partija, STASI arba finansų sektoriumi, pastarajam, dirbdamas Valstybės banke, ir priklausė Šumanas. Z bylos paprastai užsibaigdavo įtariamojo mirtimi Hochenšionhauzeno kalėjime, – jis pirštu perbraukė gerklę.

Raunas pasidėjo ant ilgojo stalo viršutinę bylos aktų krūvą.

– Reikia viską pasidalyt ir atrinkt su Renata susijusius dalykus. Turėtų būt tik mažuma viso šito.

Paėmę po krūvą Kurcas ir Luizė prisijungė prie jo.

– Tuomet išsiaiškinsim, su kuo ir kiek ji bendravo. Aleksai, jei tu tuo metu pažiūrėtum, ar tiems asmenims buvo iškeltos kokios kitos bylos ir gal dar patikrintum, ar jie vis dar gyvi...

– Aš rūpinuos tik praeitim, *Herr Dänemark*, jeigu tik jie nežuvo griuvus Sienai, teks tau kreiptis į šitą komisarą *Krudą*, – linktelėjo Kurco pusėn.

– Sėsk tik ir valgyk, – kantriai paliepė Kurcas. – O paskui galėtum sutvarkyt televizorių, kad peržiūrėtumėm kelias juostas.

– *Jawohl, mein Führer.**

78.

Ėmęsi darbo su Renata susijusius dokumentus dėjo į krūvelę stalo viduryje. Skaitant medžiagą po kelių valandų susidarė kraupus Šumanų šnipinėjimo paveikslas. Nors Šumano aferos paaiškėjo iškart, invazija į šeimos namus visiems atrodė peržengusi visas ribas.

* Klausau, fiureri. (*Vok.*)

Stalo gale įrengtame televizoriaus ekrane Aleksas peržiūrinėjo senuosius stebėjimo įrašus. Raunas ir kiti retkarčiais žvilgtelėdavo į ekraną, skaitant bylos aktus šie atrodė tarsi vaizdo įrašams skirti filmų scenarijai. Vienoje kasetėje buvo užfiksuotas Kristofo susitikimas su keletu asmenų, su kuriais ketino pabėgti, tada jo pasimatymas su Braunu, kai pabėgimo planai, panašu, buvo atšaukti.

– Graži buvo Renatos mama, – ekrane pasirodžius Lenai tarė Luizė.

– Buvusi manekenė, taip pat dirbo „Intershop" parduotuvėje „Madlena", kol ją atleido dėl *su valstybės saugumu susijusių priežasčių*, – perskaitė Kurcas žurnale, kurį tuo metu laikė rankose.

– Atleidinėt žmones, kai darbo šiaip užteko kiekvienam, buvo vienas paveikiausių STASI metodų daryti jų tiriamiems subjektams spaudimą, – pridūrė Aleksas.

Po vidurnakčio dauguma aplankų buvo peržiūrėti. Per vidurį stalo gulėjo nedidelė su Renata susijusių dokumentų krūvelė. Aleksas uždėjo jos kambaryje nufilmuotą įrašą. Renata nusirengia jaunosios pionierės uniformą, apsivelka naktinius... Visi stebėjo įrašą nejaukioje tyloje, net Aleksas nesugalvojo jokio gudraus komentaro. Mergaitei atsigulus į kambarį įeina Kristofas, prisėda ant lovos krašto. Šalia stambios jo figūros ji atrodo beveik nematoma. Aleksas paleido įrašą visu garsu, pro statinį triukšmą pokalbis vos girdisi. Kristofas pasakoja Renatai, kaip jie ketina važiuot ilgesnių atostogų kitapus sienos, į Vakarų Vokietiją. Bet jei kas klaustų, turinti atsakyt, kad važiuoja aplankyti močiutės.

– Meluoti negalima, – sako Renata.

– Šiuo atveju padarysim išimtį.

– Kada išvažiuojam?

– Rytoj vakare.

– Bet, tėti, man varžybos.

– Deja, teks jas praleist.

Renata nuliūsta, Kristofas bergždžiai stengiasi ją nuraminti. Mergaitė pyksta vis labiau, galiausiai jie ginčijasi garsiai, kol įrašas nutrūsta.

Visi kurį laiką sėdėjo nepratardami nė žodžio. Keista buvo pagalvot, jog praėjus mažiau nei 24 valandoms po šio įrašo Renata ir jos tėvas bus negyvi.

Atidžiai perskaitę visus protokolus, kur minimas Renatos vardas, sudarė sąrašą asmenų, su kuriais ji bendravo. Ją nuolat prižiūrėdavo keli tėvų draugai, kai kurie kaimynai, įskaitant ir Klarą. Be to, protokoluose minimi keli klasės draugai, gimnastikos mokytoja. Pasidomėjęs susijusiais asmenimis Aleksas sužinojo, jog likus kelioms savaitėms iki Šumano pabėgimo nuskendo Braunas, o tiek Klara Graf, tiek Renatos gimnastikos mokytoja, Irena Herc, buvo STASI informatorės.

Raunas pakilo nuo stalo ir nusižiovavo. Pažvelgė į rankinį laikrodį, penkiolika po trijų. Kurcas sėdėdamas knapsėjo. Tik Luizė žvaliai skaitinėjo paskutinius protokolus.

– Renata turėjo tiek potencialo, – tarė. – Visi gyrė jos gabumus, net protokolus surašęs žvalgybos karininkas.

Kurcas pasirąžęs pasisuko kėdėje.

– Be mirusios Klaros, su Renata artimai bendravo tik ta gimnastikos mokytoja, gal reiktų ją patikrint? Jei dar gyva?

– Vargu, ar ji čia kaip nors susijusi, – retoriškai samprotavo Raunas. – Kas ją nušovė? Kas nušovė Renatą?

Visi sužiuro į garsiai nusižiovavusį Aleksą.

– Niekas.

– Kaip tai *niekas*? Nejaugi juos nužudžiusiems pasieniečiams nebuvo iškelta byla? – nustebo Kurcas.

– Byla, žinoma, buvo, bet nieko nenuteisė, – Aleksas prisėdo prie kompiuterio. – Čia, beje, nuteista mažiausiai pasienio pareigūnų. Tik todėl, kad šioje šalyje visi teisinasi tik vykdę nurodymus, o vėliau maldauja visuomenės atleidimo. Apie tai kita mano knyga.

– Labai jau ilgai ta knyga rašoma, – sumurmėjo Kurcas.

Akivaizdžiai jo neišgirdęs Aleksas atsigręžė į ekraną:

– Tačiau Mido atveju viskas vyko šiek tiek kitaip, – rado penkiais „§" ženklais pažymėtą aplanką. Aplanke – dar kelis katalogus, kol galiausiai rado daugiau nei prieš 20 metų darytus teismo išrašus. – Anot

penkių pasienio pareigūnų parodymų, tikriau keturių pareigūnų ir vieno žvalgybos karininko, Šumanų šeima nužudyta dviem SM-70.

– Kas tas SM-70? – pasiteiravo Raunas.

– Mirties mašina. Palei dvi Vokietijas skiriančią sieną Rytų režimas įrengė šias *automatines minas,* sujungtas požeminiais laidais. Kam nors mėginant perlipti tvorą suaktyvinta mina iššaudavo šimtus plieninių sviedinių. Šumanų šeima žuvo vietoje.

– Ar atliktas skrodimas?

Aleksas peržvelgė užrašus.

– Vienas SM-70 užtaisų uždegė aplinkinius medžius, visi lavonai suanglėjo.

– Tai nėra jokios abejonės, kad žuvo visi trys?

– Anot teismo protokolo ir liudytojų parodymų, taip. O ką?

Raunas pasikasė barzdos šerius.

– Jei išgyveno bent vienas šeimos narys, motyvas galėtų būt kerštas. Kerštas visuomenei ar apskritai vyrams.

– Kalbi apie tą mažą mergaitę, Renatą? – pasitikslino Kurcas.

Raunas skėstelėjo rankomis.

– Kodėl ne? Jai dabar būtų apie trisdešimt. Puikiai sugebėtų rašyt Moensui tuos laiškus. Kas žino, kas iš tikrųjų nutiko tam miške prieš 25 metus? Ar patikimi tie liudytojai? Jie juk patys buvo kaltinamieji.

Aleksas kreivai nusišypsojo.

– Gerų konspiracijos teorijų nesibaidau, bet nesuprantu, kam pasienio pareigūnams meluoti.

– Galbūt visi sutarė pasekt tą pačią juos išteisinančią pasaką. Galbūt jiems tik pasirodė, jog žuvo visa šeima. Arba dar kas nors. Motyvų gali būt begalybė. Minėjai, kad dalyvavo ir STASI tarnautojas, ar vien dėl to situacija neatrodo neįprasta?

– STASI žmonių buvo prikaišiojusi visur, net į pasienio apsaugą. Režimas niekuo nepasitikėjo.

– Bet karininkas? Koks jo rangas?

Aleksas pažiūrėjo į ekraną:

– Pulkininkas. Pulkininkas Erhartas Hauseris.

Raunas žvilgtelėjo į archyvų spintas.

– Ar galima peržiūrėt kitas jo bylas?

– Kaip tris pirštus apsimyžt, nebent visas tas mėšlas sunaikintas, – užsirašęs Hauserio numerį Aleksas pranyko vestibiulyje, kur buvo sudėtos rodyklės kortelės.

– Rimtai manai, kad Renata vis dar galėtų būt gyva? – pavargusiu balsu paklausė Kurcas.

– Negalim atmest nė vienos galimybės, – Raunas prisėdo prie stalo šalia Luizės.

Abu spoksojo į ekrane sustabdytą nespalvotą Renatos nuotrauką. Maža, naktinius vilkinti įpykusi mergaitė.

– Nepaisant visko, man jos gaila, – tarė Luizė.

Nežinia, kiek praėjo laiko, kol išgirdo atbėgantį Aleksą. Po akimirkos ant stalo jis numetė kelis aplankus:

– Hauseris dirbo Z skyriuj, po velniais. Buvo atsakingas už Šumanų šeimos šnipinėjimą ir vadovavo operacijai „Midas“.

– Tai jis sekė juos visą kelią iki mirties miške?

Aleksas linktelėjo.

Raunas paėmė ant viršaus gulintį aplanką, pervertė.

– Kas čia?

– Radau kelias ankstesnes jo bylas. Ši – buvus kaip tik prieš operaciją „Midas“. Hauseris infiltravo žmonių kontrabandininkų tinklą. Leo Dancigas buvo jų vadas. Esu susidūręs su jo pavarde ir kitose bylose, spalvinga asmenybė, baigęs savo dienas Hochenšionhauzeno kalėjime.

– Kaip jis mirė?

– Oficialiai – plaučių uždegimas, kaip ir daugelis tenykščių įnamių. Dauguma buvo kalinami vienutėse rūsyje, kol pakankamai smarkiai susirgę mirdavo izoliatoriuje. Taip pat sklando gandai apie Hochenšionhauzene naudotą *waterboarding* metodą, labai *creepy** vieta.

– Pulkininkas Hauseris kankindavo su vandeniu? – išsprūdo Raunui.

Aleksas gūžtelėjo.

– Kaip jau sakiau, čia tik gandai, net nežinom, ar Hauseris tiesiogiai susijęs su ten vykusiais tardymais.

* Šiurpi. (*Angl.*)

Raunas per stalą pažvelgė į Kurcą, kuriam išsilakstė visi miegai.

– Paskandinti dešimt vyriškosios lyties turistų, taip pat nuskendo Klara Graf, Kristofo Šumano bendrininkas Braunas, o štai dabar sužinom, jog pulkininko Hauserio kaliniai taip pat galėjo būt panėrę galvą po vandeniu. Ar aš čia vienintelis matau sąsają?

– Gal būtų nebloga mintis sužinot, ar Erhartas Hauseris vis dar gyvas, o jei taip, kur šiuo metu gyvena? – Kurcas atsistojo.

79.

Ryto saulė nušvietė senais sandėliais ir aukštais blokiniais gyvenamaisiais namais apstatytą Genslerio gatvę. Juodą Kurco audi lydėjo policijos automobilių kortežas – du greitojo reagavimo būrio furgonai ir dvi patrulių mašinos. Raunas sėdėjo šalia pabalusiais krumpliais vairą gniaužiančio Kurco. Jis atsisuko į Luizę.

– Kaip tu?

Sukandusi dantis linktelėjo, atrodė susikaupusi kaip niekada. Nė vienas iš jų nemiegojo, jėgas palaikė adrenalinas.

– Sveiki atvykę į Štazilendą, – sumurmėjęs Kurcas niekinamai nužvelgė sandėlius dešinėje. – Visa ši miesto dalis priklausė žvalgybos tarnybai, iki Sienos griuvimo ji nebuvo pažymėta jokiame žemėlapyje.

– Buvusiam pulkininkui kaip tik.

Kurcas linktelėjo.

Paryčiais, po apsilankymo STASI archyve, Kurcui pavyko gaut teismo leidimą mobilizuoti policijos greitojo reagavimo būrį. Raunas ir Luizė girdėjo, kaip jis eilinį kartą nuo viršininko nuslėpė įtarimus, jog Erhartas Hauseris įtariamas 10 mieste įvykdytų žmogžudysčių. Tik apibūdino Hauserį kaip pabėgusį karo nusikaltėlį, galimai susijusį su nemažai mirčių, įskaitant ir Danijos piliečio dingimu. Tačiau niekas iš policijos vadų nežinojo, kad operacijoje dalyvaus Raunas ir Luizė, greitojo reagavimo būrio vadui ir kitiems pareigūnams paaiškinta, jog jiedu „tarptautiniai stebėtojai".

Privažiavęs Šleizerio gatvę kortežas pasuko į tuščią keliuką nedidelio pilko namelio link. Jo prieigose stovėjo senokas šampano spalvos BMW. Kurcas sustojo kitoje kelio pusėje, visi trys išlipo. Virš namų stogų netoliese bolavo buvusio Hochenšionhauzeno kalėjimo sargybos bokštai, dabar jame buvo muziejus.

– Turbūt visus tuos metus mėgavosi vaizdeliu, – sausai tarė Kurcas.

Pakėlęs ranką davė ženklą furgone buvusiam būrio vadui pradėti operaciją. Po akimirkos namo link pajudėjo pistoletais-kulkosvaidžiais apsiginklavę pareigūnai. Nubėgo siauru takeliu namo link, iš ten penki vyrai laikydami taraną sustojo prieš laukujes duris, kiti patraukė į vidinį kiemą. Apsupus pastatą būrio vadas pareigūnui davė ženklą laužti duris. Šis nusitaikęs trenkė, durys iškart atsidarė. Vyrai jau ketino bėgt vidun, bet kelią pastojo išsiveržę balti dūmų kamuoliai.

– Trauktis! Trauktis! Trauktis! – suriko būrio vadas, pareigūnai suskubo keliuku atgal.

Raunas ir Luizė, žvilgčiodami per kapotą, saugiai slėpėsi už pirmojo automobilio. Dūmai veržėsi vis smarkiau, stambiais gumulais virsdami pro duris. Iš vieno patrulių automobilių atskubėjo miltelių gesintuvu nešinas pareigūnas. Pribėgęs ėmė gesinti prieškambaryje kilusį gaisrą. Po akimirkos greitojo reagavimo būrys įsibrovė vidun.

– Eime, – išsitraukęs tarnybinį ginklą paragino Kurcas.

Raunas ir Luizė nusekė paskui jį į kiemą ir ten laukė ženklo, kad galės saugiai įeit į namą. Po kelių minučių tarpduryje pasirodė būrio vadas, mostelėjo Kurcui prieiti. Prisiartinę iškart pajuto iš vidaus sklindantį aštrų benzino tvaiką.

– Apieškojom, tuščias, – pranešė.

Prieškambaryje kilimas buvo permirkęs benzinu, atremti į sieną stovėjo keli kanistrai.

– Išjungėm elektros tiekimą, kad sumažintume sprogimo pavojų.

– Iš kur tie dūmai? – paklausė Kurcas.

– Abejos durys buvo užminuotos savadarbiais sprogstamaisiais užtaisais. Laimei, pirmojo kovinė galvutė nesuveikė, o antrąjį jau išmontavom.

– Kokio galingumo?

– Sprogus iš namo nieko nebūtų likę. Visa laimė, panaudotos tik dvi senos rusiškos prieštankinės minos.

– Hauseris puikiai žinojo, jog tik laiko klausimas, kada jį surasim, tad norėjo sunaikint visus pėdsakus, – tarė Raunas.

– O kartu su jais ir mus, – pridūrė Kurcas.

Užėjo į du sujungtus, niekuo neišsiskiriančius kambarius. Eilinis priemiesčio namas, taip pat sustatytomis odinėmis sofomis, jaukūs fo-

teliai priešais televizorių su taburete kojoms pasidėti bei pustuštė knygų lentyna per visą sieną. Joje, be kelių knygų, buvo eile sustatytos porcelianinės figūrėlės – žaidžiantys vaikai bei garbingą vietą ant paties krašto užėmęs baltaūsis fleitininkas.

Miegamajame kruopščiai paklota didelė dvigulė lova su dviem naktiniais staliukais šonuose. Tačiau ant grindų mėtėsi drabužiai, praviros visos spintų durys, lyg kas būtų paskubomis susikrovęs daiktus. Raunas įkišo galvą į artimiausią spintą.

– Ar šiuo adresu, be Erharto Hauserio, dar registruoti kiti gyventojai?

– Ne, kodėl klausi? – nustebo Kurcas.

Raunas pasitraukė į šoną, Kurcui ir Luizei atidengdamas spintos turinį. Ant pakabų buvo sukabinta nemažai suknelių, švarkelių, sijonų, šilkinių palaidinių. Apatinėje lentynoje sustatyti aukštakulniai.

– Bet kokiu atveju atrodo, Hauseris gyveno ne vienas.

Kurcas nurijo seiles.

– Gal Renata tą naktį liko gyva, tada buvo nugabenta čia ir slepiama visus tuos metus?

Raunas linktelėjo.

– Laikas parodys, ar šioje istorijoje ji vis dar auka.

– Manai, jie vykdė nusikaltimus kartu?

Iš prieškambario pašaukė būrio vadas, jie nuskubėjo atgal.

– Pone komisare, verčiau pats apžiūrėkit rūsį, – sunerimusiu žvilgsniu linktelėjo į tamsoje skendinčius laiptus.

...

Apačioje stovėjo du policininkai su galvos žibintais ir laikydami kelis „Maglite" žibintuvėlius apšvietė žemų lubų patalpą. Kaip ir visame name čia smarkiai trenkė benzinu. Palei vieną sieną eile sustatytos dokumentų spintos. Priėjęs prie artimiausios Raunas atidarė vieną stalčių, ištraukė kelis pageltusius aplankus.

– Bėgdamas iš būstinės Hauseris, panašu, pasiėmė pusę STASI archyvo.

Kurcas pats pervertė kelis aplankus. Visi iš Z skyriaus paimti bylos aktai greičiausiai kompromitavo Hauserį. Neaišku, ar pagrobė dokumentus mėgindamas nuslėpt savo nusikaltimus, ar paprasčiausiai iš nostalgijos. Bet kokiu atveju Aleksui *suknistai* pasisekė juos atgaut.

Viduryje stovėjo dokumentais, vaizdo kasetėmis ir nuotraukomis nukrautas ilgas darbo stalas. Kurcas pašvietė ton pusėn. Krūvos viršuje gulėjo vidutinio amžiaus vyrų nuotraukos. Akivaizdžiai darytos slapta, vyrams nežinant, jog juos fotografuoja.

– Ar atpažįsti ką nors? – pasiteiravo Raunas.

Kurcas linktelėjo.

– Keli mano paskenduoliai, – stumtelėjęs fotografijų krūvą išskleidė visas ant stalo. Iškėlė vieną Raunui. – Hauseris ne tik vyrus fotografuodavo.

Nuotraukoje Raunas ir Luizė žengė pro vartus pas Klarą Graf.

Tuo metu Luizė, pastebėjusi kažką tolėliau kampe, čiupo vieną žibintuvėlį ir pašvietė ton pusėn. Palei vieną sieną buvo tvarkingai sustatyti lagaminai. Priėjusi griebė vieną jų, ėmė vartyti ieškodama lipduko su vardu. Rado jį viršuje, šalia rankenos. Ant lipduko buvo užrašytas Moenso vardas ir adresas. Paguldžiusi lagaminą ant šono, atidarė. Jo rūbai, batai, kosmetinė. Braukdama pirštais drabužius tyliai pravirko. Priėjęs Raunas pritūpė šalia, viena ranka apkabino ją per pečius.

– Labai užjaučiu, Luize.

Panardino galvą jo krūtinėje.

– Kodėl jis pasiliko Moenso daiktus? Kodėl laikė visų jų lagaminus?

– Nežinau, gal slėpdamas įrodymus, gal... – norėjo pasakyt, kaip trofėjų, bet daugiau spėlioti nedrįso.

– Žiūrėkit, čia jums bus įdomu, – Kurcas pakvietė prie stalo.

Raunas padėjo Luizei atsistot, grįžo pas Kurcą, vartantį aplanką su dokumentais. Viduje, be kita ko, buvo sudėti Moenso laiškai ir Renatos atsakymai. Gale pridėtos nespalvotos Moenso nuotraukos – visos jos darytos jo viešnagės Berlyne metu nuo pat tada, kai centrinėje traukinių stotyje išlipo iš traukinio iki klaidžiojimo Frydrichsaino gatvėmis bei kelios kažkokiam miške.

Raunas peržvelgė nuotraukas.

– Ar numanai, kur čia galėtų būt?

Nuotraukose sutrikęs Moensas stovėjo apsuptas būrio priešais sceną šokančių jaunuolių. Kurcas atidžiai įsižiūrėjo. Fone už scenos matėsi neryškus radaro kupolo kontūras.

– Galėtų būt Velnio kalnas.

– Kokia tai vieta?

– Apleistas amerikiečių pasiklausymo stoties kompleksas iš Šaltojo karo laikų. Kiekvienais metais ten vyksta muzikos festivalis. „Velnio vakarėlis" ar „Velnio šventė", kažkas panašaus, prieš kelerius metus narkotikų skyrius ten surengė didelį reidą.

– O dabar? Jis dar naudojamas?

– Ne. Didžiąją laiko dalį pastatas Griunvaldo miške stovi apleistas.

– Jei Moensą įviliojo į tokią vietą, turbūt grįžt jam nebuvo lemta, – atsakė Raunas. – Gal net pats Hauseris ir Renata ten slepiasi.

Kurcas padėjo nuotrauką ant stalo. Grįžęs pas greitojo reagavimo būrio vadą paprašė surinkti žmones ir susisiekt su paieškos ir gelbėjimo tarnyba.

80.

Tamsūs debesys apgaubė Velnio kalną ir buvusią karinę stovyklą, virš tamsaus miško stūksojo radarų kupolai. Pasigirdo griaustinis, atnešdamas lietų, sunkiais lašais pasipylusį ant klausymosi stotį apsupusių policijos automobilių. Raunas ir Luizė sekė Kurcą ir pagrindines pajėgas asfaltuotu keliu pagrindinio įėjimo link, o mažesni daliniai pasiųsti per tankius krūmynus vedančiais siaurais takeliais iš visų kalno pusių.

Pasiekęs pagrindinį įėjimą būrys patraukė prie tamsių pliaupiančiame lietuje vos matomų pastatų. Būrio vadas nuolat siuntinėjo nedideles pareigūnų grupes su paieškos ir gelbėjimo tarnybos šunimis ir jų vedliais į visus aplinkui esančius griuvėsius, o likęs būrys pasuko į pagrindinį pastatą. Priešais stovėjo Moenso nuotraukoje matytos laikinos scenos likučiai. Visur mėtėsi butelių šukės, nuo festivalio

likusios šiukšlės. Raunas ir Luizė sekė įkandin Kurco ir pareigūnų laiptais į viršų. Pamažu kildami vis aukščiau ir aukščiau apieškojo kiekvieną aukštą. Galiausiai pasiekė stogą, kur buvo įrengti trys didžiuliai radarų kupolai. Vėjo plakamų suplyšusių drobių, dengiančių metalinius kupolų griaučius, plazdėjimas kūrė pragarišką skambesį. Trise pasislėpę nuo lietaus už didžiausio bokšto dairėsi aplinkui. Apačioje pėdsekių šunų vedami daliniai šukavo pastatą po pastato.

Po keturiasdešimties minučių prisistatė būrio vadas.

– Komisare, viską išieškojom, jokių rezultatų.

Kurcas linktelėjo, atsigręžė į Rauną:

– Pabandyt buvo verta.

Raunas pažvelgė žemyn į nedidelę pareigūnų grupelę, stovinčią kartu su šunų vedliais. Šunys lojo tarsi pasiutę, vedliai juos vos nulaikė.

– Tai kodėl šunys vis dar loja, elgias taip, lyg kažką justų? – pasiteiravo būrio vado.

Šis patraukė pečiais.

– Neįsivaizduoju, gal dėl griaustinio, gal kur netoliese užuodžia kokį nugaišusį gyvūną.

– Aha, arba po žeme kažkas yra... – prabilo vidutinio amžiaus vyras, vilkįs pernelyg dideliu kamufliažiniu kostiumu.

Šis vyras buvo iškviestas kaip greitojo reagavimo būrio skautas, devintame dešimtmetyje jis dirbo pasiklausymo stotyje. Tą uniformą, be abejonės, nusipirko senų prekių sandėlyje dėl Šaltuoju karu besidominčių turistų, kuriuos kasdien turėdavo vedžiot po Berlyno monumentus.

Kurcas šaltai į jį dėbtelėjo.

– Ką nori pasakyt?

Vyras treptelėjo koja.

– Po Antrojo pasaulinio karo, kai buvo tvarkomas iki pamatų subombarduotas Berlynas, baudžiamuosius darbus dirbę nacių karo nusikaltėliai čia atgabeno 75 milijonus kubinių metrų pelenų.

– Istorijos užteks, prašom prie reikalo.

– Reikalas toks, kad stovim ant didžiausio bunkerių komplekso Berlyno istorijoje. Pasiklausymo stotis tik... kalno viršūnė tiesiogine to žodžio prasme, – nusijuokė iš savo pastabos.

– Kaip ten patekt?

– Neįmanoma. Prieš pabėgdamas iš čia dėdė Semas užbetonavo visas šachtas ir užplombavo įėjimus. Tokį sluoksnį išgriaut užtruktų mėnesius.

– Hauseriui, manau, kantrybės netrūksta, – tarė Raunas Kurcui.

Šis linktelėjo, atsigręžė į būrio vadą.

– Dar kartą patikrinkit visus įėjimus.

Tą akimirką pasigirdo paieškos ir gelbėjimo tarnybos vedlio, esančio už didžiojo pastato, švilpukas. Būrio vadas mėgino per raciją susisiekt su daliniu, bet nesulaukė atsakymo.

Pro galines duris išėjęs Raunas ir kiti bemat pastebėjo grupelę pareigūnų prie siauros nišos. Šalia stovintis vedlys laikė nerimstantį šunį, o pareigūnai mėgino atlenkti sunkias, plienines grotas.

– Kas ten? – sušuko Kurcas.

Vedlys atsigręžė į Kurcą.

– Šuo kažką užuodė plyšyje už grotų, – parodė į tamsą.

Galiausiai atlenkus sunkias grotas atsivėrė betone išgremžta pusantro metro aukščio anga. Įjungęs žibintuvėlį Kurcas prasispraudė pro siaurą metro storio betono sluoksnyje išgręžtą landą. Žibintuvėlio šviesa apšvietė vieną sieną, šachta driekėsi neįprastai toli. Iš gilumos sklido aštrus pelėsių ir vėmalų tvaikas, kurį užuodęs šuo garsiai sukaukė.

– Gal jūs geriau likit viršuje? – Kurcas atsigręžė į Rauną su Luize.

– Nė už ką, – dėbtelėjo į jį Luizė.

– Na, gerai, – Kurcas pamojo sekti iš paskos.

Ant sienų ir stačių plieninių laiptelių šokinėjo žibintų šviesos. Laiptai penkiasdešimt metrų leidosi iki bunkerio, kuris baigėsi siauru koridoriumi. Stipri pelėsių ir puvėsių smarvė klaustrofobiškame gylyje gniaužė kvapą. Aidėjo tarsi pasiutusio šuns lojimas, kuris traukė pavadį eiti koridoriumi tolyn. Būrio vadas davė ženklą pareigūnams apsupti pirmąsias duris, tuoj pat apieškojo artimiausias dvi patalpas. Greitojo reagavimo būrys patraukė prie kitų durų koridoriaus gale. Raunas pašvietė į pirmąją patalpą, bet čia, be kelių nuverstų biuro kėdžių ir nukrypusios baltos lentos ant sienos, nieko daugiau nebuvo. Kartu su Luize patraukė į kitą patalpą, taip pat tuščią. Luizė užsikosėjo nuo priplėkusio oro ir deguonies trūkumo.

– Tikrai nenori grįžt viršun? – susirūpino Raunas.

Luizė papurtė galvą, mėgindama suvaldyti kvėpavimą. Tą akimirką į koridorių juos sugrąžino bunkeryje nuskambėjęs maršas. Tolimiausios patalpos tarpduryje Kurcui mojo būrio vadas.

– Komisare... – mėgino perrėkti jaunųjų pionierių chorą. – Radom jį...

Tuo pat metu jo akys užkliuvo už Luizės.

– Tik ne jai... laikykit ją atokiau nuo čia.

– Luize, – jai pasitraukus į šoną sušuko Raunas, po akimirkos ji jau aplenkė Kurcą.

Būrio vadas pamėgino užstoti jai kelią.

– Praleisk! – suriko, jam dar nespėjus jos paliesti.

Luizę sustabdė žodžiais neapsakoma iš patalpos sklindanti smarvė. Mirkčiojantys pareigūnų žibintuvėliai tolėliau apšvietė surūdijusios vonios kontūrus. Virš jos kabėjo didelė vandens cisterna su tvirtai prie sienelės prisukta pompa. Iš jos išvestos dvi žarnos – viena sujungta su čiaupu, įrengtu virš vonios, o kita primontuota prie nutekamojo vamzdžio apačioje. Vanduo uždaru ratu galėjo būti nuolat pumpuojamas į vonią ir iš jos. Priešais ant nedidelio sudedamo staliuko stovėjo kasetinis grotuvas, sunkiantis paskutinę energiją iš eilės ant grindų padėtų 12 voltų baterijų. Jaunųjų pionierių daina per garsiakalbius skambėjo tarsi gedulingas pro nosį košiamas veblenimas.

– Išjunkit tą magnetofoną, – suriko būrio vadas.

Bet įsakymas liko neišgirstas. Visų žvilgsniai nukrypo į vonią. Pro duris su Kurcu įžengęs Raunas pasivijo Luizę. Kartu patraukė prie vonios, pamažu atveriančios savo turinį. Ant dugno gulėjo pradėjęs pūti bespalvis lavonas. Drebučius primenantis mėsos gumulas, pasidengęs purpuriniu grybų sporų sluoksniu. Nors kūnas buvo smarkiai suiręs, Luizė atpažino išblėsusius Moenso bruožus. Žengusi kelis žingsnius atatupsta ji vos nesuklupo, Raunas ją sugavo.

– Luize, eikš, einam iš čia.

Jaunųjų pionierių dainą garsiakalbiuose pakeitė rūstus, nosinis balsas:

– MELUOJI... KUR... PINIGAAAAIII... – reikalavo Renatos balsas.

81.

Du uniformuoti pareigūnai keikė žurnalistus ir fotografus, mėgindami laikyti juos saugiu atstumu nuo įėjimo į policijos nuovadą. Kaskart atsidarius durims būrys subanguodavo ir vėl mėgindavo prasibraut prie įėjimo pažiūrėt, kas iš ten išėjo. Paviešinus pirmąsias naujienas apie pulkininką Erhartą Hauserį ir dešimtis jo įvykdytų žmogžudysčių žiniasklaida ėmė dirbti pašėlusiu tempu. Norėdami atsikratyti smalsuolių Kurcas ir policija buvo priversti atitverti tiek Hauserio namą, tiek visą Velnio kalną. Naujienų programos lenktyniavo tarpusavyje, aršiai kovodamos dėl kuo šiurpesnės informacijos apie ieškomą STASI pulkininką ir jo aukas. Tiek apie pastaruosius nusikaltimus, kuriais jį kaltino policija, tiek apie jo niūrią praeitį Z skyriuje.

Išlipusius iš taksi Luizę ir Rauną nedelsdami apsupo žurnalistai. Fotografų blykstės žybčiojo taip pat smarkiai kaip ir vakarykščiai žaibai ant Velnio kalno. Iš visų pusių pasipylė klausimai vokiečių, anglų, danų kalbomis. Apkabinęs Luizę Raunas prasibrovė pro žiniasklaidos sieną prie įėjimo. Budintys policininkai padėjo atsikratyti atkakliausiųjų ir atidarė duris, kad tiedu galėtų įsmukti vidun. Kitaip nei paskutinio apsilankymo metu, šįkart neteko laukt nė sekundės. Priimamajame juos pasitikęs kriminalistinių tyrimų asistentas tuoj pat nusivedė laiptais aukštyn į komisaro Kurco kabinetą.

– Kaip tu? – pasiteiravo Raunas Luizės.

Ji linktelėjo, Raunas apkabino ją per pečius. Abu iš nuovargio vos laikėsi ant kojų. Nė vienas visą naktį nesudėjo nė bluosto. Luizė didžiąją laiko dalį praverkė, nepadėjo nurimti ir Rauno suveiktos dvi migdomųjų tabletės. Galiausiai atsigulė jam ant kelių, jis glostė plaukus, kol lauke prašvito. Ryte įsijungė televizorių, per naujienas pranešė apie mažiau nei prieš pusę paros jų patirtą siaubą. Labiausiai guodė tik tai, kad policija pradėjo didžiausią asmens paiešką istorijoje ne tik Vokietijoje, bet ir visoje Europoje. Vargu, ar jam pavyktų labai ilgai slėptis. Spaudos pranešimo metu Kurcas policijos komisaro

draugijoje, – turbūt ir susigrąžinęs viršininkų palankumą, – pateikė žiniasklaidai oficialų pranešimą. Net pavadinus Hauserį serijiniu žudiku jo šefo kaktoje nepasirodė nė viena raukšlelė. Turbūt dėl to, kad išaiškinta nužudytų turistų byla, tad, užuot buvusi opi politinė problema, byla parodė vokiečių policijos veiklumą.

– Apgailestauju dėl tokio sujudimo. Reikėjo pasirūpint jus įleist pro atsarginį įėjimą, – tarė Kurcas.

Pakvietė užeit į savo kabinetą, – ne didesnį nei asistento Matijaus, bet su geresniu vaizdu į gatvę. Pasiūlė prisėst ant kėdžių priešais rašomąjį stalą. Iš juodų paakių atrodė, kad ir jis dar nemiegojęs, o energijos sėmėsi iš adrenalino svaigulio ir kavos iš ant stalo stovinčio termoso. Pasiūlė po puodelį Raunui ir Luizei, bet tiedu atsisakė. Kurcas sunkiai klestelėjo kėdėn, pakėlė į juos akis:

– Luize, labai tave užjaučiu, suknistai liūdna, kad laiku neradom tavo brolio.

– Esu tikra, padarėt ką galėjot, – Luizė nudelbė akis.

– Hauseriui išduotas tarptautinis arešto orderis.

– Girdėjom per žinias. Tikėkimės, greitai jį rasit.

Kurcas linktelėjo.

– Taip, tikėkimės.

– Iš kur tas pesimizmas? – paklausė Raunas.

Kurcas sunėrė rankas:

– Ne, su laiku tikrai jį sučiupsim, bet jis turėjo tiek daug progų pasislėpti, turbūt pasirūpino ir priemonių. Hauseris greičiausiai pasiglemžė tavo brolio grobį. Be to, dar tie pinigai, kuriuos pavogė iš kitų aukų.

Luizė pakėlė akis.

– Kaip galit žinot, ar jis gavo Moenso pavogtus pinigus?

Kurcas sunkiai atsiduso.

– Nežinau, kaip tau ir paaiškint.

– Tiesiog sakykit tiesą. Privalau sužinot, kas nutiko broliui.

– Gerai, – pasislinko į priekį. – Hauseris laikė Moensą prirakinęs prie vonios, kurioje jį radom. Įrengė sistemą, su kuria galėjo kada panorėjęs pripildyti ir išleist iš jos vandenį.

– *Waterboarding?* – prisiminė Raunas.

– Panašu į tai. Patalpoje rasti įrašai liudija, jog Hauseris Moensą ir kitas aukas tardydavo. Dauguma įrašų suirę nuo drėgmės, sugadinti, tačiau vienoje kasetėje Moensas atskleidžia slėptuvę. Papasakoja, kad padėjo pinigus trečioje forto patalpoje.

– Ir jūs tikri, kad Hauseris juos rado?

– Išnaršėm visą Velnio kalną bei dalį požemio, kur buvo įsikūręs Hauseris, nieko neradom. Dėl to spėjam, jog pabėgo su pinigais ir kur nors pasislėpė, greičiausiai užsienyje.

– O Renata? Ar jos balsą girdėjom tam įraše?

Kurcas linktelėjo.

– Ar jos taip pat ieško policija? – paklausė Raunas.

– Mes beveik tikri, kad Renata Šuman žuvo prieš 25 metus kartu su tėvais tam miške. Šiuo metu ieškom anuomet teismo procese dalyvavusių pasienio pareigūnų, kad iš naujo juos apklaustume ir išsiaiškintume, kas iš tikrųjų tąkart įvyko.

Raunas papurtė galvą:

– Nelabai suprantu. Jei Renata tada žuvo, iš kur tie garso įrašai su jos balsu, visi tie moteriški drabužiai Hauserio namuose?

Kurcas skėstelėjo rankomis.

– Pas Hauserį rūsyje radom nemažai juostų su Renatos balsu. Visos jos įrašytos 1989 metais, kai šeimą šnipinėjo. Greičiausiai jas sumontavo tik norėdamas tardyt Moensą ir uždavinėt klausimus.

– Prakeiktas ligonis, – pasibaisėjo Luizė. – Bet kodėl?

– Jūsų spėjimas toks pat teisingas, kaip ir mano. Aišku tik tiek, kad Hauseriui rūpėjo išlaikyt iliuziją, jog ji vis dar gyva. Ir ne tik dėl to, kad taip būdavo lengviau apmaut aukas. Name radom daugiau vaizdo įrašų su ja, pilnus aplankus jos nuotraukų. Viename naktinio stalelio stalčių – įdėtą seną gimnastikos kostiumėlį ir pionierišką uniformą, greičiausiai jos.

– Tai tuos laiškus mano broliui rašė Hauseris?

– Tikriausiai taip.

– Atrodo labai jau Renatos apsėstas, – sumurmėjo Raunas.

Kurcas linktelėjo.

– Kada leisite man paimti Moenso kūną? – pasiteiravo Luizė.

– Kai tik bus atliktas skrodimas. Vėliausiai po poros dienų. Kada rengiatės išvykti?

– Norėčiau pati pargabenti Moensą namo.

– Taip, aš taip pat pasiliksiu, – pridūrė Raunas.

– Puiku, pamėginsiu pagreitint procesą, – Kurcas paėmė šalia stalo gulintį polietileno maišelį. – Technikai tiria Moenso drabužius ir lagaminą, kurį, žinoma, atgausite, kai tik jie baigs, tačiau kai kuriuos asmeninius daiktus jau galite pasiimt, – ištiesė maišelį Luizei.

Žvilgtelėjusi vidun padėkojo. Kurcas palydėjo juos iki durų, atsisveikino, darkart apgailestaudamas dėl nepavykusio brolio gelbėjimo. Nusišypsojo Raunui, tvirtai suspaudė ranką atsisveikindamas.

– Turiu pripažint, esi vienas geriausių mano sutiktų detektyvų.

– Ačiū, tik policijoj jau nebedirbu, o ir Luizė tiek pat prisidėjo, – kuklinosi Raunas.

– Gaila, švaistai savo talentą. Esu tikras, Danijos policijai tavęs vis dar reikia.

– Klausimas tik, ar aš noriu jai priklausyt. Tikiuos, greit rasi laiko nusivest sūnų į futbolo rungtynes, – linktelėjo į ant stalinės lempos pakabintą „Hertha-Berlin" šaliką.

– *Gott sei Dank**, jam nelabai pasisekė. Pastaruoju metu komanda žaidžia sumautai, – paplekšnojo Raunui per petį.

82.

Raunas ir Luizė išlipo iš civilinės policijos mašinos prie Žandarmerijos turgaus, atsisėdo prie nuolatinių pietautojų – turistų, verslininkų, žiniasklaidos personų, sėdinčių po žaliomis markizėmis priešais „Lutter & Wegner" restoraną. Atnešus gėrimus Luizė gurkštelėjo baltojo vyno, pro saulės akinius apžvelgusi daugybę šiugždančiomis baltomis medžiaginėmis staltiesėmis apdengtų staliukų pareiškė, jog jos primena drobules.

– Tik pasakyk, jei norėsi grįžt į viešbutį, – atsakė Raunas.

* Ačiū Dievui. (*Vok.*)

Luizė papurtė galvą.

– Ne, po visų vakarykščių įvykių visai ramina ir vėl būnant tarp žmonių.

Jis linktelėjo.

– Gal Kurcui ir greitojo reagavimo būriui vertėjo aplenkt Velnio kalną.

– Galbūt. Kita vertus, atrodė svarbu surast vietą, kur Moensą kalino ir nužudė, – susiradusi Kurco įduotą maišelį su brolio daiktais, išpylė juos ant stalo.

Be nudriskusios juodos piniginės, čia buvo raktų ryšulys, nedidelis „Mayland" kalendoriukas, Berlyno žemėlapis ir kelios 1 euro monetos. Pavarčiusi kalendorių pastebėjo pažymėtą savo gimtadienį, visos kitos dienos, atrodo, buvo tuščios.

– Ar galima? – Raunas parodė į žemėlapį.

Luizė linktelėjo, jis šį išskleidė. Greitai permetė akimis ieškodamas, ar Moensas jame ką nors pasižymėjo, bet nieko neradęs sulankstė ir vėl padėjo ant stalo.

Luizė atidarė pinginę. Ten vis dar buvo socialinio draudimo kortelė. Banknotų skyriuje – keli čekiai iš parduotuvės centrinėje traukinių stotyje, vienas – kepyklos Frydrichsaine. Be to, vienas metro bilietėlis ir bilietas į ekskursiją turistine valtimi Kopenhagos kanalu.

– Ja plaukiodavom dar vaikystėje, – iškėlė bilietą, kad Raunas pamatytų. – Moensą nuolat kankindavo jūrligė, bet ekskursija jam vis tiek patikdavo.

Įdėjo jį atgal – kitame skyrelyje akys užkliuvo už nedidelės išblukusios nuotraukos. Moensas ir ji, maždaug tuzinu metų jaunesni.

– Daryta fotobūdelėje centrinėje traukinių stotyje. Buvau ką tik įstojus į universitetą. Nesuvokiama, kaip jis ją tiek metų išsaugojo.

– Luize, jis tave turbūt labai mylėjo.

Linktelėjo, visaip stengdamasi sulaikyti ašaras.

– Po velnių, viskas galėjo būt visai kitaip, jei tik... – papurtė galvą, nusišluostė skruostais riedančias ašaras. – Jei tik būčiau labiau juo rūpinusis, dažniau aplankiusi, paskambinusi.

– Negali dabar savęs dėl to kaltint.

Ji papurtė galvą.

– Moensas nusipelnė geresnio gyvenimo. Nusipelnė geresnės sesers.

– Mano manymu, buvai geriausia, kas jam nutiko gyvenime.

– Jei tai iš tikrųjų tiesa, tik dar graudžiau.

Raunas per staliuką pasiekė jos ranką.

– Puikiai suprantu, ką turi galvoje.

Ji atitraukė ranką, tyliai papurtė galvą.

– Tu nekalta dėl Moenso mirties.

– Tai kodėl jaučiuos, lyg būčiau?

Raunas gurkštelėjo alaus, giliai atsiduso.

– Kai mirė Eva ir negalėjau rasti jos žudiko, pasiekiau visišką dugną. Nekenčiau savęs dėl to, kad nebuvau namie ir ja nesirūpinau, nekenčiau savęs dėl visko, ko jai nespėjau pasakyt, visko, ko nespėjau dėl jos padaryt, ko nespėjom kartu nuveikt. Galiausiai nekenčiau visų aplinkui: draugų, kaimynų, bendradarbių. Neapykanta išvešėjo taip, jog nebesinorėjo gyvent, bandžiau nuo visko pabėgt girtaudamas.

– Kas privertė liautis?

– Nežinau, laikas, ramybės nedavę draugai, o galbūt supratau, kad nusižudyt alkoholiu užtruks per ilgai, tiesiog sustojau pusiaukelėje. Bet kokiu atveju atsikračiau neapykantos, viso to kartėlio. Tačiau sužinojus apie Evos neištikimybę viskas ir vėl prasidėjo iš naujo. Kartėlis grįžo su nauja galia.

– Nori pasakyt, tai niekad ir nesibaigs?

– Ne. Manau, reikia sutelkti dėmesį į gerus dalykus, kartu išgyventas akimirkas, pasiektus tikslus. Išmest velniop visus kaltinimus, visus apgailestavimus, – patraukė pečiais. – Iš tikrųjų nė nežinau. Žinau tik tiek – jeigu nesisaugosi, liksi graužtis visą gyvenimą.

Luizė linktelėjo, šluostydama skruostus išsitepė nubėgusiu tušu. Tai pamačiusi atsiprašė ir nuėjo į restorano gilumą, prie tualetų.

Ją akimis nulydėjęs Raunas ištuštino alaus bokalą. Buvo jos gaila, abejojo, ar jo žodžiai bent kiek paguodė. Pats negalėdavo pakęst, kai kas nors, ypač Džonsonas, pradėdavo kraut jam savo išmintį.

83.

Luizė įžengė į tuščią moterų tualetą – palei vieną sieną šešios kabinos, palei kitą priešais – tiek pat praustuvių. Sienos ilgumo veidrodis virš jų atspindėjo visą patalpą. Atsistojusi prie paskutinės praustuvės iš dalytuvo ištraukė servetėlę. Atsargiai ėmė šluostytis tušą nuo vieno skruosto. Kitame gale atsidarė durys, akies krašteliu Luizė pastebėjo moterį. Nemėgo gražintis kitiems matant, tad rankinėje greitai susirado kosmetinę, suskubo pasipudruoti. Tolėliau atsistojusi moteris dėl to greičiausiai nė kiek nesijaudino, ėmė dažytis ryškiai raudonu lūpdažiu.

Luizė įsidėjo kosmetinę į rankinę, apžiūrėjusi save veidrodyje nusprendė apsitvarkiusi. Tada pasuko prie durų, prisiartinus prie moters ilgais šviesiais plaukais ši staiga atsigręžė ir užtvėrė jai duris. Moters veido bruožai buvo šiurkštūs, makiažas vulgarus, užteptas atmestinai. Ant galvos testyrojo kiek kreivai užmautas, pigiai atrodantis perukas. Moteris spoksojo į Luizę juodomis, giliai įdubusiomis akimis.

– Kur skubi, Luize? – pasigirdo žemas, vyriškas balsas. – Mudviem reikia apie daug ką pasikalbėt...

– Hau... Hauseris... – išmikčiojo ji.

– Gali mane vadint Renata, – nusikvatojo.

Jos kaklą sugniaužė šiurkšti Hauserio ranka lakuotais nagais. Pakėlęs ją nustūmė atbulomis iki pirmosios kabinos. Luizė pamėgino šauktis pagalbos, bet gerklę suspaudę gniaužtai neleido išsprūsti nė garseliui. Uždaręs kabinos duris prisispaudė prie pat jos. Šleikščiai atsidavė saldžių kvepalų ir rūgštaus prakaito mišiniu.

Pažvelgė į ją, laisvąja ranka glostydamas plaukus.

– *Liebchen*, o tu graži. Nepaprastai graži. Sunku patikėt, kad tas paliegėlis – tavo brolis. Nė neįsivaizduoji, kiek su juo privargau, – užvertė akis. – Kiekvienąkart jį užpylus, šaukdavo iš visos gerklės. Ar vaikystėj irgi taip bijodavo vandens?

– Prakeikta... kiaulė...

– Ša ša, Luize. Labai jau negražūs žodeliai iš tavo cukrinės burnytės pilasi, – pakreipęs galvą ją nužiūrėjo. – Primeni man Renatą. Gal

užaugusi būtų buvus tokia pat graži ir dora kaip tu? Ne kaip ši apgailėtina parodija, – parodė į save. – Taigi, paskelbus mano paiešką, žiniasklaidoje pasirodžius nuotraukoms, buvau priverstas dar kartą prikelt vargšę Renatą iš mirusiųjų.

– Tu nesveikas...

– Visai ne, gal tik šiek tiek puolęs į neviltį. Bet reik pripažint, mano apranga Velnio kalno prietemoj atrodo geriau nei dienos šviesoje. Neįtikėtina, ką surakinti vyrai prie mirties slenksčio prisipažįsta švelniai moteriai, – sukikeno, stipriau suspaudė Luizės kaklą. – O dabar klok, kur tavo brolio pinigai, žinau, kad čia atvažiavai jų ieškot...

– Tu beprotis. Atvykau čia ieškot brolio. Pats juos pasiėmei, kankindamas ištraukei iš jo.

– Paskutinį kartą klausiu, Luize, kur pinigai?

– Neįsivaizduoju, bet džiaugiuos, kad jų negavai. Jie netruks tave sučiupt.

Sugniaužė dar smarkiau, ji ėmė žiopčioti oro.

– Sakyk tuoj pat, kitaip...

– Kitaip ką? Tai nužudyk mane, kaip ir kitus... kaip ir Renatą.

Hauseris papurtė galvą.

– Renatos aš nežudžiau. Kuo tu mane laikai? Vyrus – taip, tuos gobšus kiaules, maniusius, kad galės nusipirkt meilę. Pasinaudoję savo padėtimi nusipirkt nesuteptą širdį. Visi jie apgailėtini, ypač tavo brolis, – suriko, net seilių purslai ištiško jai ant veido.

– Tu ne ką geresnis... prakeiktas psichopatas.

Jis nustebo, lyg nesitikėjęs tokio nepaklusnumo.

– Netiesa... Tik mėginau prisitaikyti prie naujųjų laikų.

Luizė sudavė jam į krūtinę, jis žengtelėjo atatupstas. Pakėlusi kelį varė į tarpkojį. Sukriokęs Hauseris sukniubo. Luizė atplėšė duris. Jis dar pamėgino ją sugriebt, tačiau ji greit išsilaisvino. Ištrūkusi į restoraną puolė šauktis pagalbos. Prie jos tuoj pat suvirto padavėjai. Apstulbę tik spoksojo, nesuprasdami, ko turėtų imtis.

Raunas atbėgo iš lauko.

– Kas atsitiko?

– Hauseris... užpuolė mane... apsirengęs moterimi... tualete, – uždususi išmikčiojo.

Raunas prasispraudė pro du padavėjus, nubėgo į moterų tualetą. Ant grindų rado tik paliktus raudonus aukštakulnius. Patikrinęs visas kabinas suprato, kad Hauseris ir vėl dingo. Grįžo pas Luizę, kuri, susiradusi vadybininką, prašė jo skambint policijai. Manieringas senukas dvejojo, kol Luizė jį įtikino, kad restorane ką tik lankėsi ieškomiausias šalies nusikaltėlis.

Raunas išbėgo laukan, judriose gatvėse apsidairė Hauserio. Netrukus prisijungė ir Luizė.

– Jie skambina policijai, bet gal reiktų pranešt Kurcui tiesiogiai?

Raunas linktelėjo, vis dar stebėdamas gatvę įsikišo ranką į kišenę, ištraukęs Kurco vizitinę kortelę padavė Luizei.

Tuo metu supypseno automobilių signalai, Raunas atsigręžė ton pusėn. Kitoje Šarlotės gatvės pusėje dėl vidury gatvės kilusių peštynių sustojo eismas. Palypėjęs ant kelkraščio mėgino įžiūrėt, kas ten dedasi. Akys užkliuvo už muštynių įkarštyje peruką pametusio Hauserio, mėginančio ištraukt iš automobilio moterį. Į pagalbą puolęs senyvas vyriškis tempė Hauserį už suknelės rankovės.

– Lauk čia, – liepė Luizei, o pats nubėgo gatve.

Tą akimirką Hauseris trenkė kakta senukui į veidą, šis pargriuvo ant žemės. Vėl pamėgino įsėst į automobilį, bet moteris nepasidavė, ėmusi iš visų jėgų trankyt jį rankine. Pastebėjęs atlekiantį Rauną Hauseris nustojo galynėtis ir dėjo į kojas.

Raunas pribėgo prie moters, ant asfalto gulintis senukas buvo paplūdęs kraujais. Nemažai praeivių suskubo jam į pagalbą. Prasispraudęs pro minią pasileido paskui Hauserį.

Hauseris išsiveržė į priekį, bet dėl keistos išvaizdos jį buvo sunku pamesti iš akių. Raunas padidino greitį, kojose išsiskyrusios pieno rūgštys tarsi cemento ant raumenų užpylė. Jau seniai taip ką nors vijosi, o per tuos metus tik pylė į save alų, dabar tai niekaip nepadėjo. Tačiau pamažu artinosi. Senojo štazio fizinis pasirengimas turbūt buvo toks pat prastas, o bėgti trukdė ir aptempta suknelė.

– Stabdykit jį, – uždusęs šaukė Raunas. – Stabdykit, – bet praeiviai nereagavo.

Hauseris perbėgo Mauerio gatvės sankryžą. Raunui iki jo buvo likę mažiau nei dešimt metrų. Girdėjo jo pūkšavimą, užuodė iš paskos besidriekiantį salsvų kvepalų šleifą. Kelios sekundės ir jį sučiups. Jau džiaugėsi jį paguldęs. Staiga išgirdo ratų cypimą, kojos kažkur pranyko. Sekundės dalį laisvai skrido oru, tada trenkėsi į priekinį stiklą – išdaužė. Nusiridenęs kapotu paslikas krito ant asfalto. Plaučiuose nebeliko oro, lėtai stodamasis mėgino įkvėpti. Viskas aplinkui sukosi, teko pasiremt į žemą jį nunešusio „Porsche Boxster" kapotą. Po smarkaus susidūrimo patyręs šoką kūnas vos klausė. Žinojo, jog reikia eit toliau, prisiverst pajudėt iš vietos, išnaudot svaiginantį adrenaliną, kol skausmas dar neužvaldė. Iš automobilio apžiūrėti žalos išlipo senyvas vyras rožiniais polo marškinėliais. Ėmė rėkti ant Rauno, kuris jau leidosi gatve.

Maždaug už penkiasdešimtiems metrų abiejose kelio pusėse stovėjo turistiniai autobusai. Kol Hauseris pranyko už pirmųjų autobusų, Raunas tik spėjo pamatyt jį įsimaišantį į turistų minią. Pasiekęs juos prasispraudė pro turistų antplūdį, autobusų link. Trumpam sustojęs aikštėje priešais apžvelgė milžinišką monumentą holokaustui. Keli tūkstančiai skirtingų aukščių tamsių cementinių kolonų, sujungtų į siaurą, sunkiai aprėpiamą labirintą. Tarp kelių metrų aukščio kolonų klaidžiojo fotografuojantys turistai. Apsidairė Hauserio, bet jo niekur nebesimatė. Nenorėjo leistis į labirintą nė nenutuokdamas, kur jis pabėgo. Pajuto į vieną šoną besismelkiantį skausmą. Privalėjo veikt tuojau pat. Hauseris, žinoma, mėgins kuo greičiau ištrūkt iš labirinto, tik neaišku, ar bėgs į Tyrgarteno parką kitapus gatvės, ar į priešingą pusę – Liepų alėją, kur pranyktų turistų minioje.

Netoliese pastebėjo seną kemperį. Jo užpakalyje siauros kopėčios kilo iki pat stogo bortelio. Pribėgęs sunkiai užsiropštė kopėčiomis ant viršaus. Nuo kemperio matėsi visa aikštė, kiekvienas siauras takelis tarp kolonų. Tolimiausiame kampe akys užkliuvo už Hauserio, nusitaikiusio į Brandenburgo vartus ir Liepų alėją.

Greitai nulipęs nuo kemperio pasileido bėgt sekdamas monumentą palei Koros Berliner gatvę. Maudė visą kūną, ištinusi dešinė kulkšnis vis labiau tempė žemyn.

Šiek tiek tolėliau iš už kolonų išniro Hauseris. Sustojęs mėgino atgauti kvapą. Nusišluostė nuo veido prakaitą, išteptas makiažu veidas

virto groteskiška kauke. Tuo pat metu pastebėjo Rauną. Nustebo vis dar nuo jo nepabėgęs ir vėl pasileido tolyn.

Liepų alėjoje prasidėjo piko valanda, eismo dalyviai malėsi pirmyn atgal visomis keturiomis eismo juostomis. Hauseris blaškėsi tarp mėginančių jį apvažiuoti pypsinčių automobilių. Už penkiolikos ar dvidešimties metrų vilkosi Raunas. Mašinos negailestingai skriejo pro šalį. Nuo jų sukeltų gūsių tarp dviejų eismo juostų jis vos neprarado pusiausvyros. Hauseris užšoko ant skiriamosios juostos, vėl puolė į gatvę. Raunui teko palaukt, kol vidurine juosta pravažiuos automobiliai. Toliau sankryžoje užsidegė raudona, eismas akimirksniui sustojo. Perbėgęs kelią puolė Vilhelmo gatvėn. Hauseris stovėjo prie tiltelio per Šprė. Nuleidęs rankas tiesė kaklą, lyg desperatiškai stengdamasis į plaučius įtraukti oro. Tada atsigręžė į Rauną, bejėgiškai papurtė galvą. Šis nepabūgęs vis artėjo. Nušlubčiojo nė nesusimąstęs, ar apskritai turės jėgų nugalėt Hauserį. Staiga Hauseris žengė žingsnį prie tilto turėklų. Permetęs vieną koją užšliaužė ant nedidelės atbrailos. Akimirką žiūrėjo žemyn į upę. Tada nušoko.

Raunas paspartino žingsnį, pasiekęs tiltą atsirėmė į turėklus. Pažvelgė į upę, tuo metu kaip tik plaukė turistinė valtis. Ant atviro denio apsuptas grupelės išsižiojusių kinų turistų oranžinėmis pūkinėmis striukėmis, atsirėmęs į planšyrą gaudė orą Hauseris.

Ant tilto susmukęs Raunas išsitraukė telefoną. Neliko nieko kito, kaip tik paskambinus policijai pranešt, kur paskutinįkart matė Hauserį. Tačiau žinojo, jiems nė nespėjus išsiųsti dalinių Hauserio pėdsakai greičiausiai bus ataušę.

84.

Po 20 minučių taksi grįžus į „Lutter & Wegner", restoraną buvo apsupę uniformuoti pareigūnai, o Luizė ir Kurcas sėdėjo prie staliuko viduje.

Raunas linktelėdamas pasisveikino su abiem, sunkiai klestelėdamas į kėdę.

– Ar kas naujo?

Luizė apstulbusi jį nužiūrėjo.

– Susimušei?

– Partrenkė „Porsche". Tik laimei, mažesnis modelis.

Išpūtė akis.

– Tave partrenkė mašina? Tai gal reiktų važiuot į ligoninę?

– Nieko tokio, – pažvelgė į Kurcą. – Kas dėl Hauserio?

– Išlipo jūrų policijai nespėjus sustabdyt valties, nors susisuko jie tikrai greitai. Taip pat išsiųsti patruliai į valties praplauktas apylinkes.

– Bent jau žinot, kad jis vis dar šalyje, be Moenso pinigų.

Kurcas palinksėjo.

– Tikrai gerai. Persirengęs ar ne, Hauseris nuo mūsų nepaspruks.

– Maniau, Moensas papasakojo, kur paslėpė grobį, – įsiterpė Luizė.

Kurcas patraukė pečiais.

– Jį turbūt kažkas aplenkė, arba Moensas nepapasakojo visos tiesos. Bet neradom jokių pinigų pėdsakų nei Velnio kalne, nei Hauserio namuose, nei tam bute Frydrichsaine, kurį nustatėm, kad Moensas nuomojosi.

– Jis čia atvyko traukiniu. Gal centrinės traukinių stoties bagažo saugyklose? – spėjo Raunas.

– Ir tas patikrinom, nė viena saugykla neišnuomota tokiam ilgam laikotarpiui. Bet jis, savaime suprantama, galėjo juos padėt į kokį banką ar net kur nors užkast.

– Tai turbūt ir išliks neišaiškinta, – atsakė Raunas.

Kurcas atsistojo.

– Spėju, Hauserį neblogai nuvarei nuo kojų ir jis daugiau jūsų neaplankys. Šiaip ar taip, kol esat Berlyne, pasirūpinau jūsų apsauga.

– Ačiū, – padėkojo Luizė. – Šiuo metu labiausiai tik noriu grįžt namo.

– Aš irgi, – pritarė Raunas, susiėmęs ištinusią kulkšnį.

Skaudėjo. Nors Raunas ir atsisakė gydytojo apžiūros, barmeno pagalba jam būtų labai pravertusi.

85.

Kristianshauno Išganytojo bažnyčioje vargonais grojo Vagnerį. „Tristano ir Izoldos" preliudo ištrauka – atminti Moensui, kurio žemiškieji likučiai gulėjo tamsiame karste priešais altorių. Raunas stovėjo milžiniškos bažnyčios gale, stebėdamas pirmoje eilėje, prie didžiulių marmurinių angelų, su artimaisiais sėdinčią Luizę. Po Evos laidotuvių pirmąkart čia atėjo. Tąkart vargonininkas skambino Kimo Larseno „Netrukus čia įsivyraus tyla", o bažnyčioje grūdosi visi tie, kurie per žinias išgirdę apie tragediją atėjo pagerbti Evos atminimo. Lyg su ja būtų norėjęs atsisveikinti visas Kristianshaunas. Moensui pustuštėje bažnyčioje tokia garbė neteko.

Nuo to laiko, kai pargabeno jo palaikus į Daniją, praėjo savaitė. Lavono gavimas, gabenimas namo pavyko sklandžiai. Laidotuvės atidėtos tik dėl Luizės noro surengti ceremoniją būtent Išganytojo bažnyčioje.

Stebėjo juodai apsirengusią Luizę. Nors ir gedinti, atrodė velniškai graži. Po grįžimo namo pamatė ją pirmąkart. Abu pernakvojo „Bjankoje", mylėjosi, kartu paniro į gilų miegą, o ryte pabudęs jos šalia neberado. Paskui dienų dienas jai skambinėjo, siuntinėjo žinutes, bet negaudavo jokio atsakymo. Susirūpinęs galiausiai paskambino į Architektūros mokyklą pasiteirauti, ar ji atvyko į darbą, mokykla tai patvirtino. Paliko žinutę sekretorei, bet ji neatskambino.

Svarstė, jog tylos priežastis greičiausiai buvo pirmoje eilėje sėdintys žmonės. Šalia, jei neklydo, ją apglėbęs sėdėjo buvęs vyras. Turbūt kokiais 10 ar 15 metų vyresnis, vilkintis brangiais drabužiais, įdegęs, pilkšvais plaukais. Iš kitos pusės – ilgais šviesiais plaukais paauglys sūnus suglamžytu smokingo švarku. Pagerbti dėdės atminimo jį, matyt, iškvietė namo iš internatinės mokyklos. Sielvarto akimirką juos visus vėl sujungė šeimos ryšys. Raunas nebematė priežasties likti iki ceremonijos pabaigos, tad nušlubčiojo durų link.

Pripylęs Miofei vandens ir įdėjęs ėdalo pastatė vairinėje. Anglų buldogas rūsčiai dėbsojo iš savo vietos kampe, nė neketindamas pajudėti. Bado streikas – tik vienas būdų, kuriais Miofė parodydavo nepasitenkinimą dėl namie praleistų vienišų dienų. Sučiaumoti keli Rauno marškinėliai, šuo taip pat nusprendė pridaryt į batus.

– Miofe, jau užteks, – sušuko Raunas. – Kol buvau išvykęs, puikiai sugyvenai su Eduardo. Nėra ko nutaisinėt grimasų.

Miofė suurzgė, garsiai sučepsėjęs.

– Ilgesio niekas taip nereiškia, – Raunas užlipo ant kapitono tiltelio. – Galėtum pagaliau elgtis padoriai.

Atsisėdęs į kapitono kėdę užsikėlė kojas ant suoliuko. Nors ir pūtė žvarbus vėjas, saulė šildė, iš striukės kišenės išsitraukė laikraštį. Pervertęs keletą puslapių pastebėjo kelias skiltis apie Berlyno bylą. Prie straipsnio pridėta niūri Velnio kalno nuotrauka ir Hauserio portretas. Vokiečių policijai niekaip nesisekė jo rasti, vis didėjo spaudimas komisarui Kurcui. Ypač dėl to, kad galimų aukų skaičius išaugo iki devyniolikos. Žurnalistai taip pat suuodė, jog nerasta greičiausiai kažkur Velnio kalne paslėpta didelė pinigų suma, todėl šimtai berlyniečių plūstelėjo į tikro lobio paieškas.

Raunas nuo laikraščio pakėlė akis į didelį gyvenamąjį bloką kitoje kanalo pusėje, Apelbiu aikštėje, kur gyveno Moensas. Keista buvo pagalvot, kad visus tuos metus jis pro šalį eidavo į darbą. Kartais kupinas vilčių, sulaukęs atsakymo iš „Renatos“. Čia suplanavo perversmą, kūrė ateities planus. Rauno mintis nutraukė iš vairinės atsklidęs čepsėjimas. Atsistojęs nuėjo į kitą kapitono tiltelio galą.

– Tai ir vėl draugai?

Baigęs kramtyti Miofė pažvelgė į jį amžinai sielvartingomis akimis. Tada nusičiaudėjęs suurzgė – Raunas nusprendė, kad ledai pralaužti.

Naktį sapnavo besimylįs su Luize. Smarkiau, labiau pašėlusiai, nei kada nors. Gyvuliškiau, kriokdamas, dusdamas. Rankomis sugniaužęs jos gerklę suspaudė ir pajuto, lyg pats būtų smaugiamas. Atrodė, tarsi abu būtų panirę po vandeniu, negalėdami iškilt į paviršių dulkinosi skęsdami.

Staiga pašoko iš miegų, atrėmė galvą į žemas kajutės lubas. Mėnulio spinduliai apšvietė laivo virtuvę. Prie durų vairinės pusėn lojo Miofė. Neįžiūrėjo, ar kas ten stovėjo, bet po akimirkos išgirdo prieplaukoje nuaidinčius skubius žingsnius. Pašaukė šunį, kuris netrukus nurimęs grįžo ant savo kilimėlio netoli valdymo pulto. Raunas atsigulė, klausėsi švelniai į korpusą besiplakančio vandens kliuksėjimo. Užsimerkė, mėgindamas vėl užmigti. Nereikėjo prasidėt su ta byla ir Luize.

86.

Kitą dieną, pamažu vydama šalin rūką, kanalą nušvietė saulė. Atrodė, lyg pavasaris pagaliau įsikibo tvirtai ir ketina pasilikti mieste. Į prieplauką, kaip įprasta tokiu laiku, suplūdo picomis, latėmis, suktinėmis ar alumi nešini žmonės. „Bjankoje" Raunas šlifavo medinę pirmosios kajutės liuko dalį. Meteorologams pažadėjus kelias saulėtas dienas iš eilės ketino nulakuoti denį. Akys užkliuvo už Eduardo – krantinėje prirakinęs dviratį nuo bagažinės nuėmė odinį portfelį. Pamojo juo Raunui, šis pasisveikino.

– Redakcijoj daug darbo?

– Tylus metas, – nulipo ant savo kečo, atvira kabina atsukto į „Bjankos" laivapriekį, denio. – Norėčiau išgirst ką nors daugiau apie tą Berlyno bylą, tavęs pažadu neminėt.

– Neturiu ką daugiau pasakot.

Iš tiesų Raunas jam apskritai nieko nepapasakojo, tik nukreipė klausti komisaro Kurco.

Sprendžiant iš skurdžių duomenų apie bylą „Informacijoje", buvo beveik įsitikinęs, kad Eduardo dar nepasinaudojo proga paskambint komisarui. *Serijinių žudikų dalykai* nelabai derėjo prie laikraščio tematikos.

Eduardo nusviedė portfelį ant sėdimosios dėžės.

Per galvą nusitraukęs marškinėlius apnuogino neįtikėtinai liesą, išbalusį kūną.

– Tai bent papasakok, kas vyksta tarp tavęs ir Luizės. Pažadu į pirmus puslapius nedėt, – ironiškai pridūrė.

– Laisvai. Nieko nevyksta.

– O aš maniau...

Raunas papurtė galvą.

– Ne, ne, mes tik geri draugai.

Pažvelgė į šviežią medieną, dar kartą brūktelėjo švitriniu popieriumi.

– Kartais neturi besimėtančio A4 formato voko?

Eduardo linktelėjęs pradingo kajutėje. Po akimirkos grįžo nešinas dideliu geltonu abakos voku.

– Šitas tiks?

Raunas linktelėjęs padėkojo.

– Beje, ar šiąnakt girdėjai ką nors?

– Kaip suprast?

– Pabudau nuo Miofės lojimo. Jis taip niekad nesielgia.

Eduardo papurtė galvą.

– Nee, miegojau kaip užmuštas. Manai, kažkas norėjo įsilaužt?

– Ne pirmas kartas, – Raunas patraukė pečiais. – Bet gal tik koks girtuoklis lėbaudamas atklydo į denį.

– Gal ir man reiktų sarginio šuns. Tik linksmesnio už tavąjį, – prigulė ant dėžės, mėgaudamasis šiluma.

Vakarėjant Raunas sėdėjo kajutėje prie stalo. Priešais pasidėjęs maišelį su Moenso daiktais, Luizės segtuvą su atspausdintais laiškais ir kelionės planais. Kadangi išeidama pamiršo juos pasiimti, o grįžti, panašu, neketino, nusprendė viską jai nusiųst. Keisčiausia, kad nė nenutuokė, kur ji gyvena, žinojo tik, jog kažkur prie Rytinio tilto, matyt, kokiuose apartamentuose. Sudės viską į voką ir kurjeriu nusiųs į Architektūros mokyklą. Vis dar kankinosi kurpdamas raštelį. Nenorėjo pasirodyt įsižeidęs, nes toks ir nesijautė, gal tiesiog nustebintas netikėtos tylos. Kita vertus, suprato jos norą palikt viską praeity. Galiausiai parašė, jog tikisi, kad jai viskas gerai ir jie kada nors, progai pasitaikius, galės kartu išgert kavos. Perskaitė, nusprendė, kad skamba gerai, tik raštas kraupus. Iki šiol nė nebuvo susimąstęs apie savo rašyseną.

Į voką sudėjo segtuvą, Moenso daiktus išpylė ant stalo. Įdėjo piniginę, dar svarstė, ar nereikėtų išmest žemėlapio ir Moenso bilietų. Iš kitos pusės, nežinojo, gal jie Luizei turėjo kokios sentimentalios vertės, pats metų metus saugojo Evos segtuką. Dėl to nusprendė nusiųst viską, tegu pati sprendžia, ką nori išsaugot.

Pro šalį plaukiant turistinei valčiai paėmė nuo stalo Moenso bilietą. Jau norėjo kišt jį į voką, bet pastebėjo apačioje išspausdintą datą ir laiką. Pagal bilietą Moensas įlipo į valtį 12.52. Beveik iškart po vagystės iš

Lauriceno per pietų pertrauką. Pasidėjo bilietą ant stalo. Kad ir kaip jam patiko turistiniai pasiplaukiojimai kanalu, labai jau keista iškylauti pabėgimo metu. Pirma, pasiplaukiojimas atims brangaus pabėgimui skirto laiko, o antra, kad ir kurį maršrutą pasirinktų, vis tiek būtų tekę praplaukt tiesiai pro darbovietę, kurią ką tik apvogė. Kam taip rizikuoti? Nebent norėjo paskutinį kartą pažvelgt į savo nusikaltimo vietą, – visai kaip ir piromanai stebi savo sukeltus gaisrus. Bet dėl to labai abejojo.

Pakilęs nuo stalo nuėjo į vairinę. Visi Moenso veiksmai buvo suplanuoti iki menkiausios detalės, tad turistinis pasiplaukiojamas negalėjo būt vien atsitiktinis nukrypimas. Kodėl tiesiog neįsėdus į taksi, vežantį tiesiai į traukinių stotį? Deniu vaikštinėdamas pirmyn atgal mėgino išnagrinėt visą Moenso vagystę ir pabėgimą. Arba paliko lagaminą stotyje iš anksto, arba grįžo į butą po vagystės. Kažkas kuždėjo, kad pirmoji versija labiau tikėtina, nes taip galėjo nedelsdamas pasprukti. Ryte pakeliui į darbą Moensas turėjo praeit pro „Bjanką". Turbūt dėdamas į kelnes iš baimės, bet ir kupinas jaudulio. Pirmąkart jautėsi gyvas, įtikėjęs, jog pagaliau gyvenimas turi kažkokį tikslą. Darbe visus apmovė. Visus iki vieno jį atstūmusius, metų metus jį niekinusius. O kai šefas gretimame kabinete dalyvavo susitikime, šaltakraujiškai ištuštino seifą. Greičiausiai atrodė neįtikėtina pergalė. Niekam neprilygstantis kerštas. Raunas krypavo deniu šnekučiuodamasis pats su savim, nekreipdamas jokio dėmesio į smalsius prieplaukos praeivių žvilgsnius.

Moensas jaučias it keršijantis dievas. Tarsi Višna viesulu išsiveržia iš „Lauritzen Enterprises" su beveik milijonu kronų grynaisiais. Pasileidžia į naują gyvenimą, už tai gaudamas Renatą... tik tam, kad pasiplaukiotų turistine valtim? Raunas papurtė galvą. Moensai, kodėl? *Laimėjai, atsikeršijai*, nėra ko plaukiot pro šalį, tad ko *dvejoji*?

Pasitrynė barzdos šerius. Ar toks ir tėra atsakymas? Moensas sudvejojo. Nenorėjo tiesiog pult į traukinį ir keliaut į šviesią ateitį su Renata. Galbūt Raunas puikiai jį suprato. Moensas juk su ja tik susirašinėjo. Nebuvo niekad susitikęs. Nė nuotraukos nematė, nebent Hauseris nusiuntė jam kokią apsimestinę, bet vargu. Susirašinėjo taip intymiai. To turbūt pakako jam palaužt, bet ar pakako ja pasitikėt? Galbūt apskaičiavo riziką, jei kartais Berlyne ne viskas susiklostytų. Kaip tik dėl

to pasiplaukiojimas buvo suplanuotas, kaip ir visi kiti veiksmai tądien. Raunas palinko per planšyrą, pažvelgė į švytintį tarsi veidrodis kanalo vandenį. Kodėl nei Hauseris, nei Kurcas, nei pusė Berlyno gyventojų nesugebėjo Velnio kalne rast Moenso pinigų? Gal tik dėl to, kad jis jų nė neatsivežė. Kas, jei prieš išvykdamas paslėpė juos čia? Tokiai teorijai prieštaravo faktas, kad Moensas atskleidė slaptavietę Hauseriui. O kankinamas jis tikrai negalėtų ilgai ištverti. Todėl atskleidė tiesą. Todėl aišku, kodėl pasakė, kad grobis paslėptas *forte*...

Grįžęs į kajutę nuo stalo paėmė bilietą. Kiek žinojo, tokius duodavo „Canal tours", plukdžiusi pro „Trijų karūnų" fortą prie įplaukos į Kopenhagos uostą. Gal atsakymas gan paprastas – grobio ieškota ne tame forte.

87.

Iškart įsijungė Luizės telefono autoatsakiklis, Raunas paliko žinutę. Glaustai papasakojo turbūt nustatęs, kur Moensas paslėpė grobį: tikriausiai kur nors aplink „Trijų karūnų" fortą, o ne Velnio kalną. Paprašė kuo greičiau atskambint, kad galėtų nutart, ką daryt. Padėjęs telefoną ant stalo įsmeigė į jį akis, trokšdamas, kad suskambėtų tuoj pat. Teko pripažint, vėl pabudo jo medžioklės instinktas. Jei tik veiktų „Bjankos" motoras, pasukęs raktelį tuoj pat išplauktų forto link. Žinoma, galėtų tiesiog paskambint į centrinę nuovadą pateikdamas bylą ant sidabrinio padėklo, bet ją turbūt perduotų Mikeliui, o to jis tikrai neleis. Juodąją buhalteriją įrodantis apskaitos žurnalas greičiausiai taip pat ten paslėptas, jis padėtų Moensui iš kapo suduot paskutinį smūgį savo buvusiam kankintojui, tad būtų įvykdytas dieviškasis teisingumas. Bet kokiu atveju Pondusui Lauricenui ne pro šalį bus porą mėnesių patupėt už grotų.

Palaukė valandą, tikriau tik 45 minutes, kol kantrybė laukiant Luizės skambučio išseko. Susiradęs seną kuprinę susikrovė megztinį, gertuvę, kišeninį žibintuvėlį ir laužtuvą. Į kišenę įsidėjo 14 įrankių rinkinį„Leatherman". Raunui išlipus į vairinę vizgindamas uodegą jį smalsiai apžiūrinėjo Miofė.

– Lieki čia, – paliepė šuniui, šis tik suprunkštė.

Pagaliau namie įsivyravusiai taikai vėl grėsė pavojus. Užlipęs ant pirmagalio pašaukė Eduardo. Šiam neatsakius, nušoko į kabiną, patikrino kajutę, bet valtis atrodė tuščia. Išsitraukęs mobilųjį paskambino.

Eduardo akimirksniu atsiliepė, fone girdėjosi triukšmas.

– Kur tu?

– Sėdžiu „Kanalo“ restorane, gurkšnoju rožinį su... su mieliausia *señorita*.

– Nuostabu, net vardo neatsimeni. Noriu pasiskolint tavo guminę valtį.

– Žinoma, kur plauksi?

– Į „Tris karūnas“.

Eduardo nusikvatojo, lyg nepatikėjęs.

– Kiekvienam savo. Gali imt.

Netrukus Raunas nuo Eduardo kečo atšvartavo mažytę guminę valtelę. Prisėdęs ant suolelio suėmė užvedamąjį kabelį ir išmėgino variklį.

88.

Tamsioje tarpuvartėje kitoje kanalo pusėje sujudėjo siluetas. Iš tamsios priedangos jis kantriai stebėjo „Bjanką“ visiškoje tyloje ilgiau nei parą. Nevalgė, negėrė, beveik nemiegojo. Tiek laiko būt nepastebėtam – tikras menas, kurį įvaldę tik gabiausi tyrėjai. Amžius apdovanojo ne tik kantrybe, bet ir jautria šlapimo pūsle. Nusilengvino, vis žvilgčiodamas, kaip Rauno guminė valtelė išnyksta po tiltu netoli Kristianshauno aikštės. Užbaigęs reikalą Hauseris išėjo iš tarpuvartės. Tiek dienų slapstęsis atrodė nusivaręs, tačiau tarsi alkano žvėries akyse žibėjo ugnelė. Užtruko 36 valandas, kol čia vogčiomis atkeliavo krovininiais traukiniais. Iš ausies išsitraukė baltą kištuką ir jo laidą apvyniojo apie nedidelį radijo imtuvą. Pasiklausymo aparatas nebe pirmos jaunystės, turėjo savų trūkumų, bet pokalbių jachtoj vis tiek pavyko pasiklausyti. Siųstuvu, kurį aną naktį padėjo prie kajutės durų. Jei ne laive buvęs sargis, būtų įkišęs jį vidun, kur garsas daug geresnis, tačiau išgirdo už-

tektinai. Pakako suprasti žodžius *Moensas, grobis, Velnio kalnas* ir *Trys karūnos*. Kaip ir kiekvienas brošiūrą paskaitęs turistas žinojo, kur fortas. Tie danai taip didžiavos savo istorija. Pilna pralaimėjimų. Bet ši tauta ir neplaukė pasroviui – keista tauta, priimanti keistus sprendimus. Tas Raunas – gyvas to pavyzdys. Nė nenutuokė, kaip danui pavyko jį susekt, bet žinojo, tik jis, o ne vokiečių policija kaltas dėl to, kad jam dabar tenka bėgti. Kai su tokiu įkarščiu vijosi jį Berlyno gatvėmis, pasirodė nesustabdomas. Kaip ir jis pats, turėjo žudiko instinktą, įgimtą kraujo troškimą, nors pastarąjį ir slopino. Jei kas ir galėtų rast grobį, tai jis, *der Ravn Mensch*. Hauseris puikiai suvokė – kirsdamas sieną ir čia atvykdamas smarkiai rizikavo, bet visgi, atrodė, ne veltui. Jei iš tikrųjų pavyktų gaut Moenso grobį, sudėjus iš kitų Renatos garbintojų pagrobtus pinigus užsitikrintų padorią pensiją. Nė neįsivaizdavo, kur ją išleistų. Gal Kuboje? Ar tik ne ją kažkada jam ir siūlė Štrausas? Nuo tokios absurdiškos minties šyptelėjo. Tačiau, nepaisant visko, davęs kyšį reikiamiems žmonėms galbūt patektų į kokį krovininį ten plaukiantį laivą ir išliptų Havanoj, kur jį priimtų kaip vieną paskutinių tikrų socializmo herojų. O ar ne toks jis ir buvo?

89.

Tvirtai įsikibęs į virvę guminės valties priekyje Raunas atsilošė, kad mažytis „Zodiakas" išvengtų bangų. Praplaukęs kruizinius laivus „Ilgosios linijos" prieplaukoje laivo kursą pasuko link senojo jūrų forto kitoje uosto pusėje. Dėl plačios įplaukos ir smarkaus nuo Zundo pučiančio vėjo uosto baseinas buvo tarsi atviras vandenynas, siaučianti jūra siūbavo net daug didesnes turistines valtis. Raunas neramiai žvilgtelėjo į trūkčiojantį variklį. Pamiršo patikrinti, kiek bakelyje benzino. Jei užgestų dabar, nesuvaldęs valties tikrai apvirstų. Atleido akceleratorių, motoras atgavo apsukas. Paplaukus dar kelias minutes atsivėrė įplauka į senąjį įtvirtinimo kompleksą, Raunas leido „Zodiakui" įslysti į vidinę forto prieplauką, kur vanduo akimirksniu nurimo. Prie didžiojo kazemato pastato priplaukė turistinė valtis, keliautojai pakilo nuo staliukų. Raunas nuplukdė valtį prie pietinio forto sparno, prišvartavo „Zodiaką"

prie buvusio kapitonų barako, kur dabar buvo atidaryta kavinė. Nuėjęs pažvelgė pro atviras jos duris. Stalus valantis padavėjas pakėlė akis:

– Užsidarom po dešimties minučių.

Raunas linktelėjo.

– Kada išplaukia paskutinė valtis?

– Po dvidešimties.

Užkopė šlaitu į apžėlusio šaudmenų sandėlio viršūnę, čia atsivėrė vaizdas į visą salą. Pilki betoniniai pastatai su baltu švyturiu jam visad primindavo Alkatrasą. Fortą atsiminė daug mažesnį, tad vietų, kur Moensas galėjo paslėpt grobį, galėjo būt tūkstančiai, staiga jo planas pasirodė kiek neapgalvotas. Į prieplauką įplaukė dar viena turistinė valtis. Nušokę nuo denio pustuzinis žmonių suplūdo tiesiai į kazemato pastatą. Jei gerai atsiminė, kažkurioje patalpoje buvo eksponuojama paroda apie forto istoriją, kita įtvirtinimo dalis stovėjo tuščia.

Dingtelėjo, kad Moensas saloje turėjo labai mažai laiko, juk reikėjo spėt į Berlyno traukinį. Greičiausiai pasuko tiesiai prie iš anksto nusižiūrėtos vietos ir skubiai grįžo į valtį. Didžiausia kliūtis – visi kiti turistai. Dauguma tikrai patrauks į kazematą, aišku, atsiras ir norinčių pasivaikščiot skardžiais tarp šaudmenų sandėlių, senųjų artilerijos baterijų. Tad liko tik nuošalesnė šiaurinė įtvirtinimo dalis, labiausiai nutolusi nuo kazemato ir kavinės, arba rado slėptuvę pagrindiniame pastate. Palei šlaitą nužingsniavo link kazemato.

Antrame aukšte atsidavė pelėsiais, beveik taip pat kaip Velnio kalno bunkeryje, tik be salsvo yrančio lavono tvaiko. Tolumoje girdėjosi tarp betoninių sienų vaikštinėjančių turistų balsai. Su sandėliais ir puscilindriais skliautais sujungtomis patalpomis aukštas priminė labirintą. Visos patalpos sujungtos, dauguma – visiškai plikomis betono sienomis, čia nieko negalėjai paslėpti. Užlipo į kitą aukštą. Turistų balsai išnyko, juos pakeitė lauke klykaujantys kirai. Identiškas pirmajam, nė vienas sandėlis neatrodė pakankamai nuošalus grobiui paslėpti. Nusigavęs į kitą galą pakilo laiptais ant pastato stogo plynės, kur tarp senosios artilerijos baterijos buvo įrengti valdymo taškai. Pačios artilerijos nebebuvo, liko tik įduba ir platforma. Nužvelgė prieplau-

ką, į turistinę valtį lipo paskutiniai turistai. Tolėliau skubėjo kavinės padavėjas. Paskutinis reisas šiandien, jai išplaukus Raunas liks saloje vienas.

Grįžęs į sandėlius nusileido į apatinius kazematus. Koridorius gaubė tamsa, išsitraukė žibintuvėlį. Klausėsi į pastatą atsimušančių bangų, sandėliuose Zundo pusėje tarsi stalaktitai kabojo druskos nuosėdų varvekliai. Šis aukštas buvo smarkiai apgriuvęs, užblokuoti keli tolimesni kazematai. Raunas apšvietė griuvėsius, vieta atrodė neįveikiama. Prisiminę Moenso sudėjimą abejojo, ar jis apskritai čia būtų galėjęs apsisukt.

Po pusvalandžio ir vėl stovėjo viršuje, prie vidinės prieplaukos. Atsigaivinęs vandeniu iš gertuvės patraukė į šiaurinę salos pusę, jūrų minų sandėlio link. Apžiūrėjo į prieplauką išeinančius senuosius sandėlius, tačiau pats minų sandėlis buvo užrakintas, žvilgtelėjęs pro langelį pamatė, kad kavinė ten laiko savo atsargas. Tęsiant paiešką pakrante į Zundą jo vos neparvertė pakilęs vėjas, baiminosi kelionės atgal sutemus. Po kurio laiko, neradęs jokių Moenso slėptuvės pėdsakų, grįžo prie kazemato, nukabinęs nosį žingsniavo vidinės prieplaukos link. Pusiaukelėje akys užkliuvo už nedidelio įėjimo su dviem siauromis praviromis durimis. Priėjęs jas stumtelėjo, pažvelgė į siaurą koridorių, vedantį į šaudmenų sandėlį. Įjungęs žibintuvėlį perėjo tuščias tris pirmąsias patalpas. Koridoriaus gale – griuvėsiais užversta aklavietė. Raunas apšvietė krūvą. Išsitraukęs laužtuvą padaužė akmenis – ką nors čia užkast atimtų per daug laiko. Sustojęs gurkštelėjo vandens. Moensas sakė, kad grobis paslėptas trečioje patalpoje. Jei turėjo omeny šį sandėlį, vadinasi, pinigai paslėpti patalpoje jam už nugaros. Apsisukęs apšvietė tuščią šaudmenų sandėlį. Atkreipė dėmesį, kaip čia tylu. Visuose kituose sandėliuose girdėjosi vandens kliuksėjimas, kirų klyksmai, o čia buvo neįprastai tylu. Pašvietęs palubėje pastebėjo maždaug 20 centimetrų skersmens surūdijusį ventiliacijos liuką. Atsistojęs šalia ištiesė ranką prie grotelių, jokios traukos. Orą galėjo sulaikyt bet kas, vis tik iš savo „Leatherman" ištraukė didžiausią peilį. Ašmenis atsargiai įkišo tarp mūro ir liuko. Tik kartą pasukus liukas nukrito ant žemės. Pašvietęs vidun gilumoje pastebėjo juodą

polietileną. Įkišęs ranką patraukė į save, angoje pamažu pasirodė į ritinį susuktas maišelis. Traukiamas vis ilgėjo ir ilgėjo. Pro atvirą jo galą pabiro banknotai.

90.

Raunas nužvelgė pinigų kalną. Skaičiuot nė neketino, bet spėjo, čia turėjo būt didžioji Moenso grobio dalis. Šalia apvyniotas gumyte gulėjo apskaitos žurnalas. Sugrūdęs pinigus ir žurnalą į polietileno ritinį viską sudėjo į kuprinę. Išėjęs pro vartus prie uosto prieplaukos pastebėjo, kaip smarkiai per tą laiką sutemo. Užsimetęs kuprinę ant peties, su laužtuvu kitoje rankoje nubėgo palei prieplauką. Pasiekęs pietinį sparną ir „Zodiaką" pasilenkė, atlaisvino pririšamąjį lyną. Ir tada smarkus smūgis į sprandą paguldė veidu į žemę. Ausyse spengė, kūnas tarsi virto drebučiais. Kažkas tempė kuprinę, mėgindamas ją nutraukt. Tada pajuto vis dar rankoje gniaužiantis laužtuvą. Smogdamas į orą virto atgal. Tuoj pat į krūtinę įremtas batas jį vėl priplojo prie žemės. Spaudimas užgniaužė kvėpavimą, paleidęs laužtuvą abiem rankom mėgino nustumt į jį įsmeigtą koją, bet niekaip nepavyko.

– *Tobula,* puikiai padirbėjai, – virš jo pasigirdo balsas ryškiu vokišku akcentu. Į jį žvelgė Hauseris. Iškėlęs rankoje laikė seną, turbūt dar iš tarnybos laikų likusią guminę lazdą. – Patinki man. Tavo instinktai, kraujo troškimas. Tikras medžiotojas, plėšrūnas – kaip ir aš.

– Su moteriškais drabužiais geriau atrodei, – juto, kaip nuo spaudimo tuoj sutrupės šonkauliai. – Bet mes... jokiu būdu... nepanašūs.

Hauseris tik stipriau įrėmė batą Raunui į krūtinę.

– Žinoma, ne. Aš – nugalėtojas, o tu tuoj įkvėpsi paskutinįkart.

– Pabučiuok man į subinę, Hauseri.

– Tik nereikia to kartėlio. Man lemta iškilt tarp silpniausių.

– Tai dėl to... ir nužudei Renatą?..

Hauseris smarkiau sugniaužė lazdą.

– Neturiu nieko bendra su jos mirtim.

– Nėra ko meluot, *vaikžudy*.

Hauseriui palinkus į priekį spaudimas krūtinėje dar padidėjo.

– Nutraukiau jos tėvui galvą, prakiurdžiau motiną Kalašnikovo kulkų lietumi. Nė neįsivaizduoji, kokį jovalą palieka tokios bukos kulkos. Bet Renatos niekad neliečiau. Gink Dieve. Ji vienintelė buvo tyra.

Kęsdamas skausmus Raunas pašaipiai išsiviepė.

– Prakeiktas melagis. Vaikžudį užuodžiu iš toli, dabar kaip tik toks stovi virš manęs.

Lazda kirto jam per smilkinį, atrodė, lyg galva būtų susprogusi.

– Tylėk! – suriko. – Neliečiau jos.

Raunas nusijuokė, pro dantis iškošdamas kraują.

– Mušk mane, kiek tik nori... vis tiek liksi vaikžudys. Skaičiau protokolą. Padegėt mišką, kad paslėptumėt pėdsakus... tai nieko nekeičia, kiaule.

Hauseris atsilošė, spaudimas krūtinėje šiek tiek atlėgo.

– Tu teisus, mišką padegėm norėdami paslėpti lavonus, tačiau prieš tai Renatą mėginau *išgelbėt*. Tai tiesa. Niekad nė pirštu nebūčiau palietęs to angelėlio, – nužvelgė beveik tamsoje paskendusią prieplauką. – Šiandien ji galėjo būt gyva. Turėjo būt gyva. Bet ji manęs bijojo, – atsigręžė į Rauną. – Jei taip jau nori žinot, bėgau per mirties zoną, kur ji sėdėjo ant žemės prie tėvų. Vilkėjo pionierės uniforma, balti jos marškinėliai buvo nusidažę tėvų krauju. Tokie pat raudoni, kaip kaklaraištis, kurį nuolat ryšėjo. Ji buvo Vokietijos ateitis. Svajojo atstovauti respublikai olimpiadoje.

– Tai kokio velnio ją nužudei? – išstenėjo Raunas.

Jis papurtė galvą, akimirką beveik panėšėjo į žmogų.

– Nežudžiau. Mane pamačiusi išsigando. Nors daugsyk kartojau, kad viskas bus gerai. Maniau, ji supras, kodėl mano veiksmai neišvengiami. Išdavikai lieka išdavikais, tai nepriklauso nuo giminystės ryšių. Būdamas vaikas išdaviau korumpuotus tėvus, paaukojau juos, tad tikėjaus, ir ji supras – auka būtina. Kulkos ir kraujas ją išgąsdino, ji pasileido bėgti... tiesiai į tvorą už nugaros, – Hauseris patraukė pečiais. – Aš būčiau pasigailėjęs, tik ne *automatinės minos*. Suaktyvintos dvi iškart. Siaubingas vaizdas, – nusišluostė burną. – Lyg stebėtum per mėsmalę perleistą vaiką. Jos mirtis – vienintelis mane iki šiol skaudinantis dalykas. Negalėjau nieko padaryt, nieko kito, kaip tik paslėpt pėdsakus. Dabar, kai susivienijusi Vokietija išsikraustė iš proto, niekas to nesuprastų.

– Ko nesuprastų? Kad išžudei visą šeimą?

– Niekas nesuprastų, kad privalėjau taip pasielgti.

Atleidęs koją užsimojo lazda lemiamam smūgiui. Sutelkęs paskutines jėgas Raunas šiek tiek patraukė jo pėdą, kad nusiritęs į šoną galėtų išsilaisvint. Griebęs ant žemės gulintį laužtuvą atsistojo. Hauseris bemat prišoko pašėlusiai mosuodamas lazda, Raunas atrėmė smūgius laužtuvu. Akis uždengė plūstantis kraujas. Hauseris suvarė lazdą į šonkaulius, šiems įsirėžus į pilvą sudrebėjo kojos. Metėsi į priekį kakta suduodamas Hauseriui netikslų smūgį į veidą, net pačiam akyse pajuodavo. Apsvaigęs nusvirduliavo atatupstas ir atsirėmė į aukštą sparną. Griebęs kuprinę Hauseris atšvartavo „Zodiaką". Beviltiškai stengdamasis jį sustabdyti Raunas jam pavymui metė laužtuvą, pataikė į nugarą, tačiau Hauseris nė nestabtelėjęs prieplaukos takeliu leidosi prie valties. Raunas vėl pakilo ant kojų, vos išlaikydamas pusiausvyrą nuklibinkščiavo prieplaukos link. Tą akimirką sucypė užvestas variklis. Įjungęs pavarą Hauseris valtį smarkiai stumtelėjo į priekį. Mėgindamas ją suvaldyti užsiropštė ant sėdynės – nukreipė įplaukos link. Raunas nušlubčiojo kiton kavinės pusėn prieplaukoj žvalgydamasis Hauserio. Paplaukus maždaug šimtą metrų variklis užsikirto ir garsiai pokštelėjęs užgeso. Timptelėjęs jo virvelę Hauseris pamėgino užvesti iš naujo. Neramioje, nuolat grasinančioje apversti valtį jūroje sunkiai sekėsi išlaikyt pusiausvyrą. Raunas pastebėjo, kaip valtį įtraukė smarki srovė. Netikėtai pakilusi banga nuskalavo laivapriekį, pripildydama valtį vandens. Ši netrukus ėmė skęsti, Hauseris iššoko į vandenį. Užsiropštė ant vieno pontono, bet plūstelėjęs vanduo valtį ir sunkų variklį traukė į dugną. Mostaguodamas rankomis Hauseris visaip stengėsi išsilaikyt virš vandens. Raunas niekaip nesuprato, kodėl jis nemėgina išplaukti į krantą, ir tada dingtelėjo, kad žemyn jį tempia kuprinė, kurią bergždžiai mėgino nusitraukt. Galiausiai jėgos apleido. Tarp tamsių bangų dar keletą kartų išniro išblyškęs, nevilties apimtas Hauserio veidas, bet po akimirksnio pagaliau ištiko galas, pradanginęs jį gilumoje.

91.

Jūra išmetė Hauserio lavoną prie „Ilgosios linijos" paviljono, visai netoli Mažosios undinėlės. Jį rado dvi pabėgioti išėjusios moterys, tik gelbėtojams iškėlus kūną atsegta kuprinė ir rasti pinigai. Paskui bylą puolė žiniasklaida. Į pirmuosius puslapius pateko ir prie nacionalinio simbolio jūros išplautas ieškomas serijinis žudikas, ir milžiniška pinigų suma. Be tokio dėmesio Akselis Pondusas Lauricenas mielai būtų apsiėjęs. Juodąją buhalteriją atskleidęs apskaitos žurnalas atkreipė teisėsaugos dėmesį į jo įmonę. Hauserio mirtis palaikyta nelaimingu atsitikimu, tačiau susieta su nužudytuoju Moensu Slotsholmu ir jo pavogtais pinigais. Tačiau nei žiniasklaida, nei policija nesugebėjo paaiškint, kaip žudikas atsidūrė Kopenhagos uoste.

Storai tepdamas lako sluoksnį Raunas atsargiai teptuku braukė šviežią liuko medieną. Reikėjo dvylikos kartų. Nuo Hauserio suduotų smūgių lazda vis dar skaudėjo galvą, pykino nuo menkiausio judesio. Laimei, kaulai nelūžo, gydytojas tik susiuvo dvi gilias įpjovas ant sprando ir sutvarstė žaizdas, sutvarstyta buvo visa galva.

Eduardo nepyko už „Zodiako" paskandinimą, tą vakarą net atšaukė pasimatymą ir paslaugiai su savo keču pasiėmė jį iš „Trijų karūnų". Negalėjo jam atleist tik vieno dalyko – kad Raunas nenorėjo papasakot, kas ten nutiko. O atsiradus Hauserio lavonui jo nuotaika nepasitaisė, bet Raunas vis tiek nieko neprasitarė.

– Man reik tokių istorijų, – šūkaliojo.

– Juk „Informacijoje" dirbi, po velniais, – gynėsi Raunas. – Tam laikraščiui vis dar rūpi Kubos krizė!

Po šio ginčo iš Eduardo daugiau nieko negirdėjo. Tačiau spėjo, kad atvėsus pietietiškam temperamentui jis grįš. Bet kokiu atveju jau dairėsi jam naujos guminės valties.

– Gražiai atrodo, – prieplaukoje pasigirdo pažįstamas balsas.

Raunas atsigręžė į Luizę. Padėjęs teptuką į šalį nusišypsojo:

– Užeisi?

Papurtė galvą. Nuėjęs į pirmagalį nušoko ant prieplaukos. Sumaudė galvą, bet jos kvepalų aromatas ir vėl viską sustatė į vietas.

– Kaip gera tave matyt, – skubiai apkabino.

– Ačiū, ir tave. Ar ir vėl stalai ramybės neduoda? – parodė į tvarsčius.

Raunas gūžtelėjo pečiais.

– Gavai Moenso daiktus?

Linktelėjo.

– Gražu iš tavo pusės.

– Pagalvojau, reik grąžint.

Luizė droviai nusišypsojo.

– Man labai nesmagu, kad taip dingau. Nelabai gražiai pasielgiau. Apgailestauju.

– Luize, pamiršk. Nereikia atsiprašinėt.

– Reikia. Bet tiek visko nutiko, tiek minčių, ir Moenso laidotuves reikėjo surengt, – skėstelėjo rankomis.

– Kaip jau sakiau, teisintis neprivalai. Be to, ceremonija buvo labai graži.

– Buvai? – nukaito.

Raunas linktelėjo.

– Taip, okei, tai jau turbūt žinai, – nudelbė akis. – Mes... aš, Andrėjas ir aš, mėginsim dar kartą, skamba apgailėtinai?

– Ne, anaiptol. Kovot reikia, tad... Gerai suprantu.

Linktelėjo, lūpomis nebyliai ištarė „ačiū".

– Tikiuos, ir tu kada nors...

– Luize, viskas man bus gerai, – paėmė ją už rankų. – Džiaugiuos tave sutikęs ir kad galėjau padėt.

– Nė nežinai, kokia aš dėkinga už viską, ką padarei, – prigludo prie jo.

Pajuto jos kūno šilumą, užsimerkęs uodė plaukų aromatą. Jautėsi saugiai, šiek tiek apsvaigęs. Tada šiek tiek atsitraukė, nusišypsojo.

– Išgeriam kada prieplaukoj kavos?

Nusišypsojo.

– Sutarta.

Išsilaisvinusi iš jo glėbio nužingsniavo prie mažyčio fiato. Abu suprato, kad tarp jų nieko nebegali būti, bet apie tai buvo gera svajot, kai mojavo viens kitam Luizei išvažiuojant.

92.

– Su tais tvarsčiais atrodai kaip koks suknistas indas.

Viktorija stovėjo atsirėmusi į biliardo stalą, rankose laikydama lazdą mėgino sutelkti dėmesį į kitą smūgį. Klaida – raudonas rutulys praskriejo pro kėglius* juos nuversdamas.

– Po šimts pypkių. Negaliu susikaupt, kai nenormaliai atrodai.

Šnairuodamas į Viktoriją Raunas kreida patrynė savąją lazdą:

– Pagalvok tada, kaip mes jaučiamės, kai tu nuolat trinies su šituo apdaru?

Viktorija apsižiūrėjo savo tvido kostiumą, nuo liemenės atlapo nubraukė kreidos dulkes.

– Tvidas – aristokratų medžiaga. Tik mėginu aplinkai suteikt šiek tiek rafinuotumo.

Tą akimirką į biliardo kambarį nešinas Rauno gėrimais įžengė Džonsonas.

– Šitą įrašyk į baronienės sąskaitą, – pasakė Raunas.

– Turbūt tikrai ne kas, jei net negali jo apžaist, – tarė jai Džonsonas.

– Jo tvarsčiai gadina man regėjimą.

Raunas sudėjo kėglius į vietą naujam raundui.

– Girdėjau, nuskandinai Eduardo valtį, – Džonsonas nurinko tuščius butelius nuo stalo. – Gal jau laikas užbaigt tuos plaukiojimo kursus?

Pasiruošė smūgiuot.

– Velnias, kaip greitai ta istorija paplito prieplaukoje.

Džonsonas prapliupo juoktis, kol pastebėjo tarpduryje stovintį vyrą.

– Tavo karantinas čia tikrai nesibaigė – jis tikrai nebuvo laikinas.

* Danijoje populiari biliardo rūšis, žaidžiama su miniatiūriniais kėgliais.

– Aišku, – atsakė Mikelis. – Tik norėjau šitą pasigaut.

Nusitaikė. Pakėlė akis į susigūžusį Mikelį, spoksantį subarto šuns žvilgsniu.

– Gal galim pasikalbėt?

Abiem rankom sugniaužęs lazdą išsitiesė.

– Ar yra mums apie ką kalbėt?

Mikelis linktelėjo.

– Tik minutę.

Padėjo lazdą į šalį, apėjo biliardo stalą.

Abu nužingsniavo link prieplaukos, sustojo po nedideliu medžiu. Šakose švilpavo vėjas. Kanalu pro šalį nebyliai plaukė keli baidarininkai.

– Norėjai kalbėt, tai kalbėk, – paragino.

– Taip blogai jaučiuosi dėl visko, kas nutiko.

– Teks pačiam ir kapstytis. Nenoriu klausytis tavo verkšlenimų.

– Žinau. Tik tikiuos, kada nors vėl galėsim būt draugai.

Raunas pažvelgė į jį, papurtė galvą.

– Nenoriu nešiotis nuoskaudų, Mikeli, kas buvo, tas buvo, reikia gyvent toliau. Bet atnaujinti draugystę... to jau tikrai nebus. Vien dėl to, kad niekad nebegalėsiu tavim pasitikėt.

– Puikiai suprantu, tu teisus. Viliuosi, galėsiu viską ištaisyt, atgaut tavo pasitikėjimą.

Papurtė galvą.

– Apgailestauju, nelabai matau kaip, – užtektinai prisiklausęs pasuko į „Uosto ūdrą".

– Raunai.

Raunas pažvelgė į sunkiai renkantį žodžius Mikelį.

– Atėjau, nes norėjau papasakot, kad pradėjom tyrimą prieš Kaminskį. Valdžia leido sekt jo klubą Kolbjornseno gatvėj. Technikai jau visur prikaišiojo vaizdo kamerų. Seksim visą parą.

– Kodėl valdžia staiga susidomėjo Kaminskio kortų klubu?

– Nes iš patikimo šaltinio sužinojom, kad ten toli gražu ne tik azartiniai lošimai vyksta. Kaminskio landynė – centrinis šalyje siaučiančių Rytų Europos vagių gaujų kontrolės punktas. Dėl to jis ir pats smarkiai įsivėlęs į prekybą prostitutėmis iš Rytų Europos.

– Ar patikimas tas šaltinis?

– Informacija iš paties Slauro, jau devintą mėnesį kalėjime laukiančio teismo. Slauras pastaruosius šešerius metus dirbo su Kaminskiu.

– Tokie ir draugai, – sausai atšovė. – O kodėl Slaurui staiga liežuvis atsirišo?

– Ilgisi namų. Labai norėtų patekt į kalėjimą Švedijoj. Šeima arti, galėtų lankyt.

– O kodėl man visa tai pasakoji?

– Nes, jei kas ir žino, kas prieš keleriu metus plėšė butus Kristianshaune ir nužudė Evą, tai Kaminskis. Jo sekimas gali atnešt puikių rezultatų, galbūt net rast Evos žudiką.

– Sveikinu, linkiu sėkmės ieškant.

Mikelis nurijo seiles.

– Visai ne tai siūlau.

– Nežinojau, kad kažką siūlai.

Apsidairė, lyg norėdamas įsitikint, kad nieko aplink daugiau nėra. Prislopino balsą:

– Kai išsiaiškinsiu, kas žudikas, tu pirmas sužinosi. Ne valdžia, ar kas nors kitas.

Raunas prisimerkė. Vėl pajuto alkį. Tą, kurį ir Hauseris pastebėjo. Apžvelgė kanalą.

– Jei kada taip nutiks, kad Kaminskis kažką išduos, norėčiau, jog liktumėm vieninteliai apie tai žinantys.

Mikelis linktelėjo:

– Kaip jau sakiau, tik noriu atgaut tavo pasitikėjimą.

– O aš norėčiau užuominos, kur to šunsnukio ieškot.

– Susisieksiu, kai tik ką nors sužinosiu.

– Tik ne anksčiau, – įspėjo Raunas.

Susikišęs rankas į striukės kišenes nužingsniavo „Uosto ūdros" link ir pranyko tamsiuose jos nasruose.

Michael
Katz
Krefeld
IEŠKOMAS

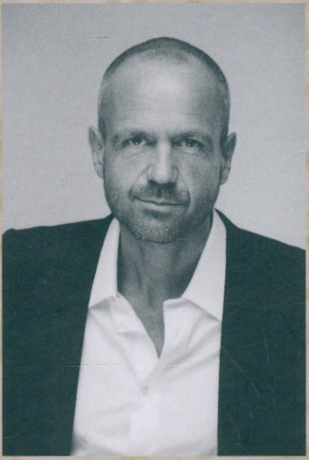
Iš danų kalbos vertė Aurelija Bivainytė
Redaktorė Lolita Petrašiūnaitė
Maketavo Marija Mlinkauskaitė

Serijos dizainą kūrė
vario burnos | idėjų dirbtuvės
www.varioburnos.com

Tiražas 1 500 egz.

Išleido
kitos knygos
A. Vivulskio g. 10A-10, LT-01322 Vilnius
www.kitosknygos.lt

Spausdino
UAB „BALTO print"
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius
www.baltoprint.lt

Įvykiai atrodo tokie realūs, kad įtampa varo iš proto.
LITTERATURSIDEN

Gudriai sunarpliotas siužetas su efektingais akcentais.
JYLLANDS-POSTEN

Kurdama intelektualius blogio genijus rašytojo ranka nesudreba.
ALT FOR DAMERNE

Thomo A. fotografija

Vandenyje mirksta antkakliu ir odiniais antrankiais sukaustyta žmogysta, tvirtai prirakinta prie geležinės dėžės dugno. Virš jos pakabinta cisterna su siurbliu, nuolat pumpuojančiu vandenį į dėžę ir iš jos, skandina auką, tačiau paskęsti neleidžia. Iš greta pastatyto kasetinio grotuvo sklinda sena skautų žygio daina... Kas įrengė šį kraupų kankinimo mechanizmą?

Darbą policijoje metęs inspektorius Raunas vienišas dienas leidžia senoje jachtoje. Į jį kreipiasi elegantiška moteris vardu Luizė, prašydama surasti dingusį brolį. Didelę nelegalių pinigų sumą pasigviešusio įmonės buhalterio paieškos atveda į Berlyną, į saugumo policijos STASI archyvą. Prasideda praeities šešėlių užtemdyta mirtina Rauno ir buvusio STASI agento Hauserio dvikova...

Tai įprastas žanro ribas peržengiantis psichologinis trileris, antroji Danijos rašytojo Michaelio Katzo Krefeldo trilogijos apie detektyvą Rauną knyga. Pirmoji, „Paklydęs" („Kitos knygos", 2014), pasakojo Kopenhagos raudonųjų žibintų kvartale dingusios lietuvaitės istoriją.

9 786094 271915